

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 104 / 30 Haziran 1990 / 2.50 DM

ARGK'nin mücadele ve ulusal birlik bayrağı Kürdistan'ın dört bir yanında dalgalanıyor!

Uludere: Gerilla pususuna düşen düşman konvoyu imha edildi / Bêcîhê'de çete-asker birliğine ARGK saldırısı
Çukurca: İlçe taburuna gerilla saldırısı / Meydana Kolyan'da bir seyyar askeri karakol imha edildi
Beytüşşebap: Habur geçidinde ARGK düşman askerlerine pusu attı / Sömürgeciler çaresizlikten çeteleri tutukluyor
Şırnak: Navyan yolunda askeri araca gerilla mayını / Hêzil vadilerinde çarpışma / Şikefta Hêstiran'da ARGK sömürgeci birlikleri tam bir bozguna uğrattı
Doğubeyazıt: Operasyon birliklerine ARGK pususu / Ajan cezalandırma eylemleri tüm hızıyla devam ediyor
Mazgirt-Dersim: Sömürgecilerin bir terör timi imha edildi
Şenkaya-Erzurum: Hain ajanlara yaşam hakkı yok!
Gercüş-Mardin: Hainlere ait beş araç daha tahrip edildi
Eruh-Siirt: Köy korucusu çeteler silahsızlandırılıyor
Genç-Bingöl: Bir korucu çete yuvası daha çökertildi
Göle-Kars: Ana yolda ARGK düşmana barikat kurdu
Başkale-Van: İlçe merkezine ARGK saldırı düzenledi
Besni / Pötürge: Sömürgeci güçlerle şiddetli çarpışmalar
Pervari-Siirt: Osyan'da asker ve çetelere ARGK pususu



Haberleri 3-5. sayfalarda

PKK II. Ulusal Konferansı Halkımıza Kutlu Olsun

PKK II. Ulusal Konferansı, Mayıs ayı içinde toplandı. Konferans, tüm mücadele alanlarından gelen yeterli sayı ve nitelikteki delegenin katılımıyla gerçekleştirildi. Konferans, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin halk ayaklanmalarına vardığı, ARGK'nin binleri kucaklayan bir ordulaşmaya ulaştığı ve ERNK'nin şehir ve kırda milyonları kucakladığı, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi açısından son derece uygun siyasal koşulların doğduğu ve sömürgeci devletin mücadelemiz karşısında derin bir çıkmazı yaşadığı bir dönemde toplandı.

Bir zirve olan Konferans, tarihi kararlara vardı. Bu kararlar, siyasal durum, öncünün daha da güçlendirilmesi, halk kurtuluş ordusunun güçlü inşası, cephenin her alanda kurumlaştırılması, siyasal ve askeri savaşın yaygınlaştırılarak halk ayaklanmaları taktiğinin geliştirilip süreklileştirilmesiyle ilgili kararlardır.

Konferans'ın önemli bir anlamı da halkımızın tüm yurtsever katmanları ve meslek gruplarına yaptığı ulusal birlik ve ulusal mücadeleye destek verme çağrılarıdır.

Gazetemizin gelecek sayısından başlayarak bu çağrıları yayınlayacağız.

Berxwedan

KÜRDİSTAN'DA SÜRGÜN FURYASI BAŞLATILDI

Batman, Hakkari ve Kerboran'dan 7 yurtsever sürgün edildi / 6. sayfada

Gêrê katliamının sırrı çözüldü / 6. sayfada

Sömürgeci devlet terörü dinmiyor / 5-6. sayfalarda

Halk Gerçeği ve 2000'e Doğru **dergileri süresiz kapatıldı** / 7. sayfada

Düsseldorf Mahkemesi'nde sıkıyönetim ve hakimlerin terörü

● "Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur" Selahattin ERDEM

● "Burası Prusya ordusunun kışlası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?" M. Sait YILDIRIM

Asrın Davası olarak nitelenen Federal Almanya PKK Davası'nın 19 Haziran 1990 tarihli 61. oturumunda hakimlerin yeni bir uygulamasına şahit olundu. Davanın baş hakimi Belker, tutsakları ve savunucularını tehdit etme ve sindirme pratiğini sürdürdü.

Bu oturumda PKK davasının

Devamı 10. sayfada

Kitlesel göç mü, ulusal kıyım mı?

● *Botan'da köylere virane görünümünü sömürgeci güçler veriyor*

Türk sömürgeciliğinin Kürdistan halkına ve ulusal kurtuluş mücadelesine karşı yürüttüğü en tahripkar politika ve uygulama göçertme politikasıdır.

Göç tahrip edicidir. Çünkü, insanı vareden ülkesi ve toprağından koparmaktadır. Toprağından yada ülkesinden kopan bir insan ya da bir halk, kendini vareden en temel kaynaktan yoksun kalmış demektir. Ülkesinden koparılan bir halkı sürekli açlık ve asimilasyon beklemektedir. Göçerttirilen bir halk, ülkesine dönebilse bile yıllarca sürgünün ve ülke değerlerinden uzak yaşamış olmanın tahribatını üzerinden atamaz.

Kitlesel göç ya da mecburi iskan bir halkın karşılaşabileceği en büyük felaketlerden biridir. Ermeni ve Yahudi halkında görülen tarihsel örnekleri gözlerimizin önündedir. Onları bir yana bıraksak bile Güney Kürdistan halkımızın durumu yaşayan bir ulusal yara durumundadır. Güney Irak çöllerine ve Türkiye ile İran esir kamplarına sürgün edilen insanlarımızın kaderi emperyalist ve sömürgeci güçlerin insafına terkedilmiştir.

Devamı 14. sayfada



Yurtdışından yurtseverlerin eylem haberleri / **8. sayfada**

İsmail Beşikçi Davası'nda 3. duruşma
7. sayfada

PİS-KİRLİ ÖZEL SAVAŞIN BİR BOYUTU: "KÖY KORUCULUĞU" ÜZERİNE BİR KAÇ HATIRLATMA

Bu yazımızda, "köy koruculuğu" olarak adlandırılan ajan-milis çeteciliği, bütün boyutlarıyla, siyasal ve pratik anlamıyla geniş bir açılımını yapmayacağız. Esas olarak "Bölge Valisi" Hayri Kozakçıoğlu'nun Güneş gazetesinin 17 Mayıs 1990 günkü sayısında çıkan bir mülakatında konuyla ilgili yaptığı açıklamalara değinmeye çalışacağız. Sözkonusu mülakatta çarpıcı, özel savaş yönetiminin tüm niyet ve beklentilerini açığa vurucu açıklamalar var: Ülkemizde yürütülen özel savaş pis ve kirli tüm çıplaklığı ile dışa vuruluyor. Bu anlamda "köy koruculuğu" hakkında bazı hatırlatmalarda bulunmak, ilerici ve demokrat kamuoyunun dikkatlerini, ülkemizdeki tüm yönleriyle insanlık dışı olan kirli-özel savaşın bazı boyutları üzerine çekmek istiyoruz. Anılan mülakatın konumuz olan noktalarına geçmeden önce "Köy Koruculuğu"nun gelişimi hakkında bir kaç söz söylememiz gerekiyor.

Devamı 15. sayfada

KAHRAMANLIK SAYFASI
2. sayfada
OKUYUCU MEKTUPLARI
11. sayfada
SOYKIRIM KARARNAMELERİ EŞLİĞİNDE "KÜRTÇE'YE ÖZGÜRLÜK" PLANLARI
12. sayfada
ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN
16. sayfada
AGİK, BEKLENTİLERE CEVAP VERMEDEN SONUÇLANDI
18. sayfada
PARİS KÜRT ENSTİTÜSÜ'NÜ VAKIFLAŞTIRMA ÇABALARI VE KÜRT SORUNUNUN ULUSLARARASI DİPLOMATİK BOYUTLARI
19. sayfada

LEGAL ÖRGÜTLENME VE "HEP" ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doğrudan PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişimine bağlı olarak Kürdistan ve Türkiye politik arenasında altüstlerin yaşandığı, muğlaklıkların büyük ölçüde aşıldığı ve politik tüm güçlerin net kimlikleriyle ortaya çıkmak zorunda kaldıkları yadsınamaz bir gerçektir.

Kürdistan otonom ve kültürel özerklikçi işbirlikçi-reformist güçlerde yaşanan politik ve örgütsel iflas, Türkiye'de şöven sol politikanın iflası ve TBKP'de yaşanan şoven-reformist solun burjuvaziye teslimiyeti, Türkiye burjuva kurumlarının teşhiri ve bu kurumlarda yaşanan çıkmaz ancak ve ancak Kürdistan ulusal bağımsızlık mücadelesinin geliştirilmesiyle izah edilebilir. Tersi bir değerlendirme kesinlikle yanlış olacaktır.

PKK önderlikli Kürdistan devrimci-yurtsever kurtuluş mücadelesi, sömürgeci rejime karşı iktidar alternatifi olmuştur. Mücadelenin siyasal, örgütsel ve askeri gücüne, 1990'la birlikte yeni bir öge katılmıştır. İdeolojik ve siyasal olarak kazanılan şehir emekçi yığınları, devrimci-yurtsever örgütlenme ve eyleme çekilmiştir. Bu sömürgeci-faşist rejime karşı yeni ve etkili bir mevzi demektir. Bu mevzi muazzam bir direniş ve mücadele potansiyeli

Devamı 13. sayfada



"...İnsanlar, yeryüzünde olup biten olaylara karşı seyirci kalmamalı, zorluklarla sürekli boğuşmalıdır"

Şehitler kervanına yeni eklenen **Ali AGAL** yoldaşın değer yaratan mücadelesi ve yaşamını tanıtmayı devrimci borç ve insanlık görevi olarak gördüm.

Yoldaşımın doğup büyüdüğü çevrenin durumuna kısaca değinmek istiyorum. Talancı Türk kapitalizminin az geliştiği, feodalizmin kara ve koyu düzeniyle hüküm sürdüğü bir bölge. Çelişki yumağı bölgede bir de mezhep çelişkileri ve çatışmaları tüm şiddetiyle sürer. İnsanlarımız bu çağdışı yöntemlerle birbirine kırdırtılır.

Bir atasözü var: "Kurt sisli havayı sever". İşte sömürgeciler ve işbirlikçisi ağa-şeyh takımı yarattıkları bu sisli havada halkımızı ezdikçe ezdiler.

Ali AGAL, bu ortamda doğup büyüdü. Ama ezilmişliğin nedenleri üzerinde hep düşündü. Toplumun çarpık yapısı, baskı ve yoksulluk onu rahatsız ediyor ve bu baskıların sahiplerine kin duyuyordu.

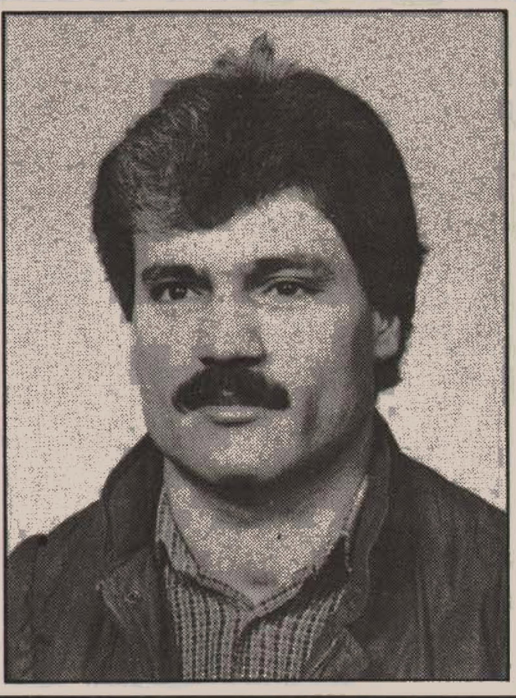
1980 öncesi dönemde Beşiri ve Kurtalan yörelerinde Kürt küçük-burjuva gruplarının belli çalışmaları vardı. **Ali** yoldaş, arasıra derneklerine uğrar, dergilerini alır ve incelerdi. Fakat, bunlar **Ali** yoldaşı tatmin etmiyordu. Bu nedenle çalışmalarının içine doğrudan girmiyor, dışarıdan takip etmekle yetiniyordu.

Ali yoldaş, dürüstlüğü, tutarlılığı ve yaratıcı özellikleriyle hem aile ortamında hem de çevresinde çok seviliyordu. Güçlü kişiliği ve yardımseverliğiyle çevresinde yer edinmişti.

Ailesinin maddi durumu iyiydi. Tarım ve hayvancılık yaparlardı. Kendisi, küçük yaştan beri sömürgecilerin, ağa ve şeyhlerin bölgede halkımız arasında dini ayrılıkları derinleştirdiklerinin farkındaydı ve sürekli karşı dururdu. Onun düşüncesinde din ayrılığı yoktu, Kürdistan vardı.

Sömürgecilerin Kürt insanını vatandan uzaklaştırma çalışmalarının bir ürünü olarak **Ali** yoldaşta 1979 yılında ülke topraklarını "geçici" terkederek Almanya'ya gider.

Almanya'ya gider gitmez iş bulup çalıştı. Fakat Avrupa'yı hiçbir zaman kurtuluş alanı olarak görmedi. Avrupa'da Kürdistan'ı daha çok yaşadı. Düşünceleri olgunlaştı. Kendini Avrupa'nın yoz kültüründen uzak tuttu. Ulusal kurtuluşçu düşünceyle ilgilendi, kendini geliştirdi. Sempatizanlığı kısa sürdü. Sorumluluk üstlendi. Doğrudan kitle çalışmalarına katıldı. Geceleri taksi şoförlüğü yapıyor, gündüzleri ise yurtsever çalışmalara katılıyordu. Nerede bir tanıdığı, akrabası varsa, ilişkiye geçiyor; ikna etmeye ve mücadeleye kazanmaya çalışıyordu. Ulusal kişiliğini inkar edenlere, Avrupa'yı kurtuluş alanı olarak görenlere tepki duyardı. Onda ikircilik yoktu. Tanıdıklarına mutlaka ulusal ve sınıfsal bilinci kavratmaya çalışırdı.



Kürt mertliğinin ve yiğitliğinin seçkin bir temsilcisiydi. Almanya'nın Celle kentinde yürüttüğü bu yurtseverlik çalışmalarıyla kitleleri kazanır ve onlarda ülkeye bağlılık ruhunu geliştirmeye özenle dikkat ederdi.

"Yeryüzünde yaşayan bir insan, yeryüzünde olup biten olaylara seyirci kalmamalı, zorluklarla sürekli boğuşmalıdır" sözünü sık sık kullanırdı.

Ali yoldaş, hiç bir görevden kaçmazdı. Görevden kaçanlardan da nefret ederdi. 1984 yılında yapılan uzun yürüyüşün Bonn-Hannover güzergahına **Berîvan** yoldaş ile beraber katıldı. Birbirlerine ve şehit **Ömer (Abdullah SEVGAT)** yoldaşa söz vermişlerdi: "Birbirlerine, halka ve Kürdistan'a ihanet etmeyecek, birbirinin silahını yerde bırakmayacaklardı".

Ali yoldaş, Avrupa'nın bir çok alanında faaliyetlere katıldı. Fakat sürekli Kürdistan'a ulaşma özlemini taşıdı ve bunu dayattı. Çünkü, o topraklarda doğmuş ve büyümüştü. Dağları düşmana terkedemezdi.

1988 yılında **Mahsum KORKMAZ Akademisi**'ne gitti. Askeri ve siyasi eğitimini bitirdi. Bir müddet Güney-Batı Kürdistan'da kitle faaliyetinde bulundu.

Yine de tatmin olmuyordu. Bizzat sıcak ortamı, kinini düşmana kusacağı ortamı istiyordu.

Kısa süre sonra yıllarca özlemini duyduğu ve sürekli istediği amacına ulaşarak ülke topraklarına adımını atar. Ülkeye girer girmez **Berîvan** yoldaşın mezarını ziyaret eder. O'na ve tüm şehitlere bağlılık andını bir daha yeniler.

Alanı tanıdığından doğup büyüdüğü Beşiri-Kurtalan bölgesine görevli gider. Kendisi ve içinde yeraldığı gerilla grubu, **Serîhildan**'ın müjdesini köyden köye aktarırlar. Üst üste yapılan köy toplantılarıyla bölgede büyük bir toparlanma sağlanır. Bölgede ARGK saflarına katılanların sayısı birden artmaya başlar.

Ali yoldaş, yıllar önce tepki duyduğu çelişkileri çözmenin gücünü kendisinde bulur. Çünkü O, artık ARGK'nin savaşçısı, PKK'nin militanıdır. Tüm tanıdıklarıyla ilişkiye geçer. Mücadeleye destekle-rini sağlamaya çalışır ve sağlarda.

Ali yoldaş, silahı elde özgürlük yaymaktadır. O da bilir ki özgürlük savaşçısı ölümle birlikte yaşar.

Düşman ve hainler pusudadır. İki yoldaşıyla birlikte gittiği Kurtalan'ın Helerê köyünde (13 Mayıs 1990) düşman pusuşuyla karşılaşırlar. Sömürgeciler, ölü ve yaralısıyla 20 civarında kayıp verirler. **Ali** yoldaş ve yoldaşlarında teslimiyet yoktu. Şehitlere söz vermişlerdi. Son mermisine kadar düşmana ölüm kusacaklardı.

Ali yoldaş, sana ve tüm şehitlere bir daha söz veriyoruz; sizin bize devrettiğiniz direniş bayrağına sahip çıkacak ve asla yere düşürmeyeceğiz. Parolanıza uyacak; parti ve ülke değerlerine sahip çıkacak ve bu değerleri herşeyin üstünde tutacağız. Mücadele ve direnişini yol gösterici alacağız.

(...)
Bir dünya taşırız yüreğimizde
yeni mi yeni,
mutlu mu mutlu
kızıl kor gibi.
Ve omuzlarımızda taşırız
yüklü yaşam bulutlarını.
İnsanlığa sevdalı
doyulmamış yaşama hasret,
en güzel dünyaları
yaratmak uğruna.
İşte bunun için seçtik
en şerefli ölümden
ölümsüzlüğü
ve özgürlüğe düşmanı
öldürmeyi.
Yeminlidir sana VATAN...
Vatan diye haykıran...
Bir tek tutkusu,
bir tek hasreti,
bir tek umudu var ONLARIN!..
"Ya özgür vatan
ya ölüm" diye haykıran...
Umut yüklü dağlar,
coşkun nehirler
ve hayat pınarlarından
boşalan kan gururludur.
Vatandan destan,
destanlarla yazılan isyan,
isyansın KÜRDİSTAN!..

Yoldaşı Xanê

Ali AGAL *yoldaşın Kürdistan'dan, mücadele ve hayat arkadaşı Xanê'ye yazdığı mektup:*

Aslanlar Diyarı, Kahramanlar Ülkesinden Xanê'ye

Değerli mücadele arkadaşım; uzun zamandır, sana yazamadım. Mektubunu aldıktan 7 ay sonra yazıyorum. Kewre Kirê köyünün yakınlarındayım. Kleyşleri çatmış, bir grup arkadaşla oturuyoruz, saat 15.00

Mektubu geç yazmayı bir eksiklik olarak görüyorum. Bu, birbirimize duygusal bağlılığımızdan kaynaklanmamaktadır. Mektupta bu nitelikte değildir.

Eski bağlılık, kutsal devrimci bilince ve ilişkilerle kat be kat gerçek bağlılığa dönüşüyor ve zenginlik kazanıyor. Senin de mektubunda dile getirdiğin gibi aynı bilinçte olduğundan kuşkum yok.

Yoldaş, fiziki olarak belki birbirimizden uzağız. Ama manevi olarak hep beraberiz, omuz omuza, aynı cephede kutsal dava uğruna savaşıyoruz. Bundan daha büyük mutluluk ve bağlılık olabilir mi? Her hatırlayışımda bundan gurur duyuyorum...

...Dava uğruna and içmişiz. Davaya bağlı kalmaya ve kanımın son damlasına kadar sözümün eri kalmaya. Sizin içinde bundan kuşkum yok. Güvenim sonsuzdur.

Yoldaş, devrim yolu çetin ve acımasızdır. Acı ve tatlı bir arada yaşanıyor. "Mektubumu kopye ediyor" diyeceksin. Gerçekten de mektubun yanımdadır. Arasıra ona bakarak cevap yazıyorum. Şu anda da açık önümde duruyor. Benim için mektubundan alınacak çok şey var. 10.03.1989 tarihli mektubun cebimde yırtık pırtık olmuşsa da, yanımda taşıyorum. Yoldaş, ne kadar acımız da olsa, sizde bilincindesiniz ki mücadelemizin yüceliği, acıyı durduruyor. Düşman, halkımızı atomlarına kadar parçalamış. Atomları birleştirmek, yeniden ve gerçek birliğe kavuşturmak için savaşmanın ne kadar gerekli, değerli ve kutsal olduğunun siz de bilincindesiniz. Onun için herbirimizden büyük fedakarlıklar beklenmektedir. Uzun süre beklememe rağmen, sıcak savaş alanına kavuşmuş olmaktan çok mutluyum. Partinin bana tanıdığı şansın tüm yoldaşlara nasip olmasını dilerim.

Evet Xanê yoldaş, elbette uzun süre beraber yaşayıp, uzun süre birbirini görmeyen insanların birbirine anlatacak çok şeyleri var. Sen de biliyorsun ki, buna mürekkep ve kağıt yetmez. İstiyorum ki hepsini sana yazayım... Dört aydır, sıcak savaşın içindeyim. Kutsal davamızın görevlerini yerine getirmek için her saniye çaba gösterme göreviyle karşı karşıyayız. Görevleri bir bir yerine getirmek ve düşmana vurulan her darbe, bizi ve halkımızı kutsal hedefine bir adım daha yakınlaştırıyor.

Yoldaş, buradaki durumları sorarsan, çok iyidir. Hergün ileriye yeni adımlar atılıyor ve yeni mevziler kazanılıyor. Savaş, gün be gün yeni boyutlar kazanıyor. Siz de farkındasınız ve bunları duymaktasınız... Yoldaş; siz de biliyorsunuz ki bugünkü hedef bir parça özgür vatan ve ikili iktidar için yoğun çaba sarfediliyor. Büyük gelişmeler kaydediliyor.

Yoldaş, benim durumumu soracak olursan, çok iyiyim. Devrim ve savaş gururuyla yaşıyorum. Siz ve diğer yoldaşların da davayla bütünleşerek mücadeleye katkıda bulunduğunu duyduğumda gururum daha da artıyor.

Yoldaş, cennet ülkemizde, özgürlük yürüyüşünde yer almak, dağlarda ve ovalarda Partinin silahıyla özgürce yürümekten o kadar mutlu oluyorum ki, bunu dile getiremem. Kendimi bu alanda dünyanın en mutlu insanı hissediyorum.

Diyeceksiniz ki, Parti çizgisine, çalışma tarzına bağlı kaldıktan sonra dünyanın neresinde olunursa olsun hiç fark yoktur.

Yoldaş, çevremizin durumunu soracak olursanız, yapılarını biliyorsun, ne düşmandırlar ne de aktif dost. Oradaki çevremin durumlarını öğrenmek istiyorum. Tümüne selam söyle. İnsanlığa sahip çıksınlar. Sahip çıktıkları müddetçe beraberiz ve bir parçayız. Diğer yol ve yöntemler olursa, birbirimizi tanımıyoruz.

Yoldaş, davamızın güçlü bir neferi olmaya çalışıyoruz ve olmaya da adayız... İsteğim, halka yararlı iyi bir dava neferi olmaktır.

Xanê yoldaş,

Aslanlar diyarı ülkem Kürdistan'ın dağlarından size sesleniyorum.

Yoldaşça saygı, sevgi ve kucak dolu devrimci selamlarımı iletir, çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim

Yoldaşın, silah arkadaşın Ali
2.11.1989

ARGK'nin mücadele ve ulusal birlik bayrağı Kürdistan'ın dört bir yanında dalgalanıyor!



Halk kurtuluş ordumuz ARGK'ye bağlı birlikler, tüm Kürdistan sathında sömürgeci ordu güçlerine, çetelere ve sömürgeci kurumlara karşı saldırılarını tüm hızıyla sürdürüyor. Botan, Hakkari, Van ve Ağrı'da binlerce askerle yürütülen düşman askeri harekâtını boşa çıkaran ARGK, muharebe ve harekât üstünlüğünü elinde tutmaya devam ediyor. Her köyünde karakol olan ve adeta cezaevine dönüştürülen Uludere'de Haziran'ın ikinci yarısında ARGK'nin saldırı, pusu ve vur-kaç taktiğiyle günlük muharebe bilançosu üçün üzerindedir. Şırnak'ın her karış toprağında her gün çarpışma vardır. Sömürgeciler, Hezil vadilerine giremiyor. Çukurca'da pasif bir konumdalar. İlçedeki düşman ana karargahına son iki ayın beşinci gerilla saldırısı yapıldı. Çatak'a ilave olarak Gürpınar ve Başkale'de sıcak askeri mücadele cephesi durumundalar. Kars-Ağrı bölgesinde ARGK'nin yoğun eylemliliği sürüyor. Sömürgecilerin katı haber sansürüne rağmen, Dersim'de ARGK istikrarlı eylemsel gelişimini sürdürüyor. Bingöl ve Muş'ta çete artıkları temizleniyor.

Türk ordusunun ARGK'yi belli bölgelere sıkıştırma ve savaşı coğrafik olarak sınırlandırma taktiği iflas etmiş, sömürgeci faşist devlete karşı yeni savaş cepheleri açılmıştır. Antep, Adıyaman, Maraş bölgelerinde ARGK, bir yandan ajanları temizler ve siyasal-örgütsel çalışmalarıyla kitlelerin içinde kök salarken, ARGK'nin savaş cephelerine Malatya ve Erzurum da katıldı. Malatya-Pötürge ve Erzurum-Şenkaya'daki ARGK eylemleri bu gelişmenin ispatı ve müjdecisidir.

ARGK'nin savaşımının ortaya çıkan önemli bir sonucu, köy korucusu çetelere karşı verilen mücadelenin olumlu ürün vermesidir. Sömürgeciler istedikleri kadar çetelerin sayısını fazla göstersinler ve onlara ayda verdikleri 10,5 milyar TL'lık meblağla övünsünler. Çetecilik tam bir enkaz durumundadır. Sömürgeciler, köy koruculuğu sistemiyle savaşı Kürtleştirmek istiyorlardı. Amaçlarına ulaşamadılar. ARGK'nin uzun süreli mücadelesi; şiddetle ezme ve iknayla caydırma taktiği başarılı oldu. Halkımız ulusal birlik çağrısına uydu. Çete odakları tecrit oluyor. Çetecilik ordunun gölgesinde ancak korunabiliyor. Sadece son iki ay içinde hemen hemen bütün azılı çete reisleri karargahlarında ARGK'nin saldırılarına maruz kaldılar; hareket ettiklerinde ise pusularla karşılaştılar. Uludere'de Evdilmecîdê Evdê, Beytüşşebap'ta Hacî Dirbas (Hacı Öter) ve Tahirê Kero (Tahir Adıyaman), Yüksekova'da Mustafa Zeydan, Çatak'ta Sadun Ağa ve Pervari'de Emin Ağa'nın karargahlarına saldırılar oldu. Bu çeteciliğe karşı ele geçirilen üstün inisiyatifin somut ifadesidir. ARGK'nin köy toplantıları, bildiriler ve şifai çağrılarına uyan çeteler de silah bırakma furyası sürüyor. Çete başı ağalar büyük bir korku ve telaş içindeler. Aynı telaş sömürgecilerin de duygusu. Sömürgeciler, çetecilikteki bu hızlı çözülüşün önüne geçmek için bir yandan arpalıklarını arttırıyor, diğer yandan da silah bırakan ve bırakmak isteyen çeteleri tutukluyor; özellikle Beytüşşebap ve Uludere'deki çözülüşün önüne geçmek istiyor.

Sömürgecileri korkuya sevkeden diğer bir gelişme ARGK'nin sayısal büyümesidir. ARGK birlikleri kadın, genç yüzlerce yurtseverin akınına uğradı. Mart 1990 ayaklanmalarımızdan sonra özellikle katılım çok büyük oldu. Kadınlardaki katılım ulusumuz için gurur verici bir oranda. Artık sömürgeci ordunun karşısında binlerle ölçülen, bir günde aynı bölgede birden fazla ve saatlerce süren çarpışmalara girebilen ve her çarpışmadan zaferle çıkan ARGK var.

Sadece küçük bir bölümünü aktarabildiğimiz ARGK'nin günlük muharebe bilançosunun onbeş günlük diliminde sömürgeci güçlere birkaç yüz ölü ve yaralı verdirilir ve milyarlaca maddi zarar meydana getirilirken, bu sürede ARGK'nin kayıpları 14 savaşçıyla sınırlı kalmıştır.

ARGK'nin muharebe atılımı, ulusal direniş ve birlik çağrısı tüm Kürdistan'da yankı buluyor. Şehir kitleleri ARGK ile kopmaz bağlar kurmuştur. Artık ARGK'nin önemli bir savaşçı, donanım ve moral kaynağı şehir yurtsever kitleleridir. Köylerde ulusal kurtuluş örgütleri, iktidar organları olarak (Koma Gel) kurulur ve pratik işleve kavuşurken, şehirlerde de ERNK'nin örgütlenme seferberliği tüm hızıyla sürüyor.

Mücadelemiz Türkiye politik ortamını etkilemeye devam ediyor. Sömürgecilerin her kurum ve politikasında mücadelemizin ağır etkisi hissediliyor. Ulusal birlik çağrısına sadece emekçi halkımız değil, belediye reisleri ve milletvekilleri de olumlu cevap veriyor. ERNK'nin dev siyasal gücü fiilen her alanda hissediliyor.

Ulusal kurtuluş mücadelemizin sesi dışarıda da etkisini yaratıyor. Mücadelemiz ve öncüsü hakkında yaratılan "terörizm" ve "terörist" nitelemeleri pratikte anlamını tümüyle yitirmiştir. Her güç, PKK adı anılmadan ve PKK dikkate alınmadan, Kürdistan konusunda hiçbir adım atamayacaklarını farketmişlerdir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde, halk ayaklanmalarımıza bağlı olarak daha gerçekçi boyutlarıyla Kürdistan sorununun gündeme getirilip tartışılması, Kürdistan'a üst üste giden heyetler ve hızla gelişen uluslararası dayanışma, ulusal kurtuluş mücadelemizin dışta da nasıl bir siyasal gelişme kaydettiğinin göstergeleridir.

Sürgünlere karşı duralım! Sürgünlerin anlamını kavrayalım ve kavratalım! Sürgün edilen yurtseverlerle dayanışmamızı yükseltelim! Bu amaçla geliştirilecek kampanyalar içinde yer alalım! Sansüre karşı savaşan ve halkı doğru bilgilendirmek için her tehlikeyi göze alan ve bu yüzden de kapatılan sosyalist dergilerle dayanışmamızı yükseltelim, tekrar yayınlarını başlatmaları için destek verelim!

Türk Sömürgecileri Çaresizlik silahına sarılıyor

Savaşta haksız olan ve güçsüz-aciz düşen hileli yollara başvurur. Tüm kurumlarıyla halkımıza ve kurtuluş mücadelesine karşı işbirliği içinde olan Türk sömürgecileri, bir yandan SHP içindeki Kürt kemalistler eliyle ancak kümes hayvanlarına uygun bir sınırda bazı kültürel hakları gündemleştirirken, öte yandan şiddeti tam terörize ederek Kürdistan halkına uyguluyor.

Kanun Hükmündeki Kararname'lerin sivri ucu **sürgünler** hayata geçiriliyor. Sömürgeci uzmanlara göre, kararnamelere tepkiler aşıldı. Artık uygulamaya geçilebilirdi. İlk kararda Batman, Hakkari ve Kerboran'dan 7 yurtsever sürgün edildi. Siirt ve Tatvan'da bazı yurtseverlere bildirim yapıldı. Sömürgeciler gayri resmi yollardan daha yüksek sayıları etrafa yayıyorlar. Amaç, korkutmak, sindirmek, tepkiyi ölçmek ve provokasyon yaratmak.

Halkın duygusu bir; sürgünler boşuna. Halk kitlesel tepkiden yana. Ama sabırla. Sömürgecilerin sahasında ve yöntemiyle değil. Bizim yöntemimizle ve düşmanın beklemediği bir anda.

Sömürgeciler ikinci bir çözüm yolu olarak köy boşaltma ve göçertme uygulamasına ağırlık veriyorlar. Köylüleri yaylalardan indiriyor, köylülerin hayvanları gaspediliyor, köy yollarına mayınlar döşeniyor. Amaç belli: Göç ettirme, yıldırma ve çeteciliğe zorlama. Ama artık çok geç. Köylüler göç etmiyor, en yakın köye sığınıyorlar. Köylülerimiz birbirine sahip çıkıyor. Koruculuk ise asla kabul edilmiyor.

Sömürgeci teröre yeni bir biçim eklendi. Terör köyden şehire kaydırıldı. Tabi köylerdeki terör de tüm hızıyla sürüyor. Şehirlerde hedeflenen yurtseverlerin ev ve işyerlerine bomba konuyor, sömürgeci devletin terörize edilmiş bu şiddet biçimi tam bir çaresizliğin ürünü. Köylerdeki şiddet az çok gizlenebiliyordu. Peki şehirlerdeki nasıl gizlenecek?

Sömürgeciler üçüncü bir çözüm yolunu sosyalist ve yurtsever basını susturmakta buldular. Terör kararnamesinin sopası bu alanda gösterildi. **Halk Gerçeği** ve **2000'e Doğru** dergisi süresiz kapatıldı. Gerekçe belli: "Güneydoğu olaylarını ters yansıtmak, kamuoyunu yanıltmak ve güvenlik güçlerinin görev yapmasını önlemek". İki dergi de devlet terörünü teşhir etmek, halka gerçekleri yansıtmak ve ordu-tim-çete terörünün önüne geçmekle suçlandılar. Halk Gerçeği'nde geçen "Yarım K'lar", "Masalcı Dede"ler, "İşkence", "Din" ve "sürgün" kelimeleri kapatmanın gerekçesi.

İki dergi de kararı protesto ettiler. Ve hemen yeniden -ama isim değiştirerek- çıkmanın hazırlıklarına giriştiler. Her koşulda halkı bilinçlendirme yayıncılığını sürdüreceklerini açıkladılar. Tüm basın ve ilgili kuruluşları protestolarına katılmaya çağırdılar. Sosyalist basın bu çağrıya katıldı. MİT'in bir şubesi işlevini gören Türk burjuva basın sorumlularından ciddi bir tepki gelmedi. Ancak köşe yazarları yorumlarında endişelerini belirttiler.

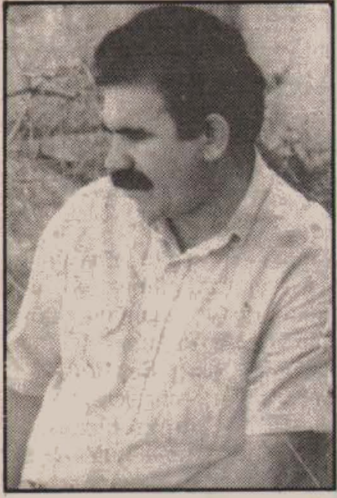
Gericilik ve şiddetin zırhı sömürgeci yapının bu uygulamaların anlamı bellidir. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin askeri, siyasi ve örgütsel kitlesel gelişimi kaşısındaki çıkmazını, şiddeti çeşitlendirerek aşmak istiyor. Bu yöntemler artık tutmamaktadır.

Türk sömürgeci devletine nasıl cevap vereceğimizi biliyoruz. Ulusal kurtuluş mücadelemizde bir zirve, bir zafer olan **PKK II. Ulusal Konferansı**'nın toplanmış olması, ARGK'nin yığınsal gelişimi ve artan muharebe potansiyeli, ERNK'nin yığınsal örgütsel ve mücadele gelişimi, Türk sömürgeciliğinin tüm şiddet yöntemlerini boşa çıkaracak yegane örgütlenme ve mücadele tarzıdır.

Halkımızın mücadele tarihinde son derece önemli ve lehte bir dönemi yaşadığımız nettir. Endişelerimiz çoktan dağılmıştır. Sürecin zorlu yanlarına rağmen uyanan ve ayaklanan bir halk gerçekliğine vardık. Öncümüz her zamankinden daha güçlü ve yönlendiricidir.

Örgütlü devrimciler, savaşçılar, cephe çalışanları ve yurtseverler olarak görevlerimiz bellidir.

Sürgünlere karşı duralım! Sürgünlerin anlamını kavrayalım ve kavratalım! Sürgün edilen yurtseverlerle dayanışmamızı yükseltelim! Bu amaçla geliştirilecek kampanyalar içinde yer alalım! Uygulamanın vahşetini uluslararası alanda tüm insan haklarıyla ilgili kuruluşlara aktaralım! Sansüre karşı savaşan ve halkı doğru bilgilendirmek için her tehlikeyi göze alan ve bu yüzden de kapatılan sosyalist dergilerle dayanışmamızı yükseltelim, tekrar yayınlarını başlatmaları için destek verelim! PKK'nin ulusal birlik ve direniş çağrısına uyalım, gücümüzü ERNK'de birleştirelim, tüm tanıdıklarımızı ulusal kurtuluş seferberliğinde yer almaya sevk edelim!



Kürdistan halkının PKK Genel Sekreteri Abdullah Ocalan'a sevgisi

Türkiye ve Kürdistan'dan çanak antenle seyredilebilen bir Alman televizyonunun (RTL), **Abdullah Öcalan**'ı göstereceğinin duyulması üzerine, tüm halk çanak antenli televizyonların bulunduğu kahvehane ve evlere doluştu. Programda **Abdullah Öcalan**'ın, **Mahsum KORKMAZ Akademisi**'nde gerillalarla konuşmaları görüntüleniyordu.

Haziran ayının son haftasında gösterilen programın ardından Diyarbakır, Batman, Nusaybin, Bismil ve daha birçok şehirden telefonla görüştüğümüz yurtseverler, halkın programı günlerce değerlendirdiğini, seyretmeyenlerin büyük bir hayıflanma içinde olduklarını söylediler.

Uludere

Gerilla pususuna düşen düşman konvoyu, içindekilerle birlikte imha edildi

16 Haziran günü Bêcihê (Gülyazı) ve Ziravik köyleri arasında üç araçlık bir düşman konvoyunu pusuya düşüren gerillalar üç aracı da imha ettiler. Araçların içinde bulunan üçü subay rütbesinde olan 10'nun üstünde asker öldürülürken, bir o kadarı da ağır yaralandı.

Gerilla saldırısını haber alan sömürgeciler, Kror (Ortabağ), Nirê (Bulakbaşı) ve Kilaban (Uludere) da bulunan birlikleri çarpışma yerine gönderdiler. Bir saat içinde saldırıyı sonuçlandıran ulusal kurtuluş gerillalarımız hiçbir kayıp vermeden çarpışma bölgesinden uzaklaştılar.

Gerilla pususunu basına yansıtan Olağanüstü Hal Valiliği, kendi kayıplarını açıklamadı.

Korucu ve askerlerden oluşan birlik, ARGK saldırısıyla dağıtıldı

Askerler eşliğinde Uludere'ye maaş ve erzak almaya giden Bêcihê (Gülyazı) ve çevre köylerindeki çeteler, yolda gerillaların pususuyla karşılaştılar. Silahlarını bırakarak tümden imha olmaktan kurtulan asker-çete birliği, geride birçok ölü ve silahı bıraktı. Sömürgeciler, ARGK'nin bu saldırısında kayıplarını bir korucu ve bir asker olarak verdiler.

Hemen hemen hergün gerilla eylemine şahit olan Uludere'de sömürgeciler büyük yığınaklarına rağmen, tam bir çaresizlik içindeler. Uludere, sömürgecilerin en fazla asker bulundurduğu Kürdistan bölgesidir. Uludere'de karakolsuz köy yoktur. Sömürgeci birliklerin çoğu bölük ve tabur düzeyindedir. Gündüz saatlerinde düşman konvoylarının ana yollar üzerinde gerilla saldırısına uğraması, hemen hemen her gece düşman birliklerinden birine roketli saldırının yapılması; askerin varlığına rağmen ard arda yapılan köy toplantıları; çeteciliğin cüzi sayıda kalması, silah alanların da ilk fırsatı kollayarak silahını gerillalara kaptırması, en az yüz şehidi ve ARGK saflarındaki yüzlerce savaşçısıyla Uludere'nin nasıl ulusal kurtuluş savaşımızın güçlü bir kalesi haline geldiğini çok açık göstermektedir. Sömürgeciler, Uludere'yi topyekün yitirme aşamasındalar.

Çukurca

İlçe taburuna bir daha gerilla saldırısı

30 Haziran gecesi yapılan saldırıda tabur binası büyük ölçüde tahrip olurken, en az 10 asker de ya öldürüldü ya da ağır yaralandı. Sömügeciler, ARGK saldırısını doğruladılar ve kayıplarını sadece 4 asker olarak verdiler. Gerillalar ilçede bildiri dağıtıp, sloganlar ve zafer atışlarıyla tek bir kayıp vermeden ilçe merkezini terkettiler.

Mayıs ayı içinde de aynı tabur binası en az üç defa gerilla saldırısına uğramıştı. Sömürgeciler tabur binasını etrafındaki kalın duvarlar, duvar yüksekliğine varan kum torbaları, mayın, tel örgü, projektör ve pusularla donattıkları halde gerillaların isabetli darbelerinden kurtulamadılar.

Meydana Kolyan'da sömürgecilerin seyyar karakol birliği imha edildi

Çukurca'nın Kaşûrî aşireti mıntıkasında yeralan Meydana Kolyan'da (Konak dağı) üslenmiş düşman birliği, 28 Haziran günü ARGK gerillalarının saldırısına uğradı. Bir kaç saat devam eden çarpışmada 7 asker öldürüldü, 4 asker de ağır yaralandı. Geriye kalanlar ise kaçtılar. Öldürülen askerlerin silahları, telsiz, çadır ve çeşitli askeri malzeme ile dökümanlar da gerillaların eline geçti.

Gerillalar çarpışma yerine yakın yaylada bulunan Kaşûrî aşireti çetelerinin de silahlarını aldılar.

Beytüşşebap

Habur geçidinde ARGK pususu

15 Haziran akşamı Uludere-Beytüşşebap yolu üzerinde Kespiyaniş (Uzungeçit) köyü civarında özel tim, asker ve Jîrkî çetelerinden oluşan düşman operasyon birliğini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarımız, düşmana en az 20 ölü ve yaralı verdirdi. Gerillaların kayıp vermediği bu çarpışmada, sömürgeci yetkililer kayıplarını bir subay ve dört asker olarak verdiler.

Eylemin gerçekleştirildiği vadi, çeteler ve askerlerin en yoğun üslendiği mıntıkadır. Daha önce de ARGK gerillaları ve ulusal kurtuluş milisleri aynı yol üzerinde çok sayıda asker ve çeteyi ölümle cezalandırmışlardı.

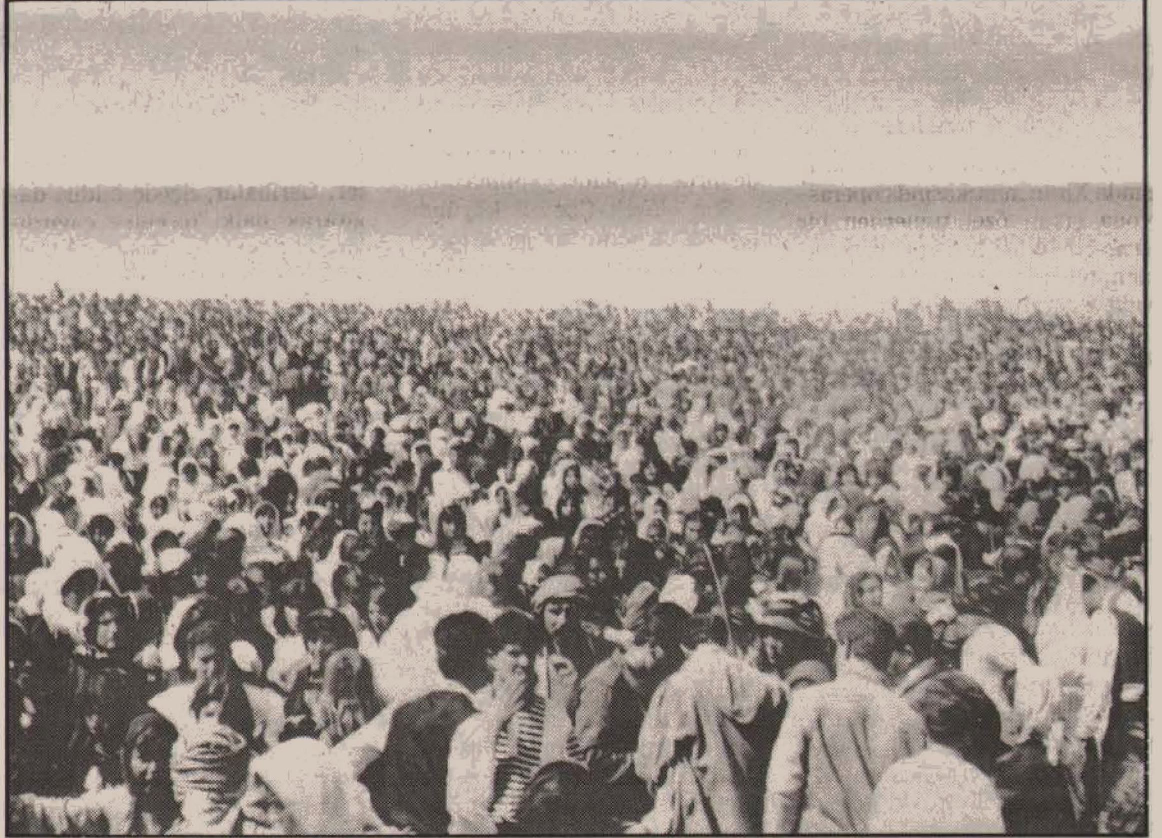


Sömürgeciler, çaresizlikten çetelere yöneliyor

ARGK'nın isabetli darbeleri, sömürgecilerle çeteler arasındaki çelişkiyi derinleştirdi. Haziran ayı içinde Jîrkî ve Güyî çetelerine mensup bir grup, silahlarını bırakmak üzere bölgedeki ARGK birliği komutanına teklif getirdiler. ARGK komutanlığı bu teklifi kabul etti. Durumu haber alan ve can telaşına düşen cani çete başları, gelişmeyi bölgedeki sömürgeci komutanlara yansıttılar. Bunun üzerine sömürgeciler, aralarında çete başı Şehmus Babat (Güyîli)'ın kardeşi, cani Ebubekir (Jîrkîli-Kiterê köyünden)'in kardeşi ve Tahirê Kero'nun yakınlarının olduğu en az 10 çeteyi tutukladılar.

Gelişmenin anlamı açıktır. Caniler bile birbirini terkedecektir. Bu gelişmede ARGK'nin ve onu destekleyen bölge halkının çalışmaları belirleyicidir. ARGK, Nisan 1990 Komatan katliamından bu yana en az 30 Jîrkî ve Güyî çetesini ölümle cezalandırdı. ARGK sadece cezalandırma eylemi yapmadı, Van, Hakkari, Çukurca, Yüksekova, Beytüşşebap ve Uludere'de birçok defa dağıttığı bildirilerde çetelere silah bırakma çağrısında bulundu. Silah bırakan çeteleri affetti. ARGK'nin çağrısına uyan bölge aşiretleri, çetelerle ekonomik ve sosyal ilişkilerini kestiler.

Her ne kadar çeteler, cinayetlerini devam ettiriyorlar ve ettireceklerse de, ARGK'nin şiddet ve iknaya dayanan politikası ürün verdi. Çetebaşı Tahirê Kero (Tahir Adıyaman) Meydan'daki, Hacı Öter (Hacî Dirbas) Kespiyaniş'daki ininden bir adım ayrılamıyor. Halkımıza ne kadar pahalıya mal olsa da en sonunda çetecilik çökecektir. 1990 bahar-yaz ayları içinde Yüksekova'da Mustafa Zeydan'ın, Pervari'de M. Emin Özcan'ın, Çatak'ta Sadun Ağa'nın, Beytüşşebap'ta Tahir ve Hacî Dirbas'ın karargahlarında ARGK saldırısına uğramaları, sayıları binlerle gösterilen çetelerin nasıl bir enkaz yapı haline geldiğini göstermeye yetmektedir.



Şırnak

Özel timi taşıyan araca gerilla mayını

Operasyona çıkmak amacıyla Şırnak'tan yola çıkan özel timi taşıyan askeri araç, 17 Haziran günü Navyan (Güneyçam) köyü yoluna döşenen mayına çarptı. Mayının infilak etmesi sonucunda araç tümüyle tahrip olurken, aracın içindeki terör tim elemanlarının çoğu yanarak öldü. Sömürgeciler, ARGK'nin bu eylemindeki kayıplarını bir kişi (askeri tim elemanı Nail Acar) olarak verdiler.

Sömürgeci birliklerin, Hêzil vadilerine girme hamlesi bir daha boşa çıkarıldı

16 Haziran günü sabahın erken saatlerinde sömürgeciler, birçok koldan Avyan (Dereler) Köyü etrafındaki Hêzil vadisi ve dağlık alanda büyük bir operasyon harekâtı başlattılar. Binlerce askerin ve savaş helikopterinin, yüksek rütbeli askeri komutanların katıldığı operasyonlar tam bir başarısızlıkla sonuçlandı. Gerillalar, aynı gün bir kaç çarpışmaya girdiler. Kısa ve şiddetli süren bu çarpışmalarda 10 dolayında özel tim elemanı, asker ve çete öldürüldü. Sömürgeciler, bu çarpışmalardaki kayıplarını iki gibi komik bir rakamla geçiştirdiler.

Basan (Güçlükonak)-Gêrê (Çevrimli) yolunda üç çetenin daha cesedi bulundu

Gêrê (Çevrimli) vahşetinden sonra, katliamı ARGK'ye maletmek için sömürgeci askeri birlikler ve çetelerin yaptığı operasyonlarda cezalandırılan çetelerden üçünün cesedi, olayın 15 gün ardından iki köy yoluna yakın derin bir vadide bulundu. Bunlar gece operasyonunda yollarını kaybedip, gerillalarla karşılaşıp cezalandırılan çetelerdi.

Öte yandan. Gêrê köyü muhtarı Ramazan, Siirt valisine çıkarak kendilerine zorla verilen silahları iade etmek istedi. Kesin haberlere göre, vali kendisini tehdit ederek, silahları teslim etmeleri durumunda tutuklanacaklarını ve işkence göreceklerini söyledi. Muhtar ise, tehdite rağmen Siirt'ten ayrılmıyor ve silahları herşeye rağmen geri vermek istiyor.

ARGK, Şikefta Hêstiran'da destan yarattı

24 Haziran günü Uludere-Şırnak arasında, Hilal köyüne yakın Şikefta Hêstiran (Katırlar Mağarası) mevkinde ARGK gerillaları ile sömürgeci operasyon birlikleri arasında meydana gelen ve saatlerce süren şiddetli çarpışmada 16 düşman askeri öldürüldü. Çarpışmada üç ulusal kurtuluş savaşçısı da şehit düştü.

Doğubeyazıt

Sömürgeci operasyon birliğine ARGK pususu

15 Haziran günü düşman operasyon birliğini pusuya düşüren ulusal kurtuluş gerillalarımız, düşman askerlerinden 8'ni öldürdüler, 2'sini de yaraladılar.

Ajan ölümle cezalandırıldı

Örtülü köyünde toplantı düzenleyen gerillalar, ajan Hasan Sürgit'i yargılayıp kurşuna dizdiler. Cezalandırılan hain, köy ve çevresinde ajanlığı örgütlüyor, düşman operasyonlarına katılıyordu.

Bir asimilasyon kurumu daha tahrip edildi

23 Haziran'da ilçeye bağlı Yığıncal köyünde toplantı gerçekleştiren gerillalar; köylülere ulusal kurtuluş mücadelesini, vardığı gelişim aşamasını ve yurtseverlik görevlerini anlattılar; köylüleri ARGK birliklerine katılmaya ve ARGK'yi desteklemeye çağırdılar. Toplantı sonunda, Kürdistan çocuklarına zehir saçan köy okulunu yakarak tahrip ettiler.

Mazgirt

Bir terör timi imha edildi

15-20 Haziran tarihleri arasında Xiran mıntıkasında operasyona çıkan özel timlerden bir grup bir köyde gerillalar tarafından kuşatıldı. Kısa süren saldırıda 8 özel tim elemanı öldürüldü. Çarpışmada gerillaların kaybı olmadı.

Şenkaya-Erzurum

Ajan muhtar yargılanarak cezalandırıldı

Bölgede çalışma yürüten ulusal kurtuluş gerillalarımızın yerini tespit etmek için çevresinde ajan-muhbir ağı örgütleyen, yurtseverleri yakalatan ve tüm uyarılara karşın düşmana uşaklıkta direnen Beşpınarlar köyü muhtarı Sinan Sinanoğlu 18 Haziran gecesi, bir ARGK intikam timi tarafından evine yapılan baskın sonucu ölümle cezalandırıldı.

Gercüş

Hainlere ait dört tanker yakılarak imha edildi

Sömürgeci ordu güçlerine ajanlık yapan hainlere ait dört tanker ve bir kamyon yakılarak imha edildi. 18 Haziran gecesi Başaklı köyünde gerçekleştirilen eylem öncesinde gerillalar, köyde bir de toplantı yaptılar. Ayrıca Gercüş köylerinde yoğun köy toplantıları ve ARGK'ye katılım seferberliği sürmektedir. Ajanlığın zemininin zayıf olduğu ve yurtseverliğin güçlü olduğu Gercüş bölgesinde ARGK'nin sürdürdüğü bilinçlendirme, örgütleme, ajanları ve çeteleri temizleme harekâtı sonuç veriyor, sömürgeciler bu alanda da tam bir başarısızlığı yaşıyorlar.



Eruh

ARGK'nin köy toplantıları ve çeteleri silahsızlandırma atılımı sürüyor

Botan'ın bu nüfus yoğunluğu ve direnişçi potansiyeliyle önemli bölgesinde sömürgeciler tam bir çaresizliği yaşıyor. Sömürgeciler, halk arasındaki aşiret ve kabile çelişkilerine dayanarak geliştirdikleri çete ağıyla, gerilla faaliyetinin önüne geçmeyi hedeflemişlerdi. Bu politika iflas etmiş durumda. Çeteler tam atıl. 1990 yılının ilk altı ayı içindeki her çarpışmada kaybeden sömürgeciler oluyor. ARGK'nin çağrısına uyarak silah bırakan ve teslim eden korucuların sayısı artıyor. Gün geçmiyor ki birkaç köyde birden toplantı yapılmasın.

Son olarak Çizmeli köyünde toplantı yapıp, korucuların silahlarını alan ulusal kurtuluş gerillalarımız, bölgedeki düşman karakollarına malzeme taşımada kullanılan bir aracı da yaktılar.

Bölge gerilla komutanlarından aldığımız haberlerde, Eruh ve Siirt'ten ARGK birliklerine büyük katılım var. Aynı kaynak, özellikle genç bayanların katılımındaki sayısal çokluğa dikkat çekti.

Genç-Bingöl

Bir korucu yuvası daha çökertildi

25 Haziran gecesi Gerçekçi köyü korucularına karşı bir saldırı düzenleyen ulusal kurtuluş gerillalarımız Mustafa Kavran, Kasım Kavran ve adı tespit edilemeyen bir üçüncü korucu çeteyi yargılayarak ölümle cezalandırdı. Gerillalar, birçok savaşçının kanına giren bu canilerin evlerini de çocuklarını dışarı çıkardıktan sonra yaktılar. Azgın çetelerin cezalandırılması, sayıları oldukça azalmış çeteleri ölüm korkusuna sevkederken, halkın da ARGK gerillalarına güvenini daha da pekiştirdi.

Göle-Kars

Göle-Kars yoluna gerilla barikatı: Sömürgecilere ait 4 TIR aracı yakılarak imha edildi

Haziran ayı ortalarında Kars-Göle yolunu kesen ulusal kurtuluş gerillalarımız, yolculara propaganda yaparak bildiri dağıttılar. Yapılan kontrol sonucu sömürgeci devlete ait 4 TIR aracı içindeki malzemelerle birlikte yakılarak imha edildi.

ARGK gerillalarının barikatı saatlerce sürdü. Eylem alanına yakın pusu atan gerillalar sömürgecilerin gelmesini beklediler. Gece inlerinden çıkmaya cesaret edemeyen sömürgeciler, ARGK eylemini duydukları halde müdahale edemediler.

Başkale-Van

İlçe merkezine ARGK saldırısı

24 Haziran gecesi ilçe merkezindeki düşman bölüğüne karşı roketli saldırı gerçekleştiren ulusal kurtuluş gerillalarımız, bölük binasını tahrip edip, düşman askerlerine büyük kayıp verdirdiler. Gerillalar, ilçede bildiri dağıtarak halkı direnişe çağırdılar. Saldırı sırasında ilçe merkezindeki yoklamalarda kimliği tespit edilen bir çete de ölümle cezalandırıldı.

Gerillalar kayıp vermeden ilçe merkezinden uzaklaştılar. Başkale çıplak yaylalardan oluştuğundan, gerillalar muhtemel bir düşman operasyonunu dikkate alarak önce araçlarla, sonra atlarla üslerine kavuşmayı hedeflediler.

Sömürgeci birlikler, Xalînik mıntıkasında ARGK birliği ile karşılaşmaya muaffak oldular. Burada içiçe, yakın mesafeden şiddetli bir çarpışma oldu. Çarpışmada, düşmandan bir üsteğmen, bir astsubay, bir çavuş, iki özel tim elemanı, üç asker ve üç korucu öldürüldü. Muharebede 4 kahraman ARGK savaşçısı da şehit düştü. ARGK komutanlarından **İsmail, Emin** (Hasan) ve Başkale'nin Şerefan aşiretinden iki savaşçı çarpışmada şehit düştüler.

Besni-Adıyaman Pötürge-Malatya

Besni ve Pötürge'de sömürgeci güçlerle çarpışma

19 Haziran'da Besni bölgesinde meydana gelen çarpışmada **Hacı Musa** ve **Metin** adındaki ARGK savaşçıları şehit oldu. Ana birlikten görevli olarak ayrılıp, bu köye giden gerillalar, ihbar sonucu oluşmuş düşman pususuyla karşılaştılar.

İkinci çarpışma ise bir gün sonra Pötürge'nin Kayadere köyü'nün Çat mezrası mıntıkasında oldu. Saatlerce süren çarpışmada, sömürgeciler helikopter ve bunlardan atılan imha gücü yüksek bombalar kullandılar. Çarpışma alanı düşmanın leşleriyle doldu.

Son mermilerine kadar çarpışan ve direniş sloganlarını ağızlarından eksik etmeyen ARGK savaşçılarından **Mehmet Öner (Arif), Mehmet Balçın (Battal), M. Ali Dağdeveren (Hüseyin)** ve **Firaz** (Ferit) adlı savaşçılar şehit düştü, **Muhammed Kemal** (Ekrem) adlı savaşçı da yaralı olarak esir düştü.

Şehit savaşçılarımızın cesetlerini tanınmaz hale getiren sadistler, cesetleri, ailelerine göstermediler. Sadece bildirimle çocuklarının öldüğünü söylediler. Tehdit ve baskılara rağmen, yurtsever şehit aileleri, cesetleri almak için bütün kararlılıklarını sergilediler.

Bu büyük çarpışma ardından henüz bir hafta geçmeden ARGK gerillaları Malatya'nın Yeşilyurt ilçesine bağlı Kırlangıç köyü muhtarı Ali Duman'ı kurşuna dizerek öldürdüler. Cezalandırılan hain, çarpışmadan önce köylerine uğrayan gerillaları şikayet etmiş, izletmiş ve çarpışmaya neden olan ihbarı yapmıştı.

Bilindiği üzere Malatya asimilasyonun ve sömürgeci kurumlaşmanın en derin olduğu Kürdistan bölgesidir. Sömürgeciler, kurumlaşmalarına ve bölgedeki tahribatlarına güvenerek bölgeyi ulusal kurtuluş çalışmalarımıza kapatabileceklerini sandılar. Ama yanıldılar. Kürdistan toprağının her karışı Kürdistan halkına aittir. Ve her karış bir direniş alanıdır.

Biliyoruz ki her karış toprak için çok çaba sarfedeceğiz ve çok kan vereceğiz. Şimdiye kadar böyle oldu. Direniş ve şehit kanı, ulusal kurtuluşçu örgütlenmenin zemini, harcı oldu.

Sömürgeci caniler, kahraman savaşçılarımızı şehit etmekten sevinebilirler. Ama nafile. Diğer Kürdistan bölgelerinde olduğu gibi, Pötürge direnişçilerinin kanı, Malatya'da yükselecek ve şimdeden yükselen ulusal kurtuluş mücadelemizin harcı olacaktır.

Pervari

Osyan'da asker ve çetelere bir daha gerilla saldırısı

Botan'da önemli bir üslenme ve direniş bölgemizin ortasında Osyan (Doğan) köyü tahkim edilmiş bir üs durumundadır. Köyde en az 100 asker ve kalabalık bir çete grubu vardır. Osyan, özel timin de bir karargahı durumundadır.

Askerler ve çeteler sık sık köyün etrafındaki Korkandil dağı, Massîro vadisi ve Çemê Karê yaylasına operasyona çıkarlar. Her defasında da gerilla pusuyla karşılaşır ve ardlarında çok sayıda ölü ve yaralı bırakırlar.

27 Haziran günü köy yakınlarında operasyon yapan asker ve çetelerden oluşan düşman birliği, yine ARGK birliğinin saldırısına uğradı. Asker ve çetelerden en az 5 kişi öldürüldü. Geriye kalanlar köye sığınarak kurtuldular. Öldürülen asker ve çetelerin silahları da gerillaların eline geçti. Sömürgeciler ARGK'nin bu saldırısındaki kayıplarını sadece bir asker (Jandarma çavuşu Osman Koç) olarak verdiler.

Yine Pervari'de 10 Haziran'da gerillalar, Pervari belediye başkanı ve Pervari'nın en büyük çete reisi M. Emin Özcan (Emin Ağa)'nın köyü Gurzuvan'ın (Yeniaydın) çetelerine karşı bir saldırı düzenlediler.

Cizre ve İdil'de özel tim terörü

Kitlesel Cizre Davası avukatlarından ve Cizre barosuna bağlı **Orhan Doğan**'ın evinin önündeki çöp bidonuna bırakılan bombanın patlaması sonucu büyük hasar meydana geldi.

Faşist binbaşı Tayyar Çağlayan'a karşı açılan ve Yeşilyurt davası olarak bilinen davada, insanlık dışı uygulamaya maruz kalan köylülerin hukuk savunucularından **Hasip Kaplan**'ın bürosuna 28 Haziran gecesi bomba yerleştirmek isteyen bir provokatör, bombanın elinde patlaması sonucu parçalanarak öldü.

Her iki olay da sömürgeci teröre yeni bir halka ekledi. Şimdiye kadar köylülük üzerinde yoğunlaşan devlet terörü, aynı ağırlıkla şehirlere de kaydı. Sömürgeci terör timleri, sadece yurtseverlere yönelmiyor, aynı yöntemlerle avukatlara da yöneliyor. Zaten biçimsel olan hukuk mekanizmasında, avukatların mahkemelerde savunma yapmasını bile önlemek istiyorlar. Son iki eylem, sömürgecilerin halkımıza yönelik terörünün hangi aşamaya vardığını göstermektedir.

Palu-Elazığ

Sömürgeciler, tarihsel ihaneti, koruculuk adı altında bir daha halkımıza dayatmak istemektedirler. Bunun bir örneği Palu ilçesinin Hasbey köyünde yaşanmaktadır. Köylülere zorla silah alma dayatılmakta, korucu olmaları istenmektedir. Köy halkı ise silah almamak için topluca direniyor. Sömürgeci caniler, köylülerin direnişini kırmak için, iki günde bir köyü basıyor; köylüleri grup grup gözaltına alıyor, vahşice işkence edip bırakıyorlar.

Bu baskıların bir amacı da köylüleri göçe zorlamak. Çoğunluk köyde kalıp, koruculuğa karşı direnirken, bazı köylüler sürekli baskıya dayanamayarak göç etmektedirler.

Diyarbakır

● Mart ve Mayıs ayı kitlesel gösterilerinde tutuklananlar halen bırakılmadı.

Mart ayı halk ayaklanmaları ve Mayıs ayında yapılan açlık grevlerinde Diyarbakır, Siirt, Nusaybin ve daha birçok Kürdistan şehrinde tutuklanan çoğu öğrenci 400 yurtseverden 70'inin tutukluluk durumu halen devam etmektedir. Ağır işkence gören öğrenciler, ayaklanmaya katılma, 413 sayılı kararname hükümlerine aykırı hareket etme ve PKK'yi desteklemekle suçlanıyorlar.

● 25-26 Haziran gecesi Diyarbakır'da yapılan operasyonlarda çoğu Medya Güneşi dergisi çevresinden 25 Kürt gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan ismi tespit edilenler; Zeki Karataş (Diyarbakır İnsan Hakları Derneği Yöneticilerinden), Musa Çelik (Diyarbakır 1 Nolu Yol-İş Sendikası Şube Başkanı), Umut Uslan (öğretmen), Neslihan Özkan (Diyarbakır Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi), Ramazan Kahraman, Şükrü Kahraman, Mehmet Bilen, Muzaffer Teker, Güzel Ak, Ramazan Bulut (işçi), Aziz Karakaş, Mustafa Pakdemir, Tahir Başak (öğretmen), Zülküf Özen (öğretmen), Hanifi Turan (öğretmen), Zeki Budak (Diş Doktoru), Mahmut Demirel (Doktor), Seyrettin Direkçi (işçi) ve Ahmet Ateş (işçi)

Gözaltına alınanların tutuklanıp tutuklanmadıkları henüz öğrenilemedi.

Sömürgeciler köy boşaltmaya devam ediyor

Çukurca: Kinyaniş (Pirincik) köyünü basan Türk ordu birlikleri, köy halkını toplayarak köyden çıkardılar. Gerekçe olarak köy gençlerinin ARGK'ye katılması, köylülerin gerillalara yardım etmesi ve köy korucusu olmayı kabul etmemeleri gösterildi.

Hayvanlarına da el konulan Kinyaniş köylüleri, yakındaki Ertuşî nahiyesine sığındılar. Sömürgeciler, burada da Kinyanişlileri rahat bırakmadı. Ertuşî köylülerinin ve Ertuşî belediyesinin köylülere çadır ve erzak temin etmesini önlemek istediler.

Çadırlarda bekleyen Kinyaniş köylüleri, köylerine herşeye rağmen dönme kararlılığını sergiliyorlar.

Gürpınar: Dînê köyünde bulunan karakol askerleri ve köy korucusu çeteler, Topyıldız köyünün Arç mezrasından yurtsever köylü **Şaban Duman**'ı ARGK gerillalarına yardım ettiği gerekçesiyle tutuklayıp ağır işkenceden geçirdiler. Askerler ve çeteler, Şaban Duman'ın 400 koyununa el koydular.

Uludere: Sömürgeciler, Hîlal köylülerinin her yıl çıktıkları Kelehê Mamê (Gelincik dağı) dağındaki yaylalarından zorla indirdiler. 4000 nüfuslu Hîlal'de çoğunluğu yoksul olan köylülerin tek geçim kaynağı hayvancılıktır. Köylüler, yaz aylarında ancak yaylaya çıkabildikleri ve ot biçebildikleri ölçüde, hayvancılık yapabiliyorlar.

Sömürgeciler, ekonomik faaliyetlerini kısıtlayarak, Hîlal köylülerinin ARGK'ye verdikleri desteği önlemeyi, köylülerin çeteciliği kabullenmelerini hedefliyor.

GÊRÊ (ÇEVRİMLİ) KATLİAMININ SIRRI ÇÖZÜLDÜ



21 Haziran günü, SP Genel Başkanı **Ferit İlsever** ve Başkanlık Kurulu üyeleri, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır şubesi Başkanı **Hatip Dicle** ve Komisyon üyeleri, İHD Siirt Şubesi Başkanı **Av. Zübeyir Aydar**, Diyarbakır Bürosu adına **Av. Fethi Gümüş** ve basın mensuplarının da aralarında bulunduğu 30 kişilik bir heyet, Gêrê (Çevrimli) köyünde incelemelerde bulundu.

Heyetin hareketinden üç gün önce Gêrê köylüleri, Bizenê (Koçyurdu) köyüne yerleştirilirler. Heyetin gelişinden önce sömürgeciler, köylüleri konuşmamaları konusunda uyarı ve tehdit ederler. Çeteleri de nasıl davranacakları konusunda hazırlarlar.

Nitekim, heyet köye gittiğinde çetelerin hakaret ve taciziyle karşılaşırlar. Özellikle Zübeyir Aydar'ı taciz ederler. O'na "kardeşin dağda terörist,sen mi sorunlarımızı çözeceksin" hakaretini yaparlar. Aydar, provokasyonun heyetin gözlem gezisini sabote etmeye yönelik olduğunun bilinciyle saldırıyı olgunlukla karşılar.

Engellemelere rağmen, heyet üyeleri bazı köylülerle görüşmeyi başarırlar. Heyet,rapora dönüştürdüğü araştırma gezisinde tespit ettiği noktaları şöyle açıkladı:

"1. Basın mensuplarının köye girmesine, olayın 11. günü izin verildi. Bu açıklığa kavuşturulması gereken, karanlıkta kalan bir noktadır.

"2. Geziden üç gün önce Jandarma Alay komutanı ve köye bizzat gelen Siirt Valisi ile korucubaşı Bahattin Aktuğ'un yaptığı toplantı, heyetten tecrit edilen köylüler üzerinde etkili olmuştur.

"3. Köylüler, dört korucu dışında öldürülen çoluk çocuk masum insanların hemen hemen tamamı koruculuğu kabul etmeyip İzmir'e, İstanbul'a çalışmaya giden insanların çocukları ve yakınlarıdır. Katliamda öldürülen 15 yaşındaki **Ömer BEKTAŞ**'ın öldürülmeden önce "Kürdistan aşkına beni öldürmeyin, ben de sizlere katılmak istiyorum" demesine rağmen, "Kürdistan'ı s...m" denilerek kurşuna dizilmiştir. **Ömer BEKTAŞ**'ın koruculuğu kabul etmemiş aileye mensup olması ayrıca dikkat çekicidir.

"4. Çatışma akşam 21.00'den 03.00'e kadar aralıklarla sürmüştür. Çevrimli köyüne yaya olarak 15 dakika uzaklıktaki Koçyurdu köyünde Özel Tim'ler, yaya olarak köye bir saat uzaklıkta 9. Jandarma Komando Taburu ve yine yaya olarak 1 saat uzaklıkta, bölgede korucubaşı olarak bilinen Baho Ağa'nın köyü olduğu halde, olaya hiç bir müdahalede bulunulmaması, araştırılması gereken önemli bir noktadır. Silahların susmasından bir saat sonra, tan yeri ağarıp aydınlık başladığından, resmi ağızlarca olayın faili ilân edilen 100'ün üzerinde PKK mensubu acaba nerededir? Bir saat içinde yer yarılıp içine mi girdiler?

"5. Edindiğimiz bilgiye göre, köyde daha önce askeri birlik ve görevli 19 korucu varken, olaydan kısa birliğin köyde bulunması yeterince karanlık bir nokta değil midir?

"6. Köy 60-70 haneliktir. Sadece dört ev yakılmıştır. Yakılan evler özellikle seçilmiştir. Üçü, koruculuğu kabul etmeyenlerin evleridir. Köylülerin ifadelerine göre, evler Lav silahı kullanılarak yakılmıştır. Yakılan evlerden birinin hemen yanında daha önce karakol olarak kullanılan ve olay akşamı boş bulunan köy ilkokulu olduğu halde, binaya hiç dokunulmadığı heyetimizce tespit edilmiştir. Daha önceki olaylar dikkate alındığında sözkonusu binanın durumu özellikle dikkat çekicidir.

"7. Saldırının geldiği tespit edilen tarafta, köye takriben 80 metre mesafede bulunan tek ev, korucu yakınlarından birinin evi olduğu halde, üzerinde tek bir mermi izine dahi rastlanmamıştır. Bu durum acaba tesadüf müdür?

"Heyetimiz Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürerken meydana gelen bu karanlık olayı, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir nokta olarak tespit ederek;

"Tüm demokrasi ve insan hakları savunucularının dikkatini masum insanların kanlarıyla birlikte gömülmek istenen Çevrimli katliamının mutlaka aydınlatılması gereken gerçeğine çekmektedir.

23 Haziran 1990

Kürdistan'da sürgün furyası başlatıldı

9 Nisan tarihinde çıkarılan 413 sayılı Kanun Kuvvetinde Kararname olarak bilinen ve yeni eklerle 424 nolu Kararname adını alan soykırım ve sürgün kanunlarının bir uygulaması olan sürgünler başlatıldı.

Hakkında sürgün kararı alınan yurtseverler şunlar;

Mehmet Şirin Tetik: Batman Sosyal Sigortalar Hastahanesi'nde memur. Bir süre öncesine kadar Diyarbakır İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu üyesi. Şimdi ise Siirt İHD kurucu üyesi. Kırşehir SSH'ne sürgün.

Salih Eker: Batmanlı öğretmen. Yozgat'a sürgün edildi.

Ramazan Taş: Hakkari PTT memuru. Adapazarı'na sürgün edildi.

Abdulhalik Zeyrek: (Hakkari), **Kenan Sezgin** (Hakkari)

Süleyman Kondakçı: Hakkari, Türkiye Elektrik Kurumu İşletme Müdürlüğü'nde muhasebe memuru. Jîrki aşiretinden. Çankırı'ya sürgün edildi.

Abdulbaki Sak: Kurtalanlı. Kerboran'da öğretmen. Bursa'nın bir köyüne sürgün edildi.

Sürgün edilen yurtseverlerin Türkiye'deki sürgün noktalarına gitmeleri için bir haftalık süre tanındığı kendilerine tebliğ edilmiş.

Sürgünler sadece yedi kişi değildir. Yalnız Hakkari'den 62 kişinin sürgünü sözkonusudur. Van, Tatvan ve Bitlis için de sürgün listeleri hazırlanmıştır.

Tatvan'dan **Ramazan Aksoy** ve Siirt'te Sağlık Müdürlüğü bünyesindeki sağlık meslek okulunda öğretmen karı-koca **Saniye** ve **Fesih Balcan**'a da sürgün kararları iletilmiş ancak, karar kesinleşmemiştir.

Tüm Kürdistan'dan en az 15.000 yurtseverin sürgününden bahsedilmektedir. Türk hükümeti, kararnamelere gelen tepkilerden çekindiği için sürgün kararlarını hemen hayata geçirmedi. Bekledi, kendine göre hazırlıklarını tamamladı.

Sürgün kararları halkta büyük tepki yaratmıştır. Batman, Kerboran vė Hakkari'den yurtseverler, muhabirlerimize; kararnamelerden sonra ilk sürgün kararında sayının az tutulmasının nedenini halkın tepkisini ölçmek, halkı pasifikasyona itmek ve provokasyon olarak değerlendirdiler.

Sürgün edilen yurtseverler, gitmek istemiyor. Tümü direniyor. Halk ise sessiz kalınması durumunda sömürge valisinin daha da cesaretleneceğini ve sürgün edilenlerin sayısının birden artacağı kanaatinde.

Tüm halkın istemi kitlesel siyasal protesto kampanyasının bir an önce başlatılması yönünde.

Gêrê katliamı kurbanları anlatıyor

Biz Güçlükonak-Gêrê (Çevrimli) köyü halkındanız. 1985'de köyü terk etmek zorunda kaldım. Şu anda annem, babam ve bir bacım köydeler. 10.06.1990 tarihinde işlenen katliamda bir bacım öldürüldü. Çocuğu geride kaldı. Eşi İzmir'deydi. Olaydan önce korucu olmamak için köyü terk etmişti. Şimdi çocuklarını götürmek için geldi ve askerler oraya gitmesine izin vermiyorlar. Çocuklarını olay günü onlar fark etmeden köyden çıkardım. Şimdi çocuklar Siirt merkezde başkalarının yanında, baba köyde kaldı. Ben geride kalan eşyaları ve eniştemi getirmek için 18.06.1990 günü 500.000 Liraya kamyon tutarak köye gitmek istedim. Güzergah üzerinde köyün karayolu iletişimini sağlayan tek bağ olan Çêlik karakolunda askerler tarafından durduruldum. Fındık tabur komutanlığı telsizle bizim köye bırakılmamamızı belirtti. Bunun sonucunda Çêlik'ten geriye gönderildim. Yetim; anne katledildi, baba köyden çıkarılmıyor ve çocuklar başkalarının yanında sığıntı durumunda. Oysa ben yeğenlerimi yanıma almak istiyorum. Ev eşyalarını almamamızı ne hakla engelliyorlar. Ben bir işçiyim.

Yeni ev döşeyecek imkana sahip değilim. Borç parayla tuttuğum kamyondan da faydalanamadım. Ben şimdi işimi gücümü bırakmış, eniştemi ve eşyaları nasıl köyden kurtarabilirim, hangi birimlere başvurmam gerekiyor. Bunu düşünmek zorundayım. Sizlerden istediğim sesimizi duymanız ve bizlere yardımcı olmanız.

19.6.1990, Ahmet Yılmaz, Batman, İnşaat işçisi

DAĞITIM: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Bölge Milletvekilleri, Şırnak Valiliği, Basın

• • •

Ben 6 ay önce köyden ayrıldım. Ayrılma nedenim malum. Çocuklarımı bir ay sonra gece köyü gizlice terk etmeleri sayesinde yanıma alabildim. Son olayda annem, teyzem ve yengem öldürüldü. Evim ve içindeki eşyalar tümden yakıldı. Büyük kardeşimin evi de yakılmıştı. Küçük kardeşimin evi tutuşturuluyor ve yanmıyor. Küçük kardeşim İzmir'de çalışıyordu. Olay üzerine köye geldi. 7 çocuğu ile şu anda köyü terk etmesine izin verilmiyor. 18.06.1990 günü 500.000 Lira'ya kamyon tutup köye gitmek üzere yola koyuldum. Çêlik'te askerler Fındık jandarma taburuyla konuştu, sonra köye gitmeme izin vermeyerek beni geri döndürdüler. Köyle tek karayolu bağlantısı Çêlik üzerinden sağlanıyor. Ben İzmir'de çalışıyorum. Bir haftadır çocuklarımı orada bırakarak Siirt'e geldim, onları köyde çıkarmaya çalışıyorum ve başaramadım. Köyden çıkmadıkları taktirde akibetleri diğer insanlar gibi olacak. Bu durum ilgililerin umrunda değil ki köyden çıkış yasağı uygulanıyor. Çêlik Karakolu sınır kapısı vazifesini görüyor, başka bir yerden köyle bağlantı sağlıyamıyoruz. Şu anda köy tümüyle boş. Çünkü köylüler yanlızca yorganlarını alarak köyü terk ettiler ve açık arazide her türlü saldırıya maruz şekilde kalıyorlar. Köyün etrafından uzaklaşmalarına bu şartlar içinde imkan yok. Hayvanların hepsi başıboş, tarlaların içine salıverilmiş durumda. Hiç kimse köyde kalmak istemiyor. Tek amaçları canlarını ve çocuklarını kurtarabilmek. Ben kardeşimi ve 7 çocuğunu nasıl kurtarabileceğimi bilemiyorum.

Biz korucu başlarının fedaileri değiliz. Onların uğruna yakınlarımızın ölmesine göz yummamız mümkün değil. Silah alan kişiler kendi can güvenliklerini sağlasınlar. Son olayda korucuların değilde, silah kabul etmeyip başka birimlere giden insanların evlerinin yakılması ve çocuklarının öldürülmesi de bizleri düşündürüyor. Faili meçhul kişiler tarafından yakınlarımız katledildi. Yaratılan şartlara dayanmamız mümkün değil. Bizler baskı sonucu köylerimizi terk ederek başka yerlerde göçmenler gibi aç, sefil yaşıyoruz. Yeni kurbanlar vermek istemiyoruz. Oysa normal şartlarda köylerimiz rahat yaşamımızı sağlıyacak kapasitelere ve verimliliğe sahiplerdir. Giden canları verilen paralar geri getirmediği gibi acımızı da dindiremez. Bizler insanız, piyon değiliz. Devlet kendi güvenliğini sağlasın. Çektiğim acı yetmiyormuş gibi günlerdir yakınlarımı nasıl kurtaracağımı düşünmek zorunda kaldım. Gereken yardımın yapılmasını saygılarımla arz ederim

19.6.1990, Abdullah Yılmaz, İzmir, İnşaat işçisi

DAĞITIM: Uluslararası Af Örgütü, Helsinki İzleme Komitesi, Yabancı Elçilikler, Yabancı Basın, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Şırnak Valiliği, Bölge Milletvekilleri

BEŞİKÇİ DAVASI'NDA 3. DURUŞMA



12 Mart 1990 tarihinden beri Sağmalcılar Cezaevi'nde tutulan bilim adamı **İsmail Beşikçi**'nin dava duruşmalarının üçüncüsü, 19 Haziran 1990 günü İstanbul 2 Nolu DGM binasında yapıldı.

Beşikçi, **"Devletlerarası Sömürge Kürdistan"**, **"Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu"** ve **"Bir Aydın, Bir örgüt ve Kürt sorunu"** adlı toplatılmış ve yasaklanmış kitaplarında "bölücülük yapmak"tan suçlanıyor ve herbir kitabı için hakkında 7,5 ile 15 yıl arası hapis cezası isteniyor.

Üçüncü duruşmaya 600'ün üstünde dayanışmacı kitle katıldı. Ancak salonun küçüklüğünden dolayı fazla kişi salona giremedi. DGM binasının etrafını saran çevik kuvvet mensubu polisler, joplarla izleyicilere saldırdı, çoğunu yaraladı ve 25'ni gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan ismi tespit edilenler; Sultan Aygün, M. Ali Bulut, İlhan Öztin, Adil Yıldız, Fatma Dündar, Kakir Yazar, Erdal Karaaslan, Ümit Kaya, Ayla Altınışık, S. Okcuoğlu, Müslüm Demir, Sami Karakoyun, Şerafettin Tali,Mahmut Metin.

Küçük salondaki izleyiciler arasında milletvekilleri, sendikacılar, Federal Almanya ve Hollanda'nın İstanbul konsolosluk yetkilileri bulunmaktaydı. Savcılar, daha izleyiciler salona girmeden iddianamelerini okumaya başladılar.

Savcılar; *"Devletlerarası Sömürge Kürdistan', 'Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitaplarının yazarı İsmail Beşikçi, milli duyguları sayıflatıcı mahiyette bölücü propaganda ve ırk mulahazası yaptığı kanaatine varılmıştır. Kürtlerin ayrı ulus oldukları, ayrı dillerinin, kültürlerinin olduğu, Diyarbakır Cezaevinde kırkın üzerinde Kürt gencinin Kürt kimliklerini savundukları için katledildikleri, Türkiye'de Kürdistan denen bir bölgenin varolduğu ve Kürdistan'ın 1920'li yıllarda İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle işbirliği yapan Kemalistlerin böl-yönet politikası uygulayarak parçaladıkları... Kürt ulusunun ulusal kurtuluşunun ve özgürlüğe kavuşmasının engellendiği, Kemalistlerin bir yandan Kürtleri boğazladıkları, diğer yandan mazlum milletlerin önderliğine bayrak salladıklarını ifade etmek suçundan hakkında dava açıldığını"* açıkladılar.

İddia makamını muhatap almayan İsmail Beşikçi, alkışlar arasında şu konuşmayı yaptı; **"Cezaevinden getirilirken önemli sorunlarla karşı karşıyayım. Nezarethanede bile kelepçeyle oturtuluyoruz. Duruşmaya geliyoruz, duruşmayı izleyenler polisler tarafından dövülüyor. Burda da terör politikasıyla karşı karşıyayız. Devlet son olarak Çevrimli köyünde 27 Kürt vatandaşını öldürdü; ama bunu PKK'nın üzerine yıkıyor. Hayır, biz bunu kabul etmiyoruz. Bu devlet güçleri tarafından yapılmış bir cinayettir, bunu açıklıyorum... Türk basını, MİT'in bir bürosu gibi çalışıyor, kendilerini kınıyorum..."**

İsmail Beşikçi'nin avukatları da ayrı ayrı yaptıkları konuşmalarda; izleyicilere polis saldırısını, tutuklamaları, kasıtlı küçük salon tutulmasını, sağlıklı savunma koşullarının oluşturulmamasını ve mahkeme heyetinin tarafgir tutumunu protesto ederek savunman olarak davadan çekildiklerini ve müvekkillerinin de savunma yapmayacaklarını açıkladılar.

Tekrar söz alan Beşikçi, savunmaların protestosuna katıldığını ve mahkemeyi tanımadığını belirterek, "artık cevap vermeyeceğim" söyledi.

Beşikçi davasının bu sonraki duruşması 25 Temmuz 1990'da.

HALK GERÇEĞİ VE 2000'E DOĞRU DERGİLERİ SÜRESİZ KAPATILDI

Sosyalist basının iki sesi daha susturuldu. Süresiz kapatılan **Halk Gerçeği** ve **2000'e Doğru** dergilerine karar 28 Haziran günü tebliğ edildi. İki derginin basımını yapan Ilıcak Matbaasın da 10 gün süreyle kapatıldı.

Tebliğde kapatma kararı, İçişleri Bakanlığı Olağanüstü Hal Koordinasyon Kurul Başkanlığının 27.6.1990 günkü kararına dayandırılıyor. Bu karar da 424 sayılı kararnamenin hükümlerine dayandırılıyor.

Kapatma tebligatında; *"Bölgedeki - Kürdistan (b.n.) - faaliyetleri yanlış aksettirerek gerçek dışı haber ve yorum yapmak suretiyle bölgedeki kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına, bölge halkının heyecanlanmasına, güvenlik kuvvetlerinin görevlerini gereği gibi yerine getirmelerini engelleyecek şekilde yayınlandığı tespit edilmekte, 424 sayılı kanun hükmünde kararnamenin 1/a maddesi hükmünde belirtilen önlemlerin alınması hususunda kanuni şartlar gerçekleşmiş"* denmektedir. Dergilerin "namus, din, işkence, sürgün, vb. kavramları kullanmaları da Halk Gerçeği'nin kapatma gerekçesi yapılmıştır.

Sömürgeci-faşist kararnamelerden sonra 22 Nisan 1990 tarihinde yayım hayatına başlayan Halk Gerçeği, ancak 9 sayı çıktı. Bunlardan 6. ve 9. sayılar toplatıldı. Gazetenin Yazişleri Müdürü **İsmail Safter** de, 6. sayıda kendi imzasını taşıyan **"Sözümüz Anlayana"** makalesinden dolayı, Türk Ceza Kanunu'nun 142/3 maddesini ihlal suçundan, 22 Haziran 1990 günü İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne çıkarılmış ve bu ilk sorgusunda tutuklanmıştı.

Derginin kapatılmasından sonra, **Halk Gerçeği Gazetesi adına Sahibi İsmet Ateş**; basın ve kamuoyuna (28.6.1990) şu açıklamayı yaptı; *"SS kararnameleriyle halklar üzerinde estirilmeye çalışılan devlet terörü bütün azgınlığıyla sürüyor. Kürdistan'ın basına kapatılması, sürgün ve basına sansür ile boyutlanan terör, son olarak* Halk Gerçeği *ve* 2000'e Doğru*'nun yayınının yasaklanmasıyla yeni bir aşamaya gelmiş bulunuyor. Bununla da yetinmeyen terör, yayınlarımızı basan matbaayı kapatarak kararlılığımız karşısındaki acizliğini göstermiştir.*

Bir kaşık suda fırtınalar kopartan büyük basının bütün bu olanlar karşısında suspus bir köşede kalması oldukça dikkat çekicidir. Büyük basın Süper Vali'nin direktifleri doğrultusunda Kürdistan gerçekliğine "milli maç heyecanı" *ile yaklaşma anlayışıyla TC'nin işlediği suçun ortağı olmuştur. Yayınların durdurulması, matbaaların kapatılması devrimci-demokrat basının sesini boğmaya yetmeyecektir. Her türlü entrika ve teröre rağmen halklarımız karşısındaki görev ve sorumluluğumuzun bilincinde olarak yayınımızı sürdürmekte kararlı olduğumuzu duyuruyor ve halklarımızın en doğal haklarından biri olan haberleşmeye getirilen bu engellemeler karşısında demokrat tüm kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz."*



2000'e Doğru dergisi ise kararnameden sonra dokuz sayı olarak çıktı. Bunlardan ikisi toplatıldı.

Kapatılma kararından sonra derginin **Yazişleri Müdürü Hüseyin Karanlık**, kamuoyu ve basına yaptığı açıklamada:

"İşte iktidarın demokrasi ve basın özgürlüğü anlayışı budur. İşte bunların Kürt sorununu çözümleri budur.

"Kararname çıkalı üç aya yakın zaman geçti. İktidar, bu kararname ile hangi sorunu çözebildi? Gerilla hareketini mi durdurdu, halkın gerçeği öğrenmesini mi önledi? Geçen zaman şunu gösterdi: Sorun sopayla çözülmez... Sopa, halka boyun eğdiremez. Bu gerçek kendini ergeç kabul ettirecektir.

"Sorunu, **2000'e Doğru** *sorunu olarak görmek büyük yanılgıdır. Estirilen terörü algılayan herkese düşünmeyi öneriyoruz. 2000'e Doğru'nun boğulmasına seyirci kalınarak özgür basın olunamaz, özgürlük savunucusu olunamaz.*

"Kilit sorun yine basının sorunudur. Umut ediyor ve bekliyoruz: Basın bu uygulamaya gereken yanıtı verecektir. Demokratik kuruluşlar ve kamuoyu, kararname'nin ilanında gösterdiği tepkinin çok daha büyüğünü gösterecektir." dedi.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığına İstanbul

KONU: Emeğin Bayrağı adlı dergide (sayı 24, Mart 1990) yayınlanmış bulunan **"Kamuoyuna"** başlıklı açıklamamıza ilişkin DGM savcılığınca hakkımızda açılan davaya karşı savunmamdır.

AÇIKLAMA: Bugüne kadar biz savaş tutsaklarının insani, siyasi ve ulusal kimliğimize yönelik tarihte eşine ender rastlanır bir baskı-vahşet uygulandı. Bu, TC'nin ulusal imha politikasının bizler üzerinde en yoğun ve kapsamlı uygulamasıydı. Bu uygulamalara karşı insani, siyasi ve ulusal kimliğimizi büyük bedeller pahasına savunduk ve savunmaya da devam edeceğiz. Bu direniş ve savunmamızın politik tavrımızın bir devamı olarak da bu savunmamı kendi anadilim olan Kürtçe ile yapıyorum. Bu tavır, TC'nin siyasi ve ulusal kimliğimize yönelik imha politikasına karşı alınmış bir tavırdır.

D. Ali Küçük
E-Tipi Özel Cezaevi, D-1 Koğuş, Çanakkale, 14.6.1990

Ege PKK Ana Davası sanıklarından savaş esiri Şehmus POYRAZ'ın (12 Haziran 1990 günkü duruşmada 27 yıl hapis cezası aldı) mahkeme heyetine sunduğu dilekçe:

DGM BAŞKANLIĞINA / İZMİR

Sayın Mahkeme Heyeti,

Herşeyden önce bir insan ve Kürt halkının bir ferdi olarak ülkem Kürdistan'da meydana gelen son gelişmelerle ilgili olarak bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Bilindiği gibi ülkemiz Kürdistan'da yaygın gerilla eylemliliğinin yanısıra, kitlesel eylemlilik ülkemin bir çok yerinde devam etmektedir.

Bu gelişmelere karşı faşist sömürgeci TC, ulusal bağımsızlık savaşımızın ulaştığı boyutlar karşısında bir acizliğin girdabında bilinçsizce kulaç atmaktadır.

Partimiz PKK'nin 15 Ağustos tarihsel atılımıyla birlikte, devletin yetkili ağızları, kendi iri, ama kof devlet yapılarına güvenerek "Bunlar son intihar eylemleridir, yakında ezeceğiz" vb. gibi demagojik demeçlerle kitlelerin karşısına çıkmış, ama kendilerini de kandırdıklarını anlayarak, halkımızı sindirmek ve ulusal kurtuluş mücadelemizi boğmak amacıyla halkı katletme yoluna başvurmuştur.

Daha dün Yoncalı'da, Dereler'de, İkiyaka'da ve daha bir çok yerde insanlarımızı katleden sömürgeci faşist TC, bugün ise Nusaybin ve Cizre'de kitlesel katliamlar gerçekleştirmek amacıyla genç, yaşlı ve çocuk ayrımı gözetmeksizin halkımızı kurşunlayarak 6 insanımızı katletmiş, yüzlercesini yaralamış, binlercesini de işkencehanelere alarak her türlü işkence yönteminden geçirmiş ve geçirmektedir...

Halkımız, bağımsızlık ve özgürlük uğruna şehit düşen 13 PKK savaşçısı evladına sahip çıkarak; kepenk kapama, okulları boykot etme, kitlesel mitingler düzenleme vb. eylem türlerini gerçekleştirdiği Nusaybin, Cizre, Silopi, Derik, Midyat, İdil, Kızıltepe, Yüksekova ve daha bir çok yerdeki gelişmeler, sömürgeci faşist devleti canevinde vurmuştur. Bu gelişmeleri bastırmayı amaçlayan TC, toplu katliamları gerçekleştirmiştir. Bu vahşi tutumunu kamuoyu nezdinde haklı çıkarmak amacıyla çeşitli yalan ve gerçekle hiç bir alakası olmayan gerekçeleri kılıf yaparak kendisini Türkiye kamuoyunda haklı göstermeye çalışmaktadır.

TC, 15 Ağustos tarihinden günümüze kadar PKK önderliğinde yükselerek gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini bastırabilmek amacıyla Kürdistan halkı üzerindeki terörü en üst boyutlara çıkararak, halkımızı yerinden-yurdundan etmek amacıyla en insanlık dışı uygulamalara başvurmaktadır; insanlarımızın evleri yakılıp yıkılıyor, hayvanları telef ediliyor, kendi yaşamsal ihtiyaçları olan un, buğday, bulgur vb. gıda maddelerinin yeterli düzeyde alınmasına müsaade edilmemekte; insanlarımız silah menzillerinin tespiti için poligon yerine kullanılmakta; köyler, her türlü baskı yolu denenerek boşaltılmakta ve insanımıza insan dışkısı yedirilerek her türlü işkence yöntemi denenmektedir. Ayrıca halkımızı açlık ve sefalete mahkum eden sömürgeci faşist TC, koruculuk sistemi adı altında geçmişte yapmış olduğu gibi, halkımızı birbirine kırdırma yöntemine başvurmaktadır.

Katliamcı bir mirasa sahip olan sömürgeci faşist TC, geçmişte Koçgiri'de, Ağrı'da, Zilan'da, Dersim'de ve Şeyh Sait isyanlarında yaptığının benzerlerini gerçekleştirmeyi hedefleyerek Nusaybin ve Cizre'de bu yola başvurmuş ve insanlarımızı katletmiştir.

Partimiz PKK komutasında savaşan halkımız, artık faşist işgalci ordunun kofluğunu ispatlayarak korku duvarını yıkmış, özgürlük ve bağımsızlık yolunda hızlı adımlarla ilerlemeye başlamıştır. Bu hızlı ilerlemeyi, ne sömürgeci faşist devlet, ne de patronu ABD emperyalizmi ve işbirlikçileri durduramayacaklar!..

Ülkemiz Kürdistan'da sömürgeci faşist TC tarafından uygulanan her türlü işkenceyi, baskıyı ve Yoncalı'da, Dereler'de, İkiyaka'da ve son olarakta Cizre ve Nusaybin'de gerçekleştirilen katliamları lanetliyor; kendisine insanım diyen herkesi bundan böyle gerçekleştirilecek kitle kırımlarına, sürgünlere ve her türlü işkence yöntemine karşı sessiz kalmamaya, bunlara dur demeye ve halkımızın en doğal hakkı olan özgürlük ve bağımsızlık yolundaki haklı sesine ses katmaya çağırıyoruz!

Şehmus Poyraz
Buca Cezaevi / 27.3.1990

Serîhildan'ın Kürdistanlı yurtsever kitleler içindeki coşkusu devam ediyor

NORVEÇ

16 Haziran tarihinde Trondheim'da yapılan geceye 50 dolayında yurtsever katıldı.

Gecede Ozan Hamit'in direnişçi türküleri ve **Koma Cemil Folklor Ekibi**'nin çeşitli yörelerden derlediği oyunları sergilendi.

BATI ALMANYA

İNGOLSTAD-BAVYERA

26 Mayıs tarihinde Bavyera Eyaletinde yapılan geceye yaklaşık 750 yurtsever katıldı. Saygı duruşuyla başlayan gecede, Ozan Xebat devrimci türküleriyle kitlenin coşkusunu arttırdı. Nürnberg folkor ekibi, dayanışmacı olarak katılan Stuttgart folklor ekibi ve Koma Jiyan'ın sergilediği folklorik oyunlar ve söyledikleri direniş türküleriyle geceye renk kattılar.

Nürnberg Kültür grubunun, Cizre Serîhildanını konu alan tiyatro oyunu büyük beğeni kazandı. Ozan Vicdani, Ozan Temeli, Ozan Cömert ve Ozan Xezal'da devrimci türküleriyle geceye katıldılar.

MULHAUS

16 Haziran tarihinde Mulhaus şehrinde ERNK-YKWK tarafından düzenlenen geceye 500 civarında yurtsever katıldı.

Dayanışma gecesinde gerek müzik gruplarının gerekse ozanların söyledikleri türküler ve Koma Cudi, Koma Serîhildan folklor ekiplerinin Kürdistan'ın değişik alanlarından sergiledikleri oyunları yurtseverler büyük bir ilgiyle izlediler.

Sahnelenen tiyatro oyunu, TC'nin Takrir-i Sükûn yasası ile ilgili "Zirve"nin teşhirine yönelikti. Dayanışma gecesine ayrıca Ekim ve Devrimci Partizan Mulhaus tarafarları geceyi destekleyen, TC işgalciliğini, barbarlığını teşhir eden dayanışma mesajlarını sundular.

KÖLN

16 Haziran tarihinde Gummersbach şehrinde yapılan geceye 800 yurtsever katıldı.

Gecenin anlam ve önemini belirten, Kürdistan'daki son gelişmeleri içeren siyasi konuşmanın ardından, Köln folklor grubu ve Aachen çocuk folklor grubu, Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden derlenen oyunları sergilediler. Misafir sanatçı Ozan Vicdani, türküleriyle geceye renk kattı. Halk savaşını ve düşmanın paniğini canlandıran tiyatro oyununun ardından Xelîl Xemgin sunduğu direnişçi türküleriyle kitlenin coşkusuna coşku kattı.

AVUSTURALYA

SYDNEY

17 Haziran günü Sydney şehrinde yapılan Serîhildan ile dayanışma gecesine 350'yi aşkın yurtsever katıldı.

Gece, Mart ayında Savur'da şehit düşen ARGK gerillalarından **Kamuran DÜNDAR**'ın cenaze törenini canlandıran bir temsille başladı. Ardından koro devrimci marşlar sundu; folklor ekibi de Van yöresinin oyunlarını sergiledi. Gecede siyasal konuşmalar yapıldı.

Avusturalya Kültür Derneği oyunlarıyla, Koma Serîhildan, ozan Xemgin ve yerel ozanlar türküleriyle gecede yer aldılar.

Geceye **PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN** yoldaşın ilettiği mesajın okunması büyük coşku doğurdu.

Dev-Yol, Dev-Sol, Türkiyeli Göçmenler Derneği, Avusturalya Kürt Derneği, ERNK Avrupa Örgütü'nün ilettiği mesajlar da gecede okundu.

MELBOURNE

Halk Ayaklanmasıyla dayanışma gecelerinden biri de 23 Haziran günü Melbourne şehrinde yapıldı. 350'yi aşkın yurtseverin katıldığı gecede ozan H. Çolpan, Koma Serîhildan, Ozan Xemgin devrimci türküleriyle; ATİB (Avusturalya Türkiyeli İşçiler Birliği) folklor ekibi, Melbourne Kürdistanlılar derneğinin folklor ekibi Kürdistan halk oyunlarını sergilediler. Avusturalya Kürt Derneği üyelerinin hazırladığı tiyatro oyunu ilgiyle izlendi.

Belçika'da YXK 2. Konferansını gerçekleştirdi.

21 Haziran tarihinde Belçika'da 40 dolayında Kürdistanlı yurtseverin katıldığı 2. konferans başarıyla gerçekleştirildi.

Dünya ve Kürdistan devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşundan sonra oluşturulan divan, son siyasal gelişmeleri değerlendirdi. YXK eski yönetimi bir yıllık çalışma raporunu platforma sundu. Eleştiri-özeleştiriden sonra karar tasarıları okundu. Daha sonra seçilen yeni yönetim konferens platformuna bağlılık sözü vererek, döneme uygun düşmeyen çalışma tarzını aşarak, Serîhildanlara layık bir faaliyet yürüteceğine dair söz verdi.

Atina'da kültür geceleri devam ediyor

Yunanistan'da yapılan Newroz gecelerinin ardından iki gece daha yapıldı.

İlki Atina'nın Xolaroz semtinde üçyüzü aşkın Yunanlının katılımıyla gerçekleştirildi. Gecede yurtsever ozanların söylediği direniş türkülerinin yanısıra, folklor gösterisi yapıldı. Slayt gösteriminin de yapıldığı gecede, ayrıca açılan fotoğraf ve yayın sergisi büyük ilgi gördü. Bu, Yunan halkının mücadelemiz hakkında daha geniş bilgilenmesine yolaçtı. Gecenin zengin içeriği ve coşkusu, Yunanlı kitlede büyük bir sempati yarattı.

Coşkulu geçen gece "Apo Hate Hilvanê" halayının çekilmesiyle sona erdi. Ayrıca geceyi düzenleyen ERNK taraftarlarıyla, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin mevcut düzeyi, TC'nin çıkmazı ve zirve kararlarının amaçları konusunda bir saatlik radyo röportajı yapıldı. TC'nin özel savaş yöntemleri ve buna karşı Kürdistan halkının direnmeci tavrı anlatıldı.

Atina'daki ikinci gece ise 25.6.1990 tarihinde Iraklio semtinde gerçekleştirildi. Geceden bir gün önce tüm şehre hitap eden Atina Belediye Radyosu'nda Kürt tarihi ve kültürünün anlatıldığı bir röportaj yayınlandı. Gecede Güney Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden halk oyunları sergilendi ve türküler söylendi. 600 civarında Yunanlının katıldığı gecenin amacı ve anlamı üzerine yapılan Yunanca siyasi konuşmadan sonra, semtin belediye başkanının, *"Mücadelelerini kahramanca savunan Ortadoğu'nun aslanlarını selamlıyor ve devletimizin bu mücadeleyi desteklemesini istiyorum"* sözleriyle bitirdiği konuşması, kitlerde büyük bir sevinç ve coşkuya yol açtı. Gece, çoğunluğunu Yunanlıların oluşturduğu kitlelerin "APO Hate Hilvanê" türküsü eşliğinde çektikleri halayla son buldu.

Atina Berxwedan Muhabiri



Serîhildan'la dayanışma ve Kanun Kuvvetinde Kararname'yi protesto yürüyüş ve mitingi

9 Haziran tarihinde Stuttgart'ta; Stuttgart ERNK, TDKP, Devrimci Partizan, Ekim ve KPD, Kürdistan'daki Serîhildan ile dayanışma ve faşist Türk devletinin 413-424 Sayılı Kanun Kuvvetinde Kararname'yi protesto etmek amacıyla ortak bir yürüyüş ve miting düzenlediler.

TC'nin Stuttgart Konsolosluğu önüne gelen 800 kişilik kitle, burada TC'nin Kürt halkı üzerindeki terörünü lanetlediler.

Yürüyüşün sonunda yapılan mitingde Kürtçe, Türkçe ve Almanca siyasi konuşmalar yapıldı. Ayrıca Ozan Berxwedan'ın söylediği direnişçi türküler ve Stuttgart folklor grubunun Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden sergilediği oyunlarıyla miting sona erdi.

ERNK taraftarları bir haftalık uzun yürüyüşle İsviçre-Türkiye ilişkilerini protesto etti

19 Haziran 1990 günü 50 kişilik Kürdistanlı yurtseverlerden oluşan yürüyüş korteji, ellerinde ERNK bayrakları ve ARGK flamalarıyla Zürich-Bern arasında planlanan uzun yürüyüşü başlattı. Uzun yürüyüş, İsviçre ile Türkiye arasındaki ekonomik, askeri, politik, diplomatik ilişkileri protesto etmeyi amaçlıyordu.



Yürüyüş korteji Zürich-Bern güzergahı üzerindeki irili-ufaklı tüm yerleşim birimlerinde büyük bir ilgiyle karşılandı. Yürüyüşün amacını, İsviçre-Türkiye ilişkilerinin boyutlarını ve bunların Kürdistan halkı ve ulusal kurtuluş mücadelesi açısından ne anlama geldiğini içeren çok sayıda bildiri dağıtıldı. Ayrıca, İsviçre-Türkiye ilişkilerini protesto amacıyla bir de imza kampanyası açıldı. Uzun yürüyüşe yol boyunca büyük ilgi gösteren İsviçre basın-yayın organları, geniş olarak bilgilendirildi ve röportajlar yapıldı.

Zürich-Bern yol güzergahı üzerinde bulunan yerleşim birimlerinde yaşayan Kürdistanlı kitleler de, yürüyüşçüleri büyük bir coşkuyla karşıladılar, yürüyüşe aktif olarak katıldılar. 50 yurtseverle başlayan yürüyüş korteji, Bern yakınlarına gelinceye kadar 300 kişilik büyük bir kitleye dönüştü.

Bern'e girişte davul-zurna eşliğinde büyük bir kitle ve folklor gösterileriyle karşılanan Kürdistanlı yurtseverler, burada Kürdistan Komite'nin daha önceden İsviçre Dışişleri Bakanı Renê Felker'den aldığı randevuya iki kişilik bir heyet gönderdi. Heyet, yol boyunca Türkiye-İsviçre ilişkilerini protesto amacıyla topladıkları 1000'in üzerindeki imzayı ve bir mektubu, Dışişleri Bakanı'nın görevlendirdiği Hukuk Bölümü Sorumlusu H. Sickert'e verdi. Ve onunla bir süre görüştü. Görüşmede, Türkiye'ye yapılan tüm yardımların Kürt halkını katletmek amacıyla kullanıldığı, insan hakları ve demokrasiyi savunan İsviçre'nin halkımıza karşı uygulanan katliamlara ortak olmaması gerektiği vurgulandı.

Heyet, görüşme sonrasında TC'nin 413, 424 ve 425 nolu kararnameleri ve son gelişmeleri içeren dosyaları basına vererek bilgilendirdi.

İsviçre Dışişler Bakanlığı'na yazılan mektupta şunlar istendi:

1- Kürdistan'da 6 yıldır süren bir sıcak savaş olmasına rağmen, İsviçre kendi yasalarını çiğneyerek Türkiye'ye hala silah satışına devam etmektedir. İsviçre yasalarının II. maddesine göre, sıcak savaşın olduğu bir ülkeye silah satışı ve yardımı yasaklanmaktadır. İstemimiz, bu yasanın uygulanması, TC ile olan ekonomik, askeri, politik ve diplomatik ilişkilerin durdurulmasıdır.

2- TC'nin Kürdistan'da geliştirdiği soykırım, katliam, işkence, göç politikalarına karşı durulmalı ve yaptırımlar uygulanmalıdır. TC'nin yeni uygulamaya koyduğu 413, 424 ve 425 nolu kararnameler kınanmalıdır.

Bavyera polisi yine saldırdı



27 Haziran günü Nürnberg'de bulunan ve yasal bir kuruluş olan Kürdistan Kültür Merkezi Alman polisinin saldırısına uğradı. Arama, izin olmaksızın yapıldı. Sabahın erken saatlerinde, saat 5-7 arasında Kültür Merkezi'ni basan Alman polisi kapıları kırarak içeri girmiştir.

Dernek içindeki tüm eşyalar dökülüp, kültür malzemeleri, kitap, kaset ve dergiler parçalanmış, tahrip edilmiştir. Kutlama gecelerine ve Kürdistan'daki yaşama ilişkin video kasetlerine, Alman polisi tarafından dolabıyla birlikte elkonulmuştur.

Yurtseverlere gözdağı vermek amacıyla, Alman polisi, aynı gün bazı yurtseverlerin evlerine de baskın düzenledi ve bastığı bütün evlerdeki eşyaları darmadağın etti.

Alman polisinin, yurtseverlerin derneğe gelmelerini engellemek, dolayısıyla ulusal kurtuluş mücadelemizden uzaklaştırmak amacıyla sürdürdüğü sık sık kimlik kontrolü yapma, gözaltında tutma uygulamaları da devam etmektedir.

Alman emperyalizmi, Bavyera'daki bu uygulamalarıyla halkımıza saldırganlığını bir kez daha göstermiştir.

Helsinki Watch ve Danimarka Helsinki Komitesi'nin raporu

Helsinki Watch ve Danimarka Helsinki Komite'si Türkiye ve Kürdistan'a ilişkin ayrıntılı bir rapor hazırlayıp yayınladı. Raporu hazırlayan heyet Mayıs ayında Türkiye ve Kürdistan'da yerinde inceleme ve araştırmalar yaptı. Heyet gözlemlerini Haziran 1990 tarihiyle, şu anda hala Kopenhag'da devam etmekte olan AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı)'na sundu. Raporda Türk devletinin uygulamalarına yer verilmekte, bunların durdurulması için TC'ye çağrı yapılmakta ve Kürdistan'da uygulamaya koyulan kararnamenin kaldırılması istenmektedir. Raporun son kısmındaki çağrı şöyledir:

"413 Sayılı Kanun Kuvvetinde Kararname yürürlükten kaldırılsın ve kararnameyle askıya alınan haklar iade edilsin,

–Köy koruculuğu sistemine son verilsin,

–Çatışma bölgelerinde sivil halk korunsun,

–Karışıklıkların olduğu bölgelerdeki sivillerin can güvenliklerinin sağlanması dışındaki amaçlarla başka bölgelere taşınmasına son verilsin. Can güvenliğiyle ilgili durumlarda da 1949 Cenevre Sözleşmesi'nin 2 numaralı protokolüne uyulması sağlansın,

–Uluslararası hukuk hükümleri dışında mayın kullanımından kaçınılsın,

- Hazırlık soruşturması dahil, avukatların tutuklularla ve hapistekilerle Kürtçe konuşabilmelerine, baş başa görüşebilmelerine, davalara hazırlanmak için yeterli zaman bulmalarına, savunma için gerekli bütün belgelere ulaşabilmelerine izin verilsin,

–Sivilleri kötü muameleye ve hakarete maruz bırakan güvenlik kuvvetleri mensupları cezalandırılsın,

–Polis karakolunda işkence uygulandığı kabul edilsin ve buna son verilmesi için gerekli önlemler alınsın; mahkum edilen işkencecilere verilen cezalar arttırılsın,

–İşkenceyle alınan ifadelerin mahkemelerde delil olarak kullanılması yasaklansın,

–Türklerin insan haklarını çiğneyen, Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142 ve 163. maddeleri ile öteki maddeleri kaldırılsın,

- Basına, yazarlara ve yayıncılara karşı yazdıklarından dolayı açılan davalara son verilsin ve barışçı, siyasi görüşlerini açıkladıkları için hapsedilenler serbest bırakılsın."

İsveç Berxwedan Muhabiri'nin İsveç milletvekilleri İngbritt Irhammar (CENTER-İsveç Köylü Partisi) ve Berith Eriksson (VKP-İsveç Sol Komünist Partisi) ile yaptığı röportaj:



Berith Eriksson — Ingbritt Irhammar

Soru: *PKK-ERNK ve ARGK önderliğinde Serîhildan yapıp, insan temel hak ve özgürlükleri, bağımsızlık ve özgürlük için sokaklara dökülüp ayaklanan Kürt halkına ulaştırmak istediğiniz bir mesajınız var mı?*

Ingritt Irhammar: Mesajım şudur; bugün hepimiz temel insan hak ve özgürlüklerine çok hassas bir şekilde saygı göstermeliyiz. Hangi halk veya topluluk olursa olsun, tüm insani ve demokratik hak ve hukukuna kesin saygı gösterilmelidir. Bunun böyle yerleşmesi için mücadele vermeliyiz. Kürt halkına gelince, bugün dünyada en çok ezilen ve baskı gören bir topluluktur bu halk. Bundan dolayı bu halkın kendi temel insan hak ve özgürlüğü için attığı adımı candan destekliyor ve hedeflerine çok erken ulaşmalarını diliyorum.

Berith Eriksson: Kürdistan'daki Serîhildan'ı duyduğumda, hem sevindim hem üzüldüm. Sevindiğim tarafı; şimdiye kadar PKK'ye karşı yapılan propagandaların boşa çıkması tarafıydı. Ortaya çıktı ki öyle propaganda yaptıkları gibi iki-üç kişilik örgüt filan değil, tam tersi büyük kitle yığınlarını harekete geçiren güçlü bir örgüt var işin içinde. Yığınla kitleler ayağa kalkmış. Bundan böyle Türkiye başta olmak üzere batı dünyası bu mücadeleyi yürüten PKK'ye 'küçük bir gruptur' diyemezler artık.

Buna karşın; hükümetimizin dış ilişkiler komisyonu başkanı şu şekilde bir ifade kullanabilmiştir: "Hatırınızdan çıkarmayın ki bu PKK denilen örgüt küçük bir örgüttür!" "Kürtlerin çoğunluğu normal insanlar gibi yaşıyorlar!" Evet, bunları sarfederken ben orada yoktum tabi. Ve ona karşı çıkamadım. Ama bunu meclis tartışmasında gündeme getirmeyi ihmal etmeyeceğim.

Üzüldüğüm tarafı ise; bu kadar çok insanın başkaldırmasıyla büyük karışıklıkların meydana geleceği, insanların yaralanıp öleceği endişemin ağır basması idi.

Bu Serîhildan'ın büyük bir önem taşıdığına, Kürt halkı tarihinde önemli bir yerinin olduğuna inanmaktayım. Ne yazık ki İsveç basını bir-iki istisna dışında gereken ilgiyi gösterip, bu mücadeleden yeterince bahsetmemiştir. Ama, yakında Kopenhag'da yapılacak olan bir uluslararası insan hakları konferansında kendim bulunacağım. Dün de bu konferansın bir ön toplantısına katılmıştım. Burada, İsveç'in, Türkiye'yi hem Kürtlere baskı uyguladığından ve hem de daha önce altında imza attığı uluslararası insan hakları antlaşmalarına uymadığı gerekçesiyle inisiyatif alıp protesto etmesini açıkça istedim. Ayrıca da İsveç'in Türk hapishanelerinde incelemelerde bulunmaları üzere bir komisyon yollanmasını istedim.

Avrupa parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu'nun da bu konuda büyük rol oynayabileceği inancındayım. Doğu Avrupa ülkelerindeki bu son gelişmelerin batıyı tatmininden sonra, batının bu defa gözlerini doğu ve yakın-doğuya çevirmesi de beklenmekte. Buralarda olan haksızlıklara değinme durumu var.

Soru: *Örneğin Baltık ülkelerindeki herhangi ufak bir gelişme, tüm dünyaya batı tarafından duyurulmaya çalışılırken, Kürdistan gibi, insanlık, adalet, eşitlik, özgürlük gibi temel insani kavramların yaşatılmadığı ülkelerden hiç bahsedilmemektedir. Bu çifte standartlı bir anlayış değil mi?*

Berith Eriksson: Tamamıyla katılıyorum size. İntifada sürdüğü dönem bunu çevreye hatırlatırcasına meclis gündemine getirdim. Gazetelere gelince, şunu unutmamak gerekir ki bunlar tamamıyla kapitalist sanayi antlaşmaları ve bankalara göbekten bağlıdırlar.

Soru: *Son olarak söyleyeceğiniz bir şey var mı bu konuda?*

Berith Eriksson: Evet, Kürt halkını bu mücadelede selamlıyor, en içten başarı dileklerimi sunuyorum.

FAC Devlet Bakanı Schäfer Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin resmi devlet görüşünü açıkladı

Devlet Bakanı Schäfer 27 Nisan 1990 tarihinde Alman Parlamentosu'nda Kürdistan'daki gelişmeler üzerine yapılacak oturum öncesi ilgili parlamenterlere hükümetinin gelişmelere ilişkin görüş ve önerilerini içeren bir yazı gönderdi. Aşağıda tercümesini aktaracağımız mektup Alman emperyalizminin Kürt politikasının çerçevesini çiziyor.

Alman emperyalizmi TC ile kapsamlı tarihi ve güncel dostluk ilişkisine sahip bulunuyor. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan yoldaşında belirttiği gibi, her iki devletin ilişkileri o kadar iç içedir ki, biri diğerini gerektiğinde koruyup temsil edebiliyor.

Alman emperyalizminin resmi Kürt politikası, özünde TC'nin resmi politikasının kurnazca onaylanmasından öteye gidemez. TC'nin resmi politikası o kadar aşağılıktır ki, diliyle, kültürüyle, tarihi ve toplumsal yönüyle Kürt varlığının reddidir. Günümüzde hiç bir güç ve yönetim bu kadar bilim ve mantık ötesi bir politikayı onaylamamıştır. İşte Alman emperyalizminin, Kürt sorununa yaklaşımındaki ayrımı bu noktada görülebilir.

Yıllardır dışta hareketimize yönelik yürütülen planlı saldırı ve komplo kampanyası ve mevcut durumda Düsseldorf'ta devam etmekte olan "PKK Davası"da bu ortak ittifakın eseridir. Almanya bununla yetinmeyip mücadelemize yönelik düşmanca politikasını diğer Batı-Avrupa emperyalist devletlerede egemen kılmaya çalışıyor.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin öncü gücü PKK'yi terörizmle damgalamanın uğraşını vermek ve bu maksatla devlet imkanlarını harekete geçirerek göstermelik mahkemeler açmak, TC'nin cephesinde yeralmaktan başka bir şey değildir.

Devlet bakanı, Almanya'da yaptıklarının üstünü örterek hükümetlerininin ne kadar insan haklarına saygılı olduklarını ve Kürtlerin azınlık hakları için Türk dostlarıyla ne kadar konuştuklarını yazıyor. Bu noktada iki yüzlüce bir politika izleniyor. Avrupa'nın bu iki yüzlü politikası diğer ülkelerde de görülüyor. Bir yandan Türk rejimini ölüm döşeğinde diriltmek için her türlü destek sunulurken, diğer yandanda kendi kamuoyunun tepkisi karşısında "Kürtlerin hakları ve Türkiye'de insan haklarının düzeltilmesi" için ne kadar uğraştıklarını açıklamaktalar.

Bakanı'nın mektubunu aşağıda olduğu gibi aktarıyoruz:

"Kürt sorunu salt Türkiye'de kendisini gösteren bir sorun değildir. Bu derin tarihi kökleri olan ve gelecekte bizim yakın yada uzak alanlarda ilgileneceğimiz tek azınlık sorunu değildir.

Ben sizleri memnuniyetle son gelişmeler hakkında bilgilendirebilirim:

- Güneydoğu Türkiye'deki durum son aylarda üzülecek oranda sertleşti.

- Ayrılıkçı gruplarla çatışmalar son aylarda 130 insanın hayatına mal oldu. Buna kısmen güvenlik kuvvetlerince ve kısmende Kürdistan İşçi Partisi-PKK'nin misillemesi sonucu hayatını kaybeden siviller de dahildir. PKK komandolarının artan saldırıları karşısında Türk yönetimi 4 ildeki sıkıyönetimi 9 Nisan'da sertleştirdi. Böylelikle kritik bölgeler hakkındaki yayın hakkına sınırlandırma ve istenmiyen bireylerin sürgünü getirildi. Bunlara karşı çıkmak için hukuksal olanaklar bulunmuyor. Özellikle basın özgürlüğüne getirilen sınırlandırma pratikte hissedilir olmuştur. Bu bölgedeki çatışma yeni bir durum teşkil etmiyor. Sadece son ikibuçuk yılda 236 asker ve polis PKK saldırılarının kurbanı olurken, 427 teröristte öldürüldü. Ayrıca sivil halkta cepheler arasındaki saldırılara maruz kalıyor. Aynı süre zarfında 417 kişi öldürüldü.

Kürtlerin üçte ikisi yani 15 milyonu Türkiye'de yaşıyor. Doğu-batı arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizlik, Türkiye Kürtleri'nin hayat koşullarına damgasını vuruyor. Türk yönetimi bunu değiştirmek için oldukça büyük çabalar harcıyor. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana hangi parti olursa olsun, Kürt milliyetçiliğini ve ayrılıkçılığını Türkiye'nin sınırları için bir tehlike unsuru olarak görüyorlar. Siyasal terörizmin eylemleri hükümetin bu görüşlerini güçlendiriyor.

Parlamentoda temsili bulunan partiler arasında da, Kürt sorununda büyük bir uzlaşma vardır. Bunun için Alman Parlamentosu'nda temsil edilen partilerin Türkiye'de kendilerine yakın olanlarla ilişki geliştirmesini gerekli görüyorum. Bizler elbette Kürt sorununa, Türkiye'nin siyasal ve ekonomik gelişimi çerçevesinde yaklaşıyoruz. Bunun dışında bizler Türklerin varlıklarına yönelen tehdit konusundaki endişelerini de anlıyoruz.

Federal yönetim insan hakları yönünde Kürt meselesine ilişkin görüşlerini sürekli açık bir biçimde dile getirdi. 1983 yılından bu yana Türkiye'nin demokratik olarak seçilmiş bir yönetimi var. Son yıllarda askeri hukukun anlamı geriledi. 1987 yılında eski siyasilerin politikaya katılımı bir refarandumla kaldırıldı. Ölüm cezası eskisi gibi olmasına rağmen, 1984'ten bu yana infaz edilmiyor. Biz Türkiye'nin kendiliğinde uluslararası insan hakları antlaşmalara katılımını selamlıyoruz.

Son örnek olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 46. maddesinin kabulünü verebilirim.

İnsancıl alanda özellikle ceza hukukundaki ayrılıklar burada defalarca tartışıldı. Biz görüşmelerimizde sürekli Türkiye'nin insan hakları durumunu devamen düzeltmesini istedik. Biz azınlıkların Türkiye'deki kültür, dil, din ve geleneklerinin korunmasını takip ediyoruz. Önümüzdeki süreçte bağlı olduğumuz batı devlet sisteminde insancıl alanda ilerlemenin yapılması için Türk meslektaşlarımızla görüşeceğiz. Bunu Türkiye'nin AT'ye üyeliği konusunda Avrupa Komisyonu da yaptı.

Federal Alman yönetiminin hedefi Türkiye'yi izole edip Avrupa'dan dışlaması olamaz. Bizim görevimiz daha ziyade, pozitif durumları desteklemek ve Türk yönetimini demokrasi ve hukuk devleti alanında yapısal eleştirilerle cesaretlendirmektir. Bu da tarafımızca bilgi alış verişi ve açık eleştiri çerçevesinde olmalı ve münakaşalı konulara yer verilmemelidir."

Uluslararası Af Örgütü (AI), İsmail Beşikçi'nin derhal serbest bırakılmasını istedi

Örgütün Mayıs 1990 raporunda İsmail Beşikçi'ye özel bölüm ayrıldı. AI, aynı raporunda Türk hükümetinden İsmail Beşikçi'nin bir an önce serbest bırakılmasını da istedi. Örgütün Mayıs 1990 tarihli raporunda Beşikçi'ye ayrılan bölüm şöyle:

Türk sosyolog ve yazarı İsmail Beşikçi, **Devletlerarası Sömürge Kürdistan** *kitabından dolayı 12 Mart 1990 tarihinden beridir, İstanbul Sağmalcılar Cezaevi'nde tutulmaktadır. İ. Beşikçi, Türk ceza yasasının 142/3 maddesinden "bölücülük propagandası" yaptığı suçlamasıyla yargılanmaktadır. Beşikçi'nin adı geçen kitabı Şubat ayında Alan Yayıncılık tarafından basılmış ve hemen toplatılmıştı.*

51 yaşında ve Kürt olmayan İsmail Beşikçi, daha önce de Kürtler hakkında yazdıklarından dolayı üç defa yargılanmış ve tutuklanmıştı. İlk defa 1971 yılında "bölücülük" yapmakla suçlanarak tutuklandı. Uluslararası Af Örgütü, onu fikir suçlusu ilan etmişti. Beşikçi, 1974 genel affı ile serbest bırakıldı. 1979 yılında, "Türkiye'nin milli birliğini zayıflatmak ve M. Kemal Atatürk'e hakaret etmek" suçlamasıyla tekrar yargılanarak, 3 yıla mahkum edildi. Nisan 1981'de serbest bırakıldı. İsveç Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığı mektubun bir kopyası cezaevinde kaldığı yerde bulununca, Haziran 1981 tarihinde tekrar tutuklandı. Mektupta Kürtlerin durumu anlatılıyordu. Bu mektubundan dolayı, "Türkiye'nin dış ülkelerdeki itibarını zedelemekle suçlanarak" 10 yıllık hapis cezasına çarptırıldı. Beşikçi, 6 yıl hapis yattıktan sonra Mayıs 1987'de serbest bırakılmıştı.

Düsseldorf Mahkemesi'nde sıkıyönetim ve hakimlerin terörü

Baştarafı 1. sayfada
açılmasıyla kurulan ve yalancı şahitleri korumakla görevli BKA (Kriminal Dairesi) üst komiserlerinden birinin "şahitlik" ifadesi dinleniyordu. Savunucular, şahidi zorluyor, hakim ve savcıların işaretlerle hazırlanmış şahide yardımları ve cevaplara müdahaleleri yetmemiş olacak ki, hakim ve savcılar tekrar tutsakları provake etmeye başladılar.

Mahkeme heyetinin niyeti ortadaydı. Hiç bir zaman karar organı olamayan davanın hakimleri, aldıkları talimat gereği olacak, diktavari tutumlara girdiler. Gerçekte mahkemenin karakterine bu davranışlar yakışırdı. Çünkü bu davada hiç bir zaman hukuk ve ahlak var olmadı. Her oturum ve uygulamada iddia makamının ve hakimlerin insan haklarını ve hukuku ayaklar altına alan uygulamalarına şahit olundu.

Davanın gelişiminde kritik bir aşamaya gelinmişti. Yalan ifadelerle hazırlatılan iftiracı şahitler tek tek duruşmalara getiriliyordu. Bunlardan ilki Hasan Doğan, duruşmalara getirilmiş, hakim ve savcılar, hukuki cambazlıkla piyonlarının konuşmasını engellemişlerdi. Fakat uygulamanın tutsaklar ve savunucularınca teşhirini ve kamuoyuna yansımasını önleyememişlerdi.

Sıra ajan kimlikli yalancı şahit ve iftiracı Nusret Aslan'daydı. Gerçi hukuk cambazlarında oyun bitmezdi, fakat Nusret Aslan'ı, Hasan Doğan yöntemiyle konuşturmamanın olanağı yoktu.

Davanın baş hakimi Belker, buna da çare buldu. Mahkeme salonunda uygulamalarıyla terör yaratacak, tutsakları ve yarı-tutsakları provake edecek, tutuklayacak, oturumlara katılmama cezası verecek, mahkeme salonunda PKK tehditi var imajı yaratacak, neticede tutsaklar salona getirilmeden, tutsaksız, izleyicisiz, savunucusuz bir dava yürütülecek. Tabi bunun adına da demokratik hukuk yargılaması denecek.

Bay Belker, 61. oturumda komplosunu hayata geçirdi. Önce salonda bulunmayan bir Kürt izleyici için "dışarı çık" uyarısı yaptı. Ve oturumu gerginleştirdi. Tüm tutsaklar ve yarıtutsaklar oynanan oyunun bilincindeydiler. Yarı-tutsaklardan Ali Sapan, çok haklı olarak Belker'in bu tavrına tepki gösterdi ve "sizin kafanızda zaten başka birşey yok, bari elinize bir sopa alıp vurun" dedi. Tüm tutsaklar da Ali Sapan'ın tepkisine katıldılar.

Tepkiyi fırsat bilen savcılar, Ali Sapan ve diğer üç yarı-tutsak hakkında nizam cezası istediler. Dava hakimleri, itirazlara aldırmayarak **Ali Sapan**'a dört günlük hapis cezası verdiler.

20 Haziran 1990 günkü 62. oturumda mahkeme heyetinin tutsakları duruşma dışı bırakma planı ve bu doğrultudaki uygulamaları, tutsaklar ve hukuk savunucuları tarafından teşhir edildi.

Ancak Bay Belker, yine boş durmadı. Elindeki Prusya sopasını sürekli salladı. Tutsaklar adına konuşan Selahattin Erdem'in konuşmasını kesti. Yarım kalan konuşmayı Hasan Hayri Güler tamamladı. Mehmet Sait Yıldırım'ın kısa konuşması da sürekli olarak aynı şekilde kesildi.

Mahkeme heyetinin bu diktacı tavırları tutsakların, yarı-tutsakların ve Kürdistanlı dayanışmacı izleyicilerin "Vur gerilla vur, Kürdistan'ı kur", "Yaşasın PKK" sloganları eşliğinde protesto edildi.

Mahkeme heyeti, slogan attıkları ve slogan atarken yumruk salladıkları gerekçesiyle tutsaklardan **Selahattin Erdem, M. Sait Yıldırım, H. Hayri Güler** ve **Ali Aktaş**'a üç duruşmaya katılmama cezası verdi. Tutsaklar tarafından ne karar ne de mahkeme heyeti tanındı. Tutsaklar, izleyicilerin dayanışma sloganlarıyla uğurlandılar.

26 Haziran 1990 tarihli 63. oturumda devrimci tutsaklardan sadece Ali Haydar Kaytan ve Meral Kıdır ile Ekrem Güngöze adlı Kürt vardı. Yarı tutsak Kürt politikacıları ise yerlerindeydiler. Salon yine dayanışmacı Kürdistanlı izleyicilerle dopdoluydu. Hakim ve savcıları kahreden önemli bir öğe de her oturumda sayıları gittikçe artan Kürt dayanışmacılar ve salonda atılan direniş sloganlarıydı. Savcılar çeşitli dönemlerdeki açıklamalarında izleyicilerin gittikçe azalacağını ileri sürüyorlardı. Tam tersi oldu. İzleyicilerin sayısı gittikçe arttı. Mahkeme binası önünde gösteri yapan ve salona giremeyen büyük dayanışmacı kitlesi bir yana bırakılsa bile 61. oturum sonuna kadar 4.000 dayanışmacı mahkeme salonunda bulundu ve her oturumda salon direniş ve dayanışma sloganlarıyla inledi.

63. oturumda mahkeme heyetinin diktacı tutum ve uygulamaları üzerine tutsaklardan Ali Haydar Kaytan, kısa bir açıklama yapmak istedi. Bay Belker, konuşmaya izin vermedi. Bunun üzerine tüm yarı tutsaklar, konuşmak için el kaldırdılar. Hakimler hiçbirinin konuşmasına izin vermediler. Konuşmasına izin verilmeyen sadece yargılananlar değildi, hukuk savunucularının da konuşmalarına izin verilmedi.

Sözde bir hukuk devleti olan Federal Almanya mahkemesinde olanlar bunlar. Kim bu uygulamaların hukuki yönünden bahsedebilir. Tutsakların da vurguladığı gibi Düsseldorf Mahkemesi çoktan Prusya kışlasına dönüşmüş bile.

Mahkemeler adli tatile girdiğinden duruşmalar 31 Temmuz 1990 tarihine bırakıldı.

"Burası Prusya ordusunun kışlası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?"

Öğleden önce konuşan iki arkadaşımın sözleri kesildi. Ayrıca avukatların söz haklarına da saygılı davranılmadı.

Bir konu veya bir olay, en iyi, örnekleri verilerek izah edilebilir. Bizler veya avukatlarımız bu yola başvurduğumuzda, Bay Belker büyük bir rahatsızlık duyarak hemen sözümüzü kesiyor.

Bir "Mahkeme Başkanı" olarak Bay Belker, olayların, gerçeklerin burada açığa çıkmasını sağlaması gerekirken, tam tersine buna kendisi engel oluyor. Olupbitenlerin açıklığa kavuşmasını istemiyor.

Dünkü ve bugünkü olayları, daha önceki tutum ve yaklaşımlarınızdan bağımsız olarak ele almak mümkün değil, ancak bütünlük içerisinde değerlendirilirse tam anlamıyla anlaşılabilir. Mahkemenin kamuoya açıklığından sözediyorsunuz. Bizi bir olayı, dünden ve yarından -yani kendi bağlaşıklarından- kopuk olarak açıklamaya zorlarsanız kamuoyu bundan birşey anlayabilir mi?

Bay Belker'in bu tutumuna sadece bugün ve dün tanık olmadık. Özellikle son birkaç haftadır disiplin-disiplin deyip duruyor. Karşısındaki savcılar istedikleri an, istedikleri biçimde söz alıp konuşabiliyorlar. Çoğu zaman söz almaya bile gerek duymadan, bizlerin veya avukatlarımızın sözlerini keserek konuşabiliyorlar. Bize gelince Bay Belker'in yaptırımları hazır.

Söz alıp konuşmak istediğimizde, sözümüz kesiliyor, söz hakkımız elimizden alınıyor, konuşturulmuyoruz. Hukukla bağdaşmayan bu tavırları protesto ettiğimizde, cezalarla tehdit ediliyor veya karşılaşıyoruz.

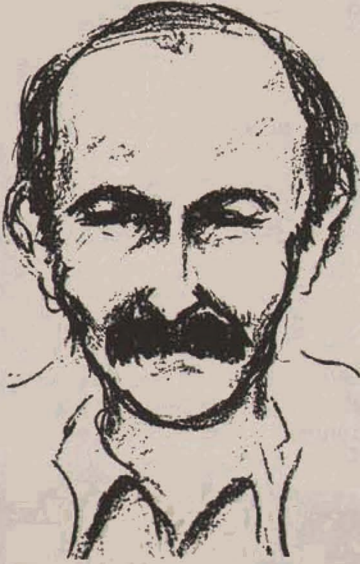
O zaman zahmet edip bizleri bu salona neden getiriyorsunuz ki?

Bay Belker heyeti bunları boşuna yapmıyor, amaçlı olarak yapıyor. Özellikle tanıkların dinlenmesi safhasında yapmaları, daha da dikkat çekici oluyor. Bu amacın ne olduğunu açıklamak istesem şimdi, arkadaşlarım gibi benim de sözümün kesileceğini biliyorum.

Bu nedenle, son günlerde disiplin sözcüğünü giderek daha sık kullanan Bay Belker, bir mahkeme başkanının ağzına bu sözcükten çok, hak-hukuk-adalet gibi kavramlar yaraşır ya, bu tür nitelikleri sizden zaten beklemiyoruz; fakat söyler misiniz, burası Prusya ordusunun kışlası mı, yoksa bir mahkeme salonu mudur?

M. Sait Yıldırım

"Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur"



Buradaki durum, işleyiş ve olaylar üzerine görüşlerimizi ve tutumumuzu daha önce birçok kez açıkladık. Böyle bir davayı hiçbir zaman meşru bir olay olarak görmedik ve buraya kendi isteğimizle gelmiyoruz. Burasını hiçbir zaman karar veren bir organ olarak da görmedik ve de görmüyoruz. Fakat, bunlara rağmen, burada bir işlemezlik yaratmak gibi bir düşüncemiz ve tutumumuz olmadı. Şimdiye kadarki yaklaşımımız ve gösterdiğimiz davranış bunun en açık kanıtıdır. Tersine, ciddi hiçbir değeri ve geçerliliği olmayan buradaki işlemlerin en hızlı bir tarzda tamamlanmasından yanayız. Çok açık ki, bunu yapmak ve buradaki işlemleri yürütmek de bizim işimiz değil, bu davayı açanların işidir. Ancak, öyle sanıyoruz ki, bunun da belli kuralları ve ölçüleri olmalıdır. Her saat başı izleyicileri tehdit ederek, ağzımızı açmamamız için disiplin cezası tehdidini başımızda sürekli bir kılıç gibi sallayarak, her fırsatta yeni bir olay yaratarak işin içinden çıkılmaya çalışılmamalıdır. Eğer böyle yapılmakta ısrar edilirse, o zaman, burası için bazı Avrupa gazetelerinin yazdığı "terör kurumu" tanımlamasına daha çok geçerlilik kazandırılmış olur.

Bay Rebmann, bizleri tutukladıktan sonra kamuoyuna sürekli şu açıklamayı yapmıştı: "PKK silahlı eylemler yapacak, PKK'nin nasıl bir terör örgütü olduğunu göreceksiniz". Güya bununla açtığı davaya yeni kanıtlar yaratacak, kamuoyunu aldatacaktı. Mahkeme başladıktan sonra aynı görevi Bay Belker'in üstlenmiş olduğunu görüyoruz. Hem de aynı yöntemleri benimseyerek. Bay Belker, her hafta yeni bir olay planlıyor ve burada yeni bir olay yaratıyor. Bununla güya birşeyler kanıtlamaya çalışıyor. Yürüttüğü dava üzerinde kamuoyunu hukukla ikna edemeyince, bu tür yöntemlerle aldatmak istiyor. Burada kendisinin yarattığı işlemezliği bize maletmeye çalışarak, bununla, "nasıl teröristler olduğumuz" imajını kamuoyunda bırakmak istiyor. Bizleri davadan dışlamaya ve katılımımızı engellemeye çalışıyor. Davanın ileriki safhaları için hazırlık yapmak, üstlendiği görevi hukukla yürütmeyince terörle yürütmek istiyor.

Şimdi, dün burada olanlara gelelim. Olayları yaratan gerçekten Ali Sapan'ın söylediği iddia edilen sözleri midir? Biz duymadık, ancak bir an farzedelim ki bazı şeyler söyledi, peki bunları durup dururken, ortada hiçbir şey yokken mi söyledi? Bir izleyici meselesinden söz ediliyor. Ara verildiğinde dışarı çıkarken izleyicilerden birisi biraz geç kalmış ve bir polis tarafından uyarılmış. Bundan daha doğal ne olabilir? Kaldı ki daha sonra izleyici çıkıp gitmiş, yani ortada sözü edilecek hiçbir şey yok. Ayrıca bunun gerçekten olup olmadığı da belli değil. Yine bir an için diyelim ki, böyle birşey olmuş. Peki, hemen bunu alıp duruşmaya getirmek ve izleyicileri tehdit etmek mi gerekir? Küçük bir aksaklıkta bir memur görevini yapmış denerek karşılanamaz mı bu? Çok açık ki, rahatlıkla böyle de görülebilir ve bu bir tercih meselesidir. Burada ve bu davada her şeyin aleyhimize kullanıldığını ve kullanılacağını biliyoruz. Ve bizim için şaşırtıcı bir durum da değildir bu. Ancak işler yine de biraz ölçülü ve belli bir olgunluk içinde yürütülmelidir. Belli ki bize yönelik haksız tutum ve uygulamalara karşı tavrımız olmaktadır ve olacaktır. Davayı açan ve yürütmek isteyen sizlersiniz. Eğer doğru ve hukuki bir iş yapıyorsanız, o zaman daha bu baskı ve tehdit niye? Burada sıkıyönetim mi var? Burası bir askeri mahkeme midir? O zaman, burada olanları Türkiye'nin sıkıyönetim askeri mahkemelerinde yaşananlarla karşılaştırdığımızda neden itiraz ediliyor? Herhalde bir rastlantı değildir, dün iki mahkemede olaylar yaşanıyor. Birisi burada, ikincisi ise İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde. Kürt halkının haklarını savunduğu için yargılanmak istenen Türk sosyoloğu İsmail Beşikçi'nin duruşmasında mahkeme heyeti izleyicileri tehdit ediyor, izleyiciler polis copuyla dağıtılıyor, 20 izleyici gözaltına alınıyor ve Beşikçi'nin avukatları, böyle yapılırsa bu koşullarda mahkemeye katılamayacaklarını ve duruşmalardan çekileceklerini açıklıyorlar. Her şey tıpkı burada olanlar gibi.

Bize karşı yapılanları ve bizden istenenleri çok iyi algılıyoruz. Bizden, sadece suskun bir tutum da değil, askeri emirleri andıran buyruklara kölece uymamız isteniyor. Bize karşı yapılan uygulamaların dayandığı mantığı iyi tanıyoruz. Bu mantık, halkımızın her türlüsüyle yüzyüze olduğu sömürgeci mantıktır. Bu mantık, halkımızın varlığını ve yaşam hakkını tanımıyor, halkımızı yok edebilmek için terörü ve soykırımı vahşet düzeyinde uyguluyor. Bizse, zaten bu mantığa karşı isyan etmiş olan bir hareketin mensuplarıyız, halk olarak yaşam haklarımızı elde etmek ve savunmak için bu mantığa karşı savaşıyoruz ve yalnızca bu nedenle burada bulunuyoruz. Bizim böyle bir mantığa boyun eğmemiz beklenebilir mi hiç?

Bize karşı üç gün-beş gün, üç yıl-beş yıl hapis cezasının bir tehdit aracı yapılmak istenmesi anlamsızdır, boştur. Bir Ali Sapan'ı veya başka birimizi karşımıza alıp da her fırsatta bununla tehdit etmeye çalışmanızın hiçbir değeri yoktur. Kaldı ki herkes buradadır, eğer salıverdiğinizden pişmansanız yeniden tutuklayabilirsiniz. Bunun için, size, hukuk, kanun ve gerekçe de gerekmiyor zaten. Nasıl olsa elinizde birkaç papağanınız var, istediklerinizi söyler ve onlara tekrarlattırabilirsiniz. Zaten kimse serbest bırakılmış da değildir. Tahliye ettik dedikleriniz yarı tutuklu bir konumda bulunuyorlar, her hafta iki gün zorla buraya getiriliyorlar. Eğer buraya geliyorlarsa, sanılmamalıdır ki, aldığınız kefalet için böyle yapıyorlar. Siz de iyi bilirsiniz ki, siyaset adamları için kefalet olmaz, daha mahkeme edilmeden cezası fazlasıyla çektirilmiş olanlar kefaletle bırakılmaz, bir siyaset adamının yaşamı ve değeri parayla ölçülemez. Arkadaşlarımız buraya anlayışlarının gereği olarak, siyasal çıkarları gerektirdiği için gelmektedirler; siyasal inançlarını savunmak ve sizin temelsiz iddialarınızı yerle bir edip haksızlığınızı ortaya koymak için burada bulunmaktadırlar. Bu durum bile sizin savlarınızı çürütmekte ve sizi rahatsız etmektedir. Bunu da çok iyi biliyoruz. Bu kadar oyun tezgahlamaya çalışmanızın bir amacı da bu oluyor.

Tutum ve davranışlarımız hiçbir değişiklik olmaksızın sürecektir. Elbette karşı karşıya bulunduğumuz uygulamalar karşısında daha çok duyarlı, dikkatli ve disiplinli olacağız. İnanıyoruz ki, izleyiciler de daha olgun ve dikkatli hareket edeceklerdir. Sadece açtığınız ve yürüttüğünüz dava değil, onunla birlikte buradaki oyunlarınız da boşa çıkmaya mahkumdur.

Selahattin Erdem
20 Haziran 1990

"Çünkü artık sen, Kürdistan halkının varlığında ve benliğindesin"

Son yıllarda yalnızca Türkiye'de değil bir çok dünya ülkesinde, Kürdistan halkının çağdaş tarihine, özellikle soykırım ve katliamlarına, halkın sindirilme politikasına, uygulanış dönemine olan ilgi hissedilir ölçüde artmış bulunuyor. Çok sayıda kitap, dergi, arşiv araştırmaları yayınlanıyor, dağıtılıyor. Ve her geçen gün bu gerçeklere bir yenisi daha ekleniyor. İşte bunlardan bir tanesi de Sosyolog **İ. Beşikçi**'nin **"Devletlerarası Sömürge Kürdistan"**ı. "Batı'da hüküm süren kanılara göre" Kürdistan'da son yaşanan olaylar ve PKK'nın vermiş olduğu kırsal alandaki gerilla savaşları sanırım bu ilginin biraz daha derinleşmesine katkıda bulunuyor. Ve bu anlamda batının son dönemlerde Kürdistan'daki gelişmelere ılımlı bakması, gözlerden kaçmıyor. Gerçi deyim yerindeyse, sözüm ona "İnsan Hakları" olsun, "Birleşmiş Milletler" olsun Kürdistan sorununa duyarlılıkları sıfır elde sıfır olmuştur. Sosyolog Beşikçi'nin de belirttiği gibi bir halk, koskoca bir halk yok edilmekle eritilip bitirilmekle başbaşa bırakılırken kimyasal silahlarla soyları tüketilmeye çalışılırken, bunlar halen lades tutup, yazı tura atmaktadırlar. 30 Milyon insanı tanımak, benliğini; kişiliğini ortaya koymak bundan da öte ulusal benliklerini iyi bir dilde bıkmadan usanmadan anlamlı bir yazı ile kitaplaştırmak elbette her sosyolog doktorun harcına değildir.

Yıllardır yılmadan usanmadan hep aynı gerçekleri vurguladın. Aynı gerçekleri kaleme aldın, 60'lardan beri hassas bir şekilde Kürdistan'ı tanıttın, gelenek ve göreneklerini yakından inceledin, hiç bir zaman dize gelmedin. Tarihin gerçeklerini bir kez daha kanıtladın. Bundan dolayı kafeslerde değil bizimle berabersin. Çünkü biliyoruz ki düşüncen özgür bir Kürdistan ve 167 devlettir.

Ah Beşikçi dostum ah, perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. Senin de kitaplarının gelişi belliydi. Sana verecekleri fermanın, kıracakları kalemin salonu bile bulunmaz oldu. Bilmiyor muydun sömürgecilerin yasalarından senin hissene düşecek payı, kafeslerin daha derinliklerinde kalacağını. Bütün bunları niye yazdın, niye çizdin? Yoksa "Milli" duyguların mı kabardı Beşikçi kardeşim. Senin neyine idi Kürdistan'ın sömürge bile olmadığının statüsünü yazmak. Bilmiyor muydun sömürgeci devletin piyasası sosyologlarla, doktorlarla, profesörlerle dolu olduğunu? Bilmiyor muydun üniversitelerin dekanların sana düşman olduğunu. Düşünen insanın düşmanının çok olduğunu. Bütün bunlar senin neyine be kardeşim. Kürdistan'ı bölmüşler, parçalamışlar, sindirmişler, ağaları, beyleri ajanlaştırmışlar, şuna bak şuna Kürt bile değilsin kardeşim. Hiç mi bıkmadın hiç mi usanmadın, bir de tutmuşsun 1915'leri 25'leri karıştırmışsın. Kürdistan'ın azınlıklar sorunu olmadığını yazmışsın. Senin neyine bütün bunlar. Yıldırım gibi ne tez yazdın, ne tez çizdin ve bir de bu hızla yok ettirdin, toplama rekorları kırdırttın. Yazdıklarınla çizdiklerinle. Hem de bir tek sahifesi kalmazcasına "sanki yazılmamış gibi oldu."

Ama gene de yazıtlarının varlığı bizimle beraber, benliğimizde gönlümüzde. Ah Beşikçi kardeşim ah, bilmiyor muydun her şeyin her yerde söylenmeyeceğini, bilmiyor muydun 450 milletvekilinin, bakanın, başbakanın, itinin, MİT'inin, karşına dikileceğini ve meşru görülmeyeceğini. Bir de tutuyorsun adamların burnunun dibinde "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" diyorsun, diretiyorsun. Ah Beşikçi ah, helal sana anandan emdiğin süt, helal sana kutularca harcadığın mürekkep, helal sana onurlu yaşamda dayattığın direnç.

Şimdi seni dize getirmek için uğraşıyorlar, yargılamak için salon arıyorlar, arasınlar bakalım bulacaklar mı? Çünkü artık sen Kürdistan halkının varlığında ve benliğindesin.Hiç yalnız değilsin. Kürdistan halkı senin gerçek dostundur. O yüzden sığdıramazlar seni hiç bir yargı salonuna. Ah Beşikçi ah.

K. İnanç
Viyana / 22.05.1990

Senaryo tamam
Kutlu-Sargın ikilisi yine sahnede

Adı komünist, gerçekte ise burjuvazinin resmi komünist partisi olan TBKP'nin iki lideri Haydar Kutlu ve Nihat Sargın uzun süredir tutuklu bulundukları cezaevinden 4 Mayıs 1990 günü serbest bırakıldılar.

Teslim olmaya geldikleri dönemle, serbest bırakıldıkları dönem karşılaştırılınca, bu tarihlerin tesadüf olmadığı görülmektedir. Dikkat edilirse 1988 yılı Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi açısından bir zafer yılı, TC açısından tam bir hezimet yılı olmuştu. TC'nin en kritik bir döneminde sözüm ona, PKK'ye karşı savaşmaya gelmişlerdi. Kendi ağızlarıyla, dönemin bakanı olan Adnan Kahveci'nin telefon daveti üzerine döndüklerini itiraf etmişlerdi. Şimdi ise Kürdistan'da "intifada" var. Tüm halk kitleleri isyana kalkmıştır. Artık "aile" içindeki kavgalara son verip, esas düşmanları olan PKK'ye karşı savaşmaları icab ediyor. Bunlar her tür politika ile uzlaşır. Bundan kimsenin kuşkusu yok, yeter ki, egemen sınıf sovenizmi yaşatılsın.

Neden mi tutuklandılar? Türk egemen tarihini biraz bilenler, bunu anlamakta güçlük çekmeyeceklerdir. Türk burjuvazisi ihanetçilerini böyle mükafatlandırır. Denilebilir ki en büyük madalyayı yine Kutlu-Sargın beylere taktılar. Ya Topal Osman'lar, Çerkez Ethem'ler ve Rayber'ler gibi ölüm cezaları alsalardı ne yaparlardı?

Türk burjuvazisine uşaklık, halkına ihanet eden tüm unsurlar, bu tür planlarla cezalandırılmışlardır. TC.'ye uşaklık eden hiç kimse bu akibetten kurtulamamıştır.

Komünist olduklarından, yada TC aleyhine siyasi faaliyette bulunduklarından dolayı da tutuklanmadılar. TC'ye verdikleri bir söz vardı. "Bize yasal yolları açarsanız, bu kadar gücümüz var. PKK'yi şu kadar zamanda bitiririz" diye söz verdiler ve geldiler. Verdikleri sözü tutmadılar. Görevlerini yerine getirmediklerinden dolayı içeri atıldılar.

Bilindiği gibi 12 Eylül faşizmi iş başına gelince Demirel, Erbakan, Ecevit, Türkeş de tutuklandılar. Her halde bunlar da komünist olduklarından dolayı tutuklanmadılar. NATO ve CIA bunlara ayrı, ayrı misyonlar vermişti. Bu misyonlarını yerine getiremeyince "göreve itaatsizlik"ten içeri alıp, birazcık kulaklarını çektiler. Yeni bir görev başlayınca da serbest bırakıldılar. Kutlu ve Sargın'ın da durumları böyledir.

Ülkeye dönüp teslim oldukları nda "demokrasi var" diye bağırdılar. Cezaevinden çıkınca da "demokrasi sayesinde kurtulduk, yaşasın demokrasi" diye bağırdılar. Bravo size... Sokaktaki adam, Özal'a mektup yazıp "demokrasi istiyoruz" derken, siz demokrasi var diye tutturuyorsunuz. Bravo, bravo... 70 yıllık KP sekreterinin, sokaktaki adamdan farklı olması gerekmiyor mu?

Artık ihanetçilik de, Türkiye ve Kürdistan'da fazla yüz bulmuyor. Uşaklığın para ettiği ve meslek sayıldığı bir dönemde sanatınızı icra edemediyseniz, fırsatları değerlendiremediyseniz bu saatten sonra bir şey yapabileceğinizi hiç sanmıyorum. Saflar netleşmiştir. PKK'nin direnişçiliği büyük bir ayrışmayı gerçekleştirmiştir. Belli bir dönem yüzünüzü cilalayarak komünist geçinebildiniz. Bundan böyle bunu da yapamayacaksınız.

Senaryonun son bölümünde, 20 günlük "ölüm orucu" yer alıyordu. **PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan** yoldaşın belirttiği gibi "aslında siz açlık grevinin ve direnişin şerefiyle oynuyorsunuz". Hangi rejime karşı gelip teslim oldunuz ki, hangi rejime karşı direnesiniz. Neden açlık grevine daha önce başlamadınız da, serbest bırakılacağınız son günlerde bunu yaptınız? Hemen onu da belirtelim. Nasıl olsa serbest bırakılacaktınız, direnerek kazandık, sahtekarlığını ortaya atmak için, nöbetleşe açlık grevine girdiniz. Ama yaşanan gerçekler, bu sahtekarlığınızı ortaya çıkartmıştır.

Şu anda özgürlüğünüze kavuşmuş bulunuyorsunuz, yasal bir parti de kuracaksınız. Halkın "intifada"ya kalktığı, aydınların ve yazarların zindana atıldığı, hiç bir düşünce özgürlüğünün olmadığı, günde onlarca devrimcinin şehit olduğu Türkiye demokrasisinde! yeni kuracağınız partiniz, soyadınız kadar size KUTLU olsun...

REFİK
Suudi Arabistan

"Zaman en güzel ilaçtır..."

Kalk,
Kürt Halkı Ayağa Kalk

Dedi; iki ayaklı kurt
Ha bir it ölmüş, ha bir Kürt
Düşmana verilir mi yurt?!
Kalk Kürt Halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yıllardır bağlıdır kolun
yasaktır kültürün, dilin
Yurdu almak can bedelin
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Halka dışkı yediriyor
Düşman azdı kuduruyor
Kürdü Kürde vurduruyor
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yetmez mi çektiğin çile?!
Düşmana bıçağı bile
Türkiye halkları ile
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Yüzyıllardır ezilirsin
Kaptan kaba süzülürsün
Kurşunlara dizilirsin
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Şahturna Kürt olmak suçun
İnsan sayılmayız niçin
Bağımsız (sosyalist)
bir vatan için
Kalk Kürt halkı ayağa kalk
Özgürlük meşalesini yak!

Ozan Şahturna
Berlin, 21.5.1990



Değerli dostlar;

Merhabalar... Yükselen ulusal bağımsızlık-özgürlük mücadelesine ve toplumsal kurtuluş mücadelesine koşut olarak gönüllerde yankısını bulan sevinç, gurur heyecanlarıyla merhaba demek daha da anlam kazanıyor!...

Merhabamızın, yükselen savaşım gururumuzla, mücadele birlikteliğimizle pekişeceğine, pekişmesi gerektiğine inanıyoruz!

Dostlar, Berxwedan'ın 102. sayısında (Şahturna-Şiar sanatçılarla b-n) yayınladığınız röportajda bazı yanlışlıklar olmuş. Söyleşi, konser programımızda gürültü atmosferinde ve acele yapıldığından, belki de muhabir arkadaşınız ses teybinden yanlış anlamış olabilir. Düzeltilmesini rica ediyoruz. Şöyle ki, 2. soruyanıt bölümünde benim, "Kürdistan'da iken, Kürdistan'ın sömürge olduğu ve bağımsız bir devlet kurulması yönünde bir düşüncem yoktu. Ancak yurtdışına çıktıktan sonra, Kürdistan'ın kurtuluşu için mücadele edilmesi gerektiğini gördüm" yazısı yanlıştı. Doğrusu şöyledir: Ben ülkede iken de Kürdistan'ı sömürge görüyordum. Hatta, bu düşüncelerimi teyit eden yapıtlarım vardır. Örneğin, 1975'lerde yazıp bestelediğim "Kürdistan'da milli zulme bakın" adlı türkümü konserlerde de okudum. Yine 1980 askeri-faşist darbesinin akabinde yaptığım "Halk Düşmanları" adlı kasetimde, bir türküm Kürdistan'ın dramını dile getiriyordu.

Avrupa'da, hemen tüm konserlerimde dile getirdiğim gibi, bir çok örgüt gecelerinde ve toplantılarında Kürdistan'ın sömürge olduğunu dile getirmişim ve bu konularda bir çok polemiğe girmişimdir. Kemalist sosyal-şoven etkilenmelerden ve kuyrukçuluktan kurtulamayan kimi örgüt ve sanatçılar günümüzde bile görüşlerini devam ettirme bedbahtlığına düşmüşken, ben yıllar önce Kürdistan gerçekliğini savunuyordum. Nitekim, yurttaşlıktan atılmamda devrimciliğimin, mücadeleciliğimin, boyun eğmezliğimin yanında, Kürt sorununa değinmem de rol oynadı... Yakınmıyorum, onur duyuyorum... Bu görüşlerim, mücadelemde önemli yer tuttuğu için gelecek sayınızda düzeltilmesini önemle rica ediyorum.

Birde, doğum tarihim 1950'dir. Yanlışlıkla 57 yazılmış.

Biz yüreğimizle, inancımızla, sorumluluğumuzla gelişen mücadeleyi, dolayısıyla "PKK"yı desteklemeyi görev bildik ve bileceğiz. Yoksa özü başka, sözü başka; PKK'lı görünmekle, olmayan kişililiği sergilemeyi en büyük şahsiyetsizlik sayarız.

Zaman, en güzel ilaçtır. Herşeyi zaman gösterecektir...

Dostça, başarı dolu selamlarımızla!..

Ozan Şahturna-
Ozan-Gazeteci Şiar

Köleliğe isyan edenlerin sesi BERXWEDAN'a

Hertürlü gericiliğe isyan diyenlerin sesi **Berxwedan** gazetesinin 100. sayısına ulaşması tüm isyancılara ve dostlarımıza kutlu olsun. **Berxwedan**'nın 100. sayıya ulaşmasında başrol oynayan ölümsüz şehitlerimiz, kahraman esirlerimiz ve yılmaz savaşçılarımıza bin selam... Köleliğe isyanın baş komutanı **A. ÖCALAN**'a ve onun izinde isyan eden emekçilere kucaklar dolusu selamlar, saygılar...

Ülkeden 20 bin km uzaklıkta bir diyarda yaşıyor olmamız bizi ulusal isyandan alıkoyamıyor, alıkoyamıyacaktır da.

Berxwedan gazetesinin 100. sayısına ulaşmış olmasının sevinç ve gururu ile yazıyorum. Gazetemiz çağdaş ulusal kurtuluşun sesidir. Çünkü, çağdaş başkaldırının yaratıcıları şehitlerimizi **"Direniş Kahramanlarımız"** köşesinde tanıtıyor, arıyor ve yaşatıyor. **"Adım Adım Kürdistan"** köşesinde karış karış ülkemizi tanıma olanağına kavuşuyoruz, bağımsız ve özgür vatana olan özlemimiz daha çok alevleniyor. Dağ ve zindan direnişine ilişkin haber ve yorumlar ile hertürlü ihanet ve geriliğin nasıl aşıldığını, ezildiğini ve direnişin gücünün neye kadir olduğunu öğreniyoruz.

Berxwedan'ı özgüç ile emekçilerin, isyan eden kölelerin emek ve çabası ile bugünlere ve bu düzeye ulaşması biz emekçilere gücümüzün neye kadir olduğunu daha çok öğretiyor.

Berxwedan'ın bugünlere ulaşmış olması, ulusal kurtuluş mücadelesinin geldiği düzeye uygun olarak haftalık çıkarılmasının hedeflenmesini gelişmeler zorunlu kılmış durumdadır. Bunun için yazarından, muhabirine, dağıtıcısına kadar tüm emekçiler, köleliğe isyan diyenler daha çok görev başına, daha çok yeni mevziler için İLERİ...

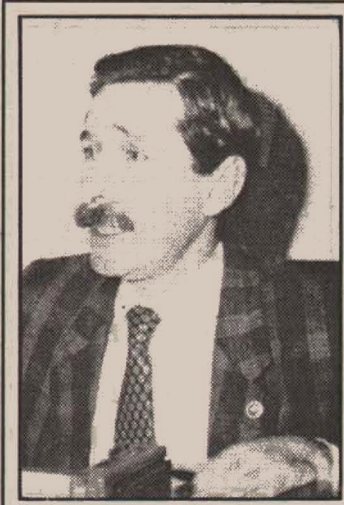
Lezgin Belengaz
Avustralya-Melbourne'den

SOYKIRIM KARARNAMELERİ EŞLİĞİNDE "KÜRTÇE'YE ÖZGÜRLÜK" PLANLARI

PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının yaygın halk ayaklanmaları düzeyine varmasıyla birlikte emperyalist, sömürgeci ve işbirlikçi-uşak çevrelerinin "Kürtçe'ye özgürlük" çerçevesinde sınırlı kültürel özerklik tartışmaları da daha bir yoğunluk kazandı. Bu tartışmaların ve hazırlanan planların en önemli yanı, ulusal kurtuluş mücadelemizi katliamlarla bastırmayı amaçlayan soykırım kararnamelerinin başarısına bağlı olarak ele alınması. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere AT ülkeleri ve hatta Sovyetler Birliği, Kürdistan sorununun, Ortadoğu'daki mevcut güçler dengesini bozmadan, reformlar yoluyla çözümlenmesinden yana bir politika izliyorlar. Türk Genel Kurmaylığı ve iktidarıyla muhalefetiyle tüm sömürgeci burjuva partileri de "Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması" gerektiğinde hemfikir olduklarını açıkladılar. Ama bunun, PKK ve önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelesinin ezilmesi, imha edilmesi sonucunda olabileceğini de vurguladılar.

İşte soykırım, sürgün ve sansür kararnamelerinin ardından "Kürtçe'ye özgürlük" tartışmalarının yoğunlaştırılması da bu politikanın bir parçası olarak gündeme geldi. ABD'nin en ünlü ve eski dışişleri bakanlarından Hennry Kissinger'in bundan yıllar önce Doğu Kürdistan'daki mücadele ile başı dertte olan İran Şahı Rıza Pehlevi'ye sunduğu taktik, bugün TC tarafından Kuzey-Batı Kürdistan'da uygulanmak istenmektedir. Kissinger, Şah'a "İsyan sırasında reforma gidilirse, bu ancak isyan edenleri azdırmaktan başka bir işe yaramaz. İsyanı bastırmadan reforma gitmek yanlıştır" diyerek önce mücadeleyi katliamla bastırmasını, ancak ondan sonra bir takım kırıntılar vermesini önermişti. Sömürgeci-faşist Türk devleti de 10 Nisan'da yürürlüğe giren soykırım kararnameleriyle önce PKK'yi topyekün imha etmeyi, ardından "Kürtçe'yi serbest bırakma"yı planlıyor. Bu, doğrudan başta ABD olmak üzere tüm emperyalist güçlerin işbirliğiyle uygulamaya konulmak istenen bir plandır. Emperyalistler, ANAP'la PKK'yi imha etmeyi, SHP ile ise "anadilde konuşma özgürlüğü" çerçevesinde sınırlı bir kültürel özerkliği hayata geçirmeyi amaçlıyorlar. Kürt işbirlikçi-uşak kesimleri de dayanak noktası olarak ele alıyor, buna hazırlıyorlar.

Bilindiği gibi geçtiğimiz yıldan bu yana emperyalist metropollerde "Kürtler'in kültürel kimliği ve hakları" vb. adlar altında bol bol konferanslar, toplantılar yapılmıştı. Paris, Bonn, Washington ve Lozan'da yapılanlar, bunlardan sadece birkaçıdır. Buralarda asıl olarak, daha baştan beri kültürel özerkliğe hazırlanan işbirlikçi-reformist Kürt çevreleri öne çıkarılmaya, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin öncüsü ve tüm bu gelişmelerin yaratıcısı PKK ise dışlanmaya ve "terörist" ilan edilmeye çalışılmıştı. Yine bu toplantı ve konferansların bir diğer amacı da, beyhude bir çabayla kemalist inkar politikasında direten ve bu haliyle de iyice komik duruma düşen sömürgeci TC'nin kısmi bir "kültürel özerkliğe" zorlanmasıydı.



Kürt kemalist Fuat Atalay

Dersimli Hasan Hayri'de kemalistlere çok hizmet etti. Kemalistler, onu yargılamadan idam ettiler.

Hasan Hayri'nin son vasiyeti: **"Mezarımı yol üstüne yapın. Gelen giden tükürsün diye. Kemalistlere hizmet ettiğim için"** *oldu.*

Günümüzde buna yeni halkalar ekleniyor. ABD emperyalizmi bir yandan TC'yi gerillaya karşı her türlü karşı-devrim araç-gereçleriyle donatır ve "PKK teröristtir" diye açıklamalar yaparken, diğer yandan da Ankara'daki Büyükelçisi Abramowitz de içinde olmak üzere en yetkili ağızlardan "Kürtler'in kültürel haklarının tanınması, kendi dillerinin -yani Kürtçe'nin- serbest bırakılması"vb. açıklamalarda bulunma sahtekarlığını gösteriyor. Türk basını son dönemlerde Amerika'nın Sesi Radyosu'nun "Kürtçe program" yayınlamaya hazırlandığını yazıyor. ABD emperyalizminin çıkarları ve politikaları doğrultusunda yayın yapan ve buna hizmet edin Amerika'nın Sesi Radyosu'nun, bu Kürtçe programları hangi amaçla ve nasıl yayınlayacağı bellidir. PKK ve önderliğindeki ulusal bağımsızlık savaşımıza karşı, bunların anti-propagandasını yapan, buna karşın Kürt işbirlikçi-reformist çevrelerin güdülerine hitap eden bir politika izleyecek ve Kürdistan'daki orta kesimleri de Türk sömürgeciliğiyle iyice uzlaştırmayı esas alacaktır.

Yine, Paris'teki "Kürt Konferansı"na katıldıkları gerekçesiyle kendi içindeki Kürt küçükburjuva milliyetçilerine bile tahammül edemeyen ve bunları partiden ihraç eden SHP, bugün "Kürt Raporu" hazırlayıp, Kürtçe'nin serbest bırakılması doğrultusunda hazırlıklar yapıyor. Özel savaş kurmaylarından sömürge valisi Hayri Kozakçıoğlu bile Kürtçe'nin her yerde konulşulduğunu, kendisinin "Devlet dairelerinde bile Kürtçe konuşabilirsiniz" dediğini söylüyor gazetecilere. ABD emperyalizmi ve özel savaş kurmaylığından sınırları belirli bir "anadil özgürlüğü" izni çıktıktan sonra, SHP için kendi içindeki işbirlikçi-uşak Kürtler'e dayanarak bir "Reform Paketi" hazırlamak hiç de zor ve riskli olmuyor. Kürtçe'nin serbestçe konuşulmasıyla, yani Kürtçe üzerindeki yasağın kalkmasıyla işbirlikçi-reformist çevrelerin Kürtçe yayın yapması, türkü söylemesi ve kaset çıkarmalarına izin verilmesiyle PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin önünün barajlanacağı, halkın bağımsızlık, özgürlük ve halk demokrasisi taleplerinin önü kesileceği hesaplanıyor.

Bunun için emperyalist ülkelerin pratik deneyimleri ve hangi modelin daha uygun olacağı konusunda tartışmalar yürütülüyor. İspanya'nın Bask, İngiltere'nin Galler ve İrlanda, İsviçre'nin Kantonlar'da uyguladığı politikalar, tartışılan örneklerin başında geliyor. Sömürgeci-burjuva basın-yayın organları da, bu ülke yetkilileriyle ard ardına röportajlar yapıyor ve yayınlıyorlar. Türk sömürgeciliğinin örnek almaya çalıştığı bu politikalar, ulusal sorunu sürümcemede bırakan, halkların bağımsızlığı, özgürlüğü ve eşitliği temelinde çözüm üretmeyen; tam tersine sömürgeleri, sömürgeci devletlerin egemenliği altında tutan ve sadece bir takım ulusal-kültürel haklar vererek sömürgeci varlığı korumayı amaçlayan bir nitelik taşıyor. Böyle bir politikanın ise, Kürdistan'da yaşam şansı bulunmuyor.

SHP, "Kürt Raporu"nu Genel Sekreter Deniz Baykal, Genel Sayman ve Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay, Genel Sekreter Yardımcısı ve Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin, MYK (Merkez Yürütme Kurulu) üyeleri Hakkari Milletvekili Cumhur Keskin ve Ankara Milletvekili Eşref Erdem'den kurulu bir komisyonla hazırlanıyor. Heyeti oluşturanların kimliğinde de görüldüğü gibi, SHP'nin sınırlı kültürel özerklik planı, işbirlikçi-uşak Kürtler eliyle hazırlanıyor. Bunlardan Fuat Atalay, Avrupa Parlamentosu'nda yabancı parlamenterlerinin, TC'nin Kürt halkına baskı uyguladığı, kendi dilini konuşmasına bile izin vermediğini söylemeleri üzerine, kürsüye çıkıp kendisinin de Kürt olduğunu, ama hiç de baskı görmeden bir milletvekili olarak Avrupa Parlamentosu'na kadar gelebildiğini söyleyebilecek kadar Türkleşmiş bir uşak. Hikmet Çetin, İran İslam Devrimi sonrasında Tahran'daki ABD Büyükelçiliği'nde ele geçirilen CIA raporlarından, "Kamran İnan'ın yanı sıra CIA'nın en çok güvenebileceği Kürtlerden biri" olarak geçiyor. Gerçeklikleri bu. Her ikisi de bu gerçekliklerini gizleyebilmek için sömürgeci ordunun Kürdistan'da halka uyguladığı işkenceleri arada bir TC Parlamentosu'na getirerek halkın çıkarlarını savunuyormuş gibi son derece ikiyüzlü ve alçakça pozlara da girebiliyorlar.

Bugün de Türk sömürgeciliğinin ulusal kurtuluş savaşımızı boğma çabalarına, politikalarına ve halkımıza karşı işlediği suçlarına ortak oluyorlar. ANAP Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz bile, TC'nin Kürtçe üzerine koyduğu yasağı tanımadığını ifade ederek şöyle diyor:

"Ben **Nurettin Yılmaz** olarak Kürtçe konuşuyorum, Meclis'te seçmenlerimle, diğer Kürt milletvekili arkadaşlarımla Kürtçe konuşuyorum, kim başkasının anadilini engelleyebilir, kim engelleme hakkını kendinde bulabilir? Kürtçe yayın yapmayı, Kürtçe eğitim öğretim yapmayı yasaklamaya kargalar bile güler, bunu yasaklayacaklarına 10-15 milyon Kürdün kellesini koparsınlar daha iyi... Güneş balçıkla sıvanmaz. **'Kürt yoktur'** demekle Kürt halkı yok olmaz."

Nurettin Yılmaz gibi bir ANAP milletvekili bile Kürtçe konuşmayı Kürt halk, ulus kimliğine sahip çıkma temelinde ele alıyor ve vurguyu bu noktaya yapıyor. Yani, ulus kimliğini, ulusal özelliklerini reddederek değil. Ve SHP'nin adı belli işbirlikçi-uşak Kürtler eliyle hazırladığı raporu hakkında da; "SHP, Kürtler konusunda devekuşu politikası izliyor. Görmemezlikten geliyor. İddia ediyorum, bir erken seçim olsa, SHP Güneydoğudan %5 oy bile alamaz" diyor.

Başta da belirttiğimiz gibi, PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal bağımsızlık politikasına ve savaşına karşı, "anadilde konuşma özgürlüğü"nün bir alternatif olarak çıkarılmaya çalışılması, başlı başına emperyalist-sömürgeci bir politikadır ve halkımızın ulusal bağımsızlık ve özgürlüğünü engellemeyi, Türk sömürgeciliğini yaşatmayı amaçlamaktadır. Oysa gerçekte, PKK'nin bağımsızlık politikası ve mücadelesi, doğal olarak Kürt dilinin korunup geliştirilmesini ve yetkinleştirilmesini de içermektedir. Yani anadilde konuşma özgürlüğü, kültürel gelişme özgürlüğü ulusal bağımsızlık politikasının alternatifi değil; tam tersine ulusal bağımsızlık politikası içindedir, onun bir parçasıdır. Güncel gerçekler de bunu doğrulamaktadır. Eğer bugün sömürgeciler, Kürtçe üzerine koydukları kendi yasaklarını kaldırmayı tartışıyor, insanlar "Ben Kürdüm, Kürtçe konuşmak da en doğal hakkımdır" diyerek bunun savunusunu yapıyorsa; bu gelişmeyi ortaya çıkaran tek güç PKK ve önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelesidir. PKK önderliğindeki ulusal kurtuluş mücadelemiz, kemalist-sömürgeci inkar politikasını paramparça ettiği, TC'nin sahtekarlığını, ikiyüzlülüğünü ve yalancılığını açığa çıkararak dünya genelinde teşhir ettiği ve gerçekleri hiç tartışmasız bir biçimde gözler önüne serdiği için, düşman şimdi "Kürtçe'ye özgürlük"ten sözetmektedir.

Türk sömürgeciliği ve emperyalist güçlerle halkımızın bağımsızlık, özgürlük ve halk demokrasisi mücadelesine karşı, bu mücadeleyi katliamlarla bastırmak ve onun üzerinde çıkar elde etmek amacıyla işbilirliğine giren uşak Kürtlere, Kürdistan halkının yanıtı son derece açıktır. Herkes adımını ona göre atmak durumundadır. Sömürgeci-faşist TC Parlamentosu'nda bulunan diğer Kürt milletvekilleri de, eğer cılız da olsa yurtseverlik duyguları ve halka bağlılıkları varsa; halkımızın katli, kendi vatanından göçertilmesi, tüm ulusal-toplumsal haklarından mahrum edilerek lanetli bir kölelik içinde tutulması temelinde emperyalist metropollerde pişirilmeye, sömürgeciler ve yerli işbirlikçiler eliyle zorla piyasaya sürülmeye çalışılan bu zehirli aştan uzak durmalıdırlar. Düşmanın suç ortağı haline gelmemelidirler. Eğer gerçekten halkımızın haklarını ve çıkarlarını temsil etmek istiyorlarsa, bulundukları yerlerden Kürdistan halkının yürütmüş olduğu savaşın bir dil sorunundan, bir geri kalmışlık sorundan dolayı değil, bir halkın böylesine ağır bir tarzda köleleştirilmesinden, ülkesinin işgal edilmesinden, tüm maddi-manevi zenginliklerinin talan edilip yağmalanmasından kaynaklandığını, bunun bağımsızlık ve özgürlük savaşı olduğunu ve sonuna kadar haklı temellere dayandığını açıklamalıdırlar. Bunu yapacak cesareti kendilerinde bulamıyor, ama aynı zamanda halkımızın karşısında suçlu konumda bulunmak istemiyorlarsa istifa etmelidirler.

Kürdistan halkı açısından sorun, kendi vatanında bağımsız ve özgür yaşama sorunudur. Savaş, bunun içindir. Bu sorun çözümlendiği zaman kendi diliyle okuyup yazma, kültürünü zenginleştirme sorunu da kendiliğinden ortadan kalkar. Bu yüzden de Kürtçe konuşup konuşmamayı TC'nin icazetinden aramıyor, buna gerek de duymuyor. Bundan sonra da halkımız kendi diliyle, Kürtçe konuşacak, türkülerini söyleyecek, Kürtçe kasetler dinleyecektir. Ama bunları yapmak için Türk sömürgeciliğinin icazetine, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da gerek duyulmayacaktır.

ANAP, SHP, DYP ve DSP'yi birleştiren asgari mü

"KÜRTÇEYE ÖZGÜRLÜK'

eydoğu'ya polisiye tedbirlerden öte çözüm yolları arayan iktidar
anya'daki Bask ve İngiltere'deki Galler modelleri üzerinde çalışı
ulaşılan ortak nokta, Kürtçe yasağının kaldırılması.

Amerika'nın

G.Doğu'

İLGİSİ

ANAP'lı Nurettin Yılmaz

Kürtçe yasağı kaldırılmalı

Kürtçe konuşuyorum Ben Nurettin Yılmaz olarak Kürtçe konuşuyorum. Meclis'te seçmenlerimle, diğer Kürt milletvekili arkadaşlarımla Kürtçe konuşuyorum. Kim başkasının anadilini engelleyebilir. İskandinav ülkeleri birkaç bin Kürt için bile Kürtçe eğitim yapan okullar açmışlar, yayınları var. Ama Türkiye'de milyonlarca Kürt yaşıyor, ana dili yasaklanıyor.

WASHINGTON, (Tercüman)-ABD'nin Güney Doğu Anadolu bölgesine olan ilgisinin 1979 yılında başladığı ve giderek arttığı tesbit edildi. Bu ilgi, ABD'nin Ankara Büyükelçiliği'nden Washington'a çekilen çok miktardaki gizli telgraftan anlaşılıyor. TERCÜMAN'ın ele geçirdiği ve büyük bölümünün 1979 tarihini taşıdığı bu telgraflar, Doğu'daki gü-

ANKARA (ANKA) — ANAP Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz, 2000'li yıllara girerken Tür-

heyeti vali, belediye başkan-

re bakış açısının değişmesiyle olur. Ben İskandinav ülkelerini gezdim, birkaç bin Kürt için bile Kürtçe eğitim yapan okullar açmışlar, ya-

LEGAL ÖRGÜTLENME VE "HEP" ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Baştarafı 1. sayfada

sunmaktadır.

Kırsal alanda olduğu gibi şehirlerde de kitlelerin eyleme kaldırılması PKK'nın yılları alan kararlı mücadelesinin ürünü olmuştur. Bu aşamadan sonra görev, kitleleri ulusal kurtuluşçu cephe anlayışıyla topyekün örgütlemek ve eyleme kaldırmaktır.

Türk burjuvazisi de bu potansiyeli ulusal kurtuluş mücadelesinin gücü olmaktan çıkarmak istiyor, bunun önlemlerini alıyor. Son çıkarılan kararnamelerin, kitlelere uygulanan sistematik terörün anlamı budur. Halk potansiyelimize yönelen sadece Türk burjuvazisi değildir. 1980'den beri hiç sesleri çıkmayan, ipliği pazara çıkan, her türlü olumsuzluğun içinde olan Kürt küçük-burjuva reformistleri de bu potansiyeli bencil sınıf çıkarlarına zemin yapmanın uğraşı içine girmişlerdir. Bunlar ve sınıf eğilimleri olarak aynı konumda olan bir kısım Kürt burjuva politikacıları, legal zemine yatkınlıklarına, bu zemini kullanma "ustalıklarına", ulusal kurtuluş örgütlenmesinin içinde bulundukları zorluklara, Türk burjuvazisinin PKK'ye olan düşmanlığından göz yumacağına ve emperyalist burjuvazinin muğlak kültürel özerklik dayatmalarına güvenmektedirler.

Gerek Kürdistan'da gerekse Türkiye'de demokrasi devrim sorunudur. Bu gerçek bilimsel olarak ispatlanmıştır. Pratik devrimci mücadele devrim olanağı dışında demokrasiye kavuşulamayacağını göstermiştir. Reformcu demokrasinin halka vereceği birşey olamaz. Legal zeminde, bu zeminin olanakları zorlanarak verilecek bir mücadelenin ve bu doğrultudaki bir örgütlenmenin, demokrasi ile devrim bağlantısını temel alması gerekir, aksi durumda demokrasi ve demokrasi için mücadele boş sözler olmanın ötesinde bir anlam taşımaz.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin ürünü olarak Kürdistan'da Türk sömürgeci hegamonyası ideolojik ve siyasal olarak sarsılmıştır. Kürdistan'da Türk devletinin tüm kurumları felç durumundadır. Özellikle siyasal partileri ve parlamento, Kürt halkı nezdinde itibar yitirmiş, gerçek nitelikleriyle halkın bilincine yansımışlardır. Bu kurumlardan umudunu kesen Kürt halkı, kendi özgücüne, kaynaklarına ve mücadelesine yönelmiştir.

Bu durumda legal zeminde olan ve olacak bir örgütlenmenin, halkın bu ileriye yönelimine hizmet etmesi gerekir. Tekrar parlamentoyu halkın önüne işlevsel bir kurum olarak koyma çabaları, hem sahtekarlık hem de kendi kendini aldatma anlamına gelecektir. Türk burjuva siyasal sisteminde parlamentonun hiçbir ciddi işlevi yoktur. Tüm kararların Türk Genelkurmaylığından alındığı biliniyor. Parlamentonun işlevi sadece bu kararları onaylamaktır. Onları tartışma, eleştirme yada değiştirme yetkisi yoktur. Parlamento, tarihi boyunca bu uşaklık rolünü gönüllü olarak yerine getirmiştir.

Türk sömürgeci parlamentosunun bu gerçeğinin açığa çıkması ve Kürdistan'da kitlelerin ona sırt dönmesi, halkın kurtuluşu için önemli bir avantajdır. Yurtseverlik ve halk için demokrasi iddiasıyla ortaya çıkan her gücün, pratiğinde parlamentonun bu işlevini işlemesi ve halkı bu kurumdan daha da uzaklaştırma mücadelesi içinde olması gerekir.

Bir ülkede ne denli katı kurallar olursa olsun, her cepheden halk muhalefetini yükseltmek bir zorunluluktur. Halk yığınlarının sınıf mevzilenmesi de bunu zorunlu kılar. Kaldı ki devrimciliğin reformlar ve onlar için mücadelenin reddi olmadığı ilkesi nettir. Yeter ki legal zemini kullanma ve güncel hedefler için mücadele, devrim için mücadelenin reddi olarak alınmasın ve uygulanmasın. Her koşulda güncel hedefler için mücadele ve örgütlenmeyi reddetme gibi sekter yaklaşımlar ne denli yanlışsa; güncel hedeflerin sınırları içine kendini hapsedip devrimci amaçları gölgede bırakmaya çalışmak da o denli yanlıştır. Birincisi sol sekterizme denk düşerken, ikincisi burjuva reformculuğuna denk düşmektedir. Devrimi reddetmeyen güncel hedefler uğruna örgütlenme ve mücadele, halkın kurtuluşunu kolaylaştırır.

Ancak burada zaman, koşullar ve illegal devrimci örgütlenmenin gücünü hesaba katmak ve belirleyici almak gerekir. Daha devrimci örgütlenme ve mücadelenin ayakları yere basmamışken, kitlelere yeterince nüfus etmemişken, sömürgeci burjuva rejimin legal zeminini ve gözeneklerini gelişme için temel alma ve bunu kitlelerin önüne alternatif olarak koyma dört dörtlük bir tasfiyeciliktir. Burada niyet önemli değildir. Ulusal ve sınıfsal mücadele niyetle verilmemektedir. Önemli olan güçtür. Sonucu doğuran güçtür. Geçmişten günümüze kadar Türkiye ve Kürdistan'da reformist pekçok gücün çaba ve pratiği yasa dışı devrimci mücadeleyi yadsıyan tasfiyeci karakterdedir.

Bugün ise koşullar ayrıdır. Kürdistan'da otoriter, kitlelere nüfus etmiş, Türkiye politik ortamını doğrudan doğruya etkileyen, bölgede etkin siyasal bir güç olan bir mücadele ve örgütlenme vardır. Bu örgütlenmenin kişiliğinde devrimci-yurtsever strateji, taktik, örgütlenme ve mücadele başarı kazanmış ve kitlelerle bütünleşmiştir. Bu deney ve kazanıma dayanarak, sömürgeci burjuvaziyi onun zemininde de zorlamak ve bu zeminde direnerek sağlanacak olanaklarla halkın mücadelesini ilerletmek mümkündür.

Sorun ne reddetmek ne de tümüyle kendini kaptırmamak sorunudur. Bu alandan beklentilerin sınırı iyi çizilmeli ve fazla rol atfedilmemelidir. Legal zemini halkın silahlı ulusal kurtuluş mücadelesine katılım ve desteğinin önüne geçmek için kullanmak isteyenler yanılırlar ve bu yanılgıyı bilinçli olarak sürdürmek isteyenlerin sonu da hüsrandır.

Legal burjuva zeminden demokrasi mücadelesini veren güçler şunu iyi bilmeli, sömürgecilerin etiketiyle parlamenter olmakla ve parlamenter mücadele vermekle halk önderi olunmaz. Aynı niteleme Türkiye burjuva politikacıları için de geçerlidir. Zira parlamentonun işlevi böyle bir role olanak vermez. HEP oluşumunda yeralan güçler, halkın taleplerine dayanarak milletvekili olmuşlardır. Onların gücü parlamenter oluşlarından ileri gelmektedir. Türkiye parlamentosunun gücü neyse onların gücü de o kadardır. Hatta çok daha azdır. Asıl halk önderliği, ulusal ve sınıfsal mücadelenin içinde, kızgın savaş alanında edinilir. Sömürgecilerin verdiği kariyere dayanarak, kendini halka önder olarak dayatanlar, örgütlenme ve mücadele anlayışlarını kurtuluş yolu olarak halkın önüne koyanlar, derin bir yanılgının içinde olanlardır. Örgütlü halk muhalefetiyle bağı olmayanların ya da kendi güçlerini ulusal kurtuluşçu halk mücadelesinin hizmetine sunmayanların ve bu görevi çeşitli kurnazlıklarla geçiştirmek isteyenlerin sonu bataklıktır.

Olanakları ne denli dar ve ne kadar engellerle dolu olursa olsun, legal alan iyi kullanıldığında Kürdistan ve Türkiye halkının kurtuluşuna hizmet edecek olanaklar sunar. Fakat bir koşulla; legali illegal, reformu devrim için kullanmak ve dar sınıf çıkarlarını halkın mücadele çıkarlarına tabi kılmak koşuluyla.

Salt legal mücadele deneylerine ve parlamenter etiketine dayanarak önderlik yapılamaz. Halk önderliği ve mücadelesi kurnazlıkla yürütülemez. HEP yöneticileri kurnazlık yapmakta, aristokrat bir mantıkla hareket etmektedirler. Kaldı ki Türk burjuvazisi de öyle ahmak değildir. Örgütlü devrimci-yurtsever halk muhalefetinin yasal zemine yansıma yönünü görmüş, önce kendi kurum ve olanaklarını burjuva ve küçük-burjuva milliyetçilerine bile kapatmış, bu unsurları zorla halkın mücadelesine dayatmıştır. SHP bünyesindeki Kürt kökenli bir kısım burjuva milliyetçilerinin ve Türkiyeli küçük-burjuva demokratlarının MİT, ANAP, SHP ve Türk burjuva basının ortak operasyonu ile atılmasının anlamı budur. Bu kavgada Kürdistan halkının tepkisi ve muhalefeti belirleyiciyken ve asıl üzerinde durulması gereken bu yönken, amaçlı nedenlerden dolayı bir avuç Kürt kökenli milletvekilinin eylemi öne alınmıştır. Her ne kadar HEP yöneticileri de partilerini "erken doğum" olarak değerlendiriyorlarsa da, eylemlerinde sinsi bir kurnazlık vardır.

Türk burjuvazinin çekmecede tuttuğu kültürel özerklik planı, emperyalist güçlerin benzeri dayatmaları, soysuz Kürt küçük-burjuva gruplarının benzeri talepleri gözönüne alındığında; HEP'in kuruluşunda bu işbirlikçi zemini görmemek mümkün değildir. Subjektiv planda olmasa bile objektiv olarak bu bağlantı vardır. Türk burjuvazisi her zaman ulusal kurtuluş potansiyelini legal sınırlar içine hapsetmek ister. HEP, kurucularının sınıf konumu ve örgütlü ulusal kurtuluş mücadelesiyle bağlarının olmayışından dolayı, burjuvazinin bu tuzağına uygun bir konumdadır.

HEP'in temel dayanağı "Kürtlük"tür. Ancak bizim bildiğimiz Kürtlük başka, HEP'in kasdettiği Kürtlük başkadır. Bizim Kürtlüğümüz, bağnaz milliyetçilikten kurtulmuş, yurtsever-demokratik, işbirlikçiliği reddeden, ulusal bağımsızlıkçı ve direnişçi Kürtlüktür. HEP ise bizce anlamı belli, bir Kürtlük peşinde koşuyor. Bir yandan PKK'nin ortaya çıkardığı direnişçi mücadele potansiyeline "dayanmak"-buna kullanmak istiyor da denebilir- istiyor, öte yandan işbirlikçi-reformist Kürt küçük-burjuva gruplarının olanaklarına. Bunun adı da "Kürtlüğün temsili", "ulusal güçlerin temsili" ya da başka bir değişle bir nevi "ulusal cephe" oluyor. Bu iddia bilimsel olarak yanlış, pratik olarak olanaksız ve bunu gerçekleştirmek HEP'in gücünü aşar. Çünkü, Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi yığınların mücadelesidir, ulusal kurtuluş cephesi yığınların örgütsel birliğidir. Bu birlik ulusal bağımsızlıkçı olmak zorundadır. Ulusal kurtuluş cephesi Türk sömürgeci parlamentosunda değil, savaş içinde kurulur. Cizre ve Nusaybin 1990 halk ayaklanmaları bunu açık olarak gösterdi. Ulusal kurtuluş cephesinde işbirlikçi bir politika güden Tevger'in yeri yoktur. Kuşkusuz legal zemindeki herhangi bir örgütsel temsilin cephesel karakteri, asıl ulusal kurtuluş cephesinin yansısı olmak zorundadır. Sinsi bir şekilde Tevger işbirlikçiliğini, ulusal kurtuluşçu yığınlara dayatanlar başarısızlığa uğramaya mahkumdurlar.

Legal alanda olacak bir örgütlenmenin temel dayanağı Kürt halk kitleleri olsa bile, bu örgütlenme Türkiye emekçi kitlelerine ve öncüsü durumundaki devrimci güçlere hitap etmelidir. Bu bir taktik olarak görülmemelidir. İki halkın kurtuluş için mücadele dayanışması, legal örgütlenmenin belirlediğimiz geniş sınırlarını zorunlu kılar. HEP, bu görevi de yerine getirme gücünden yoksundur. Bünyeye birkaç sendikacının alınmasıyla Türkiye emekçilerinin talepleri karşılanmış olunmaz ve böylesi bir davranışla Türkiye emekçilerinin çıkarı da temsil edilmiş olunmaz. Bu bir program, devrimci güçlerin onay ve desteğini alma ve mücadele sorunudur.

Salt legal örgütlenme olsun diye örgütlenilmez. Gerçekte bu alanda da halkın kurtuluş mücadelesine hizmet edilecekse, iddialı olunur ve bütün riskler göz önüne alınarak mücadele edilir. Legal alanda olacak bir örgütlenmenin programı, ulusal-demokratik halk devriminin bir parçası olmak zorundadır. Tabi ki baştan başarısızlığa mahkum sekter ve yanlış mesajlardan kaçınacak, güncel hedefler öne çıkarılacaktır, fakat güncel hedefler uğruna devrimin amacı saptırılmamalıdır. Türkiye'de bile olsa demokrasinin temel engelinin Kürdistan sorunu olduğu görülmek, programa ve mücadeleye yansıtılmak zorundadır.

Koşullar ne olursa olsun program, yurtsever-demokratik içerikte olması gerekmektedir. Derhal genel af, Olağanüstü Hal Yasası'nın ve faşist kararnamelerin iptali, özel timler ve köy korucularının dağıtılması, zoraki göçün durdurulması, göçertilen köylülerin köylerine dönmesine izin verilmesi, şehit savaşçıların cesetlerinin derhal ailelerine teslim edilmesi, sendikal-derneksel hakların teslimi, tüm anti-demokratik yasaların derhal iptali, örgütlenme hakkı, Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakların derhal kaldırılması, halkların özgürce kaderlerini tayin hakkı vb. ilkelerin programa yansıtılması gerekir. Ve tüm bunları gerçekleştirmek için mücadeleci bir yol benimsenmesi gerekir.

HEP, bunları yapma gücünden yoksundur. Daha programını bile oluşturamamıştır. Faşist-sömürgeci yasaların ve terörün böyle bir programa izin vermediği ve vermeyeceği ileri sürülebilir. Fakat amaç gizlenerek kitleler eyleme kaldırılamaz. Ne kitle programını gizleyecek korkakların peşinden gidecek kadar saftır, ne de Türk burjuvazisi HEP'in niyetini anlayamayacak kadar deneysizdir. Hem amacını gizle, hem de faydacı çıkışlarla göz boyamacılığı yap; bu başarısızlığa mahkum dört dörtlük oportünist yaklaşımdır.

Günlük yaşamda faşist-sömürgeci burjuvaziye karşı bir takım reformları desteklemek ve sahibi milliyetçi küçük-burjuva demokratlarına dayanışmada bulunmak ayrı; reformculuğu politik bir anlayış olarak desteklemek ayrı bir şeydir. Devrimcilik birincisine evet, ikincisine ise hayır der.

HEP'çiler şunu da iyi bilmeli ki, eğer Kürt küçük-burjuva gruplarına güvenerek yola çıkıyorlarsa yanılıyorlar. Kürdistan'da küçük-burjuva milliyetçiliğinin oynayacağı bir rol kalmamıştır. HEP'çiler şunu da bilmeli ki son politik şanslarını oynuyorlar. Onlar bir takım dönüşümlerin sadece ara bir durumuna denk düşüyorlar.

Tüm bunlardan ne sonuç çıkarabiliriz;

- Legal bir örgütlenme, silahlı mücadeleye karşıtlık değil, onu bu zeminden destekleme hedefini gütmelidir.
- Legal bir örgütlenme, halkın siyasal örgütlenme ve mücadelesinin boyutlanmasına hizmet etmelidir.
- Legal bir örgütlenme, Kürdistan'da özel savaşın tüm öge ve uygulamalarına karşı aktif olarak durmalıdır.
- Legal bir örgütlenme, Kürdistan'da sömürgeci terörün tüm uygulamalarının anında dünya halklarına aktarılmasının sesi olmalıdır.
- Legal bir örgütlenme, sömürgeci kurumları meşrulaştırmamalı, yıpranmalarına hizmet etmelidir.
- Legal bir örgütlenme, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle Türkiye emekçilerinin kurtuluş mücadelesi arasında bir dayanışma köprüsü olmalıdır. Programında Türkiye emekçilerine de hitap etmeli, bünyesinde her kademede onlara da yer vermelidir.
- Legal bir örgütlenme, tavandan değil, tabandan kurulmalıdır. Örgütlü ulusal kurtuluş mücadelesine, halkın ulusal kurtuluşçu eylemine dayanmalı ve onun hizmetinde olmalıdır. Bu örgütlenme Cephe'nin yığınlar içinde kökleşmesinin bir aracı olmalıdır. Böylesi bir tarzda kurulacak legal bir örgütlenmenin önüne çıkarılacak engeller ne olursa olsun, sürekli kendini yenileyebilir.
- Legal bir örgütlenme, mücadeleci bir kuruluş yöntemini seçmelidir. Tersi durum, ayaklanan kitlelerin mücadeleci karakterine terstir. Kendini yasaların sınırları içine aşırı hapseden bir örgütlenmenin halka verecek bir şeyi olamaz.

HEP oluşumunun karakteri genel hatlarıyla somutlaşmıştır. Bu oluşumun halkın taleplerine denk düşmediği ortadadır. Bileşim, oluşum tarzı, kapsamı ve muğlaklığı yönleriyle halkın taleplerine ters düşmektedir. Yurtseverler güçlerini böylesi bir örgütlenmenin içine hapsedecek değillerdir. Hedef; ilkeleri daha net, bileşimi yurtsever, oluşumu mücadeleci ve daha yığınsal bir örgütlenme olmalıdır. Bu hedef HEP'i aşar. HEP kurucuları ve destekçileri arasında bulunan yurtseverlere düşen görev, güçlerini daha yığınsal, yurtsever-demokratik bir örgütlenme yolunda sarfetmek olmalıdır.

Kitlesel göç mü, ulusal kıyım mı?

Baştarafı 1. sayfada

Türk sömürgecileri zoraki göçün ne denli etkili ve tahripkar bir silah olduğunun bilinciyle, bu silahı egemenlik tarihleri boyunca Kürdistan halkına karşı kullanmışlardır. Mecburi iskan, Türk sömürgecilerinin elinde Kürt halkını cezalandırmak, bölmek, asimile etmek, direnişinin önüne geçmek ve Kürt halkının nüfusunu azaltmak için sürekli bir şekilde uygulamada tutulmuştur. 70 yıldır, Kemalist burjuvazi, Kürt halkını kitlesel bir şekilde ülkesinden bir daha dönmemek üzere kovmaktadır. Bunun için askeri, siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal politikalar bir bütün olarak kullanılmaktadır.

Kürdistan'da sermaye birikimi devlet tekeli dışında yasaktır. Sermaye sahibi Türkiye'ye kaçmaktadır. Asker-ağa zorundan, topraksızlıktan köylü kaçmaktadır. İş umuduyla milyonlar kaçmaktadır. Öğrenim umudu ve sosyal taleplerin nedeniyle gençlik olduğu gibi Türkiye'ye kaçmaktadır.

1984 yılı ile birlikte Türk sömürgeciliği, zoraki göçe yeni öğeler kattı, daha sistemli ve tahrip edici duruma getirdi. PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı uygulamaya sokulan sömürgeci özel savaşın en temel öğesi halka uygulananı; çökertme ve göç oldu.

Türk Genelkurmaylığı talimatlarında zoraki göçün amacı net konmaktadır. "Balığı yakalamak için denizi kurutma". Türk sömürgecileri bu amaçlarına ulaşmak için her yolu ve uygulamayı meşru gördüler. Uygulama sadece askerlere ait değildi. Tüm burjuva basın organları ve tüm burjuva siyasal parti liderleri değişik formüller altında zoraki göç uygulamasını askerlere önerdiler. Ecevit'in, İnönü'nün Vietnam tip stratejik köy uygulaması ile ordunun köy yıkarak göçertme uygulaması arasında özde hiçbir fark yoktur.

Göçertmek için gayri insani kural ve uygulama varsa onlara başvurulmaktadır; çetecilik, muhbirlik, ajanlık ve kelle avcılığı dayatılmaktadır. Kabul etmeyenler göç ettirilmektedir. Köy sınıra yakınsa, köy dağlık alandaysa, köyden ARGK savaşçısı varsa, köy ARGK'ye destek veriyorsa, köy veya köy civarında ARGK'nin eylemi varsa, köy potansiyel direniş gücüyse vb. tüm bunlar göçertmeye gerekçe yapılmaktadır.

Köylüleri göçe zorlamak için işkence yapılmakta, tutuklanmaktalar, üretimleri yasaklanmakta, köye giriş-çıkış yasaklanmakta ya da izne bağlanmakta, köylülerin ürünleri tahrip edilmekte, hayvanları öldürülmekte ya da çalınmakta, kadınların namusuna hakaret edilmekte, köy yollarına mayın döşenmekte, özel timler ve köy korucusu çeteler köylülere en vahşi yöntemlerle saldırmakta.

Asker, özel tim ve çete terörü ile açlıkla başbaşa bırakılan insanlarımızın önünde tek yol konuyor; göç etmek. Kürdistan'ın büyük şehirlerine, Türkiye metropollerine, Avrupa ve Ortadoğu, Arap ülkelerine.

Salt 1985'ten beri bu şekilde göçertilen insanlarımızın sayısı milyonlarcadır. Nüfus artışı Türkiye'ye oranla çok fazla olan Kürdistan'da nüfusun sürekli azalmasının başka bir izahı olamaz.

Türk ordu güçleri, özel timler ve çeteler, köylüler dönmesin diye boşalttıkları köyleri yakıyor, ürünlerine el koyuyorlar. Türk sömürgeci yetkilileri neden oldukları bu ulusal ve toplumsal faciayı dünya halklarından gizlemeye çalışıyor, göçü ekonomik kıtlığa ve sosyal geriliğe bağlıyor, köylülerin "PKK teröründen" kaçtığını ileri sürebilecek kadar ikiyüzlü davranabiliyorlar.

Türk sömürgeci devletinin en barbar yöntemlerle milyonlarca Kürt insanını ülkesinden kovması yetmiyormuş gibi, şimdi göç yeni çıkarılan 413 ve 424 Sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararname'lerle yasal duruma getiriliyor. Kararname yasalarına göre Olağanüstü Hal Valiliğinin istediği her köy boşaltılabilecek.

Türk sömürgeciliğinin hangi amaçla mecburi iskan yasalarını tekrar uygulamaya soktuğu bilinmektedir. Kürt halkını ülkesinden kovarak ulusal kurtuluş mücadelemizi önlemek istiyor. Buna olanak yoktur. Zira Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bugün çok daha güçlü ve çok daha kitleseldir. Ekonomik, siyasal ve sosyal sorunlar içinde debelenen Türk sömürgeci sisteminin göçertilen milyonlarca Kürt insanını ekonomik, kültürel ve sosyal olarak absorblama olanağı yoktur. Kemalizmin tüm Kürdistan politikası gibi, bu politikanın en temel öğesi olan mecburi iskan uygulaması da iflas etmiştir. Kürt halkı göçü bilinçli karşılamaktadır, göçe direnmektedir, çeteleşmemek için göçün yıkımını göğüslemektedir, köyünden ve ülkesinden kovulmanın kiniyle göçüyor. Bu durumuyla göçertilen her Kürdistan insanı, çocuğu, kadını, yaşlısıyla bir direnişçi, bir ayaklanmacıdır. Mart 1990 Halk Ayaklanmalarımızın en önemli güçlerinden biri köylerinden kovulup, şehirlere sürüklenen yurtsever insanlarımız oldu. Sadece Kürdistan şehirleri için değil, Türkiye'de de Kürt kitleleri devrimciliğin, ilericiliğin, demokratlığın, direnişçiliğin en aktif ve itici öğesi olmaktadırlar. Bu durum bugünkü Türkiye devrimci-demokratik hareketinde somut olarak gözlemlenmektedir.

Türk sömürgeciliği kendi kuyusunu kazmaktadır. Evet, çağımızın en barbar uygulamasını geliştiriyor ve daha da etkili yapma planları içindedir. Fakat artık göçertme politikasıyla amacına ulaşamayacağı kesin olarak anlaşılmıştır. Türk sömürgeciliği, uygulamasıyla yangına benzin döküyor, direnişin potansiyelini güçlendiriyor.

Elimizde Siirt, Van, Hakkari, Mardin, Dersim, Bingöl ve diğer Kürdistan bölgelerinde boşaltılan ve göçertilen köylerin listesi ve Türk ordusunun uygulamalarının belgeleri var. Bunları Siirt bölgesinden başlıyarak bölüm bölüm yayınlayacağız. Okuyucularımızın da yeterli duyarlılığı göstererek, bu konuda edinebildikleri belgeleri gazetemize yayınlamak üzere ulaştırmasını bekliyoruz.

Siirt'ten yurtseverlerin gazetemize ulaştırdığı göçettirmeye ilişkin belgeler:

Botan'da köylere virane görünümünü sömürgeci güçler veriyor





1984 yılından beri Siirt bölgesinde tamamen ve kısmen boşaltılan köyler ve mezralar:

Siirt Merkez: Dêrxalip ve Dodayis mezraları, Qalender, Biloris, Gera Ûşe ve Qasrik Köyleri ile Tavlik mezrası, Gawat köyü.

Kurtalan: Beytil ve Çemê Kurrik mezraları, Huseynî, Kendalan, Kozik, Qesirkê, Tavlikê, Lefê

Pervari: Hot, Koçnis ve Kewzîn mezraları, Herwex, Rûbaryan ve Mexês, Bestan, Hol, Kal, Ebu Bekran.

Eruh: Şetrûk, Garisan, Milan, Zêvê, Banan, Nawyan, Gelî, Emtê, Keya Biyan, Benguv, Gelî Osmên, Tarhan köyünün Qesra Cello mezrası, Şikefta Ûsifan, Çemê Gur, Şişil.

Şırnak'ta tamamen boşaltılan köyler:

Çalan, Sergê Mehmê Ûsê, Diryan, Bacrît, Avtehlê, Ramêran, Dehlêban, Çemê Mezin, Bişê Reş, Şerêvan, Korta Xanê, Cinîver, Belûzê, Rêsor, Tehtiyan, Cindê, Serê Dehlê, Dimilyan, Gêrê Bezo, Deştkê, Abazan, Gêhdan, Kaymakam Çeşmesi, Başağaç, Dihok, Koşka Nêr, Çadırlı, Mendikê, Banê Cindiyan, Bîrkê, Zivingok, Derê Guvê, Miştaxê, Bêrma Kehrê, Emuyan, Tekçınar, Şilbîn, Gundikê Mitirban, Kavuncu, Bağpınar, Serê Dehl, Fekan, Heman, Banger Nazî, Gundik, Meşercî, Çobandere, Kehnî Bergû, Kayaboyun, Bertûl, Anılmış, Gundikê Remo, Difên, Deryê Keran-Boyunyaka, Sinê, Talgan, Besta Meryemê, Bênafyan, Alî Kerê, Bilkasman, Nanif, Girspî, Amuryan, Fîrîsan, Sutek, (Bêsukê'nin mezrası), Fîrîsankê

Göçettirilen köylülerin sömürgeci makamlara verdiği dilekçelerden örnekler

İş ortağımın köyümüze gelip gitmesi için bu konuda kendisine gerekli müsaadenin verilmesi için 26.3.1990 günü makamınıza dilekçeyle müraacat ettim. Dilekçem sizler tarafından İl Jandarma Alay Komutanlığına havale edildi. Onun üzerine İl Jandarma Komutanlığına gittim.

Havale dilekçemi Alay Komutanının bizzat kendisine verdim. Dilekçemi alıp okuduktan sonra bana geri verdi. Böyle bir dilekçe almıyacağını ve talebimi kabul etmiyeceğini söyledi. Ayrıca hakaret sayılabilecek sözler sarf ederek beni makamından çıkardı.

Bu durum üzerine size müracat edip durumu izah etmekten başka çarem yoktur. Son derece zor ve mağdur durumdayım.

Gerekenin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Muhittin Ay, Adres: Kelekçi Köyü, Siirt, 26.3.1990

Cumhuriyet Savcılığına / Siirt

Bizler Eruh'a bağlı Bağgöze (Aynê) halkındanız. Köyümüzde sudan dolayı problem çıkmakta. Bazı kişiler bunu fırsat bilerek, sürekli halkı askeri birimlere ihbar etmekteler. Köyde var olan geçimsizlik il merkezine başka şekilde yansıtılmakta. Köylülerimiz PKK'ye yardımcı oluyorlarmış şeklinde ihbar ve bunun sonucunda günlerce gözaltında işkenceye maruz kalmaktalar. Bazı kişiler bu tür durumları meslek edinmişler. Bir kişi geçen yıldan bu yana sürekli bu tür ihbarlarla hem köylülerin eziyet görmesine neden olmakta, hem de güvenlik güçlerini yanıltmaktadır. Şu anda da 4 kişi göz altına alınmış durumda. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

İsmail Özdemir, Resul Oğuz, Talat Yıldırım

Valilik Makamına / Siirt

Bizler Ağaçyurdu köyü halkındanız. Sürekli korucu olmamız için baskıya uğruyoruz. Geçen yıl bütün hayvanlarımızı sattık. Köydeki karakol komutanı köyün dışına çıkmamıza müsaade etmiyor. Odun dahi getiremiyoruz. Bu yıl bir metre yer dahi ekmedik. Bağlarımızı temizleyemedik. Açlıkla yüz yüzeyiz. Korucu olmamız isteniyor. Biz bu işi yapmak istemiyoruz. Ne silah ne de para talep ediyoruz. Arazilerimiz geçinmek için bize yeterliydi. Oysa şimdi şehre gelmek için izin alıp çıktık, erzak amacıyla çıktığımızı söyledik. Batman'da ev bulduk, yerleşmek istiyoruz. Köyü terk ettiğimiz taktirde evlerimizi ve bağlarımızı tümüyle yakacağını belirtti bölük komutanı. Zaten şu anda da fıstık, badem ve üzüm bağları talan edilip yakılmakta. Biz kendilerine her gün 6 yük odun taşıyoruz. Sularını da köylü taşıyor. Hayvanı olmayanlar hayvan kiralayıp odun getirmek zorunda bırakılıyorlar. Başımızdaki cemedaniye dahi karışma yetkisini kendilerinde görüyorlar. Bu şartlar içinde köyde yaşamamız mümkün değil. Evimizi taşımak için gereken müsaadenin verilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Siirt-Eruh Ağaçyurdu köyü İbrahim Taş, Abdulbaki Özdemir, Ahmet Alpaslan, Ali Tuna

Ben Siirt-Pervari ilçesi Yapraktepe köyü Ertik mezrası halkındanım. Mezramızda biz dört aile ikamet ediyorduk. Uğraşımız hayvancılık ve kısmen tarımdır. Bundan yaklaşık bir sene önce biz köyümüzde ikamet ederken, güvenlik kuvvetleri gelip köyü terk etmemizi istediler. Köyü terk etmediğimiz takdirde bizim için iyi olmayacağını ve meydana gelebilecek herhangi bir olayın sorumluluğunun bize ait olacağını belirttiler. Ayrıca köyü terk ettiğimiz zaman ilgililer tarafından bize bir iskan yerinin sağlanacağını söylediler. Tabi ki köyü güvenlik nedeniyle boşaltmamız isteniyordu.

Bunun üzerine bundan yaklaşık bir sene önce köyümüzü terk ederek, Pervari Kocaçavuş köyüne geçici olarak yerleştik. Halen adı geçen köyde kiracı olarak oturmaktayız. Köy sahipleri artık bizi idare etmeyeceklerini ve artık köylerini terk etmemizi bizden istemektedirler. Bizim de yabancı yerde kirada kalacak halimiz kalmadı. Son derece zor durumdayız. Geçen Eylül ayında yine sizlere müraacat ederek bize ikamet edebileceğimiz bir yerin sağlanmasını istedik. Fakat bugüne kadar müracatımıza her hangi bir cevap almış değiliz.

Zor durumda ve çaresiz olduğumuz için eski köyümüze yani mezramıza dönmek zorundayız. Oraya dönemezsek hayvanlarımızı satıp başka bir yere gidip yerleşmek zorunda kalacağız. Bu da bizi son derece zor duruma sokacağı gibi bizi tedirgin etmektedir. Köyümüze döneceğimizi önceden size haber veriyoruz. Sizlerden istirhamımız çevrede bulunan jandarma timlerine haber verilerek rahatsız edilmememizin

Devamı 21. sayfada

PİS-KİRLİ ÖZEL SAVAŞIN BİR BOYUTU: "KÖY KORUCULUĞU" ÜZERİNE BİR KAÇ HATIRLATMA

Baştarafı 1. sayfada

'84 Ağustos Atılımımızla birlikte TC, klasik ayaklanmalara karşı klasik imha ve anında sonuç alma stratejisini dayattı: Buna genelde "Yıldırım Harekât" deniliyordu. Ne varki, düzenli ordu birliklerinin yaygın "Yıldırım Harekâtı"nın sonuçsuzluğu, başarısızlığı açığa çıkmaya başlayınca bu kez, özel savaşı tüm şiddetiyle dayattılar. Ve giderek sınırsız, ölçüsüz ve kuralsız yürütülen bu savaş biçimini yetkinleştirdiler, derinleştirdiler, kurumsallaştırdılar; keyfi ve zorba sömürge rejimini yasal dayanaklara kavuşturdular. Aslında TC, emperyalist sömürgeci güçlerin kurtuluş hareketine karşı denediği özel savaş yöntemini kendi deneyleri ve karakteriyle sentezleyerek geliştirdi ve Kürdistan'da oturttu. "Köy Koruculuğu",bu kirli-ahlak ve insanlık dışı niteliği onlarca ulusal kurtuluş hareketi deneyinde açıkça kanıtlanmış özel savaşın önemli bir boyutu olarak geliştirildi ve kurumlaştırıldı. Bu konuda zengin bir deneyime sahipti TC. . Osmanlı'nın barbar ve despotik özelliklerinin yanı sıra tüm vahşi pratiğini de savaş cephaneliği olarak kullanacaktı. "Hamidiye Aşiret Alayları" bunun en çarpıcı ve yetkin örneği idi. "Köy koruculuğu" da günümüz Hamidiye Alaylarının yeniden oluşturulmasından başka bir şey değildi. 1984'lerin sonlarında geliştirilmeye çalışılan bu hain-milis çetecilik, giderek geliştirilir ve yaygınlaştırılır; yasal, mali vd. olanaklarla güçlendirilir. Ve özel savaşın bu boyutlanmasına paralel olarak ulusal kurtuluş mücadelemiz bu hain yapıya karşı çok yönlü bir savaşım içinde oldu. Ard arda vurulan darbelerle çözülme sürecine sokulduğu da bir olgudur...

Bu kısa hatırlatmadan sonra, özel savaş rejiminin birinci yöneticisine, yani resmi adıyla "Bölge Valisi"nin sözkonusu mülakatına gelebiliriz. Sömürge Valisi, gazeteci Erhan Akyıldız'ın sorduğu soruya şu karşılığı veriyor:

"Korucu konusu da aynı. Korucu olayını **sadece güvenlik elemanı olarak görmemek lazım.** Korucu olayı **esasında, ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak demektir.** Bir kişi korucuysa bir aileden, o korucu gece nöbet tutuyorken, kendisinin ve çoluk çocuğunun da canını koruyor teröriste karşı. **Aile fertleri de ister istemez babanın yanında yer alıyor.** İşte terörisiti rahatsız eden olay bu. Terörist, kendisine çevrilen korucu silahına karşı değil. Arkasındaki 15-20 kişinin birden kendi ideolojisinin karşısında, devletin yanında yer almasına karşı. 20 bin korucu var; şimdi bunu çevresiyle birlikte düşünün..." (abc) (Erhan Akyıldız'ın H. Kozakçıoğlu ile yaptığı röportajdan. Güneş gazetesi 17 Mayıs 1990)

Sorun çok açık ve çarpıcı olarak konuluyor. "Köy Koruculuğu"ndan beklentileri, bu özel savaş aygıtına yüklettikleri askeri, siyasal, toplumsal ve ideolojik anlamı gayet açık ve net!

Dikkat edilirse "Bölge Valisi", "Koruculuk"un askeri-siyasal boyutundan çok, olayın toplumsal-ulusal ve biraz da ideolojik boyutuna vurgu yapıyor. Esas olarak TC'ye toplumsal, siyasal dayanak yaratmak ve bu temeli genişletmek amaçlanıyor. Bu amaç, şu sözlerde oldukça açık bir şekilde vurgulanıyor. **"Esasında ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak demektir."** Kuşkusuz, TC'nin sömürge egemenliğine toplumsal-siyasal dayanak ve temel geliştirme kendi başına bir amaç değildir. Bugün yürütülmekte olan pis özel savaşın etkin bir **aracı** ve parçasıdır; son tahlilde ulusal imha sürecinin etkin bir ögesi olarak düşünülüyor.

Ancak öncelikle TC, kendine yerel dayanakla, toplumsal temeller yaratma ve böylece özel savaşı zafere ulaştırma taktiğine yükleniyor. Bunun kapsamlı nedenleri var: Bir kez şu nokta çok açık: TC'nin ülkemizdeki ideolojik hegemonyası etkisizleştirilmiş, Türklük ve Türkleştirme ideolojisi etkinliğini ve itibarını yitirmiştir. Partileriyle, eğitim sistemiyle, vd. kurum ve ilişkileriyle felç olmuştur. Geniş yığınlar ulusal kimliklerinin bilincine ulaşıyor, ulusal kurtuluş saflarına akın ediyor, tepkisini en üst düzeyde -intifada ile- konuşturuyor. TC, "ikna" ve diğer "olağan" yöntem ve araçlarla sömürge yönetimini koruma ve sürdürme olanağını yitirmiştir. TC egemenliğini ancak çıplak zorla, zor aygıtlarıyla, özel savaşla koruyabiliyor ve sürdürebiliyor. Halkımız yabancı bir güç ile karşı karşıya olduğu, yabancı bir egemenlik altında bulunduğu gerçekliğinin ayrımına hızla ulaşıyor. Sivil itaatsizlik ve ulusal kimliği sahiplenme, bunu gururla ifade etme -eskiden Kürtlükten utanılırdı- gibi gelişmeler, TC'nin ideolojik hegemonyası etkisizleştirilmiş, Türklük ve Türkleştirme ideolojisi etkinliğini ve itibarını yitirmiştir. Partileriyle, eğitim sistemiyle, vd. kurum ve ilişkileriyle felç olmuştur. Geniş yığınlar ulusal kimliklerinin bilincine ulaşıyor, ulusal kurtuluş saflarına akın ediyor, tepkisini en üst düzeyde -intifada ile- konuşturuyor. TC, "ikna" ve diğer "olağan" yöntem ve araçlarla sömürge yönetimini koruma ve sürdürme olanağını yitirmiştir. TC egemenliğini ancak çıplak zorla, zor aygıtlarıyla, özel savaşla koruyabiliyor ve sürdürebiliyor. Halkımız yabancı bir güç ile karşı karşıya olduğu, yabancı bir egemenlik altında bulunduğu gerçekliğinin ayrımına hızla ulaşıyor. Sivil itaatsizlik ve ulusal kimliği sahiplenme, bunu gururla ifade etme -eskiden Kürtlükten utanılırdı- gibi gelişmeler, TC'nin ideolojik hegemonyasının etkisizleştiğinin derecesi hakkında önemli kanıtlar sunuyor. Sık sık "halk desteği", "halka şevkatle yaklaşım" sözlerini dinliyoruz, basından ve burjuva parti liderlerinden. Bu istem, TC'nin ideolojik olarak kesin yenilgisinin açık itirafıdır. Bu ideolojik yenilginin siyasal-askeri cephelerdeki yansımaları daha az yakıcı değildir; askeri-siyasal zaferin temel güvencesi ve hazırlayıcı-geliştirici unsurudur.

İdeolojik hegemonyada uğranılan yenilgi, otoritenin sarsılması, egemenliğin salt çıplak zor, şiddet ve pis savaş araç ve yöntemlerine dayanıyor olması, TC'yi kısa ve uzun vadeli önlemlere yönelmiştir. İşte "Köy Koruculuğu" bu araçların başlıcalarındandır. Tipik bir böl-parçala-yok et politikasının bir biçimi ve somut uygulanması olan köy koruculuğu, TC'ye toplumsal temel geliştirme, askeri-siyasal ve ideolojik egemenliğin truva atı işlevine sahiptir. Bir "korucu" ile 15-20 kişi kazanılmak isteniliyor, plan böyle. Ne kadar "Köy Korucusu" örgütlenirse, ulusal ihanet, yani TC'ye toplumsal-siyasal dayanak zemini de o kadar genişletilmiş oluyor.

Bu, tüm toplumu bir suçlular topluluğu haline getirme planıdır. Kürt toplumunu bütünüyle "lanetliler topluluğu" konumuna getirmek politikası, baskı ve şiddet temelinde ideolojik-kültürel vd. kişiliksizleştirme yöntem ve araçlarıyla yürütülüyordu daha önce. Bu alanda önemli bir mesafe aldıkları da kaydedilmelidir. Ne var ki, sonal amaca ulaşamamışlardı. Ulusal kurtuluş süreci bütün hesapları alt-üst etti. Bu eski, "olağan" araçların işlemez duruma sokulmasıyla birlikte, bu işlev, özel savaş kapsamına alındı, ona yüklenildi.

Kendi ulusal ve toplumsal gerçekliğine yabancılaşmış, ulusal ve emek değerlerine ihanet ettirilmiş bireyler ve toplum, insanlık alemine karşı bir suçlular topluluğudur, tarihe ve çağa karşı bir lanetliler topluluğudur.

İşte TC, tüm Kürt halkını böyle bir suçlular ve lanetliler, ne idüğü belirsiz mahluklar konumuna getirmek istiyor. "Köy Koruculuğu" bu amacın en etkin aracı ve truva atı konumundadır. Ulusal ihanet, hain çetecilik, kelle avcılığı, en insanlık dışı suçluluk durumu bu truva atı aracılığıyla tüm topluma egemen kılınmak isteniyor. Bir "korucu" ile 15-20 kişiyi kazanma politikasının anlamı bundan başkası değildir.

TC, toplumsal-siyasal dayanak ve taban oluşturma politikasını, toplumumuzun geri, çağ dışı ve kendi eseri olan lanetli yapısına dayandırmak istiyor. Kendi uygulamalarının sonucu olan malzeme üzerine oturtmak amacındadırlar. "Köy Koruculuğu" ile aileye, aşiret ilişkilerine, kişiliksizleşmeye, vd. lanetli konumlara, tarihsel ve güncel gerici yapı ve ilişkilere sesleniyorlar. Bir ailede bir bireyin kazanılması, bütün bir ailenin elde edilmesi, bir aşirette aşiret reisi ve aşiret ileri gelenlerinin kazanılması, bütün bir aşiretin elde edilmesi olarak değerlendiriliyor.

Öte yandan açık şiddet, baskı, tehdit, ekonomik vaadler de bu politikanın yaygınlaştırılmasında baş vurulan temel yollardan biridir. Tehdit ve açık dayatmalar kullanılan başlıca yoldur.

Sömürge Valisi'nin açıklamasıyla, ülkemizde örgütlediği bir "korucu" ile birlikte, tüm ailesini -geleneksel aile yapısı düşünüldüğünde bu 15-20 kişi gibi sayı demek oluyor- de, kirli özel savaşımda kendine nasıl siper ettiğini de açıkça itiraf etmiş oluyor. Böylece bugüne dek akıtılan kadın-çocuk, yaşlı insanların kanlarının sorumluluğunu da istemiyerek de olsa kabul ve ilan etmiş oluyor. Evet, sömürgeci TC, çocukları, yaşlıları, "bütün aile fertlerini" kendine siper, kalkan etmekle zavallılığını, hiçliğini kanıtlamış olduğu gibi, özel savaşı ne kadar kirli-pis ve kural dışı yürüttüğünü de ilan etmiş oluyor. "Aile fertleri de ister istemez babanın yanında yer alıyor" sözlerinin başka bir anlamı ve yorumu var mı?

Daha önce Kozakçıoğlu "Köy Koruculuğu"nu nasıl açıklıyordu? Hatırlanır: Olayın ekonomik buyutuna vurgu yapılıyordu. "Bacasız endüstri" diye tanımlanıyordu, "işsizliğe önlem!" diye lanse ediliyordu vb. Fakat bugün, olayın toplumsal -siyasal boyutu açıkça vurgulanıyor. Bu boyut öne çıkarılıyor.

Rastlantı değildir. Mart intifadası ile toplumsal dayanak ve zeminlerinin nasıl kaymış olduğunu gördüler. Toplumsal dayanak sorunun kendini şiddetli bir tarzda dayattığı bu dönemde, Kozakçıoğlu'nun tüm çıplaklığı ile "Köy Koruculuğunun" bu boyutunu öne çıkarması ve böylece kamuoyunu "ikna" etmeye çalışması rastlantı değildir; bu açıklama dönemin siyasal gelişmeleri ve yakıcı ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşüyor. Dolaylı bir anlatımdan çok, doğrudan ve açıkça vurgulaması, aynı zamanda, özel savaşın pervazsızlığına ve kuralsızlıktaki ölçüsüzlüğüne de işaret ediyor...

Yukarda da vurguladığımız gibi, toplumsal dayanak ve temel yaratma amacı, kendi başına bir amaç değildir. Özel savaşın etkin bir ögesidir. Son tahlilde sömürge egemenliğini ulusal imha, yani "vatanı ve milletiyle bölünmez bir bütün" yaratma stratejisinin önemli bir parçasıdır. Özel imha stratejisi, özel savaş biçiminde somutlanıyor, güncelleştiriliyor ve yürütülüyor... Bu bağlamda "Köy Koruculuğu" denen hain milis çeteciliğin niteliği ve konumunu topluca şöyle özetlemek mümkündür:

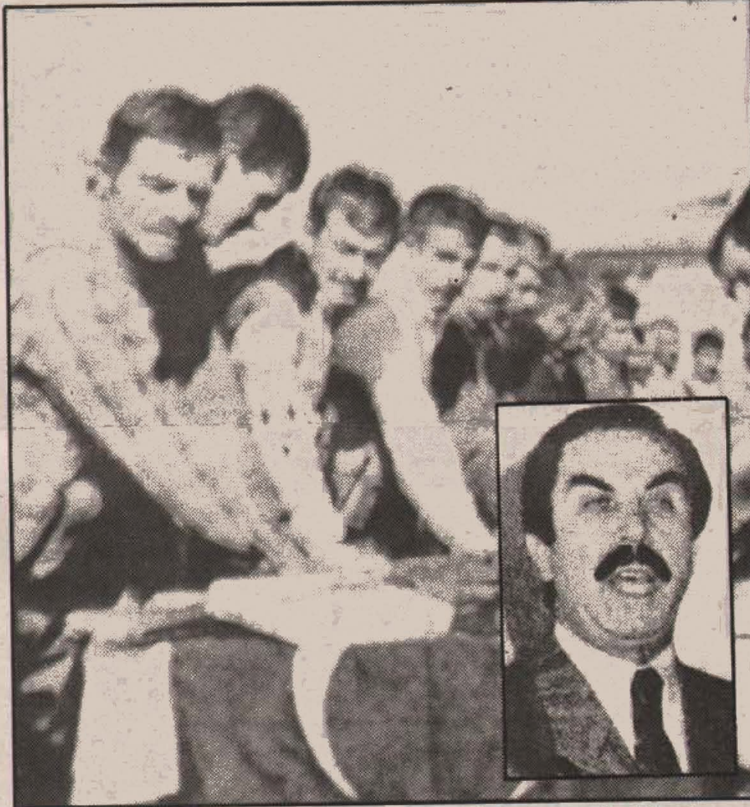
- "Köy Koruculuğu", Kürt halkının ve Kürdistan vatanının, ulusal birliğinin bağrına saplatılmış zehirli bir hançerdir. İç ihanetin topluma yayılmasında bir truva atıdır.
- "Köy Koruculuğu", ulusal kurtuluş güçleri ile sömürge savaş güçleri arasında örülen **tampon** bir güç ve ögedir. Diğer bir deyişle TC, "Köy Koruculuğu" ile, ulusal kurtuluş savaşımı karşısında kendine "korucular"dan, onların ailelerinden, çocuklarından, yaşlılarından, kadınlarından etten bir siper, Kürt bedenlerden bir kalkan yaratıyor. Bu nokta özel savaşın en pis, çirkin ve kirli boyutunu oluşturuyor.
- TC, "Köy Koruculuğu" ile Kürdistan'daki en geri, çağ dışı ve suçlu yapıları, ilişkileri, konumları yeniden ve özel savaşa hizmet temelinde örgütlüyor, egemen kılıyor ve yaygınlaştırmaya çalışıyor. Ailecilik, aşiretçilik, kan davaları, ağalık, feodalite siyasal askeri bir güce kavuşturularak ülkemizin toplumsal ve ulusal gelişimi tersine akıtılmak isteniyor.
- "Köy Koruculuğ" böl-parçala-yönet (yok et! anlaşılmalıdır) politikasının tipik bir biçimi ve uygulanmıdır. Bunu "savaşın Kürtleştirilmesi", ya da "Kürdün Kürde kırdırtılması" olarak tanımlamak olasıdır, vb. vb...

Bu noktaları açmak, ayrıntılandırmak mümkündür, ancak konumuz değil. Bütün bu noktalarda da anlaşılacağı gibi, pis-kirli özel savaşın etkin bir ögesi olarak geliştirilen "köy koruculuğu", ulusal hain bir oluşum olmanın ötesinde, gayri insani, ahlak dışı, uluslararası savaş hukukiyle çelişen bir kurumlaşma ve özel savaş yöntemidir. Ulusal ve insansal değerlerin bu kadar ayaklar altına alındığı, bunun resmi bir politika olarak uygulandığı ülkemizde, özel savaşa ve onun "koruculuk" sistemine karşı mücadeleyi en üst düzeyde ele almak, kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu kadar, insani bir görevdir, yurtseverlik görevidir.

Kürt insanının pis-kirli-sömürge savaşında kendine barikat-siper-kalkan yapmak demek olan "Köy Koruculuğu"na karşı tavır insan kimliği taşımanın, demokrat olmanın en asgari koşuludur. Ulusal ihanet, ve insanlık dışı bir konum olan "Köy Koruculuğu", teşhir ve tecrit etmek, her insanın, ilericiyim, demokratım diyen bireyin en vazgeçilmez görevidir.

Özellikle, her namuslu insanı sömürge valisinin "esasında, ailece, terörizme ve bölücülüğe karşı olmak..." aile fertleri de "ister istemez babanın yanında yer alıyor..." sözleri üzerine düşünmeye ve insani görevlerini yerine getirmeye davet ediyoruz!

PKK'li tutsaklar
Çanakkale / 2 Haziran 1990



ARGK'nin darbeleri sömürge valisinin sesini kıstı.

ÖNCE BAĞIMSIZ VATAN KÜRDİSTAN!

Meral Kıdır

Yaşam toprakta filizlenir. Müslümanlığın da içinde bulunduğu bir çok büyük dine göre, tanrı önce toprağı ve topraktan da insanı yaratmıştır. Kutsal kitapların ilk sayfalarında toprak-insan ve emek birlikte anılır. Musevilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlığın doğuşunda inanışa göre, tanrının toprak ve insanı iç içe geçirişi ve alınterini dökerek yaşayacaksın emri, insanın varoluş koşulunu anlatan çok çarpıcı deyimlerdir.

İnsanın yaratılışına ilişkin dini belirleme çoğunlukla insanın biyolojik-fizyolojik varlığının yaratılışı gibi değerlendirilmiştir. Oysa, sözkonusu mevcut dinlerin cevap vermeye çalıştıkları ihtiyaç, içinden çıktıkları toplumların daha üst bir evreye sıçrayışının ve gelişmesinin yollarını göstermektedir. En eski dinlerden olan Musevilik, İbrahimoğullarına üzerinde halklaşacakları topraklarla sıkı sıkıya kucaklaşmayı öğretmeye çalışır. Yerleştikleri toprağa etle-tırnak gibi bağlılığı, toprağa sadakatı öğütler. Buna ihanetin felaket olduğunu söyler. Yani, halk varlığını toprakta bulur, toprakta olduğunu gösterir. İnsanın fizyolojik şekillenişi değil, ama halkların fizyolojik şekillenişi doğrudan doğruya toprağa bağlıdır. Bilimin adının bile bilinmediği o dönemlerde halkların doğuşunun tanımı başka türlü yapılamazdı. Halklar kendilerinin varoluşlarını başka bir söylemle anlatamazlardı. Bu gerçeğin aynı biçimde dillenişini Hıristiyanlık ve Müslümanlıkta da görmekteyiz. Ancak bu son iki dinde bu vurgu Musevilikte olduğu kadar çarpıcı değildir. Toprakla halk varlığının Musevilikteki çarpıcı vurgusuna artık o biçimiyle ihtiyaç duyulmamasının, "insan topraktan yaratıldı!" belirlemesini soyutlama durumunu derinleştirdiği görülmektedir. Çünkü artık insan topluluklarının halklaşma sürecinde çok ileri aşamalar kaydedilmiştir, bir çok halk silinmez bir noktaya gelmiştir, tarih içindeki varlığını güvenceye almıştır. Toprakları yurt edinen halklar, üzerinde şekillendikleri toprağa kendi adlarını vermişlerdir. Bundan sonraki süreç, halk olarak varolmanın koşullarını aramak ve bunun mücadelesini vermekten çok, yurt edinilen topraklar üzerinde özgür yaşamanın güvencelerini oluşturmak, halk olarak gelişmek ve alanı büyütmektir.

Bu yazıda amacımız dinlerin yeni bir yorumunu yapmak değil. Sadece bir gerçeği vurgulamak istiyoruz. Tanrının ilk buyruğu olan toprağa bağlılık, kendi tanımını toprakta arama, halkların varoluş gerçeğiyle tam bir uyum içerisindedir. Musa Peygamber, yurt edinme sürecindeki İbrahimoğullarına, tanrının kendilerini kul seçtiğini, yerleşmeleri için toprak gösterdiğini, bu toprağa yerleşir ve işlerse kendilerinin rabbi olmaya devam edeceğini, tersi durumda ise felaketlerden felaketlere sürükleyeceğini haber verdiğini söyler. Yani toprağa sahiplenemedikleri müddetçe tanrıya da sahiplenemeyeceklerdir, tanrı da onlara sahiplik yapmayacaktır. Tevrat'da tanrının kendisine kul seçtiği insanlarla dehşet verici bir antlaşma yaptığı görülüyor.

Toprakla halk olarak varolma ilişkisini okuyanlara dehşet veren keskinlikte anlatması, Musa Peygamberin, o dönemde toprağı yurt edinememenin bir halk için nasıl bir felaket olduğunu görmesinden ve bunu gösterme çabasından kaynaklanmaktadır. Hz. Muhammed'de Arap toplumuna birlik çağrısı yapar, tanrının birleşiniz emrini duyurur. Çünkü o dönemde Arap toplumu için en büyük tehlike yerleştikleri ve adlarını verdikleri geniş topraklar üzerinde bin bir ayrılıkla parçalanmış olmalarıdır. Toprakla bağ, o topraklar üzerinde merkezi bir birliğin sağlanması, bu birliğin yaşamını düzenleyen yasaların oluşturulması ve uygulanması Hz. Muhammed'in önderlik ettiği dinsel öğretinin ana noktalarıdır. Dinsel adalet toprakta şekilleniyor, toprakla bütünleşmiş-halklaşmış insan topluluklarında kurumlaşıyor. Yurt edinilen bir toprak yoksa adalet de şekillenmiyor. Örneğin Musevilik de tanrısal adalet, İslamiyetteki adalet anlayışı kadar gelişkin ve kurumlaşmış değilse, bunun nedeni, Museviliğin yurt arayışı sürecinin kurallarının ötesine geçememiş olmasıdır. Oysa İslamiyette bu sınır aşılmış ve toplumun yönetimi sanatına ulaşılmıştır. İslamiyet kendisinden önceki dinlere göre daha hoşgörülüdür. Çünkü, toplumsal yaşam daha önceki toplumların yaşamlarına göre daha fazla güvencededir. Nitekim güvenliğin tehlikeye düştüğü noktada İslamiyetteki söylemde de acımasızlık vardır. Arap ulusal topluluklarının gelişmesi ve bugüne ulaşan varlıkları İslamiyettin doğuşuna doğrudan bağlıdır. İslamiyet, içinden doğduğu Arap toplumlarına kendilerini varetme mücadelesinde tartışmasız yol gösterici özelliğe sahiptir. İslamiyeti sadece insanların vicdanlarını ilgilendiren ve tanrıyla kul arasında kalan bir dinsel inanış olarak tanımlamak son derecede yapay bir tanımlamadır. Tam tersine, İslamiyet en başta içinden çıktığı topluma maddi yaşamın o döneme özgü düzenlenişini öğretmiş, bunun kuramı olmuştur. Militan eylemci bir öğreti olması da onun bu özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Başka halklar İslamiyeti Araplardan öğrendiler. Peki Arap toplumları için son derece geliştirici karakter taşıyan Islamiyet, diğer halklar açısından da aynı özelliği taşıdı mı? Buna olumlu cevap veremiyoruz. Bunun en başta gelen nedeni, Arapların, İslamiyeti kendi ulusal gelişmeleri için yayılmacı amaçlar doğrultusunda kullanmalarıdır. İslamiyet Araplara bölünmüş topluluklarının birliğini sağlamayı, anarşi ve çatışma içindeki toplumun ilişkilerini yeniden düzenlemeyi, devlet olmayı öğretti. Ama, Araplar İslamiyeti yaydıkları halklara boyun eğmeyi öğütlediler. Bunun böyle olması yadırganacak bir durum değildir. Çünkü, o noktada artık feodal egemen devlet ve serfleştirdiği halkların ilişkisi sözkonusudur. İslamiyetin Arap toplumları ile diğer halklar tarafından ve birbirleri için yorumlanışının farklılığı da bu tarihsel gerçeklikten kaynaklanmaktadır. Arap yayılmacılığına zayıf dönemlerinde yakalanmış olan halklar, İslamiyeti en çok boyun eğme anlamında anlayanlar olmuşlardır. Ama, Arapların güçlü dalgalarına karşı duramamış olsalar da daha ileri aşamada bulunan halklar, İslamiyetin esas mesajını daha kolay anlamışlar ve o mesajları kendi özgürlüklerini yeniden kazanmanın ve gelişmelerinin kaldıracı haline getirebilmişlerdir. Fars halkı buna örnek verilebilir. Hatta, Humeyni'nin önderlik ettiği yüzyılımızın en önemli dinsel hareketinde de bu gerçek görülebilir.

İslamiyet Arap'ı tanımlar. Arap toprağının, Arap yaşayışının, Araplar arası ilişkinin nasıl olması gerektiğini anlatır. İslamiyet yeni bir toplum düzenidir. Kanun ve hukuk duygusunun şekillenişi ve gelişimidir. Toplumsal anarşinin önlenmesi, merkezi bir otoriteye bağlılığın geliştirilmesidir. İnsanlar arasında daha önceki haşin ve kaba ilişkilerin yumuşatılmasıdır. Üretimin ve toplumsal zenginliğin gelişmesidir. Kısaca, uygarlıkta yeni bir aşamadır.

Hz. Muhammed, bu özelliklerle gelişen ve bu özellikleri geliştiren İslamiyete en uzak halk olarak Türkleri örnek verir. Hatta, Türkleri İslamiyete karşı bir tehdit olarak gösterir. Ama örneğin, Farslara yaklaşımı çok daha farklıdır. Farsları islama en yakın halk olarak değerlendirir. Karşılık ve yakınlık ifade eden bu belirlemeler, Hz. Muhammed'in söz konusu bu halkların toplumsal yaşam biçimlerini çok güçlü değerlendirdiğini göstermektedir. Hz. Muhammed'in "Size yanaşmadıkça siz de Türk'e yanaşmayın, çünkü sizi severse sizi yer-soyar (hırsızlık eder), sevmezse sizi gebertir!" dediği yazılır ve söylenir. Bu türden hükümlerin çok çeşitli yorumları yapılmıştır. Ancak, Arapların feodalizmi yaşayıp kurumlaştırdıkları bir aşamada barbar bir kavim olan Türklerin böyle yorumlanışı isabetsiz değildir. Nitekim Türklerin Adem'den gelmediği de savunulmuştur. (Adem'in topraktan yaratıldığı savı hatırlanmalı.) O dönemde Türkler kendi yaşamlarını yurtları üzerinde yaptıkları üretimle değil, başka halkların değerlerini talan ederek, başka halkların topraklarına akınlar düzenleyerek sürdürmektedirler. Toprağa bağlılıkları yoktur. Türk topluluklarını bir araya getiren toprağa bağlılık değil, talan için bir güç birliğine ihtiyaç duymalarıdır. Bu ise, yerleşik halklar için gerçek bir tehlike oluşturdukları anlamına gelmektedir. Anadolu'ya da bu özelliklerle gelirler. Farsların durumu ise bunun tam tersidir. Farslar islamı kabullenmeden önce de yüksek bir kültürün sahibidirler. Halk olma bilinçleri gelişmiştir, ekonomide, askerlikte, yönetim sanatında, edebiyatta çağlarına göre ileri bir gelişmeyi yaşamaktadırlar. Arap dalgalarına karşı iradelerini koruyabilecek güce sahiptirler. Bu nedenle ki, kendilerini egemenliklerin altına aldıkları halklara "kavm-i necip" olarak benimseten Araplar karşısında ulusal iradelerini eğmemişlerdir. Tam tersine, islam ideolojisi feodalizmin kurumlaştırılmasında, o dönem mutlak ihtiyaç duyulan merkezi otoritenin güçlendirilmesi ve diğer hususlarda Farsların elinde de güçlü bir silah olmuştur. Türkler ise daha ilk anda islamın silahı (kılıcı) olmuşlardır. Ancak bu deyim, din adına yüceltici özellik taşımamaktadır. Arap feodal egemenliğinin gerileme döneminde taze kana ihtiyaç duyulması, her toplum düzeninde gerileme döneminin içe ve dışa karşı saldırganlığın arttığı dönem olması, bir saldırı gücü olarak Türkler sadece bu özellikleriyle "islamın hizmetine" koşmuştur. Ama Türkler tam da Hz. Muhammed'in söylediği gibi, hizmetkar olarak girdikleri Arap egemen devletlerinin bünyesinden iktidarı bile çalmışlardır.

Kürtlerin durumu ise daha farklı bir özellik gösterir. Kürtler, ne Türkler gibi barbarlık aşamasını, ne de Farslar gibi iradesini merkezileştirmiş bir halk konumunu yaşamaktadırlar. Türklerin o dönemde kaybedecekleri hiç bir şeyleri yoktur. Farslar ise, yurtlarını ve o topraklar üzerinde yarattıkları değerleri savunma gücüne sahiptirler. Kürdistan ülkesi üzerinde yaşayan, toprağına üretimle bağlı, ama onu savunabilecek yapılardan yoksun Kürt toplumu, kendisinden daha güçlü otoritelerle karşı karşıya geldiğinde, egemen sınıfların şahsında iradesi bükülmüştür. Esasta bu durumda Kürt halkına kabul ettirilen islamiyetin doğuş özellikleri değildir. Türklerin kabul ettikleri de bu değildir. İslam ideolojisi, o dönem yaşadıkları duruma bağlı olarak Kürtlerde boyun eğmecilik, kadercilik vb. özelliklerin toplumsal bir karakter haline gelmesi biçiminde yansırken, Türklerde de yaşadıkları toplumsal gerçekliğe bağlı olarak başka halkların toprakları ve değerleri üzerinde güç olma, bunu merkezi bir otoriteye dönüştürme biçiminde ifadesini bulmuştur. Bu durumda İslamiyet Türklere gaspedilmiş topraklar kazandırmış, Kürtleri ise kendi toprakları üzerinde, o toprağa yabancılaşma sürecine sokmuştur. (Buradaki yabancılaşma deyimi toprağın hakimi olmama anlamındadır.)

Amacımız bir tarih anlatımı olmadığı için, buraya bir nokta koyuyoruz. Bazı sonuçlar çıkarmamız gerekiyor.

Burjuva devrimi yurt ve ulus kimliğini çok daha netleştirmiş, üzerinde yerleşilen toprağın "vatan" olması ile bireyin toprağa (serf olarak) bağımlılıktan kurtuluşu birlikte gelişmiştir. Vatanla özgürlük arasında doğrudan bir bağ vardır. Toprağa hakim oldukça o toprakta özgürlük yeşeriyor. Ulusal kimliğini bulmuş ve hakimiyetini kurumlaştırmış halklarda eşitlik-kardeşlik-özgürlük gibi kavramlar gelişiyor. Burjuvazi bu sloganları bayrak ediniyor. Ulusal kimliğini olgunlaştırmamış, kendi toprağının hakimi olamayan halklarda ise yabancıya ve toprağa boyun eğmişlik, her ikisinin de tutsağı olma durumu görülüyor. Bütün coşkun sloganlarına rağmen, burjuva devrimleri bu halklara çok farklı yansıyor. Sömürgecilik derinleştiriliyor. Kapitalist sömürgeciliğin dünya halklarına hangi acılara malolduğunu biliyoruz. Ama bütün bu acılar, kapitalist soygun ve katliamlar bile, örneğin Fransız ihtilalinin insanlık için taşıdığı büyük değeri gölgeleyemez. Onun özünde yatan tarihsel gelişme çizgisi, o çizginin verdiği mesajlar önemlidir. İnsanlığın en son büyük kazanımı olan 1917 Proletarya İhtilalinin amaç ve sloganları da böyle kavranmalıdır. Şüphesiz bu son devrimin önceki devrimlerden çok köklü farkı vardır. Ama, toprak-insan ve emek ilişkisinin ulaşılan son halkasıdır.

Her toplumsal aşamanın insanlığa kattığı değerleri kendi gelişmemizin harcı yapmak, o değerlere sahip çıkmanın başlıca yoludur. Her şeyde kavram kargaşasına düşüldüğü, bilinçlerin bulandırılmak istendiği, değerlerin inkar edildiği bir süreç dayatılmak isteniyor insanlığa. Bizim görevimiz bu inkarın karşısında durmaktır. Çünkü kendi gerçeğimizi bulmamız buna bağlıdır ve buna en çok ihtiyaç duyan halk konumundayız.

Dinlerin ilk mesajları, burjuva devrimlerinin ilk sloganları proletarya devriminin amaçları, kısaca bütün bunlar bize çok şey anlatıyor, bizim için anlam taşıyor. Emperyalist ülke halkları için bunlar anlamlı bulunmayabilir, ama bizim için anlamlıdır.

İslamiyetin Arap toplumlarına verdiği ilk mesaj, toprakların hakimi olma, toplumsal örgütlenmelerini geliştirme, toprak-insan ve emek ilişkisi üzerinde yüksek bir kültüre ulaşma çağrısıdır. Arap uluslarının doğuşu İslamiyetin doğuşunda gizlidir, tohumu orada filizlenmiştir. Eğer islama sahip çıkacaksak, öncelikle onun bu çağrısına sahip çıkmak zorundayız. İslamı kendi ulusal-toplumsal gerçeğimiz üzerinde yorumlamalıyız. Şimdiye kadar İslamiyet Arap ulusal gerçeğine bağlı yorumlandı, bunun yansıması ise Kürt halkı gibi halklarda boyun eğmecilik, kadercilik, kısaca kölelik oldu. İslama bağlılık Arap halklarına kendi yurtlarına bağlılığı öğretirken, bize başka bir şeyi öğretmesi gerçekte kabul edilemez.

Burjuva devrimlerinin de bizim gibi halklara yansıması köleliğin derinleşmesi olmuştur. Ama aynı burjuva devrimleri Avrupa halklarını dünyanın en çağdaş halkları yapan karakteri de taşır.

Proletarya devrimleri sömürge halklarda niçin ulusal kurtuluş savaşı biçiminde gelişiyor? Çünkü o ülkelerdeki toprak-insan ve emek ilişkisi bunu gerektiriyor. Proletarya, insanlığın tarih boyunca gerçekleştiremediği bütün ileri hamleleri kendi öncülüğündeki toplumsal eylemde birleştirerek gelişmenin yolunu açabiliyor.

Bütün bunları Kürdistan açısından düşündüğümüzde, dinin ve devrimlerin verdiği mesajın aynı noktada yoğunlaştığını görürüz. Bu mesaj: "TOPRAĞINA, İNSANINA ve EMEĞİNE SAHİP ÇIK!" emridir.

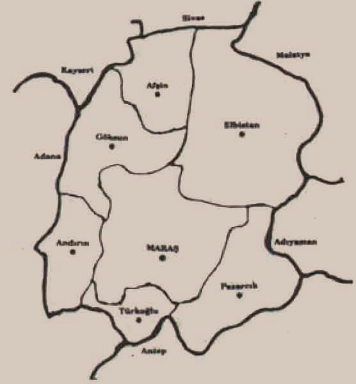
DEVAMI GELECEK SAYIDA

Akarsuların yatağı olan bir beldemiz

MEREŞ

(Maraş)

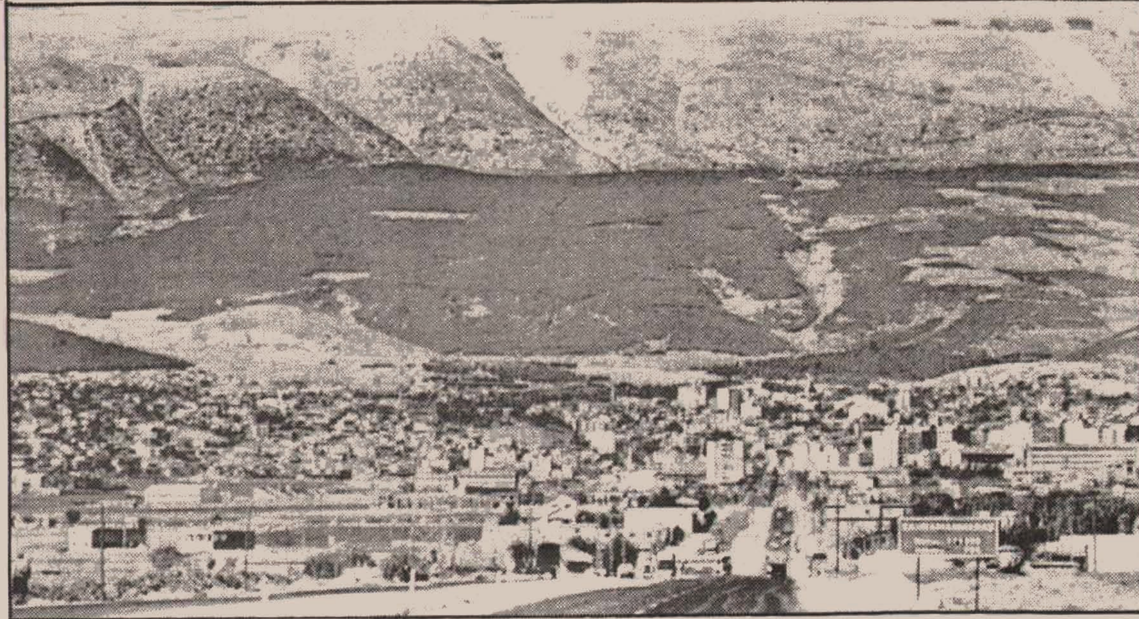
-I-



ADI NERDEN GELİYOR?

Asur kaynaklarına göre Maraş'ın adı, Geç Hitit Devleti döneminde "Markasi"dir. Bu ad Romalılar dönemine kadar kullanılır. İslamiyet döneminde yörenin adı "Mar'aş" olarak anılır. Sözcüğün Arapça anlamı "titreme yeri"dir. Bu adın, yöre topraklarının çeltik ekimi yüzünden bataklığa dönüştüğü ve sıtma hastalığı yaygınca görüldüğü için, verilmiş olabileceği sanılıyor. Maraş Araplardan Bizanslıların eline geçtiğinde adı "Marasaion" olarak değiştirilir. Bizanslıların Maraş üzerindeki egemenliği kısa süreli olduğundan "Marasaion" adı yerleşemedi.

Halkımız ise yöreyi "Mereş" olarak bilir.



Maraş şehir merkezi...

KISA TARİHÇESİ

Maraş beldemizin geçmişi yazılı tarih öncesine dayanır. O dönemden beri yerleşim alanı olarak seçilmiştir.

Orta Çağ'da, Mezopotamya'yı başka alanlara açan bir kervan yoluna sahip olması Maraş'ı önemli bir konuma ulaştırıyordu.

Maraş'ı ilk yerleşim alanı olarak kullanan Hititlerdir. Bu dönem M.Ö. 1650-1460 yılları arasını kapsar. Elbistan-Karahöyük'teki buluntuların, Hititler döneminden kalma oldukları söylenir.

Hitit İmparatorluğu'nun yıkılması ardından bölgede Geç Hitit Prenslikleri bir güç olarak ortaya çıktılar. Bu prenslikler (devletçikler) M.Ö. 2000 yılından 700 yılına kadar varlıklarını sürdürdüler. O dönemlerde Maraş yöresinde "Gurgum Kent Devleti" egemen durumdaydı.

Asurlar Ortadoğu'da bir egemen güç olarak yükseldiklerinde Maraş'ı da topraklarına dahil ettiler. Medler, Asuları yıktıktan sonra Maraş'ı da ele geçirerek egemenliklerine alırlar.

Maraş da Kürdistan'ın diğer bölgeleri gibi, egemen güçlerin savaşlarına sürekli tanık oldu ve savaştan galip ayrılan istilacı güçlerin denetimine girdi. Medlerin egemen olduğu dönemden sonra sırasıyla Persler, Kapadokya Krallığı, Roma ve Bizans imparatorlukları dönemlerini yaşadı.

İslamiyetin doğuş yıllarında Maraş, Arap akınlarına da uğradı. Bu dönem de egemenlik peşindeki güçlerin kanlı savaşlarına tanık oldu. Özellikle Arap ve Bizansların karşılıklı yoğun savaşları bölgede büyük tahribatlar yarattı ve kimi zaman bu nedenle yöre halkı yerleşim alanlarını boşaltmak zorunda kaldı.

XI. yüzyılda bilinen Oğuz Türk boylarının akınları başlar. Ardından bu talancı boylar beylikler halinde varlıklarını sürdürürler. Daha sonra bu beyliklerin bir araya gelmesiyle Osmanlı İmparatorluğu ortaya çıkar.

Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasıyla birlikte Maraş da Fransızların işgaline uğrar. 1920'de Fransızlar geri çekildikten sonra, Türk egemenliğine girer.

Maraş, TC'nin ilanı ile birlikte il statüsüne alınır.

COĞRAFİK KONUMU

Maraş beldemiz, 14.327 kilometrekarelik bir alan üzerinde kurulmuştur. Kayseri, Sivas, Malatya, Adıyaman, Antep ve Adana illeri ile sınırdır.

Maraş toprakları Güney Toroslar'ın uzantıları olan dağlar ve bu dağlar arasındaki çöküntü halindeki ovalardan oluşur. Belde toprakları geniş bir akarsu ağına sahiptir. Bu akarsuların oluşturduğu vadiler sonucu topraklar yarılmış ve parçalanmıştır. Belde topraklarında, 3000 metreyi aşan yükseltilerin de bulunduğu dağlar önemli yer işgal ederler. Dağlar belde topraklarının %59.7'sini kaplamaktadırlar. Bunun yanısıra platolar %24 ve ovalar ise %16.3 oranında Maraş topraklarını kaplamaktadırlar. Bölgedeki en yüksek dağ, 3.081 metre ile Nurhak Dağları'dır.

Dağlar:

NUR (GAVUR, AMANOS) DAĞLARI: Bu dağlar, Maraş'ın güneybatısının engebeli alanlarını oluştururlar. Nur Dağları'nın yöre toprakları içerisinde kalan bölümü Çimen Dağı olarak anılır. Aynı zamanda Toroslar'ın güney uzantısıdır.

BERİT DAĞI: Bu dağ Maraş'ın batısında ve Elbistan'ın 30 kilometre güneybatısında yükselir. Yüksekliği 3.014 metredir. Berit Dağı'nın alt yamaçları ormanlıktır.

ENGİZEK DAĞI: Yüksekliği 2.815 metre olan Engizek Dağı, Merkez İlçe'nin kuzeydoğusunda yer alır. Bu dağ Göksu Vadisi'yle Nurhak Dağları'ndan, çukur olan bir alanla da Ahır Dağı'ndan ayrılır. Engizek Dağı, Güneydoğu Toroslar'ın uzantısıdır. Dogal bitki örtüsünden yoksun bir dağdır.

Maraş'ta bu en önemli dağlar dışındaki diğer başlıca yükseltiler şunlardır. Binboğa Dağları (2.942), Delihöbek (2.338) ve Ahır Dağı (2.301).

Platolar:

Daha çok Maraş'ın kuzeyinde toplanan platolar, belde topraklarının %24'ünü kaplarlar. Ayrıca Maraş'ın güneyinde de platolar bulunur. Bu kesimler dışında Engizek Dağları ile Nur Dağları'nın uzantıları üzerinde de yükseltileri 1000-2000'e varan platolara rastlanılır.



Maraş Ovası...

Akarsular:

Maraş akarsular bakımından önemli bir yere sahiptir. Bölgenin tümü Ceyhan Havzası'nda yer alır.

CEYHAN IRMAĞI: Ceyhan, Elbistan Ovası'nı çevreleyen dağlardan doğar. Birkaç çayı da alan Ceyhan Irmağı daha da büyür; dar ve derin boğazlar içinde akar. Ceyhan'ın saniyede akıttığı su miktarı en az 56 metreküp, en çok ise 1960 metreküptür.

AKSU ÇAYI: Engizek Dağı'nın eteğinde doğan Aksu, Ceyhan Irmağı'nın en güçlü kollarındandır. Büyükcerit tarafından gelen sularla beslenince daha da büyür. Aksu Çayı, Maraş Ovası'nı kuzeybatı-güneydoğu yönünde geçerek Ceyhan'a katılır. Saniye'de akıttığı su miktarı en az 140 metreküp, en çok ise 496 metreküptür.

Maraş'ta bu önemli akarsular dışında 30'a yakın çay bulunur.

Vadiler ve ovalar:

Maraş'ta, geniş akarsu ağı nedeniyle açılmış çok sayıda vadi de bulunur. Bu vadiler sonucu belde toprakları birçok yerde parçalanmıştır. En önemli vadi Ceyhan Vadisi'dir. Maraş Ovası'na da açılan Ceyhan Vadisi, Kuşçu köyü civarında Maraş toprakları dışına çıkar. Diğer bir önemli vadi ise Aksu Vadisi'dir. Engizek Dağı'nın eteklerinden başlar. Maraş Ovası'nda Ceyhan Vadisi ile birleşir.

ELBİSTAN OVASI: Maraş'ın kuzeyinde yer alan ve kolay kolay geçit vermeyen dağların arasına sıkışan bir ovadır. Etrafını çevreleyen dağların bol yağış alması, ovayı verimli kılmaktadır. Uzunluğu 50 kilometredir. Genişliği ise 20 kilometredir. Yükseltisi 1100-1150 metre arasıdır. Ovada buğday, arpa, mısır ve şeker pancarı yetiştirilir.

MARAŞ OVASI: Beldenin güneyinde yer alan ovanın yükseltisi 800-1000 metre arasıdır. Çimen Dağı ve Ahır Dağı arasına sıkışan ovanın uzunluğu 40 ve genişliği ise 20 kilometredir.

GÖKSUN OVASI: Maraş'ın kuzeybatısında yer alan ova, Göksun Çayı ile sulanır. Yükseltisi 1000-1500 metre arasıdır. Uzunluğu 30, genişliği ise 20 kilometredir. Göksun Ovası dağlarla çevrilidir.

SÜRECEK

AGİK, BEKLENTİLERE CEVAP VERMEDEN SONUÇLANDI



5-29 Haziran tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'ta toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı AGİK'in İnsani Boyut Toplantısı, konferansa üye devletlerin ortak bir bildiri yayınlanmasıyla sonuçlandı. Bildiride azınlıklar sorunu(!), siyasal içeriğinden soyutlanıyor, sadece sosyal ve kültürel gelişim yönleriyle ele alınıyor, konferansa üye devletlerin sınırlarının dokunulmazlığı bir daha vurgulanıyor.

AGİK'in Kopenhag toplantılarına üye Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Kanada, Kıbrıs (Rum Hükümeti), Çekoslovakya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Federal Almanya, Demokratik Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lichtenstein, Lüksemburg, Malta, Monaco, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, San Marion, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, Sovyetler Birliği, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Yugoslavya devlet temsilcileri katıldı. Arnavutluk ise Konferans'ta gözlemci olarak bulundu.

Konferansın ciddi bir yaptırım gücü yok. Ancak Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen tartışmalara bağlı olarak varlık nedenleri tartışılır hale gelen Varşova Pakt ve NATO'nun yerini alabilecek alternatiflerin tartışılması, bu yılki AGİK toplantılarının önemini artırdı. Zaten Kopenhag Konferansı Sonuç Bildirgesi'nde üye bütün devletleri kapsayan, bir nevi Avrupa anayasası niteliğindeki kayıtlara yer verilmesi, Konferansın daha çok Avrupa'nın yeni statükosu üzerinde durduğunu göstermeye yetmektedir.

Konferansa, bu yıl ilginin artmasının bir önemli nedeni de, Konferansın gündeminde insan hakları ve azınlıklar sorununun yer almasından ve bunların değişen Avrupa kavramına bağlı olarak günümüze uyarlamalarının tartışılmasındandır.

Adından anlaşıldığı gibi, Konferansta insani boyut kavramı tartışıldı. Halen birçok ülkenin imzalamış olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde azınlık haklarının yer almamış olması eleştirilen noktalardan biri oldu. Bu konuda yapılan değerlendirmelerde; azınlıklar üzerindeki baskının, insan hakları ve demokrasinin ihlali olduğu, bu nedenle de azınlık haklarının da insan hakları kapsamında tartışılması gerektiği hususu üzerinde duruldu. Toplantının açıklığa kavuşturması beklenen sorunlardan biri, azınlık kavramının içeriği oldu. Azınlık kavramı, klasik anlamının ötesinde geniş boyutlarıyla tartışıldığı halde, bu zenginlikteki tartışma, sonuç bildirgesinde karar durumuna getirilmedi.

Sözkonusu konferans devletler düzeyinde olduğu için, insan hakları, demokrasi ve azınlıklar sorunu tüm boyutlarıyla gündeme gelmedi. Bu nedenle daha çok, hükümet ve devletlerin denetiminde olmayan **Uluslararası Af Örgütü (AI), Helsinki Gözlem Komitesi** ve **İnsan Hakları Federasyonu** gibi çok sayıda örgüt, AGİK parelelinde etkin faaliyetlerde bulunarak, resmi Konferans platformunu etkileme çalışması yürüttüler. Gerçekte de önceden olduğu gibi, bu Konferans'ta da sorun önemli boyutlarıyla ele alınmaktan kaçınıldı. Çünkü, Konferansa üye devletlerin çoğunun az çok azınlık sorunu vardı. Bu sorun üzerinde yeterince durmak hiç birinin hesabına gelmiyordu.

Örneğin, Kürdistan'da çağdışı bir baskı, zulüm ve terör uygulayan Türk sömürgeci devletinin, bu platformda kültürel temelde dahi bir Kürt sorununun var olduğunu kabul etmemesi, hatta Konferansa paralel faaliyetlerdeki aleyhteki durumu bile saptırabilmek için, bilim adamı kılığında 35 kişilik bir çapulcu grubuyla arz-ı endam etmesi, durumu izah etmeye yeter.

Türkiye dışında hiçbir ülkenin devlet adamları ve Konferans temsilcileri, bu paralel platformlara gerçekleri ters yüz etmek ve devletlerinin baskı, işkence ve katliamlarını savunmak için katılmamışlardır. Bu nedenle Türk delegasyonunun bu tutumu büyük tepki yarattı. Örneğin bir delege; *"Ali Bozer'in* -Türk Dışişleri bakanı (b.n.)- *'Türkiye'de Kürt azınlık diye bir sorun yoktur' demesi, böyle bir sorunun var olduğunun dolaylı bir biçimde itirafıdır. Çünkü, böyle bir sorun varolmasaydı, ne böyle bir açıklamaya ihtiyaç duyulur ne de 35 kişiyle bu toplantılara gelinirdi"* diyerek tepkisini dile getirerek, Türk heyetinin ikiyüzlülüğünü teşhir etti.

Yine bir başka ülkeden insan hakları savunucusu bir avukat; *"Bir akademisyen olarak Türk meslektaşlarımın durumundan utanç duyuyorum. Profesör sıfatını taşıyan bir kişi nasıl olur da tüm dünyaca bilinen Kürt dilinin yasak oluşunu inkar edebilir, anlayamıyorum. Bu durum bana, Mussoloni ve Hitler beslemesi katilleri hatırlatıyor. Türk bilim adamlarının da durumu aynı. Faşizmin vahşetini savunuyorlar"* sözleriyle Türk devletinin, Konferans ve paralel platformlardaki durumunu çarpıcı bir şekilde izah ediyordu.

AGİK Kopenhag toplantısı, "Avrupa'da Doğu-Batı gerginliğinin ortadan kalkması ve bir topyekün savaş tehlikesini en alt düzeye indirmiş olmakla birlikte, mevcut devletlerin çok uluslu, çok halklı yapılarını kıtadaki güvenliği sarsacak en önemli sorun olarak" ele aldı ve gündemin birinci maddesine oturttu.

"Etnik gruplar ve azınlıkların kendi aralarında çıkacak çatışmalarının -Macar azınlık nedeniyle Romanya-Macaristan gerginliği gibi-ikili savaşlara yolaçması muhtemeldir" tezi, konferansın üzerinde durduğu diğer bir konu oldu. "Bir devletin çatısı altında çeşitli dil, din, etnik ve kültür kümesinin bulunması, bir bölünme tehditi olarak algılanmamalıdır. Sorun, bu grupların mevcut sınırlar içinde bir ayrılıkçı harekete başvurması değil, ilgili devletler tarafından her alanda korunması sorunudur" tespiti toplantının bir diğer vurgusu oldu.

Burada sözü edilen azınlıklar için coğrafi ve siyasi alan yaratma değil, azınlık haklarının egemen güç tarafından ve onun kontrolünde korunmasıdır. Ayrıca azınlıklar için getirilen bu kayıt, "etnik gruba mensup kişilerin, bağlı bulundukları devletin siyasal yapısına aktif katılımları gibi tüm bireysel haklarının korunmasını" da öngörüyor.

AGİK resmi toplantılarında Türk devletine "etnik" ve "dini" nedenlerden dolayı eleştiri olmadı. Nedeni ise Konferansa katılan her devletin benzer sorunlarının olması ve bundan doğan endişe olarak ortaya çıkmaktadır.

Tartışmalarda "sınırların değişmezliği" temel alındı. AGİK, devletlerin sınır güvenliğini "uluslararası antlaşmalarla güvence altına" alıyor. İlgili devletler, "herhangi bir ülkede ortaya çıkan ayrılıkçı terör hareketinin başarıya ulaşmasına izin vermeyeceklerini ve ilgili devletin sınırlarının değişmesi yönündeki hareketleri destekleyemeyeceklerini" garanti ediyorlar.

AGİK, azınlık ve etnik grupların "kültürel" korunmasını savunurken, herhangi, bir "siyasi özerklik" amacını taşımıyor. Bu konuda katılan devlet temsilcileri arasında çelişkiler olmasına rağmen Konferans, "etnik" tanımlamayı yaratmış değil.

AGİK'e parelel sürdürülen toplantılarda ise başta Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu olmak üzere insan haklarıyla ilgili kuruluşlar, AGİK üyesi devletlerin sınırları bozulacağı endişesiyle insan hakları, demokrasi ve azınlık sorunlarında tutucu davrandıklarını vurgulayarak bu durumu eleştirdiler.

"Sınırların değişmezliği" en çok Türk devletinin hesabına geldi. Telaş içinde olan Türk devlet delegasyonu, paralel konferanslarda sürekli "bölücülük ve terörizm" temasını işledi. Ancak bu çabası, tepki topladı. Özellikle Çevrimli katliamına sarılarak, vahşeti PKK'ye yüklemeye çalıştılar. Ancak, yalanlarına kendilerini bile ikna edemediler ve uçurmak istedikleri balon daha havalandırılmadan patladı. "Anlı-şanlı" uzman profesörlerine rağmen Türk devleti, bağımsız platformlarda tam bir sefalet içindeydi. Türk devlet delegasyonunun durumu, bozguna uğramış bir oruduyu andırıyordu.

Paralel faaliyetlerin diğer bir yönü de KOMKAR şovuydu. Bunların varlığı Kürt halkının sesini duyurmak için bir avantaj değil, tam aksine bir utanç tablosunu oluşturdu. Bunlar, platformlarda tam bir uşaklık sergilediler. Türk heyetiyle karşılıklı zımni bir uyum içinde oldular. TC tarafından kabul görmek için her fırsatta "PKK terörü"nü kınadılar. Bu işbirlikçiler, Kürdistan sorununu, "Sevr Antlaşması'nda" gösterilen "azınlık" statükosunun bile gerisinde kaldılar. Kürtlerin "Misak-i Milli" sınırları içinde kültürel bir azınlık olduğu tezini savundular. Bölgesel özerklik ve otonomi bile unutuldu. KOMKAR temsilcisinin, kendisini yapancı delege ve örgütlere "profesör" olarak tanıtması, bu gücün sahtekarlığının boyutunu göstermeye yeter.

Aslında bu konuda büyük bir tuzak sözkonusuydu. KOMKAR, bilinçli öne alınıyor ve Kürt sorununu basit bir kültürel ve insani boyut sorunu olarak alma temelinde varlığı meşrulaştırmak isteniyordu. Türk devletinin bu durumdan ziyadesiyle memnun olduğunu belirtmeye bile gerek yoktur.

Yeni kurulan "Halkın Emek Partisi-HEP" kurucularından ve milletvekili M. Ali Eren ise platformlarda yaptığı konuşmalarda, Kürdistan sorununun boyutlarını koymadı, Kürt partisi olduklarını inkar etti, bir nevi sınır bekçiliği konusunda güvence verdi. Açık devlet terörüne rağmen, birkaç kaçamak cümle dışında konuya ve sömürgeci devletin uygulamalarına değinmedi bile.

29 Haziran'da biten Konferans, belirtilen içeriği bitiş bildirgesine yansıttı. Azınlıklar konusu, belirtilen içeriği ile daha sonra oluşturulacak bir uzmanlar toplantısında ele alınacak.

Türk delegasyonu, kararlardan dolayı memnuniyetlerini belirtmelerine rağmen, toplantıdan endişeyle ayrıldılar. Çünkü, azınlık kavramına kazandırılan içerik bile Türk devletini yeterince rahatsız ediyor. Zira kültürel karakteriyle bile olsa bir azınlık sorununun olduğunu kabul etmiyor. Bu nedenle de AGİK'in kurumlaşmış bir yapı haline gelmesine karşı çıkıyor. Denebilir ki, AGİK kararları Kürt halkı için birşey getirmedi. Yine de Konferansta en çok zorlanan ve teşhir olan Türk devleti oldu.

Konferansın kapsam ve tartışma platformu belli olduğundan alınan kararlar bizim açımızdan fazla şaşırtıcı değil. Bu tür platformların Kürt halkı açısından yararı, sömürgeci Türk devletinin teşhir edilebilirliği ve Kürdistan sorununun boyutlarını, dünya halklarına duyurmanın bir platformu olarak değerlendirebilmekten ileri gelmektedir.

Gelecek yılki AGİK toplantısı, Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da yapılacak.

AGİK'in Tarihçesi

Kısa adı AGİK olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın örgütsel temelleri 1970'lerin başlarında Sovyetler Birliği'nin "Güvenlik ve İşbirliği" adlı bir konferansa çağrı yapmasıyla başlar.

Bu konferansın kapsamı, 1975'te Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de yapılan ve ABD, Kanada ile kapitalist ve sosyalist Avrupa ülke, devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı Helsinki Konferansı sonunda "Helsinki Sonuç Bildirgesi"yle netleşti.

Adından da anlaşılacağı üzere, bu bildirgenin kapsamı, devlet ilişkilerindeki ortak ölçüler ve insan hakları oldu. Sonuç bildirgesine rağmen, sistemler arasındaki gerginlikler sürdüğünden 1970'lerin ikinci yarısı ve 1980'lerin ilk yarısı boyunca Helsinki Konferans kararlarının yorumlanması üzerinde farklı ölçüler ortaya çıktı.

Emperyalist ülkeler; Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa ülkelerine insan haklarına uyma çağrısı yaptılar. Böylece insan hakları sorununu, Sosyalist ülkelerin içişlerine müdahale etmede araç olarak kullandılar. Sovyetler Birliği ise ABD ve Batı Avrupa devletlerine yaptığı çağrılarda, Konferans hükümlerine uyarak, "Doğu Avrupa ülkelerinin sınırlarını tanımalarını" istedi. Helsinki Konferansı'na katılan ve Sonuç Bildirgesinin altına imza atan Türk hükümeti ise, konferans'ın hükümlerinden hiçbirine uymadı. Yine de ABD, Sovyetler Birliği, Çekoslovakya, Polonya vb. birçok ülkede "Helsinki Gözlem Grupları" kuruldu.

Sonuç Bildirgesi hükümleri doğrultusunda Belgrad (Ekim 1977 - 1984 - Eylül 1986) ve Viyana (Kasım 1986 - Ocak 1989) da yapılan konferanslarda insan hakları sorunu doğrudan gündeme getirilmedi. Sadece karşılıklı güvenlik ve işbirliği sorunları üzerinde duruldu. 1985'te Kanada'nın başkenti Ottowa'da düzenlenen konferansta, Sosyalist ülkeler, bir daha gündeme getirilen "insan hakları" sorununun, emperyalist devletlerin kendi içişlerine müdahale etmek için araç yapıldığını tekrar belirterek reddettiler.

AGİK'in bir önceki toplantısı 30 Mayıs - 23 Haziran 1989 tarihleri arasında Paris'te yapılmıştı.

Kopenhag Konferansı, sistemler arasındaki çelişkinin son derece yumuşadığı bir döneme rastlıyor. Konferans, bu uyumun sistemleştirilmesi sorunlarını çözmeye yönelikti. Bu nedenle yeni bir öge olarak "azınlıklar" sorunu gündeme geldi. Eksik boyutlarıyla tartışılmasına rağmen, bundan böyle AGİK toplantılarına azınlık sorunlarının daha yoğun gelmesi kaçınılmaz görünüyor.

AGİK toplantıları devlet temsilcileri arasında yapıldığından, azınlıklar ve ezilen halklar sorunları, ancak paralel platformlara getirilebiliyor. Bu platformlarda etkin olan örgütler, "Hükümetüstü Örgütler" olarak bilinen (Non-Govermental Organisations - NGO) ve insan haklarıyla ilgili diğer örgütlerdir. Bunların değerlendirme ve raporları, resmi platformları oldukça etkiliyor.

İlk defa bu yıl AGİK toplantılarına yönelen Kürdistan Komiteler (Danimarka Kürdistan Komite), dağıttığı bilgilendirme meteryalleri ve kurduğu diyaloglarla, Kürdistan halkının mücadele sesini duyurmada epey etkin oldu. Ancak özellikle AGİK'in gelecek toplantılarında bu paralel platformlarda örgütsel temsili sağlamak zorunludur.

Paris Kürt Enstitüsü'nü Vakıflaştırma Çabaları ve Kürt Sorununun Uluslararası Diplomatik Boyutları

Emperyalist güçlerin Kürdistan'ın bugünkü kapkara sömürge statüsünün oluşmasındaki rolleri çok iyi bilinmektedir. Fransa ve İngiltere sadece Kürdistan'ın bölünmesine katılmamış, aynı zamanda kendilerine bağlı çeşitli adlar altında "Kürdistan kurumları" oluşturarak Kürt halkının entellektüel ve diri politik güçleri üzerinde denetim kurma çalışmasını da yürütmüşlerdir. Günümüzde Kürdistan karşıtı bu çalışmaya Fransa ve İngiltere'den başka ABD, Federal Almanya ve İsveç gibi devletlerde katılmıştır.

Bu devletler Kürdistan karşıtı çalışmalarında özellikle Kürt uşaklarını kullanmaktadırlar. Emperyalist devletlerin bu politikasının tipik bir örneği Fransa'da görülmektedir. Fransız devletinin denetiminde "Kürt Enstitüsü" kurulmuştur. Bu kurum sözde kültürel bir misyon üstlenmesine rağmen, özünde Kürdistan halkı ve bağımsızlık mücadelesine karşı emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda işbirlikçi bir politik çalışma yürütmektedir. Özellikle Fransa, Kürt Enstitüsü'nde konumlandırılan Kendal ve benzerlerini her platformda, Kürt halkının temsilcisi olarak sunmaktadır. Çoğu kez iyi niyetli bir kısım Kürt insanları da adına kanarak bu kurum ve çalışmalarında yer almakta, emperyalist güçlerin politikasına araç olmaktadır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin kazandığı siyasal etkinlik karşısında maskesi düşen Nezan gibi işbirlikçiler, enstitü bünyesinde bile gelişen bir muhalefetle yüzyüzedir. Bunun önüne geçmek için enstitünün emperyalist güçlere bağımlılığına yeni bir çehre vermek istiyor.

Enstitü bünyesinde cereyan eden gelişmeleri bizzat enstitü çalışmalarında yeralanların kaleminden vermeyi, işbirlikçi politikaların daha iyi görülmesi açısından gerekli görüyoruz.

Berxwedan

Geçtiğimiz günlerde Kürt Enstitüsü adına "Enstitüden Haberler, Özel Sayı, Nisan 1990" başlıklı Türkçe bir haber bülteni yayınlandı. Bu bülten Kurmancî dergisinin 6. sayısında da olduğu gibi, Kürt yurtseverlerini, Kürt Enstitüsünün vakıflaştırılmasına maddi katkıda bulunmaya çağırıyor. Matematikçi ve fizikçilerin Kürt tarihçisi olmaya soyundukları; Kürt kökenli olmayan göçmenlerin dahi mülteci statüsü alabilmek için kendilerine Kürt dedikleri, kısaca Kürtlerle ilgilenmenin ekmek ve kariyer kapısı açtığı günümüz Avrupa'sında Kürt yurtseverlerine yönelik böyle bir çağrı şaşırtıcı değil elbette. Üstelik Kürt sorununun Avrupa'da giderek etkin ve yaygın bir ilgi konusu haline gelmesi sevindirici bir olay.

Ancak, öteden beri Enstitünün vakıflaştırılmasının Kürt halkının ortak çıkarlarına hizmet etmiyeceğine inanan ve bunu somut örneklerle dile getirmiş bir kısım Enstitü Yönetim Kurulu Üyelerinin değil olayı, haberi bile olmadan yayınlanan, dolayısıyla Kürt Enstitüsü'nün üyeleri şöyle dursun, Yönetim Kurulu'nun dahi toplu iradesini temsil etmekten uzak, sadece kişisel ihtirasları gerçekleştirmeye yönelik böylesi bir çağrının, Kürt halkının ortak değerleri ve kültürel mirasının korunup geliştirilmesi gibi ulvi bir amaca dayandırılması sessizlikle geçiştirilmeyecek bir olaydır. Kürdistan'da yurtseverlik bedelinin işkence, hapishane, sürgün ve katliamla ödendiği gözönünde bulundurulduğunda, tamamıyla şahsi çıkarların güçlendirilmesine ve bunların sürekliliğinin teminat altına alınmasına yönelmiş olduğu aşikar böylesine bir çağrıyı, yurtseverlik adına yapmak saygı sınırının ne kadar zorlandığının bir göstergesidir.

Adı geçen bültenin ilk sayfası enstitü binasının nasıl satın alındığı, vakfın ne olduğu, ve gerçekleştirilmesi için Kürt yurtseverlerinin neden yardım etmesi gerektiğine ayrılmış. Burada vakıf örneği olarak 20 Arap ülkesinin büyük elçilerinin devletlerini temsilen yönetim kurulunda yer aldıkları, sermaye ve iradesinin %51'nin de Fransız devletine ait olduğu, yıllık bütçesi yüz milyon Fransız Frank'ına varan Arap Enstitüsü, okuyucunun tanıdığı İngiltere'nin ünlü Oxford ve Cambridge Üniversiteleri, ABD'nin Harvard, Yale ve Princeton Üniversiteleri ve değişik ülkelerdeki diğer tanınmış üniversitelerin vakıf olduğu belirtilerek Kürt Enstitüsü'nün de böyle bir vakıf olabileceği imajı yaratılıp Kürtlerin bağış yapmaları için psikolojik zemin hazırlamaktadır. Günümüz ticaret dünyasının reklamcılık normlarını bile zorlayan böylesi bir mukayese, eğer Kürtleri topyekün cahil yerine koymayı hedeflememişse, en azından elmalarla armutların toplanamayacağı kuralının bilinmemesinden kaynaklanmaktadır.

Yeri gelmişken belirtelim ki bugün her ne kadar enstitü tüzüğündeki aktif üyelik kurumunu istismar etmekteyseler de bu kurumun varlığı itibarıyla bile kendi amaçları önünde potansiyel bir engel olduğunu kestiren baylarımız bu tehlikeden bir kerede ve nihai olarak kurtulmanın dahiyane çözümünü enstitünün vakıflaştırılmasında görmektedirler.

Vakıflaştırma operasyonuyla bu bayler, babadan oğula devralınan bir mirasta olduğu gibi, enstitünün maddi manevi varlığına el koyarlarken bu durumu hukuken de teminat altına almış olacaklardır. Vakıflar tüzüğünde üyeliğe, seçme ve seçilmeye izin verilmediği için devletin ve kendilerinin atayacağı müteveli heyetinin dışında kimseye hesap vermek zorunda kalmadan, gerek karar, gerekse faaliyet süreçlerinde her türlü demokratik katılım ve denetimden uzak, paşa gönüllerince diledikleri yapabilme özgürlüğüne kavuşmuş olacaklardır.

Yazımızın ilerideki bölümünde görüleceği üzere, bulanık suda balık avlama taktiğini uygulayarak Kuzey-Batı Kürdistan'a bahşedilecek (!) olası bir kültürel özerkliğin temsilcisi olmak için, kendilerine Avrupa'da manevra kabiliyeti sağlayabilecek vakıflaştırılmış bir enstitü'nün hayati bir basamak oluşturacağı, ve bunu sağlamak için gerektiğinde her türlü ahlaki normların ayaklar altına alınabileceği fikrine canhıraş bir biçimde sarılmaları bundan kaynaklanmaktadır. Söz konusu özel sayıda yer alan, vakıfa ilişkin gerçek dışı bilgiler yukarıda kısaca değinilen saplantıdan ileri gelmektedir.

Enstitü Yönetim Kurulu'nun bazı üyeleri ve Paris'teki bir kısım Kürt aydını ortak çabaları sonucu yakında yayınlanacak özel bir bültenle olanaklar elverdiği ölçüde en geniş Kürt çevrelerine ayrıntılı bilgi verilecek, enstitü'nün özel mülkiyete dönüşmesine karşı geliştirilen çabalara destek aranacaktır.

Enstitü adına yayınlanan özel bültende "Enstitü'nün Prensipleri" başlığı altında, enstitü'nün *"Kürt halkına zülmeden İran, Irak, Türkiye ve Suriye devletleri ile karşılıklı ilişkiye girmeyeceğini altı çizilerek, "bir hedefe ulaşmak için tüm imkanlar mübah değildir"* ibaresi kullanılmaktadır... Dört bir yanı işgalci ülkelerle kuşatılmış Kürdistan topraklarının her parçasında Kürt halkının temel ve vazgeçilmez hakları uğruna amansız bir mücadeleyi yürüten öncü Kürt örgütlerinin, diğer parçaları üzerinde egemen olan işgalci düşman devletlerle ne olursa olsun ilişkiye geçmek zorunda kalmaması her Kürt yurtseverinin gönlünde yatan bir dilektir. Bu dileği en şiddetli bir şekilde hissedenlerin ise sıcak mücadelenin içinde, ölümün ve bıçak sırtı anlaşmaların tedirginliğiyle başbaşa kalan savaşçılar olduğunu kim bilmezden gelebilir ki... Hal böyle iken, işgal altındaki toprakların binlerce kilometre ötesinde, Avrupa koşullarının rahatlığında çalışan bir kısım Kürt Enstitüsü yetkilisinin, Irak devleti temsilcilerine ve sömürgeci Türk siyasi partilerinin liderlerine, Paris Kürt Konferansına katılmaları için, herkesten habersiz kapalı kapılar ardında davetiye göndermeleri nasıl hoş görülebilir ve uzun uzun açıkladıkları enstitü prensipleri ile bağdaştırılabilir? (İran ve Suriye devletlerine davetiya gönderilmemiş olmasını ise, bu devletlerin Fransa ile olan ilişkilerinin o dönemde çok sıcak olmamasına yorarsak pek yanılmış olmayız herhalde!)

Özel sayıda prensiplerle ilgili bölüm şu şekilde devam etmektedir. *"Yukarıda adı geçen 4 devlet haricinde, enstitü Kürt sorununu kabul eden ve desteklemeye hazır her devletle kendi program ve faaliyetleri doğrultusunda ilişkilerini geliştirebilir..."* Enstitü'nün gerek üyeleri, gerekse yönetim kurulunun oluşumu bakımından Kürdistan davası karşısında farklı duyarlılık ve bakış açılarına sahip insanları bir araya getiren bir kurum olduğu göz önüne alındığında, böylesi bir kurumun doğası gereği en ufak bir siyasi temsil özelliğine sahip olmadığı aşikardır. Kaldı ki enstitünün zaten tanımı gereği de bir kültür kuruluşu olması gerekir. Bu bağlamda geliştireceği ilişkilerin muhatapları, Kürtlere dost olsun olmasın, devletler ve siyasi kuruluşlar değil, diğer kültür veya mümkünse bilim kuruluşlarıdır. Bunun ötesinde enstitünün, herhangi bir devletle, bir ülkedeki legal bir kültür kuruluşunun resmi kurumlarla zorunlu bürokratik ilişkilerinden daha farklı nitelikte bir ilişki kurması ve geliştirmesi düşünülemez. Bu durumda özel sayıda geçen "düşman olmayan devletlerle ilişki geliştirilebilir" ibaresini bir kalem sürçmesi yada entellektüel kapasite yetersizliğine yormak aldatıcı olacaktır kanısındayız. Yazımızın ileriki bölümlerinde, Kürt sorununun uluslararası diplomatik boyutlarını tartışırken, bu noktanın üzerinde önemle duracağız.

Özel sayının yazarı "Amaçlar..." bölümünde enstitünün Kürt kültür mirası ile ilgili ne denli yoğun araştırmalar (!) yaptığını ve yapılan araştırmaları nasıl büyük bir iman gücüyle desteklediğini yazdıktan sonra, *"Enstitü Fransa'da yaşayan Kürt göçmen topluluğuna idari, sosyal ve kültürel faaliyetlerinde yardımcı olur"* belirlemesinde bulunmaktadır. Yazar bu konuda da herkesi kör, alemi sersem sayan tutumunu sürdürmektedir. Sağır sultan bile duymuştur ki enstitüde yıllardan beri ilticaya başvuran Kürtler için yapılan her türlü işlemin karşılığında yüklü paralar alınmaktadır.

Enstitü'nün başlıca faaliyet alanı olan kültürel çalışma ve yayınlara gelince... Özel sayıda da görülebileceği gibi -masrafları Fransız kurumları ve bazen de Kürt zenginleri tarafından karşılandığı halde- 8 yıl içinde 'Studia Kurdica' adlı beşeri bilimler alanındaki inceleme dergisi 5 sayı, Hêvî adlı Kürtçe dergi 6 sayı, Kurmancî dergisi ise herbiri 8 sayfayı geçmeyen 6 sayı yayınlanmıştır. Mücadeleci Kürt örgütlerinin ve Kürt aydın çevrelerinin kendi dar imkanları içinde üstesinden geldikleri kaliteli içeriğe sahip yayınlarla karşılaştırıldığında, Kürt Enstitüsü'nün yayın faaliyetini nitelemek için 'cılız' kelimesi bile yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra, örneğin Hêvî dergisinin çıkartılmasında büyük katkıları olmuş kadroların her yol denenerek enstitüden uzaklaştırıldıkları göz önünde bulundurulduğunda, özel sayının yazarının "araştırma çalışmaları ve uzman kadroların yetiştirilmesi" konusunda söylediklerinin samimiyeti de net olarak ortaya çıkmaktadır! Hal böyle olunca bir takım sorular ister istemez insanın aklına gelmektedir. Kendi varlık nedenini oluşturan alandaki çalışmalarının olanca fukaralığına rağmen, gerek Türkiye'de gerekse Avrupa'da Kürt sorununun gündeme geldiği her ortamda enstitünün adının geçmesinin sırrı nedir? Bir kısım yöneticilerinin kişisel ihtirasları yüzünden, gerek kendi üyeleri ve Fransa'daki Kürt topluluğu, gerekse genel olarak Avrupa'daki Kürt diasporası içinde itibarı asgariye inmiş bir kurum olmasına rağmen, Kürt sorununun söz konusu olduğu her ortamda neden hala bir takım gözler enstitüye çevrilmektedir? Bu soruları cevaplandırmak için, Kürt sorununun uluslararası bağlamda kazandığı yeni boyutlara ve yine bu bağlamda Kürt ulusal mücadelesinin bir takım zaaflarına kısaca değinmek gerekecektir.

Yaşadığımız uluslararası yumuşama ortamı, dünya kamuoyunun duyarlı olduğu kimyasal silahların Kürtlere karşı kullanılması, Güney ve Doğu Kürdistan'daki geleneksel silahlı başkaldırının yanısıra Kuzey-Batı Kürdistan'da zor koşullarda şekillenen silahlı direniş ve Avrupa'da sayıları artık 600.000'i bulan Kürtlerin en etkin diasporalardan birini oluşturması sonucu, Şeyh Sait, Ağrı, Dersim isyanlarının ve büyük lider Mustafa Barzani önderliğinde onyıllarca süren Kürt ulusal mücadelesinin kıramadığı yarım yüzyılı aşkın bir suskunluktan sonra Kürt halkının kaderi, nihayet yeniden uluslararası gündemi zorlamaya başlamıştır.

Fakat birçok yönden elverişli bu ortama rağmen, Kürt halkını temsilen yetenekli siyasal örgütlerin direnişlerinin sonuçlarını diplomatik kazanımlara dönüştürmek ve Kürt sorununun uluslararası düzeylerde tartışılmasını sağlamak bakımından pek etkili olamadıklarını görmekteyiz. Bu durumun nedenleri arasında bir çok iç ve dış faktörün yanısıra, Kürt ulusal mücadele tarihinde diplomesi geleneğinin zayıflığı da yer almaktadır. Başka bir yazıda çeşitli boyutlarıyla tartışmayı umduğumuz bu faktörleri bir araya gelerek, uluslararası kuruluşlar nezdinde, Kürt ulusal mücadelesi aleyhine işleyen bir diplomatik temsil boşluğu doğmasına yol açmaktadır.

İşte bir kısım enstitü yöneticisi bu boşluğu akıllıca fark ederek devreye girmiş ve bu durumdan kendileri adına yararlanmanın yollarını aramaya koyulmuşlardır. Bu doğrultuda bir yandan Kürtlere Avrupa'daki bazı etkin şahsiyet ve kuruluşlarla çok yakın ilişkilere sahip oldukları imajını verirken, öte yandan Avrupalılara da kendilerini yerine göre Fransa'daki Kürt topluluğunun, yerine göre de daha da ileri giderek Kürt halkının temsilcisi olarak takdim etmekten çekinmemişlerdir. Yine bu amaçla, Kürtlerin dağınıklığı ve Kürt siyasi hareketlerinin ulusal mücadelenin asgari ihtiyaçları temelinde bir araya gelme geleneğinin olmaması öne sürülerek, Avrupalılara bu birliği kendilerinin temsil edebileceği mesajı verilmeye çalışılmıştır.

Hazırlanmasından bitimine kadar Paris Kürt Konferansı sü-

recinde olup bitenler bu çabaların çarpıcı bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Kürdistan Press'in Sayın Talabani ile yaptığı röportajda belirtildiği gibi, şehit lider Dr. Kasımlu ve Sayın Talabani'nin inisiyatif ve önerileri üzerine gerçekleşen Paris Kürt Konferans'ı öncesinde, Fransa'nın Kürdistan'ı işgal eden bölge devletleri ile olan ilişkilerine zarar vermemek için konferansın çerçevesinin yumuşatılarak enstitünün düzenleyicilerinden biri olarak öne çıkarılması Fransızlar tarafından talep edilmiş ve kabul görmüştü. Bu noktadan itibaren söz konusu enstitü yöneticileri bütün marifetlerini göstermekten çekinmediler. Konferansın fikir babalarından biri olan Sayın Talabani'yi konuşmacı olarak çağırmamanın yanısıra, konferansa konuşmacı olarak katılan siyasal kimlikli Kürt şahsiyetlerini, örgütlerinin adına değil bireyler olarak çağırarak kendi kişisel başarılarının ön plana çıkmasına gölge düşürebilecek olan siyasi karakterli temsili engellemeyi başardılar. Halbuki böylesi konferanslar fırsat bilinerek, konferansa katılan uluslararası şahsiyetlerle Kürt halkının siyasi temsilcileri arasında konferans gündemi dışında karşılaşma ve ilişkiler sağlanıp uluslararası diplomatik ilişkiler için zemin hazırlanması gerekirken, bunun tam tersini yaparak bu ilişkilerin sağlanması için azami çaba ve itinayı ustaca gösterdiler. Konferans sırasında Avrupalı dostlarımızın, oluşturacaklarını söyledikleri komite için bugüne kadar yapılan çalışmalardan da belli başlı Kürt siyasal hareketlerinin doğrudan haberdar olduklarını sanmıyoruz. Eğer bu konuda birtakım çalışmalar yapılmış ve halen sürüyorsa bunlardan haberdar olanlar da yine yalnızca bu enstitü yöneticileridir.

Burada yeri gelmişken acı bir gerçeğe de değinmeden geçmeyeceğiz. Konferans sonrası, özellikle Batı basını, önemli sayıdaki siyasal kimlikli Kürt şahsiyetinin ilk kez biraraya gelmesi olaylarının altını çizerek, bunların katılımının bir bakıma Konferansın en başarılı yanı olduğunu belirtmişti. Siyasal kimlikli Kürt şahsiyetlerinden duyarlılıklarını bu alanda yoğunlaştırmaları beklenirken, özellikle Kuzey-Batı Kürdistan'daki siyaset temsilcilerinin Konferansa çağrılmaları, bugün enstitü içindeki olumsuzlukları teşhir etmekte kararlı arkadaşların Enstitü Yönetim Kurulunda verdikleri uzun bir mücadele sonucu sağlanabildiği halde, on yıllardır siyasal mücadele içinde olan deneyimli kalemlerin denetimindeki bazı dergiler de dahil Kürt basınının küçümsenmeyecek bir kesimi, Konferans sırasında tanık oldukları olumsuzluklara rağmen, Kürtlere ve enstitünün imajına gölge düşürmemek kaygısıyla Konferans sonrası değerlendirmelerinde hoşgörülü davranmayı tercih etmişlerdir. Aslında sorumluluk duygusudan kaynaklanan bu ılımlı değerlendirmeler; Konferans öncesinde olduğu gibi bugün de, enstitüde yapılan tahribatlara engel olmaya çalışan arkadaşların çabalarına yardımcı olmadığı gibi, küçük dünyaları makyavelist manevralarla sınırlı, en soylu düşüncelerle yapılmış jestleri dahi arkasında küçük beklentiler taşıyan bir göz kırpma olarak yorumlama alışkanlığında direnen söz konusu enstitü yöneticisi bayların ferahlanmasına yol açmıştır.

Bugün artık şunu bilmek gerekir ki, Kürt mücadelesinin ulaştığı boyut, sadece Kürtlerin bilinmesi ve tanınmasına yönelik dağınık propagandalar aşamasını geride bırakmıştır. Bu gerçek apaçık bir şekilde karşımızda durduğu halde bir takım enstitü yöneticisinin "Kürtleri tanıtmak ve propagandalarını yapmak" gibi sözde masum görünen sınırlı bir misyonu kendi kendilerine atfetmeleri ve kendi kişisel ihtiraslarını doğrultusunda Kürt ulusal sorununu temsil etmeye soyunmalarını Kürt siyasal çevrelerinde gizlemeleri, ustaca bir manevradan başka bir şey değildir. Kürt halkına barbarca zulmeden bölge devletlerine karşı uluslararası planda uygulanacak müeyyideler, sadece uluslararası kamuoyunun insafına bırakılamaz. Eğer kamuoyunun birtakım şahsiyetler ve insancıl kurumlar aracılığıyla duyarlı kılınması tek başına sonuç alıcı bir yöntem olsaydı, kamuoyunun harekete geçirilmesi açısından, insanlık suçu teşkil eden kimyasal silahların, yarım asır sonra savunmasız sivil Kürt halkına karşı kullanılmasından daha güçlü bir motivasyon olamazdı. Oysa kimyasal silahların yasaklanması konusunda 1989 Ocak ayında Paris'te yapılan uluslararası toplantıya -bu silahların Kürtlere karşı kullanılmış olmaları nedeniyle düzenlenmiş olmasına rağmen- Kürtler gözlemci olarak dahi çağrılmadılar. Kendi hesaplarına Kürt diplomatlığına soyunan bayların "yüksek mertebelerdeki dostları" özellikle Arap ülkelerinin dayatmalarını da hesaba katmak zorunda kalarak "Kürt dostlarını" davet etmemeyi tercih etmişlerdi.

Kürdistan tarihinde aynı fenomenin başka tezahürlerine de rastlamak mümkün. Sevr Antlaşması sırasında Kürdistan'ın küçük bir parçası için otonomi -ve giderek bağımsızlık- öngörülmesi İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına denk düştüğü gibi, Kürt delegesinin gözlemci olarak katılması bu devlet güçlerinin sınırları içinde bulunuyordu. Ayrıca Kürt delegesi -Şerif Paşa-, değil önemli şahsiyetler, en güçlü devletlerin birinci dereceden yetkili şahısları tarafından sözde "tanınmış" oluyordu. Çok değil, üç yıl sonra Lozan'da ise ne bu büyük devletlerin Sevr'de Kürtleri "tanımış" olması, ne de Şerif Paşa'nın şahsi yetenekleri ve dostlukları herhangi bir Kürt delegasyonunun katılımını sağlamaya yetmediği gibi, Kürdistan tarihinin en karanlık sayfalarından birinin açılmasını da engelleyemiyordu. Lozan Konferansı'nda, alan üzerinde silahlı gerçek bir güce dayanmalarından ötürü Türk milliyetçilerinin tek meşru muhatap olarak tanınması göz önünde bulundurulursa, Kürt tarihinin bu hazin sayfasının açılmasında, o dönemde Batılı büyük devletlerin iradelerinden ziyade, güçlü ve birleşik bir Kürt silahlı mücadelesi ve onun doğal uzantısı olan kollektif bir temsil gücünün oluşturulamamasının belirleyici bir rol oynadığı ortaya çıkmaktadır. Her halukarda Kürt ulusal mücadelesinin ancak kendi tarihine böylesi bir bakışla ileriye gidebileceğini düşünüyor, ulusal bir dava konusunda eşe-dosta el açıp yakarma yoluyla elde edebilecek olanın, taziyet dilekleri, çadır, battaniye, sağlık malzemesi ve bunların yanısıra belki birtakım bireyler için şan, şöhret vb. öteye gidemeyeceğine inanıyoruz.

Dünyada ulusal kurtuluş mücadelesi veren her hareketin, mücadelelerinin ilk dönemlerinde "teröristlikle" suçlandığı bilinmektedir. Kuzey-Batı Kürdistan'da silahlı direniş yürüten hareket başlangıçta Avrupa'da bazı çevrelerce "terörist" olarak nitelendirilmişse de bugün bu imaj kırılmakta, kanılar olumlu yönde değişmektedir. Dolayısıyla Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruiyetinin Avrupa'da tanınması, kabul edilmesi önünde bir engel daha ortadan kalkmaktadır.

Bugün bu meşru mücadelenin uluslararası resmi kuruluşlar nezdinde bütünüyle tanınarak temsil edilmesi, yani Kürdistan'da yürütülen özgürlük mücadelesinin sesinin bu kuruluşlarda yankı bulması, taleplerin somut cevaplarla karşılaşmasının önündeki en önemli engel ise -az sayıdaki Avrupalı dostumuzun da ısrarla belirttiği gibi- kollektif bir temsilin eksikliğidir. Söz konusu bu eksikliğin bir an önce giderilmesi doğrultusunda dişle, tırnakla yarattıkları değerleri koruma gücüne ve özgüvene sahip, prestijleri tescillenmiş hareketlerin en geniş yelpazedeki Kürt muhalefetini harekete geçirebilmek için mütevazi bir adım atmaları kaçınılmaz bir hale gelmiştir.

Dünyadaki hızlı değişimler, Sovyet-Amerikan ilişkilerinde geçmişteki gerilimin yerini yumuşaklık ve diyaloğa terketmesi, diğer Doğu-Bloku ülkelerindeki gelişmeler dikkate alındığında bazı ülkelerin olduğu gibi Türkiye'nin Batı ittifakı nezdinden eski stratejik önemini önemli oranda kaybettiği gözlemlenmektedir. Buna rağmen hali hazırda bölgelerin ya da ülkelerin yeniden fiili paylaşımı söz konusu olmadığından, uluslararası resmi kurumlarda ağırlığı olan batılı devletlerin dikkatleri tarihi ve kültürel bağlardan özellikle de ekonomik ve politik çıkarlarının güçlendirilmesi arzusundan dolayı Doğu Avrupa ülkelerine yöneldiğinden, Kürt sorununa ilişkin radikal çözümlerin bulunması için Kürdistan'daki aktif direnişin başını çeken Kürt temsilcileriyle doğrudan diyaloğa girmeye tereddüt edilmektedir. Bunun için bugün "insan haklarına saygı" ve "kültürel kimliğin tanınması" kavramları çerçevesinde yalpalayarak birtakım kırıntıların elde edilebileceğini uman bazı Kürt şahsiyetlerin ya da gelecekte doğacak olası grupların talepleri kısa vadede itibar görüyor izlenimini vermektedir.

Bugün Kürdistan'daki yoğun mücadele yaşamını etkin bir biçimde denetleyen Kürt siyasal güçlerinin iradesi dışından Kürtlere hiçbir şeyin empoze edilmeyeceğini kavrayabilmek için özgürlüklerine kavuşmuş halkların mücadele tarihine bir göz atmak yeterlidir. Önemli olan, Ortadoğu'da boğdurulmak istenen Kürt halkının özgürlük sesinin dalga dalga yayılarak zaman kaybetmeden uluslararası diplomatik kuruluşlarda gerekli yankıyı bulmasıdır. En iyi niyetlerle yola çıksalar bile, Kürt dostu olduklarını söyleyen Batılı az sayıdaki devlet adamının bu konudaki çabalarının, bağlı bulundukları devletlerin çıkarlarının izin verebildiği yere kadar gidebileceği açıktır. Kürt kökenli bi-

Devamı 21. sayfada

AVAKIRINA KOMÎTEKÊ JI BO DEMOKASIYÊ LI ENSTÎTUYA KURDÎ YA PARÎSÊ

Sereki ne ji mêj de ye guhartinek dike li Enstituya Kurdi ya Parisê bibe; guhartineke ku kesên pê ve girêdayi bi xem dike. Armanca vê guhartinê ku Enstitu dike bibe weqif. Ev yeka hanê, bi hêsani û bi paki, dihêle berpirsiyariya hemi tişti bikeve destê keseki tenha û dawiya hemi hilbijartina bê (weki çawa ji rêxistinên qanûna 1901 re hati danin). Kurt, yek endameki Enstituyê wê nemêne û mafê hiç keseki wê di karûbarê Enstituyê de tune be...

Weki hin pratikên di buhêrkê de, mezintirin metirsiya vê guhartinê wendakirina hemi rengên demokratik in ku Kurd û beri gişi Enstituya Kurdi, bi firehi, pê gerek in. Ev guhartina hanê, heyina Enstituyê ji, bi buhayê wê yê sembolik û ciyê wê yê hevditina hemi ronakbir, niviskar û hunermendên Kurd ku ji gelek deran hatini ve, dixe metirsiyê.

Helbet, demokrasiyet ne bareki hêsan e li ba geleki ku bi carekê, ne rêjimeka demokratik û ne dezgeheki demokrati, neditine. Ma ne organên rêzani û çandi yên vi geli ji nivsedeki de û Enstituya Kurdi ji heyşt salan de, pê bang dikin?

Avakirina Enstituya Kurdi ya Parisê ne bi saya xebata keseki tenha bû. Pirran bi salan bi kar û mejiyê xwe tê de beşdar bûn. Gelek kesên Firensiz û Kurd alikariyeka bêhempa tê de kirin. Ji ber vê yekê, em dibinin ku guhartineka wiha divê bi firehi bê li ser deng kirin û bi destê endamên Enstituyê bi xwe bê kirin.

Bi van nêrinên li jor, em careka dinê pêşniyarên xwe yên ku me ji serdariya Enstituyê re danine, diyar dikin:

1- Enstitu bi xwe dikare xwe bike weqif bê ku tu guhartin têkevine statuyên wê.

2- Enstitu dikare bi xwe bixwaze ku weki rêxistineka bi hatiyên geli bê nas kirin û pişk (eyn) qezencên weqfê wergire.

3- Ji bo ku xwe bike weqif, Enstitu dikare sermayeki gerek bide weqfa Firensa û pişk qezencan wergire bê ku statuyên wê werine guhartin.

Bersiv hingê xwe kerrkirin bû. Guhartina statuyê ji aliyê Heyeta İdari de hate vot kirin. Encamên dengdanê (vote) ev in: 6 deng pê re bûn, 3 deng diji wê bûn û 5 dengan xwe ragirtin. Eger nêrin evqasi di niveka Heyeta İdari de têvel bûn, gelo Civina Gelemperi ya ku bi tenê dikare statuya Enstituyê biguhêrine, çi dirame?

Qezencên giranên Enstituyê ku em ji serdariya wê re dibêjin aferin pê rabûne, bihayê wê yê sembolik û erka wê weki motkekê tenê dihêle em xemê li ser paşeroja wê bixwin; xemek e ku roj bi roj li nav diyaspora Kurdi mezin dibe. Ji ber van sedeman me biryar da ku em **Komiteka ji bo Demokrasiyê li Enstituya Kurdi ya Parisê** ava bikin. Hunê li jêr navên moravêjên wê yên destpêkê bibinin. Armancên wê ev in:

-Rageyandina kesên Firensiz ên ku alikariya Enstituyê û pirsa Kurdi dikine, Kurdên dûrwelati û endamên Enstituyê bi xwe, li ser metirsiyên vê guhartinê û armancên wê yên rastin.

-Agehdarkirina helwest û karên serdariya Enstituya Kurdi ya Parisê li ser kêşa guhartina statu.

-Nêrina Kurdan li ser kêşa guhartinê bixwazin.

-Bergiriya baweriya ku divê guhartinên wiha bi firehi li ser werin deng kirin, li gor statuyên Enstituyê, li Civina Gelemperi û biryar bê standinê pişti dengdaneke (vot) nihêni, bi hebûna kesên ji derve û endamên kevinên Enstituyê.

Paris, 23. Gulanê 1990

Moravêj:
Mehmet BAYRAM (endamê Heyeta İdari ya EKP), Ali BUCAK (endamê Heyeta İdari ya EKP), Halkawt HAKIM (endamê kevinê Heyeta İdari ya EKP), Timur SAYAR (endamê Heyeta İdari ya EKP), Hatice YAŞAR (endamê EKP).

Navnişana komitê:
CPDIKP, BP 20, 75261 Paris Cedex 06, Tel: 42 46 69 50

***

Komita ji bo Demokrasiyê li Enstituya Kurdi ya Parisê,
CPDIKP, BP 20, 75261 Paris Cedex 06

Paris, 7. Hizêranê 1990

Ji Komita Enstituya Kurdi ya Parisê re,

Sti û mirza M. Béjart, G. Chaliand, B. Dorin, M.-A. Estrella, B. Kouchner, J. Lacouture, C. Lanzmann, C. Lefort, J. Maulaire, L. Matarasso, E. Morin, H. Nogueres, A. Perez Esquivel, M. Reberioux, M. Rodinson, L. Schwartz, P. Thibaut, G. Tillion, J.-P. Vernant, P. Vidal-Naquet û *G. Walraaf.*

Je mêj de me dengê xwe birri bû, berberiyên me tim di hundur diwarên Enstituyê de ma bûn, an li nav Kurdên li Ewrupa ma bûn, ji tirsa ku em wêneyê "Kurd heta hetayê tim perçe kiri ne", careka dinê xweş nekin, û gelşeyên xwe yên hundur der nedin.

İro, metirsi pirr mezin e. Ziyana wê xwe digihêne semboleke, sembola geleki: **Enstituya Kurdi ya Parisê.**

Dengbirrin ne tu çare ye.

Me xwest em xema ku diyaspora Kurdi li hember vê metirsiya ku ziyana xwe dide sembola wi dikşine ji we re diyar kin. We her tim piştgiriya miletê Kurd ji bo rûmeta wi û pêşvebirina çanda wi kiriye. Her Kurdek navên we di hemû name û belavokên Enstituyê de dixwine. Ev saxiyekê û piştrastiyekê dide.

Kok rêxistineka Kurdi negihiştiye navdariyeka wiha; kok rêxistineka Kurdi alikariyeka wisa ji aliyê kesina pir gewre de nestandiye; kok pirsa Kurdi evqas dengdan li nav nêrina gelemperi nestandiye: kok rêxistineka Kurdi ne bûye cigehê evqas rewşenbir, niviskar û hunermendên Kurd ên ji gelek deran. Ka ev hêlana ha gihiştiye ku?

İro, em dixwazin vê hêlana hanê bikine "wargeheki kesane!" Diyaspora Kurdi guhartina Enstituyê bo weqfê wilo tê digihê. Eger mirov hin pratikên idarekirina buhêrkeka nêzik bine bira xwe, diyaspora bili vê tişteki dinê nikare bifikire. **Siyaseta sezakirinê, zibûnti û nûnertiya derew** karina ku di Kurdan de hatine nas kirin. Mixabin rastiyên van tiştan li meydanê ne.

Em agehdar bûn ku serdariya Enstituyê ji we xwestiye hun guhartina Enstituyê bo weqfê pişt bidinê. Heyeta İdari ji wê nehatiye haydar kirin. Piştdana we wê bibe navgineki ku pê zorê bidine Civina Gelemperi ya ku di payiza 1990 de dike çê bibe, da ku li ser kêşa weqfê bê axaftin, guhartineka (weqf) ku dikin bi zorê bi C.G. bidin kirin û bixine stoyê wê. Eva dawi, li gor benda 20 û 21 ya statuyê, tenha dikare guhartina bixe statuyê Enstituyê. **Vajayi ku di** *Kurmanci (Hejmar 6, Zivistan 1990, Rûpel 2)* **de hatiye nivisandin. Civina Gelemperi kok guhartina Enstituyê bo weqfê di destê Heyeta İdari de bernedaye.**

Loma, ji me ve pêwist diyar dibe ku em nêrina xwe bi we bidin zanin.

Em tikadar in ji we, sti û mirza, ku hun rêza me ya bilind ji we re bipejirinin.

Ji Komitê re
Ali BUCAK, Endamê Heyeta İdari ya EKP

Kopiyek: *Ji Weqfa France-Libertés re, ji M. Robert Verdier re, ji M. Kendal Nezan re, ji endamên Enstituya Kurdi ya Parisê re, ji rêxistinên çandi yên Kurdi re li Ewrupa, ji kovarên Kurdi li derveyi welêt re.*

Botan'da köylere virane...

Baştarafı 14. sayada

sağlanmasıdır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

22.3.1989
Ömer Budak
Adres: Kocaçavuş Köyü
Pervari Siirt

Dağıtım: 1) Siirt Valiliğine
2) Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine.

Askerler köylerin boşaltılmasını nasıl sağlıyor?

Köylüler anlatıyor:

Pervari Keleh köyü: 17.4.1990 Saat 17'de iki yıldızlı Kemal Çavuş ile çok sayıda asker köye geldiler. Bize "siz PKK'lileri besliyorsunuz, onlara destek veriyorsunuz, geldikleri zaman bize haber vermiyorsunuz, iki gün içinde köyü terk etmezseniz sizi evlerinizle birlikte yakacağız" dediler. İsa Çetin adlı yaşlı köylüyü dövüp dişlerini kırdılar. Odun yığınlarını ve ahırları ateşe verdiler, hayvanları ahırdan çıkartıp gözlerimizin önünde kestiler. Kaçan hayvanlar kurtuldu. Yumurtaları tenekelere doldurup yerlere atıyorlardı, duvarlara fırlatıyorlar. Kalanları da tenekelere koyup yol boyu kırdılar. Taşınabilecek ne kadar eşya varsa, alıp götürdüler.

Kemal Sayın adlı köylü: Benim hesap makinemi ve dürbünümü alıp götürdüler. Kapıları camları tümüyle kırdılar. Silah almazsak çobanlarımızı öldüreceklerini söylediler. Yaşlı bir kadını hastanelik hale getirdiler, kadınlara tecavüz etmeye yeltendiler. Şu anda köyde hiç kimse yok. 4 ev Medrese'ye, 2 ev Xêrxor'a 1 ev de Şuxan köyüne gitti. Bizler de merkeze geldik. Bütün eşyalarımız köyde kaldı, ekili alanlarımız, bağlarımız tümüyle sahipsiz kaldı. Çevre köylerin korucuları ve askerleri buralarda hayvan otlatmak istiyorlar.

Pervari Beşan köyü:
Köyde 15 ev mevcut. Öğleden sonra bir astsubay 15 asker geldi, köylüleri bir araya toplayıp meydan dayağı çektiler ve küfür yağmuruna tuttular. Köyden çok sayıda eşya alıp götürdüler. Kadınların sandıklarını açıp altın larını ve diğer eşyalarını aldılar. Kaybolan eşya sayısını bilemiyoruz. Bize iki gün müsaade edin köyden çıkalım dedik. Subay "ben anlamam yarın sabah hiç kimseyi burada görmiyeyim" dedi.

Ertesi sabah gelip bize yeniden meydan dayağı çektiler, herkesin bir yerinden kan fışkırıyordu. Şehir merkezinden kamyon tuttuk. Herşeyimiz orada kaldı. 30 milyonluk buğday ekmiştik, 3000 fıstık ağacımız vardı, her şeyi rezil ettiler. Zararımızın boyutu ölçülemez. Şimdi merkezde çadırda oturuyoruz. Yiyecek maddelerini dahi getiremedik ve şimdi açız.

Pervari Çeman köyü:
Hadi Çakır: Köyde 12 ev vardı. Korucu olmadığımız için sürekli baskı görüyorduk, defalarca asker köye gelip hepimizi sıra dayağına çekti. En son geldiklerinde erkekleri karakola götürüp 4 gün tuttular. Köyü terk etmemizi istiyorlardı. Hayvanlarımızı yarı fiyatına borç verip köyü terk ettik. Şimdi çadırlarda yaşıyoruz, evlerimiz kar altında çöktü. Böyle yaşamaktansa ölmeyi yeğlerdik. Benim iki çocuğum burada soğuktan öldü. Tarlalarda günlüğü 3000 Liradan çalışıyoruz.

Köyde ben kendim defalarca dayak yedim. Bir tek Türkçe kelime bilmiyorum. Tarlada çalışırken askerler gelip birşeyler söylerlerdi, biz cevap veremezdik. Ondan sonra bizi sıra dayağına çekerlerdi. Tek istediğim köyüme dönüp baskıdan uzak insanca yaşamak.

Pervari Erkent köyü:
...Köyümüzde 120 ev vardı. Şimdi 70 ev mevcut. Köyde 10.000'-den fazla küçük baş hayvan vardı, geçen yıl yaylaya çıkmamıza müsaade etmediklerinden üçbinin üzerinde hayvan sıcaktan öldü. Çevre köylerin hepsinde korucu var, biz silah almadık. Askerler ve çevre korucuları bize baskı yapıyorlar. Üç köyden köylüleri çırılçıplak soyup dövdüler, elbiselerimizi yırttılar, bütün köylülerin önünden bizi geçirdiler. Bizi yaylalara çıkartmıyorlar. Köyümüzü bırakıp başka yerlerde aç rezil kalmayı istemiyoruz.

Eruh'a bağlı Ağaçyurdu (Zivinga Şikakan) köylüleri anlatıyor:
Geçen yılın sonbaharında bütün hayvanlarımızı satmak zorunda kaldık.

Hayvanları köyün dışına çıkarmamıza müsaade etmiyorlardı. Yalnız 7 korucunun hayvanları kaldı. Çünkü onlara problem çıkartmıyorlar. Ayrıca sebze ekip satıyorduk. Bu yıl bir metrekare tarla ekemedik, bağlarımızı da temizlememize müsaade etmediler. Bağlardaki fıstık ve badem ağaçlarımızı askerler kökten kesip yakacak olarak kullanıyorlar. Halbuki biz onlara her gün 6 yük odun getiriyoruz. Hayvanı olmayan hayvan kiralayıp odun getirmek zorunda. Sularını da bize taşıtıyorlar. Bütün işlerini bize yaptırıyorlar. Şehirden erzaklarını da biz alıyoruz. Bunun yanısıra sürekli hayvan muamelesi görüyoruz.

Şimdi köyü terk etmek istiyoruz. Çünkü açız. Hayvan yok, bağbahçe yok, her birimiz on nüfusuz. Şimdi de köyden çıkmamıza müsaade etmiyorlar. Köyden çıkmak istediğimiz an karakolun tüm işlemlerinden geçmek zorunda kalacağız.

İbrahim Taş anlatıyor: Koruculuk çıktığından bu yana sürekli baskı yaptılar biz silah almayı kabul etmedik. Ya korucu olun yada köyü terk edin diyorlardı. Bizler direndik. Ben imamım, bunun karşılığında bana ücret verin diyorum kabul etmiyorlar. Silah al istediğini veririz diyorlar. Şimdi çevredeki ağa ailelerinin korunması için bizlerin göçünü engellemeye çalışıyorlar. Çünkü köy boşaldığında kendilerini güvenlikte göremiyecekler. Biz ne silahlarını ne de paralarını istiyoruz. Köydeki subay bana sen halka silah alma diyorsun ama PKK'lıların kafir olduklarını söylemiyorsun diyor. Biz kafirsek onlar da kafir; çünkü onlar bizim çocuklarımız.

8.4.1990 tarihinde köylülerin dilekçelerini yazıp valiliğe gönderdim. Vali İl Jan.Al. Kom'na havale etti. Alaya giden köylülere alay komutanı saldırıp küfrediyor. Siz adi, yalancı kafirsiniz diyor. Yanındakilere gözlerin bağlanmasını ve dayak atılmasını emrediyor. Dilekçeyi kimin yazdığını soruyor. Yanıt alamayınca, "Ben kimin yazdığını biliyorum" diyor. Siz gidip onlardan yardım istiyorsunuz. Sen Kuran okuyorsun. Kuran'da kafirler belli değil mi? Valiliğin havale ettiği dilekçeyi yırtıp atıyor. Kendi erine istediği şekilde yazdırıyor. Biz de, kafirliğin anlamının ne olduğunu sayın komutandan öğrenmiş oluyoruz. Anlamı halkla bütünleşmek, halkın yanında yer almakmış. Komutanın valinin imzaladığı dilekçenin bir örneğinin bende olduğunu bilmiyor, yeniden yazdırmayı çözüm sanıyor.

Bütün Kürtlerin terörist oldukların her birisinin hakkının binbeşyüz liralık tek mermi olduğunu söyleyen komutan, halka karşı gösterdiği tavırlarıyla bölge insanına olan ilgilerini tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyor.

Onların uygulamaları sonucu 70 hanelik Zivinga Şikakan köyü tümden boşalacak. Yalnız 7 korucu ailesiyle askerler kalır, istedikleri evleri de rahatlıkla yakarlar.

Eruh'a bağlı Payamlı (Deravit) köyü: Köyün özelliği seçimlerde sürekli sola oy vermeleri. 1982 anayasa oylamasında da tümüyle anayasaya ret oyu kullanmaları, 1987 referandumundan sonra köyün etrafı tümüyle askerlerce sarılmış köylülerin kimliklerine de el konulmuştu. Giriş çıkış izne tabi tutulmuştu. Bugün yine giriş çıkış izne bağlı, köylülere sürekli hakaret edilmekte köye giriş çıkış bir tek noktadan yapılmakta. Hayvanlar köy dışına bırakılmamakta. Kimliklere el konmakta. Sürekli köyün etrafı kontrol edilmekte nedeni, ayak izi aramak, köye giriş dışında gelen olup olmadığını keşfetmek. Şetrük ve Şeriki köylerinden misafirliğe giden iki köylü kimlik kontrolündan geçirildikten sonra, akıl almaz şekilde dayağa maruz kalıyorlar.

Eruh'a bağlı Zivinga Şikakan muhtarı 15.01.1990 günü acilen Siirt Devlet Hastanesine kaldırıldı. Görevliler kabul etmeyip doğrudan Diyarbakır'a gönderdiler. Muhtarın komaya girmesinin nedeni neydi? Yedek Jandarma bölüğü komutanı tarafından köy dışına gitmesi için görevlendiriliyor başka köylülerle beraber. Verilen sürede geri dönme ve sınırların dışına çıkma. Subaya köyden sorumlu olduğunu söylemesi ölüm derecesinde dayağa maruz kalmasına neden oldu. Şu anda Diyarbakır'da ölümle pençeleşiyor. Köylüleriyle beraber subayın tanıdığı süreye uymamanın ve sorumluluğunu söylemenin bedeli kendisine ödettirildi.

İzlenimler: Sürekli toplu gözaltı, tehdit, köy meydanlarında tek ayak üzerine bekletip tuvalete çıkarmama, aç bırakma, hayvanların köye giriş çıkışını belirtli saatlerle sınırlama, köye giriş çıkışta kimlik kontrolü, köyden ayrılma ve dönmenin izne tabi olması, özellikle korucu olma baskısı, göz dağı vermek amacıyla köy meydanında çırılçıplak soyup dövme, bazı köylülerin faili meçhul şekilde öldürülmeleri, işkencede sakat kalma, köylülerin iz takibinde kullanılmaları, köy korucuları güçlerinin üzerinde bir görev verilmesi, çatışmalarda ön plana itilmeleri ve askeri birimlerin köyün boşaltılması için köylülere süre tanımaları ve bu süre sonunda zorla boşaltmaları.

Köylüler köyü terk ettikten sonra, köyde kalan varlıklarına saldırı. Evleri yakıp yıkma, tarayıp camları kırma. Bunun nedeni açık. Köylülerin geri dönmesini engelleme. Çünkü gidipte dönen aile sayısında artış vardı. Eruh'a bağlı Nihik köyü tümüyle ateşe verildi. Niviyan köyünde tek sağlam cam kalmamış. Çünkü askerler tarafından taranmış. Hot köyünde bütün evler yakıldı. Gelî Osman köyünün boşaltılması için köylülere askeri birimler tarafından 2 saat süre tanındı. Ve tümüyle boşaltıldı. Bizina köyü halkı korucu olmamanın bedelini tümüyle köyü terk etmekle ödedi.

Paris Kürt Enstitüsü'nü...

Baştarafı 19. sayfada

reylerin, temsilci örgütleri göz ardı ederek verdikleri uğraşların ise küçük çıkarlarla sınırlı kalacağı bir sır değildir. Buna rağmen bunu dile getirirken Kürt siyasal hareketlerinin, gerek Kürt dostu olduklarını söyleyen ender Batılı şahsiyetlere, gerekse bireysel faaliyetlerinde direnen Kürt kökenli kişilere karşı sert eleştirilerden, kırıcı belirlemeler yapmaktan kaçınmaları, Kürt mücadelesinin ulaştığı olgunluğun gereği ve bu mücadeleye yandaş olacak en geniş yelpazede yer alan potansiyel desteği harekete geçirmek için zorunlu bir yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki çaba, dikkat ve enerji, bir devlet örgütlenmesinin küçük bir prototipi olacak bir temsil örgütünün şekilleneceği zeminde yoğunlaştırılmalıdır.

Güney Kürdistan'daki Kurdistanî cephenin varlığı bilinmektedir. Nusaybin olaylarıyla başlayan ve Kürdistan'ın çeşitli alanlarında yaygınlaşan sivil ayaklanma karşısında diğer Kürt örgütlerinin takındığı olumlu tavır, bunların bazılarının silahlı direnişi koşulsuz destekleyeceğine ilişkin açıklamaları ve birlik konusundaki içten çabaları sonucu doğan olumlu ortam, Kuzey-Batı Kürdistanlı bu örgütlerle, silahlı direniş cephesinde gücünün ortak hedefler doğrultusunda birlikte seferber edilebilmesi için değişik formüller bulunabileceğinin sinyali olarak kabul edilebilir. Kuzey-Batı Kürdistan'a ilişkin böylesi bir ortak seferberlik Avrupa'daki Kürtlerin her düzeyde tek bir ses vermelerini alabildiğine kolaylaştıracak, siyasal ve kollektif temsil dışında her türlü bireysel ve grupçu manevraya set çekerek Kürt ulusal hareketinin uluslararası düzeyde temsili önündeki engelleri ortadan kaldıracaktır.

Böylesi bir olay Avrupa'da sayıları 600.000'e varan Kürtlerin tek bir merkezden yönlendirilmesinin yol açacağı muazzam dinamizm ve Türkiye-Avrupa ilişkisinin özgünlüğü ile birlikte düşünüldüğünde, ulusal mücadelenin, uluslararası kuruluşlar nezdindeki taleplerinin meşruiyetini perçinleyecek, onların somut cevaplara ulaştırılması çabalarına büyük bir ivme kazandıracaktır. Ayrıca Kürt ulusal mücadelesinin asli güçlerinin kollektif bir diplomatik temsilin oluşturulması konusunda atacakları adımlar, ulusal mücadelenin vazgeçilmez bir gerekliliğini yerine getirirken; halkının davasına bağlı, yaşadığı çağın düşünsel donanımı ve tarih bilincine sahip Kürt aydınlarının koordineli bir şekilde seferber edilmelerini de sağlayacaktır.

Özetlersek; Kürt ulusal sorunu tarihte ilk kez kendi dinamikleri üzerinde boy vererek uluslararası diplomatik kapılara dayanmıştır. Soruna siyasal çözümlerin bulunmasına ilişkin tartışmaların teminatçısı olan Kürt ulusal hareketinin bu randevuda henüz yerini alamaması sonucu bu alanda bir boşluğun olduğu gözlemlenmektedir. Bundandır ki şahsi çıkarlar temelindeki bireysel manevralar itibar görüyor izlenimini vermektedirler. Var olan boşluğun yakın bir gelecekte gerçek sahipleri tarafından doldurulacağına ilişkin, ufukta umutlar belirirken, uluslararası diplomatik ilişkilerin ilk adımlarını oluşturan ve Kürtler adına düzenlenen konferans, sempozyum, oturum ve benzeri girişimlere Kürt siyasal örgütlerinin etkin katılım ve denetimlerinin sağlanması için her Kürt yurtseverinin çaba sarfetmesi vazgeçilmez çağdaş bir görev olarak belirmektedir.

Kürdistan'daki birleşik direniş hareketine dayalı kollektif temsile yetenekli bir gücün kısa sürede şekillenip uluslararası diplomatik faaliyetlerin başına geçmesinde, yukarıda bahsedilen çabaların hayati bir rol oynayacağı unutulmamalıdır.

Timur Sayar

Paris Kürt Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi

Impressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	**3.00 $**
Avusturya	**18.00 s.**
Belçika	**60.00 bfr.**
Danimarka	**8.00 dkr.**
Fransa	**6.00 ff.**
Hollanda	**3.00 hlf.**
İngiltere	**0.80. £.**
İsveç	**6.00 skr.**
İsviçre	**2.50 sfr.**
Norveç	**10.00 nkr.**

Ala ARGK a têkoşînê û yekîtiya netewî li çar aliyên Kurdistanê pêldide!



Evîna gelê Kurdistanê ji bo Sekreterê Gelemperiya PKK Abdullah OCALAN

Gava gelê Kurdistanê bihist, ku televîzyona Almanî RTL wê **Abdullah OCALAN** şanî bike, mirov tev di wan malan û çayxaneyan de tijî bûn, ku xwediyê antêneka xurt bûn. Weke dihê zanîn li Tirkiyê û Kurdistanê kesên xwediyê antêneka xurt bin, dikarin ji wir temaşe û guhdariya televîzyona RTL bikin. Di bernameya RTL de, **Abdullah OCALAN** hate şanîkirin, gava di **Akademiya Mahsum KORKMAZ** de bi pêşmergeyan re diaxifî.

Ev bername di hefteya dawiyê ya meha Hezîranê de hate şanîkirin. Piştî şanîkirina bernameyê ji bajarên Amed, Êlih, Nisêbîn, Bismil û gelek derên din, gelek welatparêz hinde agahî gihandin nûçegihandkarên rojnameya me. Weha digotin, **"Gel bi rojan li ser bernameyê diaxifî û bername nirxand. Kesên nekarîbûn temaşeyê bernameyê bikin gelek dilşikestî bûn û mixabî li xwe dianîn."**

Destpêk di rûpela dawî de

ên têkoşîna me xwe didin şanîkirin. Ne tenê gelê me yê kedkar û xebatkar, serekên belediyan û mebus jî êdî bersivên baş didin banga yekbûna netewî. Hîma ramyarî ya mezin a ERNK, di karvaniyê de li her deran dihê dîtin.

Dengê têkoşîna me ya rizgariya netewî, li derveyî welat jî posîdeyên xwe serdest dike. Gotinên weke "terorîzm" û "terorîst" ên li dijî têkoşîna me û pêşengê têkoşîna me, di karvaniyê de wateya xwe bi tevayî hunda dikin. Her hêzek, êdî baş fahmkiriye, ku nikare gavekê jî biavêje bê hildana navê PKK û bê anîna PKK ber bala çavan. Li gelek welatên Ewrûpa girêdayî bi Serîhildanên me yên Gelî, bi gehînek û qamên rasttir pirsa Kurdistanê dibe perçeyeke rojeninê. Danûstandinên fireh li ser pirsa Kurdistanê çêdibin. Li dûv hev komîsyon diçin Kurdistanê. Hevkariya navnetewan bi lez pêş ve diçe. Ev tev şanî dikin, ka têkoşîna me ya rizgariya netewî li derveyî welat jî, pêşveçûneka ramyarî ya çawa kiriye paya xwe.

Dagîrkerên Tirk serî didin çeka bêgavî yê

Kesê nemafdar be, jar û aciz be, di şerî de serî dide riyên hîlebaziyê. Dagîrkerên Tirk, ku bi hemû saziyên xwe ve li dijî gelê me û têkoşîna me ya rizgariyê hevxebatkariyê dike, ji aliyekê bi destê kemalîstên Kurd ên di nava. rêzên SHP (Partiya Sosyal-Demokrasiya Gelî) de hinde mafên çandî yên bi tixûp ku layiqê heywanên di koxê de ne datînin pêşiya xwe; ji aliyê din jî kotekê dizivirînên terorê û li ser gelê Kurdistanê bikardihênin.

Serê tuj ê Biryarnameyên bi Hikmê Zagonî, bi şêweya **koçberkirinê** (nefîkirinê) di karvaniyê de pêkdihê. Li gora pisborên dagîrkeran êdî protestoyên li dijî biryarnameyan li şûn mane. Êdî dikarin daxwazên xwe bizivirînin karvaniyê. Pêşî ji bajarên Êlih, Çolamerg û navçeya Kerboranê 7 welatparêz hatin koçberkirin. Li Sêrt û Tûxê jî agahî ji bo koçê gihandine hinde welatparêzan. Dagîrker bi riyên ne fermî hejmarên bilindtir di nava gel de belav dikin. Armanc; tirsandin, bizdandin, pîvandina dij-rabûnê û afirandina provokasyonan e.

Lê hisên gel bûne yek his; koçberî bê çare û feyde ye. Gelê me alîdarê rakirina protestoyê ye. Lê bi hedar û sebir. Ne di qada dagîrkeran de û ne bi azîneya wan. Bi azîneya me û di demekê de, ku dijmin ne li bendê bû.

Dagîrker, weke riyekî veristinê ya duwemîn, girani didin valakirin û rakirina gundan. Gundiyan ji zozanan hildikişînin xwarê. Dest datînin ser pez, sewal û dewarên gundiyan. Li ser riyên gundan mayin û narînçokan vedidin û datînin. Armanc diyar e: Ji gundan dayin revandin, bizdandin û pêşvebirina cerdevaniyê. Lê êdî her tişt ji wan re bûye dereng. Gundî gundên xwe bernadin û narevin. Ji gund werin derxistn jî, diçin gundê nêzîktirin û cîran. Gundiyên me xwedî li hevûdu derdikevin. Parêzkarî jî, êdî bi çi awahî nayê pejirandin.

Şêweyekî nuh li ser terora dagîrkeriyê hate zêdekirin. Teror ji gundan xwe da bajaran. Lê terora li gundan jî bi teviya leza xwe didome. Li bajaran narînçokan diavêjin mal û cihên karê welatparêzên ku dikine hedefên xwe. Ev şêweya kotekê ya ziviriye terorê, berhemekî asteng û bêgaviya dewleta dagîrkeriyê ye. Kotek û terora li gundan kêm an zede dikarî were veşartin. Başe, ma yê li bajaran wê çawa were veşartin?

Dagîrker riya veristina sêwemîn di qedexekirina veşanên sosyalîst û welatparêz de dîtin û peydakirin. Darê biryarnameyên terorê di vir de jî hate hejandin. Rojnameya **"Halk Gerçeği"** û kovara **"2000'e Doğru"** bi tevayî hatin qedexekirin. Hicet eşkere ye: "Bervajî weşandina bûyerên li 'Başûrê-Rojhilat', xapandina awira gelemperî û nehiştina wezîfe û xebatkirina hêzên parastinê yên dewletê." Herdu weşan jî, bi pîşange kirina terora dewletê, rastiyan gihandina gel û xebata li dijî terora artêşê, komên xweser û cerdevanan hatin gunehbar kirin. Gotinên mîna "nîv-K", "kalê cîrokvan", "êşkence", "ol" û "koçberî" ji bo qedexekirina **"Halk Gerçeği"** bûn sedem û motîv.

Herdu weşan jî biryarê bi dijwarî protesto kirin. Û bi lez dest bi amadekariyan kirin, ku bi guhartina navên xwe ji nuh ve xwe biweşînin. Daxweyan kirin, ku di her hoyê de, wê weşanên xwe yên ji bo hişyarkirina gel bidomînin. Bang li hemû weşanan û saziyan kirin, da tevlî protestoyan bibin. Weşanên sosyalîst bersiva vê bangê dan. Ji berpirsiyarên weşanên burjuwaziya Tirkan, ku rola şubeyeka MÎT dileyizin, deng derneket. Tenê hinde gotarnivîs nedilxwaziya xwe anîn zimên.

Wateya van bikaranînên avahiya dagîrkeriyê ronak e. Nexwe hewce jî nebû ku avahiya dagîrkeriyê xwe bi paşverûtiyê û zirxê kotekê bixemilandibana. Dagîrkerî dixwaze, li hemberê pêşveçûna girseyî, rêkxistinî, leşkerî û ramyarî ya têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan, astengiya xwe bi şêwereng-kirina kotekê li şûn bihêle.

Em baş dizanin, emê çawa bersiva dewleta dagîrkeriya Tirkan bidin. Di van rojan de, **Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK** xwe civand, ku di têkoşîna me ya rizgariya netewî de bandevekî herî bilind e. ARGK ji aliyê girseyî pêşvediçe û potansiyela wê ya cengê zêdetir dibe. ERNK ji aliyên girseyî, rêkxistinî û pêşveçûna têkoşînê xurttir dibe. Ev tev şêweyên têkoşînê yên tenha ne, ku wê hemû methodên kotekê yên dagîrkeriya Tirkan bi tevayî têkbibin.

Di dîroka têkoşîna gelê me de, em domaneka heya were gotin pêwîst dijîn û ev jî domaneka ji bo berjewendiyên me ye. Tirsên me ji mêj belavbûne. Bilî aliyên zehmet ên domanê, me xwe gihand rastiyeka neteweyekî weha, ku hişyar dibe û serî hildide. Pêşengê me ji her demê xurttire û rê şanî dike.

Lewma, em li hemberê koçberkirinan bisekinin! Wateya koçberkirinan rast fahmbikin û bidin fahmkirin! Hevkariya xwe ya ji bo welatparêzên dihên koçberkirin bilind bikin! Tevlî qampanyayên bi vê armancê bibin! Hovîtiya bikaranînan di qada navnetewan de û di hemû saziyên mafên mirovan de binin zimên! Piştgiriya kovar û rojnameyên sosyalîst bikin û ji bo dîsa derketina van weşanan alîkariya van kovar û rojnameyan bikin! Bersiva banga PKK a ji bo yekbûn û berxwedana netewî bidin! Hîma xwe di ERNK de bikin yek û tevlî ARGK bibin! Şîretan li hemû nas û mirovên xwe bikin, da tevlî şerê rizgariya netewî bibin!

Kerwaneka dijmin kete dafa pêşmergeyan. Tevlî serbazên têde hate tunekirin

QILABAN: Roja 16'ê Hezîranê di navbera gundên Bêcihê û Ziravik de kerwaneka dijmin a ji sê navgînan kete dafeka pêşmergeyan. Hersê navgîn jî hatin tunekirin. Sisê ji wan serleşker (subay) bêhtirî 10 serbazên di navgînan de hatin kuştin, biqasî vê hejmarê jî serbaz, xedar birîndar ketin.

Dagîrkerên ku agahdarê êrîşa pêşmergeyan bûn, yekeniyên xwe yên leşkerî yên li gundên Kror û Nirê û navçeya Qilaban, ajotin cihê şerî. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî êrîşa xwe di domana saatekê de birin dawiyê. Paşê bê hundabûn û lêdan-girtinekê xwe ji cihê şer dûrkirin.

Waliyê rewşa şitandî dafa pêşmergeyan hilimand weşanan, lê hejmara hundabûnên ji rêzên xwe eşkere nekir.

Yekeniyeke ji cehşan û serbazan bi êrîşeke ARGK hate belavkirin

QILABAN: Cerdevanên gundê Bêcihê û gundên li derdorê ku tevlî serbazên dijmin diçûn navçeya Qilaban ji bo mehanetiya xwe û tiştên xwarinê (erzak) bikirrin, di rê de rastî dafeka pêşmergeyan bûn. Gelek kes ji yekeniya cehş û serbazan hatin kuştin. Kesên bikarîbin birevin çekên xwe li şûn xwe hiştin û weha revîn. Yekeniya ku xwe ji tunebûneka tevayî rizgarkirî, gelek mirî û çek li pey xwe hişt. Dagîrkerên Tirk, di vê êrîşa ARGK de hejmarên hundabûnên ji nava rêzên xwe, weke mirina cehşekî û serbazekî dan bihîstandin.

Navçeya Qilaban hema hema her rojê dibe qada livbaziyeka pêşmergeyan. Bilî xwe-xurt-kirin û xwe-têkûz-kirina xwe, bilî hejmareka bilind ji serbazan, dagîrker li Qilaban dîsa jî di nava tengezariyek û bêgaviyeke seranser de ne. Dagîrkerên Tirk ji her navçeya Kurdistanê bêhtir li Qilaban, hejmara serbazên xwe bilind digirin. Li Qilaban gundekî bê qereqol tuneye. Pirraniya yekeniyên dijmin ên li Qilaban an "bolûk" an jî "tabur" in. Pêşveçûnên û bûyerên li Qilaban şanî dikin, ku Qilaban ji bo têkoşîna me bûye keleheka pêwîst. Di ronahiya rojê de pêşmerge êrîşan dibin ser kerwanên leşkerî yên dijmin. Hema hema di her şevê de êrîşên rokêtan diçin ser yekeniyên û avahiyên dijmin. Bilî hemû serbazan li gundan, civînên gelî yên rêz bi rêz çêdibin. Hejmara cerdevanan dakete hejmarekî kêmtirîn. Cerdevanên çekên dijmin distînin jî, di delîva pêşîn de çekên wan dikevin destê pêşmergeyan. Niha bi kêmasî 100 şehîdên Qilaban hene û bi sedan ji şervan di nava rêzên ARGK de ne. Ev tev bingehek baş in, da mirov bibîne, ku navçeya Qilaban ji bo têkoşîna me ya rizgariya netewî bûye kelehekî xurt. Dagîrker êdî ketine nava wê rewşê, ku Qilaban bi tevayî ji destê xwe derxînin.

Carek din êrîşeka pêşmergeyan çû ser "tabur"eke dijmin

ÇELÊ: Şeva 30'ê Hezîranê êrîşek çû ser "tabur"a navçeyê. Avahiya "tabur"ê heya pîvaneka mezin hate rûxandin. Bi kêmasî 10 serbaz ji hatin kuştin an jî bi xedarî birîndar ketin. Dagîrker pejirandin ku êrîşa ARGK çêbûye. Hejmara hundabûnên ji nava rêzên xwe jî weke mirina çar kesan şanîkirin. Pêşmerge di nava navçeyê de belavokan jî belavkirin. Tevlî bangîna dirûşmeyan û berdana berikên serfiraziyê bê hundabûn ji navenda navçeyê derketin û xwe dûrkirin.

Di meha Gulanê de jî her ev "tabur" bi kêmasî sê caran bûbû hedefa êrîşên pêşmergeyan. Dagîrker dîwarên stur ên li dora avahiya "tabur"ê, biqasî bilindahiya dîwaran bi kîsên qumê zivirandine. Herweha bi mayin, têlên risayî, prejektor û dafan (kemînan) têkûz kirine. Lê dîsa jî nikarin xwe ji lêdanên pêşmergeyan ên hedefên xwe digirin, rizgar bikin.

Yekeniyeke bejî ya dagîrkeran hate tunekirin

ÇELÊ: Li derdorên axa eşîra Kaşurî navçeya Çelê, li Meydana Kolyan (an jî Çiyayê Kolyan), pêşmergeyên ARGK roja 28'ê Hezîranê êrîşekê birin ser yekeniyeka dijmin, ku li wir xwe bi cih kiribû. Şer çend saetan doma. Heft serbaz hatin kuştin û çar serbaz ji bi xedarî birîndar ketin. Serbazên din jî tev bi tirsa xwe revîn.

Çek, bêsim, kon û çadir û hinde navgînên leşkerî û gelek bawirnameyên (dokumentên) serbazên hatin kuştin, ketin destê pêşmergeyan.

Herweha pêşmerge dest danîn ser çekên cerdevanên eşîra Kaşurî jî, ku li zozaneka li nêzîkî cihê şerî bûn. Pêşmerge bi dirêjahî bi wan re axifîn. Vê carê tu kesî cezanekirin.

Dafeka ARGK di geliya Xeburê de

ELKÊ: Şeva 15'ê Hezîranê, li ser riya navçeyên Qilaban û Elkê, li dora gundê Kespiyaniş pêşmergeyên me yên rizgariya netewî dafekê vedan. Komên xweser, serbaz û cerdevanên eşîra Jirkî, ku yekeniyeka operasyonê çêkiribûn, ketin dafê. Bi kêmasî bîst kes ji dijmin hatin kuştin an jî birîndar ketin. Di vî şerî de jî çi hundabûnek ji pêşmergeyan nebûye. Berpirsiyarên dagîrkeran hejmara hundabûnên ji nava rêzên xwe weke mirina serleşkerekî û çar serbazan dan bihîstandin.

Geliya ku li wir ev livbazî pêkhatiye, ji mêj bûbû cihekî xwe bi cih kirina cerdevan û serbazên dijmin. Dijmin li wir xwe ji mêj bi dijwarî bi cih kiribû. Berî niha jî her li vê derê pêşmergeyên ARGK û mîlîsên rizgariya netewî gelek serbaz û cerdevan bi mirinê ceza kiribûn

Dagîrker, ji bêgaviya xwe berê xwe didin cerdevanan jî

ELKÊ: ARGK lêdanên bi hedef li dijmin dixe. Ev jî dibe sedemek ji bo kûrbûna nakokiyên di nava cerdevanan de. Di meha Hezîranê de komek ji cerdevanên eşîrên Jirkî û Guyî agahî gihandin serleşkerekî ARGK ê li êrdimê û daxwaza xwe ji bo ji destan berdana çekan pêşniyar kirin. Serleşkeriya ARGK vê daxwaza wan pejirand. Serekên cerdevanan ên xwînrij agahdarî vê bûyerê bûn û ketin nava tirsa canê xwe. Ew jî saloxê gihandin serleşkerên dagîrkeran ên li êrdimê. Li ser vê dagîrker bi kêmasî 10 cerdevan girtin, ku di nava wan de birayê serekê cerdevanan Şêhmus Babat (ji eşîra Guyî), birayê xwînrij Ebubekir (ji eşîra Jîrkî gundê Kiterê) û hinde mirovên Tahirê Kero (Tahir Adiyaman) jî hebûn.

Wateya û naveroka vê pêşveçûnê ronahî ye. Xwînxwar jî êdî, wê ji hevûdu qutbibin û wê berên xwe ji hev bizivirînin. Di vê peşveçûnê de rola ARGK û xebatên gelê êrdimê ku piştgiriya ARGK dike, serekî û pêşemîn e. Ji meha Nîsanê sala 1990 dema qirkirina li Komatan heya niha, ARGK bi kêmasî 30 cerdevanên ji eşîrên Jîrkî û Guyî bi mirinê cezakir. ARGK, tenê livbaziyên cezakirinê pêkneanî. Herweha li bajarên Wan, Çolamerg û navçeyên Çelê, Gêwer, Elkê û Qilaban gelek caran belavokan jî belavkir û bang li cerdevanan kir ji bo berdana çekan ji destên xwe. Cerdevanên ku çekên xwe ji destê xwe berdan hatin efukirin. Eşîrên êrdimê yên bersiva banga ARGK dan, pêwendî û têkiliyên xwe yên aborî û civakî ji cerdevanan birrîn.

Herçiqasî cerdevan hîna jî xwînrijiya xwe didomînin û wê bidomînin jî. ramyariya ARGK a li ser bingeha razîkirin û kotekê êdî berhemên xwe dide. Serekê cerdevanan Tahirê Kero ji hêlîna xwe ya li gundê Meydanan, serekê cerdevan Hacî Dirbas (Hacî Oter) ji hêlîna xwe ya li gundê Kespiyaniş nikarin gavekê jî biavêjin. Bedela wê ji bo gelê me çiqasî buha jî be, di dawiyê de cerdevanî bê guman wê were hilweşandin. Di mehên bihar û havîna 1990'an de li Gêwerê baregeha Mustafa Zeydan, li Berwarî ya M. Emin Ozcan, li Şaxê ya Sadun Axa, li Elkê ya Tahirê Kero û Hacî Dirbas bûn hedefên êrîşên ARGK. Ev jî baş şanî dike, ka avahiya cerdevanan ziviriye kavilekî çawan, herçiqasî hejmara wan xwe digihîne hezaran kesan jî.

Navgîna bi endamên komên xweser tijî bû, ji ser mayina pêşmergeyan derbas bû

ŞIRNEX: Navgîneka leşkerî ku bi endamên komên xweser tijî bû û bi armanca tevlî operasyonan bibe ji Şirnexê derketibû rê, roja 17'ê Hezîranê li ser riya gundê Navyan ji ser mayinekê derbas bû, ku pêşmergeyan vedabû. Di encama peqîna mayinê de navgîn bi tevayî zivirî kavilekê. Ji endamên komên xweser ên di navgînê de, pirranî şewitîn û weha mirin. Koma terorê bi vê nolê bersiva xwe girt. Dagirker, hundabûnên xwe yên di vê livbaziya ARGK de weke mirina endamekî koma xweser dan bihîstandin. Daxweyan kirin, ku tenê endamê koma leşkerî Nail Acar hatiye kuştin.

Yekeniyên dagîrkeran careka din nekarîn bikevin Geliya Hêzilê

ŞIRNEX: Roja 16'ê Hezîranê serê beyanê dagirker, ji gelek aliyan ve dest bi operasyonekê kirin. Operasyon çû ser derdorên gundê Avyan, Geliya Hêzilê û deverên bi çiyan li vê dorhêlê. Bi hezaran serbaz û balafirên cengê, bi serleşkeriya serleşkerên bilind, tevlî operasyonê bûn. Operasyon bi tevayî bi têkçûn û serjêrçûnê dawî bûn. Pêşmerge, her di vê rojê de tevlî çend şer û pozberiyan bûn. Şer kin û dijwar derbas bûn. Di van şeran de bi kêmasî 10 endamên komên xweser, serbaz û cerdevan hatin kuştin. Dagirker hejmara hundabûnên xwe yên di van şeran de, weke mirina du kesan pejirandin.



Li ser riya Basan û Gêrê cendekên sê cerdevanan hatin peydakirin

ŞIRNEX: Piştî hovîtiya li gundê Gêrê, dagirker xwestin qirkirinê bixin stuyê ARGK. Paşê yekeniyên dagirkeran û cerdevan dest bi operasyonan kiribûn. Piştî bûyerê bi 15 rojan ev, cendekên sê cerdevanan peydakirin ku ji aliyê pêşmergeyan hatibûn cezakirin. Cendek di geliyeke kûr de, li nêzîkî riya gundên Basan û Gêrê hatin peydakirin. Ev cerdevanên hatine kuştin, di operasyonên şevan de riya xwe şaşkiribûn û ketibûn destê pêşmergeyan. Gava pêşmerge rasti wan bûne, wan bi mirinê cezakirine.

Ji aliyê din keyê gundê Gêrê **Ramazan** serî da waliyê bajarê Sêrtê û xwest çekên wan li wan vegerine, ku dagîrker bi kotekê xistine destê gundiyan. Weke agahiyên gihane me, walî wî tehdît kiriye. Heke çekan vegerinin, wê wan bigirin û bidin ber lêdanê, gotiye keyê gundê Gêrê. Lê keyê gund bilî tehdîtan ji Sêrtê venegere gund û çi bibe bila bibe, dixwaze çekên wan li wan vegerîne.

Destana ARGK di Şikefta Hêstiran de

ŞIRNEX: Roja 24'ê Hezîranê di navbera navçeyên Qilaban û Şirnexê, li nêzîkî gundê Hilalê li derdorên Şikefta Hêstiran şerekî mezin di navbera pêşmergeyên ARGK û yekeniyên operasyonê yên dagirkeran de çêbû. Şerê dijwar bi saetan doma. 16 serbazên dijmin hatin kuştin. Di vî şerî de sê şervanên rizgariya netewî ji canemerg (şehîd) bûn.

Dafa ARGK li pêşiya yekeniyeka operasyonan a dagîrkeran

BAZÎD: Roja 15'ê Hezîranê pêşmergeyên me yên rizgariya netewî yekeniyeka operasyonan a dijmin xistin dafekê. Ji serbazên dijmin heşt kesan kuştin û dido ji bi xedarî birîndar kirin.

Sîxurek bi mirinê bersiva xwe girt

BAZÎD: Pêşmergeyên ARGK li Ortulu civîneke berfireh tevlî şênî kirin. Di civînê de pêşmergeyan sîxur Hasan Surgit pirsyarkirin û di dawiyê de wî dan ber berikên xwe. Sîxur û bêbextê bi mirinê bersiva xwe girtî, li gundên derdorê sîxurî û gilikarî rêkxistin dikir. Tevlî operasyonên dijmin dibû.

Saziyeka asîmîlasyonê hate hilweşandin

BAZÎD: Roja 23'ê Hezîranê li gundê Yigincal pêşmerge civîneka din pêkanîn û birin serî. Li ser têkoşîna rizgariya netewî, pêşveçûn û rewşa vê têkoşînê û delamet û karguzariyên welatparêziyê ji gundiyan re axiftin. Bang li gundiyan kirin ji bo tevlî yekeniyên ARGK bibin û piştgiriya ji bo ARGK xurttir bikin. Di dawiya civînê de pêşmerge agir berdan dibistana gund, ku saziya jehir-sistina mejiyê zarokên Kurdan bû.

Komeka terorê hate tunekirin

MAZGERD-DÊRSIM: Di navbera 15 û 20'ê Hezîranê de li derdorên deverê bi navê Xiran komên xweser derketin operasyonan. Komek ji leşkerên xweser li gundê Xiran ji aliyê pêşmergeyan hate zivirandin. Êrişeka kin çêbû. Di êrişê de heşt endamên komên xweser hatin kuştin. Di vî şerî de pêşmerge çi lêdanekê negirtin.

Sîxur û gilîkarek hate pirsyar- û cezakirin

ORTÎLÎ (ŞENKAYA)-ERZIROM: Roja 18'ê Hezîranê keyê gundê Bêşpinarlar Sinan Sinanoglu ji aliyê komeka tolehildanê ya ARGK bi mirinê hate cezakirin. Pêşmerge êrişekê birin ser mala wî û bersiva wî dan. Vî kesî ji bo derxistina cihê pêşmergeyên me yên rizgariya netewî ku li vê derdorê xebatên xwe dikin, li dora xwe tora sîxur û gilikaran avadikir, welatparêzan dida girtin û bilî hemû bangên pêşmergeyan, bi serhişkî karê xwe yê xulamtiya dijmin didomand.

Lêdanek li welatfiroşan ket

GERCEWS: Çar tanker û kamyoneka welatfiroşan ji aliyê pêşmergeyan hatin şewitandin û tunekirin. Xwediyên van navgînan sîxurî ji bo hêzên artêşa dagîrkeran dikiran. Livbazî şeva 18'ê Hezîranê li gundê Başakli pêkhat. Berî livbaziyê pêşmerge, civînekê ji li gund bestandibûn. Herweha ji gundên Gercewsê civînên tund û xebatên xwe gihandina ARGK berdewam dikin. Li Gercewsê bingeha sîxuriyê gelekî jare. Ji aliyê din sixletên welatparêziyê ji xurt in. Tevgera ARGK a ji bo hişyarkirinê, zanakirinê, rêkxistinkirinê û paqijkirina sîxur û cerdevanan berhemên xwe baş dide. Dagirker li vê deverê ji serjêrçûneka seranser dijîn.

Hilgavtina ARGK ji bo civînên gundan û bê-çek-kirina cerdevanan

DIH: Dagirker, li vê dorhêla Botanê ya ji aliyê şenî ve hejmar-bilind û xwediyê pêwistiyeka potansiyela berxwedanê, bêgavî û astengeka seranser dijîn. Dagirker pişta xwe dan nakokî û dubendiyên êl û eşirvanî û di nava gel de toreyeka cerdevaniyê avakirin. Bi vê ji xwe re hedef danîbûn, da bikaribin pêşiya xebatên pêşmergeyan bigirin. Lê niha ev ramyarî bi tevayî hatiye şikandin. Cerdevan bê-liv mane. Di şeş mehên pêşin a sala 1990'an de gelek şer çêbûn û di her şerekê de dagirker têkçûn û şikestin. ARGK bang li cerdevanan dike, da bersiv bidin, çekên xwe berdin û xwe teslimî ARGK bikin. Kesên bersiva vê bangê didin roj bi roj zêdetir dibin. Ev hejmar her bilindtir dibe. Roj nîne, ku li çend gundan bi carekê civîn çênebin.

Di vê dawiyê de civînek li gundê Çizmeli çêbû. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî dest danîn ser çekên "parêzkaran." Herweha navgîneke dijmin ji dan ber agirî, ku tiştan dibir qereqolên dijmin ên li êrdimê.

Me hinde agahî ji serleşkerên pêşmergeyan li êrdimê standin. Li gora van agahiyan, ji navçeya Dihê û bajarê Sêrtê gelek kes xwe gihandine ARGK û hîna ji xwe digihînin. Her weha em saloxdar kirin, ku bi taybetî jin û keçikên ciwan ji tevlî pêşmergeyan dibin. Hejmara bilind a jinên ku tevlî şoreşê dibin, bala mirovî dikişîne ser xwe.

Hêlîneka "parêzkaran" hate rûxandin

DARA HÊNÊ-ÇEWLIK: Şeva 25'ê Hezîranê pêşmerge êrişekê birin ser cerdevanên gundê Gerçekçî. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî hinde cerdevanên "parêzkar" ên bi navên Mustafa Kavran, Kasim Kavran û yekî din ku em hîna navê wî nizanin, pirsyar kirin û di dawiyê de bi mirinê cezakirin. Ev destbixwînên hov xwîna gelek têkoşeran dabûn rijandin. Pêşmerge paşê, piştî zarokên wan ji xêniyan derêxistin, agir ji berdan xêniyên wan û bi tevayî sohtandin. Bi mirinê cezakirina van cerdevanên dev bi xwîn, ev bûyer tirs berda dilê hemû cerdevanan ku hejmara wan ji xwe roj bi roj kêmtir dibe. Ev herweha bawerîyên gel ji xurtkir û bû bingehek ji bo girêdaneka xurttir û şidayîtir a gel bi pêşmergeyên ARGK re.

Çar navgînên dijmin hatin şewitandin

DÊRA SOR (MÊRDENÎK)-SERHEDAN: Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî di nîvê meha Hezîranê de riya bajarê Serhedan (Qers) û navçeya Dêra Sor (Mêrdenik-Gole) birrîn. Bi rêwiyên ji navgînan anîn xwarê re axiftin. Bangeşiyeka berfireh pêkanîn û belavokan belavkirin. Di encama kontrola bûyî de, agir berdan çar navgînên TIR ên dewleta dagirker û tevlî tişt û navgînên di wan de bi tevayî şewitandin.

Pêşmergeyên ARGK barikatekê danîbûn û gelek saetan ev barikat hebûna xwe domand. Pêşmerge li cihekî nêzîkî cihê livbaziyê ji dafek vedan û di koza xwe de li benda hatina hêzên dagîrkeran man. Lê dagirker newêrîn bi şev ji hêlînên xwe derkevin. Herçiqasî livbaziya ARGK bihîstibûn ji, newêrîn werin cihê bûyerê û xwe tevlî şerekî bikin.

ARGK avêt ser navenda bajarê Elbakê

ELBAK: Şeva 24'ê Hezîranê pêşmergeyên me yên rizgariya netewî êrişeke bi roketan birin ser "boluk"a dijmin a di navenda navçeyê de. Avahiya "boluk"ê hilweşandin. Lêdanên mezin li serbazên dijmin xistin. Pêşmerge li navçeyê belavok ji belavkirin. Bang li gel ji kirin, da mirov tevlî berxwedanê bibin. Di domana êrişê de pêşmerge kontrola kesanî ji birêvebirin û cerdevanekî derêxistin û wî bi mirinê cezakirin.

Pêşmerge bê hundabûn xwe ji navçeyê dûrkirin. Li derdorên Elbakê tenê zozanên tazî hene. Lewma pêşmerge operasyoneka dijmin a bi guman ji anîn pêşiya çavên xwe û pêşî bi navgînan û paşê ji bi hesp û mehînan xwestin xwe bikişînin baregehên xwe.

Lê yekeniyên dagirkeran karîn li derdorên Xalinikê xwe bigihînin yekeniya ARGK. Li vir şerekî dijwar û ji nêzîk ve çêbû. Pêşmerge û leşkerên dijmin hema tevlihev bûbûn. Di şer de ji dijmin "ustegmen"ek, "astsubay"ek, "çawiş"ek û, du endamên komên xweser, sê serbaz û sê cerdevan hatin kuştin. Herweha çar têkoşerên ARGK ên leheng ji şehîd ketin. Têkoşerên ARGK ên şehîd ev in; **Îsmail** (kadroyekî şoreşa me), **Emin (Hasan**, kadroyekî şoreşa me) û ji navçeya Elbakê eşîra Şerefan du şervanên keleş.

Di şer de dagîrker lêdanên dijwar girtin

BÊHIŞTÎ-SEMSÛR (PIRÎN) û ŞÎRO-MELETÎ: Li navçeyên Bêhiştî (Besni) û Şîro (Poturge) di navbera rojên 19 û 21'ê Hezîranê de şerên dijwar çêbûn. Di şer de hêzên operasyonê yên dijmin lêdanên xedar girtin. Di şer de şeş têkoşerên ARGK ji şehîd ketin.

Roja 19'ê Hezîranê li derdorên navçeya Bêhiştî şerekî dijwar derket. Têkoşerên ARGK ên bi navên **Hacî Musa û Metin** canemerg bûn. Ev herdu pêşmerge ji koma xwe bi armanca xebatekê qutbûbûn û çûbûn gundekî. Li ser giliyekê dijmin dafekê veda û pêşmerge rastî dafê bûn.

Şerê duwemîn ji piştî rojekê li zivinga Çat gundê Kayadere navçeya Şîro çêbû. Şer bi gelek saetan doma. Dagirker helikopter bikaranîn. Herweha narinçokên (bombeyên) bi hîma tunekirinê ku ji helîkopteran diavêtin bikaranîn. Qada şer bi cendekên serbazên dijmin tijî bû.

Pêşmerge heya berika xwe ya dawî têkoşîn. Dirûşmeyên berxwedanê ji devê xwe kêmnekirin. Lê dîsa ji şervanên ARGK **Mehmet Oner (Arif), Mehmet Balçin (Battal), M. Alî Dagdeviren (Huseyin)** û **Firaz (Ferit)** şehîd ketin. Şervan **Muhammed Kemal (Ekrem)** ji birîndar kete destê dijmin.

Dagirkerên dirinde û xwînxwar cendekên şehîdan kirin rewşekê, ku êdî nekaribin werin naskirin. Cendekan şanî malbatên wan ji nekirin. Tenê agahî gihandin malbatan, ku lawên wan hatine kuştin. Bilî tehdît û pîkoliyan, malbatên şehîdan ên welatparêz, ji bo standina cendekan bi biryarî li ber xwe didin.

Hîna heftiyek ji ser vê pozberiya mezin derbas nebûbû, pêşmergeyên ARGK keyê gundê Kirlangiç navçeya Çirmik (Yeşilyurt) êrdima Meletî yê bi navê Alî Duman dan ber berikan û kuştin. Welatfiroşê hate kuştin, berî şerî giliya pêşmergeyan kiribû ku hatibûn gundê wî. Bûbû sedem da hêzên dijmin şopê biajon û giliya wî bûbû bingeha şerê li jor ê mezin.

Weke dihê zanîn Meletî êrdimeka Kurdistanê ya weha ye, ku asîmîlasyon bêhtirîn pêşveçûye û saziyên dagirkeran bi kûranî li vir hatine avakirin. Dagirker bawerî bi saziyên xwe û texrîbatên xwê yên li êrdimê dianîn û bawer dikiran ku êrdimê ji bo xebatên me yên rizgariya netewî baş girtî hiştine. Lê xwe xapandin. Her bosteka axa Kurdistanê, axa gelê Kurd e. Lewma ji her bosteka axê, herweha qadekî berxwedanê ye.

Em dizanin, ji bo her bosteka axa niştimana me, divê em gelek bixebitin, em gelekî xwîna xwe birijînin. Ji xwe heya niha ji wusa bûye. Berxwedan û xwîna canemergan bûn bingeh û hevîrê rêkxistiniya rizgariya netewî.

Dagirkerên xwînvexwar, dikarin bi şehîdkirina têkoşerên me hindekî xwe dilxweş bikin. Lê ev dilxweşî wê wan bifetisîne ji! Weke li hemû êrdimên Kurdistanê, xwîna şehîdên Şîro, wê li êrdima Meletî ji berxwedanê bilind bike û wê bibe xerçê têkoşîna me ya rizgariya netewî, ku ji niha ve li vê êrdimê her diçe bilind dibe.

Êrîşa pêşmergeyan çû ser serbaz û cerdevanan

BERWARÎ: Li Botanê, di nîvê êrdimeka me ya ji bo xwe-bi-cih-kirinê û berxwedanê herî pêwîst e, gundê Osyan ji aliyê dijmin baş hatiye têkûzkirin û mîna baregehekê hatiye avakirin. Li vî gundî bi kêmasî 100 serbaz û bi hejmareka bilind ji cerdevanên cehş hene. Osyan, bûye weke baregeha komên xweser.

Hêzên leşkerî yên li vir, gelek caran û li dûv hevûdu derdikevin operasyonên leşkerî û li Çiyayê Korkandil, Geliyê Massiro û Zozana Çemê Kehrê digerin. Gelek caran rastî dafên pêşmergeyan dibin. Gelek caran ji li şûn xwe gelek mirî û birîndar dihêlin.

Roja 27'ê Hezîranê yekeniyeka dijmin a ji serbaz û cerdevanan li nêzîkî gund dest bi operasyoneka nuh kir. Rastî êrişeke yekeniyên ARGK bû. Ji serbaz û cerdevanan bi kêmasî pênc hatin kuştin. Kesên mabûn ji revîn gund û xwe xilaskirin. Çekên serbaz û cerdevanên hatin kuştin ji, ketin destê pêşmergeyan. Dagirker, di vê êrişa ARGK de hejmara kuştiyên xwe weke serbazekî dan bihîstandin. Di daxweyaniyên xwe de gotin, ku çawîşê cendirman Osman Koç hatiye kuştin.

Dîsa, li navçeya Berwarî roja 10'ê Hezîranê pêşmerge êrişekê birin ser cerdevanên gundê Gurzuvan. Ev gund û cerdevan bi serekê cerdevanan ê mezin M. Emin Ozcan (Emin Axa) ve girêdayî ne. Ev serekê cehşan herweha serekê belediya Berwarî ye jî.

Dagîrker karê valakirina gundan didomînin

ÇÊL: Yekeniyên artêşa Tirkan ku avêtin ser gundê Kinyaniş, şêniyê gund li ser hev komkirin û ji gund derêxistin. Xwe-gihandina ciwanên gund nava rêzên ARGK, alîkariyên gundiyan ji bo ARGK û nepejirandina bûyina "parêzkaran" ji aliyê gundiyan hicet hatin şanikirin.

Dagîrker, dest danîn ser pez, sewal û dewarên gundiyên Kinyanişê jî. Gundî tev revîn qopaniya Ertuşî ya li nêzîkî gund. Lê dagîrker li vir jî gundiyên Kinyaniş rihet nehiştin. Nehiştin ku gundiyên Ertuşî û belediya Ertuşê kon û tiştên xwarinê ji bo wan debar bikin.

Niha gundiyên Kinyanişê di çadir û konan de, bê çare mane. Bilî her tiştî, bi biryar xwe dilivînin, da bikaribin dîsa vegerin gundê xwe.

ELBAK: Serbazên qereqolê û cerdevanên bi navên "parêzkarên" gundan ên li gundê Dînê, gundiyê welatparêz **Şaban Duman** ê ji zivinga Ara gundê Topyildiz girtin. Bi hiceta alîkariya pêşmergeyên ARGK dike, piştî girtinê wî dan ber lêdanên dijwar. Serbaz û cerdevan herweha dest danîn ser 400 pezên **Şaban Duman** jî.

QILABAN: Dagîrker, gundiyên gundê Hîlalê ji zozanên Çiyayê Kelehê Mamê bi kotekê anîn xwarê, ku gundî her salê derdiketin van zozanan. Hejmara şêniyê gundê Hîlalê li dora 4000 kesan e. Pirraniya gundiyan xîzan, hejar û bê-mal in. Kehniya debariya gundiyan tenê xwedî-kirina pez û sewalan e. Gundî, gava bikaribin di mehên havînê de bihilkişin zozanan û ji xwe re giya bidine hevûdu, hingê dikarin pez û sewalên xwe ji xwedî bikin û debara xwe pêkbînin.

Lê dagîrker xebatên aborî yên gundiyan jî bi tevayî radiwestînin. Bi vî awahî dixwazin bisekinînin, da gundiyên Hîlalê hevkariya ARGK nekin û cerdevaniyê bi gundiyan bidin pejirandin.



Terora komên xweser dijwar dibe

CIZÎRA BOTAN û HEZEX: Li pêşiya xaniyê advokat **Orhan Dogan** li Cizîra Botan, narînçokek peqiya. Ev girêdayê daireya advokatên Cizîra Botan û ji advokatên Daweya Cizîrê ya Girseyî ye. Provokatorên endamên komên xweser narînçokê xistibûn bidona ziblê. Di encama peqîna narînçokê de xusareke darîngî ya mezin pêkhat.

Li Hezexê ji şeva 28'ê Hezîranê provokatorekî xwest narînçokekê biavêje buroya advokat Hasip Kaplan. Lê bombe di destê provokatorî de peqî û provokator perçe-perçe bû û mir. Weke dihê zanîn ev, advokatiya gundiyên Cinibrê dike, ku rastî bikaranîneka derî-mirovahî bûbûn. Daweya gundê Cinibrê li teviya cihanê deng dabû û li dijî "bînbaşî"yê faşîst C. Tayyar Çaglayan mehkeme vebûbû.

Bi van herdu bûyeran xelekeke nuh li ser terora dagîrkeriyê zêde bû. Terora dewletê heya niha li ser gundiyan bi giranî dihat gerandin. Niha ji xwe da bajaran û her bi wê giraniyê pêkdihê. Komên terorê yên dagîrkeriyê berê xwe tenê nadin welatparêzan, niha her bi wan azîneyên xwe, berê xwe didin advokatan jî. Ji xwe mekanîzmeya hiquqî ya dagîrkeran bi tevayî formalîte ye. Lê dîsa jî dagîrker dixwazin bisekinînin, da advokat di dadgehan de nekaribin tu kesî biparêzin. Herdu bûyerên vê dawiyê, baş şanî dikin, ka terora dagîrkeran a li dijî gelê me xwe gihandiye kîjan gehîneke.

Dijmin dixwaze bi kotekê çekan bixe destê gundiyan

PALÎ-MAZRA: Dagîrker dixwazin îxaneta dîrokî dîsa zînde bikin û bivejînînin. Vî tiştî di bin navê "parêzkariyê" de datinin pêşiya gelê me. Nimûneyeka vê li gundê Hasbey navçeya Palî hat dîtin. Dagîrker bi kotekê ji gundiyan dixwazin, ku çekan bigirin. Ji wan dixwazin ku bibin "parêzkar." Şêniyê gund jî, ji bo negirtina çekan, bi tevayî dest bi berxwedanekê kiriye. Dagîrkerên xwînrij, ji bo şikandina berxwedana gundiyan, serê du rojan carekê diavêjin ser gund. Kom bi kom gundiyan digirin, bi hovîtî li wan dixin û dîsa berdidin.

Armanceka van pikoliyan jî, valakirina gund û daxwaza koçberkirina gundiyan e. Pirraniya gundan li gund dimînin û li hemberê "parêzkariyê" li ber xwe didin. Lê hinde gundî jî, êdî hew debara pikoliyan dikin û dest bi koçê kirine. Zilmê dibe jî, weke me gotî bi berdewamî ye.

Welatparêzên xwepêşdanên girseyî yên di mehên Newroz û Gulanê de hatibûn girtin, hîna nehatina berdan

AMED: Di Serîhildanên Gelî yên meha Newrozê de û di xwebirçîhiştinên meha Gulanê de gelek welatparêz li bajarên Amed û Sêrtê, li navçeya Nisêbînê û li gelek bajar û navçeyên Kurdistanê yên din hatibûn girtin. Pirraniya wan xwendekar bûn. Ji 400 welatparêzên hatibûn girtin 70 kes nehatin berdan. Hîna jî ev girtî ne. Pirraniya xwendekaran ji lêdanên giran hatin derbas kirin. Li derbarê wan ev suc dihên binavkirin: Tevlî serîhildanan bûyin, xwe-livandina li dijî bendên Biryarnameya bi Hejmara 413'an û piştgiriya PKK.

Operasyonên dagîrkeran nasekinin

AMED: Şeva 25'ê Hezîranê li bajarê Amedê hinde operasyonên dijmin çêbûn. Pirraniya wan ji derdorê kovara **"Medya Guneşi"** 25 Kurd hatin girtin. Ji kesên hatine girtin ên ku em navên wan dizanin, ev in: **Zekî Karataş** (ji berpirsiyarên Komela Mafên Mirovan li Amedê), **Musa Çelik** (Serekê Şaxê Sendîkata "Yol-İş" Hejmar 1, li Amedê), **Umut Uslan** (mamhosta), **Neslîhan Ozkan** (xwendekara Faktulteya Tenduristî li Amedê, sala dawiyê), **Ramazan Kahraman**, **Şukru Kahraman**, **Mehmet Bîlen**, **Muzaffer Teker**, **Guzel Ak**, **Ramazan Bulut** (karker), **Aziz Karakoç**, **Mustafa Pakdemîr**, **Tahîr Başak** (mamhosta), **Zulkuf Ozen** (mamhosta), **Hanefi Turan** (mamhosta), **Zekî Budak** (bijîjkê diranan), **Mahmut Demîrel** (bijîjk), **Seyrettîn Dîrekçi** (karker) û **Ahmet Ateş** (karker).

Hîna em baş agahdarî rewşa yên hatine girtin, nebûne.

Bayê koçberkirinê li Kurdistanê destpêkir

Roja 9'ê Nîsanê Biryarnameyeka bi Hikmê Zagonî bi Hejmara 413'an hatibû derxistin. Ev biryarname niha ji aliyê awira gelemperî baş dihê zanîn û naskirin. Paşê dagîrker vê biryarnameyê bi bend û biryarnameyên nuh xurt kirin. Weke karvaniyeka qirkirin û koçberkirinê Biryarnemaya bi Hejmara 424'an jî hate danezane kirin. Koçberkirinên li gora daxwazên vê zagonê niha bi firehî hatin destpêkirin.

Welatparêzên ku li derbarê wan biryara koçberkirinê hatiye dayin ev in:

Mehmet Şirîn Tetîk: Memurê Nexweşxaneya Sigortayên Civakî li Êlihê (Batman). Heya berî niha bi demeka kin endamê komîteya kargêriya Komeleya Mafên Mirovan li Amedê bû. Niha jî endamekî komîteya damezirandina Komeleya Mafên Mirovan li Sêrtê bû. Wî koçberê Nexweşxaneya Sigortayên Civakî ya bajarê Kirşehîrê kirin.

Salîh Eker: Mamhostayekî ji Êlihê. Wî koçberê bajarê Yozgatê kirin.

Ramazan Taş: Memurê postaxaneya Çolamergê. Wî koçberê bajarê Adapazarî kirin.

Suleyman Kundakçi: Memurê mihasebê di midûriyeta kargêriya Saziya Elektrîkên Tirkiyê li Çolamergê. Ji eşîra Jirkî ye. Wî koçberê bajarê Çankirî kirin.

Abdulhalik Zeyrek: Ji bajarê Çolamergê.

Kenan Sezgîn: Ji bajarê Çolamergê.

Abdulbakî Sak: Ji Misricê. Li Kerboranê mamhosta bû. Wî koçberê gundekî bajarê Bursa kirin.

Welatparêzên li derbarê wan biryara koçberiyê derketiye, dagîrker tene hefteyekê destur dane wan, da herin cihê penahiya xwe li Tirkiyê.

Kesên hatine koçberkirin ne tenê kesên li jor me navên wan nivîsandî ne. Tenê ji bajarê Çolamergê, weke agahî gihane me, bêhtirî 60 kesan dihên koçberkirin. Ji bo bajarên Wan, Tûx (Tatwan) û Bêdlîsê jî lîsteyên koçberkirinê hatine amadekirin.

Biryara koçê li ser **Ramazan Aksoy** li bajarê Tûxê û li ser mêr û jinên hev **Saniye Balcan** û **Fesîh Balcan** (li Sêrtê di çarçiva midûriyeta saxiyê de mamhostayên dibistana mesleka saxiyê ne) jî derketiye. Biryar agahdarî wan kirine, lê biryar hîna nebûye kesîn.

Ji bo teviya Kurdistanê behsa koçberkirina 15 hezar welatparêzan dihê kirin. Hikumeta Tirk, ji ber protestoyên li dijî biryarnameyan û tirsa van protestoyan, nekarî biryarên koçberkirinê hema bi lez di karvaniyê de bi cih bîne. Li benda delivan rawestî. Li gora xwe amadekariyên xwe bire dawiyê.

Biryarên koçê li cem gel dij-rabûn û protestoyên dijwar afirandine. Welatparêzên ji Êlih, Kerboran û Çolamergê weha gotin nûçengihandkarên rojnameya me: *"Piştî derxistina biryarnameyan, dagîrker neçare man da hejmara di koçberkirinan de li jêr û hindik bigirin. Biryarên koçê yên pêşemîn nekarîn bi hejmarên bilind bi cih binin. Lewma pêşî bi hejmarên kêm dixwazin rewşa protestoyên gel bipîvin. Dixwazin gelê me ber bi provokasyonan ve bibin û pasîfîkasyonê serdest bikin."*

Welatparêzên hatine koçberkirin, naxwazin herin penahiyê. Tev dixwazin li ber xwe bidin. Gelê me ji di wê baweriyê de ye, heke bê-dengiyek çêbibe hingê waliyê dagîrkeriyê ji wê bêhtir har bibe û cesaretê bigire. Li gora vê rewşê jî, hejmara yên werin koçberkirin bi yekcarê wê zêdebibe.

Daxwaza teviya gel eve, ku qampanyaya protestoyê ya girseyî û ramyarî bi lez were destpêkirin. Xebatên ji bo vê daxwazê li gelek deverên welat dibin.

Sirra qirkirina li gundê Gêrê ronahî bû

Roja 21'ê Hezîranê encumaneka ji 30 kesan li gundê Gêrê hûrkolîn û legerînekê çêkir. Di nava endamên encumanê de ev kes jî hebûn: **Ferît Îlsever** (Serekê Gelemperiya Partiya Sosyalist-SP), Endamên Komîteya Serokatiya SP, **Hatip Dîcle** (Serokê Şaxê Komeleya Mafên Mirovan li Amedê), Endamên Komîsyona Şaxê Komeleya Mafên Mirovan-İHD li Amedê, Advokat **Zubeyir Aydar** (Serokê Şaxê İHD li Sêrtê), bi navê buroya advokatên li Amedê Advokat **Fethi Gumuş** û endamên weşan û rojnameyan.

Berî ku encuman here gundê Gêrê bi sê rojan, gundî li gundê Bizinan hatin bi cih kirin. Berî ku encuman here wir, dagîrker ji gundiyan dixwazin ku nepeyivin û gundiyan bi dijwarî tehdît dikin. Cerdevanan jî rind amade dikin, da baş bizanibin çawa xwe bilivînin û çi bersivê bidin.

Nemaze, gava encuman diçe gund, rastî êrîş û sixêfên cerdevanan dibe. Cerdevan, bi tayvbetî berê xwe didin **Zubeyir Aydar**. Dijunên xwe dibarînin ser wî û dibêjinê, *"Birayê te li çiyan terorist e, tu wê pirsên me helbikî?"* **Aydar**, di wê zanabûnê de bû, ku ev provokasyon dixwaze gera hûrkolîna encumanê birawestîne û sabotajeka berê xwe dide vî tiştî ye. Lewma bi zanabûn xwe li hemberê vê êrîşê dilivîne.

Bilî hemû xebatên avakirina astengan, endamên encumanê karîn bi hinde gundiyan re bipeyivin. Encuman, gera xwe ya hûrkolînê paşê zivirand raporekê û xalên pêwîst weha daxweyan kir:

"1- Endamên weşanan piştî roja 11'an destur girtine, ku bikaribin biçin gund. Ev xalek bû di tariyê de mabû, ku divibû were ronahî kirin.

"2- Berî gera me bi sê rojan, Serleşkerê Alaya Cendirman û waliyê êrdima Sêrtê bi xwe hatine gund. Civînekê bi serekê cerdevanan Bahattin Aktug re çêkirine. Ev jî bû sedemek, da li ser gundiyan posîdeyan bigerine û gundî ji encumana me werin rabirrîn (tecrît kirin).

"3- Bilî çar parêzkaran, pirraniya gundiyên hatine kuştin malî û zarokên mirovên bê-guneh in, ku hema hema bi tevayî 'parêzkariye' nepejirandine. Zarokên û maliyên wan kesên bê-guneh in, an mirovên van kesên 'parêzkarî' nepejirandine ne, ku ji bo kar çûne bajarên İzmîrê, Stanbolê û hwd. Gundiyê 15 salî **Omer BEKTAŞ** *ku di vê qirkirinê de hatiye kuştin, berî were kuştin gotiye, 'Bi bextê Kurdistanê min nekujin, ez jî dixwazim tevlî we bibim.' Lê vê bersivê girtiye, 'Ez binime Kurdistana te' û paşê wî dane ber berikan. Herweha tiştek din jî gelekî bala mirovî dikişîne ser xwe;* **Omer BEKTAŞ** *endamê malbatekê ye, ku 'parêzkarî' nepejirandiye.*

"4- Şer ji êvarî saet 21.'an heya saet 3'yê beyanê, bi gelek caran seknandinê domaye. Bi piyan 15 kêliyan dûr ji gundê Gêrê, li gundê Koçyurdu komên xweser hebûn; bi piyan saetek dûr ji gundê Gêrê, 'Tabur'a Cendirmeyên Komando heye û herweha dîsa bi piyan saetek dûr ji gundê Gêrê, gundê Beho Axa heye ku li êrdimê weke serekê 'parêzkaran' dihê nasîn. Lê ji van tu kesî xwe tevlî vê bûyerê nekiriye. Ev jî xaleke gelekî pêwîst e, ku divê bi baldarî were hûrkolîn û lêgerîn. Piştî ku dengê çekan sekiniye bi saetekê, gava tîrêjên beyanê lêdixin û ronahî dadikeve, devên fermî (resmî) PKK gunehkar kirin. Başe, em dipirsin, ma li ku derê ne ev 100 endamên PKK, ku hun dibêjin vê qirkirinê pêkanîne? Ma di saetekê de erd qelişî û ew jî ketin kûriyên erdê gerdûnê?

"5- Weke em agahdar bûn, berî hingê li gund yekeniyên leşkerî û 19 'parêzkar' hebûn. Berî qirkirinê bi demeka kin yekeniyên leşkerî ji gund derketine! Ji 19 'parêzkaran' ji tenê çar 'parêzkar' wê şevê li gund mabûn. Ma gelo ev jî ne xaleka heya were gotin tarî ye?

"6- Li gund 60-70 mal hene. Lê tenê çar xanî hatine şewitandin. Xaniyên hatine şewitandin bi taybetî hatine hilbijartin. Sisê ji wan, malên wan kesan in, ku 'parêzkariyê' nepejirandine. Weke ku gundî dibêjin, bi bikaranîna çekên agirî (lavê) xanî hatine şewitandin. Hema li kêleka xaniyekî hatî şewitandin, avahiya dibistana gund jî heye, ku berî hingê weke qereqolekê dihat bikaranîn û di şeva qirkirinê de jî bi tevayî hatiye valakirin; encumana me tespîtkir, ku êrîşbaz hîç destê xwe nedane vê avahiyê, gava ku dihê zanîn PKK pêşemîn êrîşan dihêne ser saziyên bi vê nolê. Gava em bûyerên berî niha jî binin bîra xwe, rewşa avahiya em kada (behsa) wê dikin, bi taybetî bala me dikişîne.

"7- Li aliyê gund ku êrîşbaz êrîşa xwe anîne ser gund, 80 metre dûr ji gund, xaniyekî bi serê xwe heye. Ev xanî yê miroveki 'parêzkaran' e. Lê tenê şopa berikekê jî di vî xanî de nîn in. Ma gelo ev rewş, tiştekî tesadufî ye?

"Gava Konferansa Parastin û Hevkariya Ewrûpa-AGÎK didoma, ev bûyera tarî pêkhatiye. Encumana me vê xalê jî weke xaleka pêwîst tespît dike, ku divê li ser bi kûranî were ramanîn û fikir kirin.

"Encumana me, bala hemû parêzkarên demokrasî û mafên mirovan dikişî ne ser vê pirsê. Daxwaz hene, ku ev mirovên me yên bê-guneh tevlî xwîna xwe werin binerd û gorîkirin. Lewma divê bê gotin, qirkirina li gundê Gêrê were ronahî kirin. Em bala mirovatiyê li ser vê rastiyê bi dijwarî dikişînin.

23. Hezîran 1990"

Rojnameya "Halk Gerçeği" û kovara "2000'e Doğru" hatin qedexekirin

Du dengên dîn ên weşanên sosyalîst hatin birrîn. Roja 28'ê Hezîranê dagirker agahî gihandin rojnameya **"Halk Gerçeği"** û kovara **"2000'e Doğru"** ku hatine qedexekirin. **"Çapxaneya Ilicak"** jî, ku herdu weşanan çapdikir, ji bo 10 rojan hate girtin.

Biryara qedexekirinê, bi biryara Serokatiya Komîteya Koordînasyona Rewşa Şidandî ya girêdayê Wezîriyeta Karên Hundurî ya roja 27.6.1990'an hate danezanekirin. Ev biryar jî bendên Biryarnameya bi Hejmara 424'an ji xwe re bingeh girtiye.

Di biryara qedexekirinê de ev hatine nivîsandin: *"Bervajî weşandina bûyer û nûçeyên li êrdimê* (li Kurdistanê) *û li ser vê bingehê belavkirina nûçe û gotarên li derveyî rastiyê. Bi vê riyê weşandin dibin, ku nîzama dewletê li êrdimê bi dijwarî birîndar dikin, gelê êrdimê dibin ber heyecanê û nahêlin hêzên parastinê wezîfeyên xwe weke pêdivî be bi cih bînin. Lewma li gora hikmê benda zagonî ya 1/a ji Biryarnameya bi Hikmê Zagonî Hejmar 424'an, bi şertên zagornî di vê pirsê de ev tedbîr hatine girtin."* Herweha, bikaranîna gotinên weke "namus", "ol", "êşkence", "koçberî" û hwd. di rojnameyê de, bûne hiceta qedexekirina **"Halk Gerçeği"**. Rojnameya **"Halk Gerçeği"** piştî biryarnameyên dagirker û faşîst, roja 22'ê Nîsanê 1990'an dest bi weşanên xwe kiribû û tenê karî neh hejmar derbixeve. Ji van hejmaran jî, hejmarên şeş û neh hatibûn komkirin û belavkirina wan qedexekirin. Midurê karên nivîsan **Îsmaîl SAFTER** jî, ji ber gotora xwe ya bi navê **"Gotina me ji bo kesên fahmdikin"**, ku di hejmara şeşan de bi navê wî hatibû weşandin, li gora birîndarkirina benda 142/3 ya Zagona Cezayî ya Tirkiyê, roja 22'ê Hezîranê 1990'an derêxistibûn pêşiya Dadgeha Parastina Dewletê-DGM li Stanbolê. Di pirsyariya yekemîn de hatibû girtin.

Piştî qedexekirina rojnameyê, bi navê rojnameya **"Halk Gerçeği"** berpirsiyar û xwediyê wê **Îsmet ATEŞ**, roja 28.6.1990'an vê daxweyaniya li jêr ji bo weşanan û teviya awira gelemperî çêkir:

"Terora dewletê ya bi biryarnameyên SS (Surgun û Sansur) li ser gelan dihê gerandin, bi hemû çavsoriya xwe didome. Girtina Kurdistanê ji bo weşanan, terora bi koçberkirin û sansura li ser weşanan dijwar dibe, bi qedexekirina weşanên **'Halk Gerçeği'** *û* **'2000'e Doğru'** *xwe gihandiye gehîneyeka nuh. Terora ku bi vê jî têr nabê, çapxaneya weşanên me çapdike jî da girtin û bi vî awahî tengezariya xwe ya li hemberê biryardariya me berçavî kir.*

Weşanên mezin, ku di kefçiyeka avê de ba û bahozan radikin, li hemberê van bûyerên dibin bi bêdengî di enişkekê de man; ev jî heya were gotin bala mirovî dikişîne ser xwe. Weşanên mezin, li gora fermanên 'Waliyê Super' û bi nêrîna xwe nêzîkkirina bi 'heyecana leyistina gokê ya millî' li derbarê rastiya Kurdistanê, bûne hevpar û şirîkên suc û gunehên dewleta Tirk. Rawestandina weşanan, girtina çapxaneyan nikarin dengê weşanên şoreşger û demokrat bifetisînin. Bilî hemû dek û dolaban û terorê, em danezane dikin, ku emê bi biryarî weşanên xwe bidomînin, ji ber ku em xwe li pêşberê gelên xwe bi berpirsiyar dibînin û em di zanîna delamet û berpirsiyariyên xwe de ne. Li hemberê van astengan, ku komînîkasyona gelên me yên mafên sirûştî ne radiwestînin, em bang li hemû awira gelemperiya demokrat dikin, ku hişyar xwe bitevgirine."

Kovara **"2000'e Doğru"** jî, piştî biryarnameyan neh hejmar derket. Ji van du hejmar hatin komkirin û nehiştin werin belavkirin.

Piştî qedexekirinê, midurê karên nivîsan ê kovarê **Huseyîn KARANLIK** daxweyaniyek ji bo weşanan û awira gelemperî çêkir û weha got:

"Eve, nêrîna rejîmê li derbarê demokratî û azadiya weşanî. Eve, veristina wan ji bo pirsa Kurdan.

"Eve bûn sê meh in ku biryarname derketine. Rejîm bi van biryarnameyan kîjan pirsê verisand? Ma karî tevgera pêşmergeyan birawestîne, ma karî nehêle ku gel rastiyan hîn bibe? Dema derbasbûyê vê şanî me kir: Pirs bi darê zorê nikare were veristin... Dar zorê, nikare serê gel biçemîne. Ev rastî, dereng an zû, wê xwe bide pejirandin.

"Xwe-xapandineke mezine, gava em pirsê weke pirsa **'2000'e Doğru'** *bibînin. Em pêşniyar li hemû kesên ku terora serdest dibînin dikin, ku hindekî biramînin. Li hemberê xeniqandina* **'2000'e Doğru'** *bê-deng nemînin! Gava tenê temaşe kirin hebe, weşanên azad jî nabin, mirov nikare bibe parêzkarê azadiyê.*

"Pirsa bingehîn dîsa pirsa weşanan e. Hêvîdariya me heye û em li bendê dimînin: Weşan wê bersiva pêdivî bidin vê bikaranînê. Saziyên demokratîkî û awira gelemperî, wê dij-rabûneka mezintir jî dij-rabûna gava danezanekirina biryarnameyan şanîbike."

Berî niha jî roja 15.6.1990 kovara **"Deng"** hatibû qedexekirin.

Berpirsiyarên kovarên bi navên **"Deng"**, **"Devrimci Mücadele"**, **"Emek"**, **"Emeğin Bayrağı"**, **"Halk Demokrasisi"**, **"İşçiler ve Politika"**, **"Medya Güneşi"**, **"Sorun"**, **"Sosyalizm"**, **"Siyaset"**, **"Yeni Demokrasi"**, **"Yeni Öncü"**, **"Komün"**, **"Çağdaş Yol"**, **"Kivilcim"** û **"Hedef"** bi hev re daxweyaniyeka hevpar danezanekirin. Qedexekirina weşanên rojnameya **"Halk Gerçeği"** û kovara **"2000'e Doğru"** protesto kirin û banga rabûna li dijî bikaranînê bilindkirin.



Di daweya Îsmaîl BÊŞÎKÇÎ de rûniştina dadgehî ya sêwemîn



Zanyarînas **Îsamîl Bêşîkçî**, ji roja 12'ê Adarê 1990'an heya niha di girtîgeha Sagmalcilar de girtî ye. Rûniştina dadgehî ya sêwemîn ji bo daweya wî roja 19'ê Hezîranê 1990'an di avahiya Dadgeha Parastina Dewletê-DGM Hejmar Dido de li Stanbolê çêbû.

Î. Bêşîkçî, ji ber pirtûkên xwe yên bi navên **"Kurdistana di Nava Dewletan de Dagîrbûyî"**, **"Zanyarî-Bîrdoza Fermî, Dewlet-Demokrasî û Pirsa Kurdan"** û **"Rewşenbîrek, Rêkxistinek û Pirsa Kurdan"** hatiye girtin. Ev hersê pirtûk hatine komkirin û qedexekirin. **Î. Bêşîkçî**, ji ber "karê kêrîkariyê" dihê "gunehbar" kirin û ji ber her pirtûkeka wî, li derbarê wî di navbera 7,5 heya 15 salan cezayên hepsê dihê xwestin.

Di rûniştina sêwemîn a daweyê de bêhtirî 600 hevkar tevlî rûniştinê bûn û daweyê şopandin. Lê ji ber piçûkiya eywanê hindik kes karîn derbasî eywanê bibin. Polisên endamên "hêzên çalak" dora avahiya DGM zivirandibûn. Bi dar û jopan êrîşî şopdaran kirin. Pirraniya wan birîndar kirin. 25 kesan jî girtin û tevlî xwe birin. Navê hinde kesên hatine girtin ev in: **Sultan Aygun, M. Alî Bulut, Îlhan Oztîn, Adil Yavuz, Fatma Dundar, Kakîr Yazar, Erdal Karaaslan, Umît Kaya, Ayla Altinişik, S. Okçuoglu, Muslum Demîr, Samî Karakoyun, Şerafettîn Talî** û **Mahmut Metîn**.

Di nava şopdarên di eywana piçûk de; mebus, endamên sandîkatan, berpirsiyarên balyozxaneyên Almanya û Hollanda yên li Stanbolê jî hebûn. Sawcî, berî ku şopdar derbasî eywanê bibin, dest bi xwendina îddîanameyan kirin.

Sawciyan di îddîanameyên xwe de van daxweyan kirin: *"Nivîsevanê pirtûkên bi navên* **'Kurdistana di Nava Dewletan de Dagîrbûyî', 'Zanyarî-Bîrdoza Fermî, Dewlet-Demokrasî û Pirsa Kurdan'** Îsmaîl Bêşîkçî, *bi şêweya jarkirina hisên millî bangeşiya kêrîkariyê dike û em gihane wê baweriyê ku nijadperestî dike. Li derbarê wî ji ber berziman kirina van sucên li jêr daweyek vebûye, ku dibêje: Kurd neteweyekî cuda ne, xwediyê ziman û çandeka cuda ne, di girtîgeha Amedê de bêhtirî 40 ciwanên Kurdan ji ber parastina pênasiya xwe ya Kurdî hatine kuştin, li Tirkiyê êrdimeke bi navê Kurdistanê heye û Kurdistan di salên 1920'an de bi bikaranîna ramyariya 'perçebike û birêvebibe' ya Kemalîstan ku hevkariya împeryalîstên Îngilîzî û Frensî dikiran hatiye perçekirin... dewlet nahêle ku netewê Kurd xwe bigihîne rizgariya xwe ya neteweî û azadiya xwe, Kemalîst ji aliyekê Kurdan qirdikin ji aliyê din jî ala xwe ji bo gelên bindest mîna rêberek be dihejînin."*

Îsmaîl Bêşîkçî guhê xwe hîç neda gotinên sawciyan û tevlî dengê kutana çepikan vê axiftinê pêşkêş kir: **"Gava min ji girtîgehê dihênin vir, ez rûberê pirs û zehmetiyên pêwîst dibim. Di nezaretxaneyê de jî dest bi kelepçe min didin rûniştandin. Ez dihêm rûniştina dadgehe, ez dibînim ku polîs li şopdaran dixin. Li vir jî em ketine pêşiya ramyariyeka terorê. Dewleta Tirk di vê dawiyê de li gundê Gêrê 27 hemwelatiyên Kurd kuşt; lê vê qirkirina xwe dixe stuyê PKK. Nabe, em ve tu caran napejirînin (qebul nakin). Ev qirkirineke, ku ji aliyê hêzên dewletê pêkhatiye... Weşanên Tirkî mîna buroyeka MÎT dixebitin. Ez wan jî protsto dikim..."**

Advokatên **Îsmaîl Bêşîkçî** jî hinde axiftinên cuda pêşkêş kirin. Di axiftinên xwe de, êrîşa polîsan a li ser şopdaran, girtinan, bi niyetên nebaş çêkirina pirsyariye di eywaneka piçûk de, pêşkêş nekirina hoyên pirsyariyê yên baş û liva alîgiriyê ya encumana dadgehê protesto kirin. Lewma gotin, *"Em xwe ji daweyê didin paş û parêzkariyê nakin, herweha mandatê me jî di bin van hoyan de xwe naparêze..."*

Paşê **Î. Bêşîkçî** dîsa mafê peyvê girt. Di gotinên xwe de eşkere kir, ku ew jî tevlî protestoyên advokatên parêzkar dibe û dadgehê napejirîne û gotina xwe weha bire dawî; **"Êdî ez bersiva tişteki nadim."**

Rûniştina daweya **Îsmail Bêşîkçî** ya li pêşiya me, roja 25'ê Tîrmehê 1990'an wê çêbibe.

Di dadgeha Dusseldorfê de girêdana awerte û terora hakiman

Daweya PKK li Almanya weke daweya sedsalê dihê binavkirin. Di rûniştina vê daweyê ya 61'an de, roja 19'ê Hezîranê mirov bûn delîlê bikaranîneke nuh a hakiman. Serekhakimê daweyê Belker, karvaniya xwe ya tehdîtkirina girtî û advokatan domand.

Di vê rûniştinê de gotinên "şahîdiya" serkomîsêrê BKA (Daîreya Krîmînalî) dihatin guhdar kirin, ku koma ew endamê wê ye bi destpêkirina daweya PKK hatiye avakirin û ev kom wezîfeya parastina şahîdên derewîn girtiye ser xwe. Advokat "şahîdî" xistin nava tengasiyên mezin. Alîkarî û bersivên amade yên ji aliyê hakim û sawciyan nebûn çare. Hakim û sawcî lewma, dîsa destpêkirin serî bidin provokasyonên nuh.

Armanca encumana dadgehê eşkere ye. Hakimên ku tu caran nekarîne bibîn şaxên biryardayinê, li gora dîrektîf û fermana distînin, dîsa berên xwe dan livên dîktatorvanî. Rastî jî ev liv layiqê taybetiyên dadgehê ne! Ji ber ku tu caran di vê daweyê de hiquq û ehlaq nehatiye dîtin. Di her rûniştin û bikaranîneke de, mirov perçiqandina mafên mirovan û prensîbên hiquqê ji aliyê sawcî û hakiman dibînin.

Di pêşveçûna daweyê de xalekî krîtîkî gihabû ber devê derî. Şahîdên derewkar ên bi çîrokên derewîn hatine têkûz kirin, yeko yeko dihênin rûniştinên dadgehê. Pêşî yek ji wan, kesê bi navê Hasan Dogan anîn. Hakim û sawcî bi leyistokên hiquqî nehîştin xulamê wan devê xwe veke. Lê nekarîn birawestînin, da girtî û advokat vê bikaranînê nehiliminin awira gelemperî.

Vêca dor hatibû Nusret Aslanê ajan, derewkar û virrekê mezin. Lê belê nas e, ku li nik cambaz û "hunermendên" hiquqê dawiya leyistokên gemar nayê. Belê derfet jî nebû, da Nusret Aslan bi azîneyên dema Hasan Dogan bidin peyvandin.

Serekhakim Belker çareyekê ji bo vê jî peydakir. Bi bikaranînên xwe, di eywana dadgehê de wê teroreke biafirandibana; girtî û nîv-girtiyan rûberê provokasyonan bikira; wan bida girtin; cezayên ne-tevlî-bûna rûniştinan bida wan; îmaja "tehdîta PKK di eywana dadgehê de" bida serdestkirin û di dawiyê de bê ku girtî bikaribin werin eywanê -bê girtî, şopdar û parêzkaran- daweyekê birêvebibiran. Paşê navê vê jî, wê danîbana pirsyariya hiquqî ya demokratîkî.

"Ezbenî" Belker di rûniştina 61'an de kompolya xwe pêkanî. Pêşî bang li şopdarekî Kurd kir, ji bo ji eywanê derkeve. Lê ev şopdarê Kurd ji binî nehatibû û ne di eywanê de bû. Li ser vê bingehê hakim Belker rewşê germkir. Lê girtî û nîv-girtî hişdarê vê leyistokê bûn. Ji nîv-girtiyan Alî Sapan bi mafdarî li dijî liva Belker derket. Ji wî re got, "Di serên we de bilî vê ji xwe tiştek nîne, hema darekê ji bixin destê xwe û li me bidin." Girtî tev piştgiriya dij-rabûna Alî Sapan kirin.

Sawcî vê dij-rabûnê weke firsend û delîvekê ji xwe re zanîn. Li derbarê Alî Sapan û sê nîv-girtiyên din cezaya dîsîplînê xwestin. Hakimên daweyê guh nedan gotinên dij-rabûnê û ji bo çar rojan cezaya hepsê dan Alî Sapan.

Di vê rûniştinê de, plana li derveyî eywana dadgehê hîştina girtiyan ji aliyê encumana hakiman û bikaranîna di vê riyê de, ji aliyê girtiyan û parêzkarên hiquqî bi dijwarî hatin pîşange (teşhîr) kirin.

Lê Belker dîsa nesekinî. Darê "Prusya" di destê xwe de her hejand. Axiftina Selahattîn Erdem birrî, ku bi navê hemû girtiyan diaxifî. Axiftina nîv mabû, ji aliyê H. Hayrî Guler hat dawî kirin. Axiftina Mehmet Saît Yildirim jî, ku ji xwe kin bû, bi berdewamî her bi vî rengî hate birrîn.

Ev liva encumana dadgehê ya dîktatorvarî bi dîrûşmeyên weke, "Lêxe gerîlla lêxe, Kurdistanê avake" û "Bijî PKK" ji aliyê girtî, nîv-girtî û şopdarên Kurdistanî yên hevkar hate protestokirin.

Encumana dadgehê, bi hiceta ku dîrûşme bangine û gava dîrûşme dibangîn kulmên xwe hejandine, cezayên sê caran ne-tevlî-bûna rûniştinên dadgehê da girtiyên bi navên Selahattîn Erdem, M. Saît Yildirim, H. Hayrî Guler û Alî Aktaş. Girtî ne biryarê û ne jî encumana dadgehê pejirandin; tevlî bangîna dîrûşmeyên hevkariyê ji aliyê şopdaran, vegeriyan girtîgehan.

Di rûniştina 63'an de roja 26'ê Hezîranê, ji girtiyên şoreşger tenê Alî Haydar Kaytan, Meral Kidir û Kurdê bi navê Ekrem Gungoze di eywana dadgehê de hebûn. Polîtîkvanên Kurd ên nîv-girtî jî li cihên xwe bûn. Eywan dîsa bi şopdarên Kurdistanê yên hevkar tijî bûbû. Tişteki ku hakim û sawciyan bi dijwarî aciz dike her eve: Di her rûniştinekê de hejmara Kurdên hevkar her diçe zêdetir dibe û di eywanê de dîrûşmeyen berxwedanê bi sazendî dihên bangîn. Sawcî di daxweyaniyên xwe yên cihêreng de digotin, hejmara şopdaran wê her biçe kêmtir bibe. Lê em dibînin, ku her roja dadgeh hebe li pêşiya avahiya dadgehê welatparêzên Kurdistanê xwepêşdanan dirust dikin. Heya dawiya rûniştina roja 61'an, ji bo şopandina pirsyariyan tev bi hev re 4.000 hevkar hatibûn eywana dadgehê. Di her rûniştinekê de eywan bi dîrûşmeyên berxwedan û hevkariyê dilerize.

Di rûniştina 63'an de, ji ber liva dîktatorvarî ya encumana dadgehê, ji girtiyan Alî Haydar Kaytan xwest daxweyaniyeka kin çêke. Lê "ezbenî" Belker destur neda axiftina wî. Li ser vê nîv-girtî tev, bi armanca axiftinê destên xwe bilind kirin. Hakiman ji bo axiftinê destur nedan yekî jî. Ne tenê yên dihatin pirsyarkirin destura axiftinê nestandin, advokat jî nekarîn destura axiftinê bistînin.

Tiştên di vê dadgeha Almanya de dibin ev in... lê dîsa jî Almanya ji xwe re dibêje ez parastvanê hiquqê û dewleteka hiquqî me. Kî dikare behsa aliyê hiquqî yên van bikaranînan bike? Weke girtî jî dibêjin; dadgeha Dusseldorfê jî mêj ziviriye qişleyeka Prusya.

Rûniştinên li pêşîn roja 31'ê Tîrmehê dîsa wê destpêbikin.

Geştêk bo Kurdistanî Bakurê-Rojava

-7-

"Komeley Nûr yan Nûrçiyekan û basêk"

Mehabad Kurdî

Bêguman dirustbûnî her komele û rêkxirawek we grûpêkî ciya ciya le her kat û şiwênêk da bê ho û hel û taybetî xoy heye ke kar dekene ser rêrew û rêbazî ew komeleye yaxud rêkxiraweye. Herweha lewaneye zor cariş hewil bidrê rastiyekan bişêwênrên û le layen kesan û giroy tirewe rûy pakî rekxiraweken pis bikrên û riswa bikrên û ca bo her mebestêk bê, belku rejîmekaniş dekewne watewat û propaganda kirdin bo zirandinî nawî her kesêk û komeleyek û partiyek ke legel berjewendiye gendelekanî ewan da negûncên û yeknegirnewe.

Helbete min lêreda natwanim be dûr û dirêjî basî komeley Nûr an Cemaet El Nûr û Nûrçiyekan bikem, çunke Kurd guteni: Em hewîre awêkî zor dekêşêt. Ca be pêy zaniyarî û serçaweyekewe lem base dedwêm û herweha xom be serdanêkî taybetiyewe çûme Kurdistanî-Bakur û Turkiya zor şitim bo run bowe û detwanim lêreda bo xiwênerani xoşewîst biyan xeme ser laperey bilawkiraweyekî Kurdî û hiwadarim mayey rezamendiyan bê. Helbete baskirdinî komeley Nûr be bê dest nîşankirdinî damezrênere serekî û belku rêberekey hîç manayekî ewtoy nabê. Înca naçar debîn le hengawî yekemewe destpêbikeyn wata le mamostay payeberz û zanay benawbangî mîlletî Kurd beheştî Bedîhulzeman Seîd Nûrsî.

Jiyanî xiwalêxoşbû mamosta Seîd Nûrsî

Mamosta Seîd Nûrsî le salî 1873'î zaynî le gundêkî ser be qezay Hîrat le nawçey Bêdlîsey Kurdistanî-Bakur hatote cîhanewe. Bawk û daykî Kurdin û gewrebûy heman nawçen. Le temenî not salî da rûy na berew xiwêndin we serperiştkerî lew biwareda Mela Ebdulley biray bû. Le temenî 18 salî da le hemû Turkiya da nawbangî derkird û be yekêk le zana hoşiyar û ziringekanî ewê edraye qelem, we ta ew qonaxey temenî hemû zanistekanî "Nehu", "Şerîf", "Belaxe", "Felsefe", "Mantiq", "Îsul El Feqih", "Zanistekanî Quran" û gelêkî tir, be corêk ke hemû madde û babete giringekanî leber kird. Bo nimûne beşêkî zorî meqamatî Herîrî û qamusî Muhîtî ta pitî "S" leber kird, we kitêbî benawbangî Cemhu El Cewamihî le zanistî Îsul El Feqih da be mawey yek mang leber kird. Leber zirekî û lêhatûyî basî Nûrsî bûye hemû nawendêk û be taybetî le nawende zanistiyekan da naznawî Seîd El Meşhûrî pêdira. Bêguman em bilimetî û lêhatiney Nûrsî bexilî kîney zorî le dujminekanî, êwaney ke herçende qutbî ser sifrey zanist bûn bizwand, tenanet em kîne û dijminkariye geyişte endazeyek ke carêk hendêk lew xoperistane rêyan lê girt û destiyan kird be hereşe lêkirdinî, Nûrsî musilmanane û leserxo pêy gutin, "Bimkujin, belam rêzî zanistitan le bir neçê û sumey îlm û zaniyarî bigrin!"

Mamosta Seîd Nûrsî le çoniyetî jiyanî rojaney da rêgey feylesûf û hekîmekanî girtibûyeber, zor giwêy be dinya û zirq û birqekanî ne eda. Zor car le paşmawey xiwardinekey le nizîk şare mêruleyekewe hel erişt, katê ke hoy ew kareyan lê epirsî, le welamda eywit, "Ewe yarmetiyekî mine bo ew netewe rêk û pêke û ew rejîme cemaweriye qeşengeyan." Daniştiwanî şarî Bazîd zor basî serdanî mamosta Nûrsî eken bo ser gorî xiwalêxoşbû hunerî nasrawî Kurd Ehmedê Xanî. Mamosta Nûrsî her le temenî bîst saliyewe wek siyasiyekî birtij rûy kirde gîrûgirftekanî gelekey, lew serdemeda le nawçey Mêrdînêy Kurdistan niştecê bû, belam katê fermandey nawçeke netirsî û lehatûyî Nûrsî bo derkewt, dûrîxistiewe bo nawçey Bêdlîs, belam Nûrsî Kurd kolî neda û hergîzaw hergîz nebûye dardest. Le maweyekî hêcgar kem da fêrî zanistekanî "Mêjû", "Cografya", "Matematîk", "Zindewerzanî" û zor le zimanekanî bêgane bû. Her lew katewe le layen hemû zanakanî Kurdistan û Turkiya we naznawî Bedîhulzemanî pêdira. Diway maweyekî kem rûy kirde Stanbol û nexşey projeyekî zanistî giringî kêşa ke le nimûney Camihulezherî Misr bû we nawî na Darulzehra. Her ke geyişte Stanbol hemû govar û rojnamekan ser dêrekaniyan terxan kird bo bexêrhatin û rêzlêgirtinî. Bo nimûne yekêk le rojnamekan ser dêrêkî be core nûsî bû, "Le asoy Stanbol -ewe gizingî mirovêk derkewt ke diruşmî jirî zîrekiyekey eşekêtewe." Le Stanbol çawî be Şêx Bexitêy muftî Misr kewt û le welamî pirsiyarêkî da, "Ray cenabtan çiye derbarey dewletî Osmanî û netewey Ewrûpî?" Be zimanî Erebî wehay gut, "Ewrûpa emro awse be aynî Îslam û bernamekeyewe, we her rojê bêt em sikey dayenêt, dewletî Osmaniş herweha sikî pire be rêbazî Ewrûpawe û her rojêk bêt ewiş sikekey dayenêt!" Înca şêxî Misr be ser surmanewe witî, "Be rastî lawêkî weku to kes piştî nada le zewî. We be rastî welamêkî kurt û rast û rewanî wek em welame le zimanî Nûrsiyewe nebê dernaçê."

Le salî 1908'î z. da ke Muhemed Reşad û Komeley Îttîhad û Terraqî peyda bûn -ke nusxeyekî tewawî Masoniyet û Siyonîzmekan bûn- lew kate da Nûrsî le dijî wan Yekêtî Muhemmedî pêkhêna. Mela Seîdî Nûrsî zor car û bigre serapay jiyanî be eşkence û eş û azar û zîndan û dûrxistinewe le niştiman birdote ser, emeş her be hoy bîr û bawere resenekey bûye. Herweha yekê bû lew kele zanayaney ke be hemû şêweyek dijî Mustafa Kemal Ataturk û Kemalîstekan bûye û le ser em helwêsteş tûşî bigre û berdey zor bûye. Yekem dadgay le rojî 31.3.1909 da bo kirayewe û 15 hawrêy ew şehîd kiran û xoşî bend kira, belam behoy xopişandanî hezaran kes le berdem dadga da mamosta Nûrsî tenha maweyekî kem le zîndan da mayewe û zorî pêneçû le tirsî lêşawî cemawerî tûrê û helçû ber dira. Paş berbûnî le Stanbol be yekcarî royişt bo şarî Wan lewê xerîkî kitêb danan bû.

Le cengî cihanî yekem da weku efserêk beşdarî kirdûye û zor azayetî lê binrawe û le layen Rusekanewe be dîl girawe û dûriyan xisotewe bo seholbenanekey Sîbirya, belam her çonêk bûbê xoy derbas kirdûye le rêgay Almanyawe û lewê we bo Viyana lewê we bo Bulgarya û înca bo Stanbol gerawetewe. Heşt sal be dûrxisraweyî le Barla le Îsparta le layen sixurekanî Ataturk dewrey tenrawe û herweha 11 mang le zîndanî Eskîşehîr bend kirawe û înca bo Kastamonu ke nawçeyekî nizîk Deryay Reşe, dûrxirawetewe. Paş maweyekî tir dûbare dûrxirayewe bo Afyon û ta salî 1947 lewê mayewe. Le salî 1948 çiwarem dadga bo Nûrsî rêkxira.

Mamostay payeberz Seîd Nûrsî paş jiyanêkî pir le xebat û eş û azar û we be mirdinî xoy le temenî 86 salî da, le şewî 27'î Remezan da, le salî 1959 z., le şarî Ruha (Urfa)'y Kurdistan malawayî le xak û gelekey kird.

Mamostay beheştî Nûrsî le jiyanî da jinî nehênawe û her katê hoy jin nehênanekeyan lê epirsî le welam da eywit, "Erkî jin û mêrdayetî bew corey rezamendî xiway legel da bê be min nabrête ser, çunke hemîşe le narehetîdam û zîndan û dûrxistinewe û dadga kirdin le min çiya nabnewe û erkekanîşm zorin, ca bem halewwe erkî jin û mêrdayetî ke zor giringe be



min nabrête ser."

Mamosta Nûrsî zor kitêbî be nirxî le paş mawe ke emane hendêkiyanin:

1- Îşaret El Îhcaz, ke yekem kitêbî bû be zimanî Erebî.

2- Dadgay Cezayî Afyon, witarêkî zor be nirx û manaye ke leberdem dadga da xiwênduyetiyewe.

3- El Xutbet El Şamiye, le Dimeşq (Şam) le çap dirawe.

4- Zincîrê kitêbêk be nawî Nûr û Ronakî. Herweha çendeha kitêb û namilkey tirî heye ke le seranserî Kurdistan û Turkiya bilawbûnetewe û sercemî kitêbekanî xoy eda le 135 kitêb û namilkey hemeçeşin.

Çoniyetî peydabûnî û serîhildanî komeley Nûr-Ronakî

Paş salanî 1921 mamosta Seîd Nûrsî pêy naye qonaxî niwêy jiyanî, we nawî xoy na be Seîdî Duwem û diruşmî, "Ehuz û billahî min el şeytanî we el siyasetî"y kirde qanûnekî berdewam bo hemû laperekanî qonaxî jiyanî, her lem kate da şarî Ankaray becêhêşt û gerayewe nizîk şarî Wan le Kurdistan. Bew core le maweyekî kem da komeleyekî pêkhêna be nawî Komeley Nûr. Hendê car komelî Nûrişî pêdelên. Bernamey tewawî komelekeş le namilkekanî mamosta Nûrsî xoyewe wer egira. Paş maweyekî kem jimarey ew lawaney ke hogiryan bo komeley Nûr derxist tenha le Kurdistan û Turkiya da 3 mîlliyon law bû.

Bêguman eme karî kirde ser rewtî jiyanî roşinbîrî û ferhengî welat û qutabxane û danişgakan pir bûn le layengiranî Komeley Nûr, êsta le Turkiya û Kurdistan bew layengirane elên Nûrçî -M.K.- em Nûrçiyane bûne hoy kipkirdinewey dengî CHP-Partî Gelî Kemal Ataturk we labirdinî Îsmet Înonu cênişînî Ataturk le ser kursî hukimranî. Namilkekanî Nûrsî karigeriyekî gewreyan hebû le ser daniştiwan û komel. Ataturkî zordar bem karey Nûrsî û komelekey cêy pê leq bû, we destî kird be qedexekirdinî hemû çalakî û bizutneweyekî Îslamî û dûrxistinewey rêberî Komeley Nûr wata mamosta Nûrsî bo Barla le Îsparta. Mirov her le qisekanî Nûrsî ra dezanêt ke ew bîr û bawerî çon bûye û bo çi têkoşawe. Bo nimune le berdem dadga da bem corey xiwarewe dedwê, "Belê, ême komel in, komelêk in ke le hemû çerxêk da eguncê ziyad le 400 mîlliyon kes endamî bê, we ew 400 mîlliyone rojê be layenî kemewe pênc car peywendî xoyan niwê dekenewe, we hemîşe diruşmekeyan ke diruşmî 'Înnema el Muminîne Ixwetun" wa le ser zimaniyan.

Her wek le seretawe basman kird zanay benawbang Mela Seîdi Nûrsî zor tuşî bigre û berde û teng û çelemey jiyan bûye, heta diwa salekanî temenî jiyanîşî her be derd û keserewe serî nawetewe û hemîşe dilsozî xak û mîlletekey bûye. Paş koçî diwayî Nûrsî Komeley Nûr -be taybetî lem salaney diwayî da (heştakan)- weku caran nemawe bo û belku dezgay sîxur û polisî Turk -MÎT- xoy nawe rêzekaniyewe bo şêwandin û bekar hênanî le pênawî berjewendî rejîmî faşistî Turkiya da. Nûrçiyekan ke basî Kurd û Kurdistaniyan bo bikey çawyan eçête piştî seryan û hezareha bir û biyanûy nabecêt bo ehênnewe, wek delên Nûrsî fermûyetî, "Ehuzu billahî min el şeytanî we el siyasetî" yan dirust bûnî Kurdistanêkî azad le berjewendî netewey Îslam da niye û em ayete pirozeyan le bîr çûye ke defermiwêt, "Ya eyuhelnasî înna xeleqnakum min zekerin we unsa we cehelnakum şihuben we qebayile liteyarefu înne ekremekum înde Ella etiqakum." Wata, ey xelkîne min êwem xulqandiye le nêr û mê, kirdûme gelan û çendan hoz bo ewey ke bizanin berêztan lay yezdan ewanen ke ziyatir teqwa û peristin deken. Regezperestekanî netewe serdestekanî dagîrkeranî Kurdistan ca çi Ereb an Turk an Faris bin, her ke mesele dête ser Kurd û Kurdistan kilkiyan rep deken û şir û tirit lê desûn û le hemûy seyirtir eweye ke ew mafey be xoyanî rewa debînin bo to narewa, diyare "banêke û dû hewa" key le mer xoman be xorayî û gotre newitrawe... bêcge leme Nûrçiyekan xoyan witekanî Seîd Nûrsiyan birçotewe û lewaneşe be enqest pişt giwêy bixen. Ew Nûrsiyey ke le kilkekanî Ataturk ne eslemiyewe û lepêş dem Xurşîd Paşay serokî dadgay Kemalîstekan ke 15 têkoşerî hawrêy lesêdareda. We le tenişt deyeha endamî komeley Îttîhad û Terraqî da hesta û gutî, "Min yekêk le tawanekanim eweye ke xem bo nawçe xorhelatiyekan, Kurdistan exom, we daway danewey mafekanî ekem, we hemîşe hewil edem ke bigatewe be karwanî huner û zanistî û pêşkewtinî rasteqîne da." Herweha mamosta Nûrsî le cêgayekî tir da delêt, "Min herçen kurî hemalêkî hejarî ew gelem, belam zor şadmanim çunke le amêzî kêwe sewz û rengînekanî ew nawçeye da pêgeyiwim, we êsteş ke bendî zîndanim û lew kej û kêw û hewraz û nişêwe rengîne sîhiryaney bêbeş û dûrxirawem her şadmanim, çunke her çon bê wêlim be şiwên melî aştî û azadî da ke bîbemewe bo ew gele, we wijdanî zordaran û sitemkaranêkî weku êwe ebizwênim!"

Nûrçiyekan le rojgarî emro da pêkdên le hendê qutabî zankokan, piyawe ayinyekan, muçexoranî naw şar, serbazan û kesanî tir. Ew Kurdaney ke Nûrçîn, hendêkiyan be tewawî seriyan lêşêwawe û kewtûnete jêr karigerî Turke netewe perestekan û ew sixuraney ke be ziman delên musilman biray musilmane û be kirdeweş herçî le destiyan bê deyken dijî gelî çewsawey Kurd le Kurdistanî jêrdestî Turkiya. Helbete rejîmî faşistî Turkiya zor be dilxoşiyewe weku bapîrê gewre Osmanî û Kemalîstekanî we le jêr perdey şarawey ayin da hemû telekebaziyek saz deka bo le beyin birdinî ew mirove dilsozaney ke be teng gel û welatewen. Heta hendêk lew Kurdaney ke Nûrçîn be tewawî dijî amancî gelekey xoyan ewestin û propaganda dijî bizutnewey rizgarîxwazî Kurdistan û rêkxirawekanî eken. Bêguman MÎT lem kare da destî balay heye û hemîşe koşiş dekat bo pis kirdinî nawî ew rêkxirawaney ke daway azadî Kurdistan eken we le serûy hemûyanewe Partiya Karkerên Kurdistan-PKK. Ca lem meydane da zor car giftûgo û miqomiqo le nêwan Nûrçiye Kurd û Turkekan dête arawe û hendêk cariş Kurdeke tûşî metirsî û girtin debê, çunke çawî MÎT her le ser Kurdekeye nek Turkeke! Lêreda be pêwîstî dizanim wek belge çend dêr le namey yekê le Nûrçiye Kurdekan bihênmewe ke bo minî nard bû, we basî ciyabûnewey xoy têda kirdiwe le komeley Nûrçiyekan. Ew bira Kurde nusiwyetî, "Nûrçiyan gote min tu çima pesnê Kurdan didî? Min jî got, ez Kurd im, ezê pesnê Kurdan li hemû deran bidim. Min gelek caran pesnê Kurdan û Partiya Karkerên Kurdistanê-PKK dida. Wan jî gote neke. Ji ber vê ez ji Nûrçiyan veqetiyam." Lê kotayî da hiwadarim tiwanibêtim şitêkî zor biçûkim encam dabê. Helbete hîç şitê bê kem û kurî nabê û kesîş le pirê nebûye be kurê!

Serinc:

Bo em witare be şêweyekî serekî sûdim le namilkey mamosta Seîd Nûrsî Bedîhulzeman dijî Ataturk lewe şorişgêrî musilman û qaremanî Kurdistanî-Turkiya wergirtûye. Em namilkeye le nûsînî kak Hêmin Eziziye û le 1981 z. le Kurdistanî-Rojhelat le çap dirawe û morî Çapemenî Seydiyan Mehabadî le sere. Nûserî namilkey nawbirawîş wek xoy dest nîşanî kirdûye, sûdîle dû serçawe wergirtûye bo amadekirdinî namilkekey ke emanen:

1- Min El Fikir We El Qelib, Seîd Remezan El Botî, helbete danerî her Kurde û xelkî Kurdistanî jêrdestî Suriye ye.

2- Yeqzet El Îslam Fî Turkiya, Enwer El Cundî.

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku bi berhemên xwe yên dîrokî û dewlemend dihê nasîn

RUHA

- IV -

CIHÊ ÊRDIMA RUHA DI TÊKOŞÎNA ME YA RIZGARIYA NETEWÎ DE

Dema ku têkoşina me ya rizgariya netewî hîna di koçbera komî de bû, li êrdima Ruhayê xwe gihandibû girsên gel û bi xurtî pêşveçûbû. Taybetiyên dîrokî û civakî yên êrdimê vê pêşveçûnê bêhtir bi derfet kirin û bûn bingehek ji bo pêşveçûna xurt.

Axê Ruhayê yê ji bo çinandiniyê pirr e. Êrdima Ruhayê, êrdimeka Kurdistanê ya weha ye, ku axatî bêhtirîn li vir bi cih bûye û bingehek ji bo xwe avakiriye. Li gora vê ji, girsên gundî yên bê-ax û hêjar roj bi roj zêdetir dibin. Axayên li êrdima Ruhayê bûne perçeyeka avahiya ramyarî ya dagirkeriya Tirkan. Bi hîma xwe ku ji vê girêdanê distînin, axayên komprador li ser gundiyan zorbaziyeka eşirvanî û feodalî avadikin û vê sixleta xwe didomînin.

Pêwendiyên hilbirînî yên kapitalîstî li Ruhayê, li kêleka nakokiyên netewî nakokiyên çînî jî kûr kirine. Li êrdimê pirraniya gundiyan xîzan in, bê-ax û mal in, perîşan û belengaz in. Ji aliyê din ji pikolî û zilma axan li ser gundiyan gelekî dijwar e. Dij-rabûna gundiyên Ruhayê li hemberê axan û leşkerên dagirkeran, ji bo teviya Kurdistanê û li teviya Kurdistanê, xwediyê taybetiyên bi serê xwe ye. Di peyvajoyê de, birekî pêwîst ji rewşenbîran û xwendekaran li vir derketiye, ku xwediyê rayên çînî yên xîzan e. Bi vî awahî ji bo têkoşîna me ya rizgariya netewî û nûjen, hinde birên xurt ên bi-bîn bingeh, avabûne. Gundiyên bê-ax ên hêjar û xîzan, kom bi kom diherikin Tirkiyê û pêşemîn ji diçin Çukurova (li Edenê) û bi vî awahî dest bi koçekê kirine. Ji zarokên piçûk heya kalan bi hezaran gundiyên xîzan zivîrine karkerên demsalî yan jî karkerên axê yên berdewamî.

Dagîrkerên Tirk ji gelek aliyan ve destên xwe avêtine rewşa civakî ya Ruhayê, ku xwediyê nakokî û dubendiyên dijwar e. Ji aliyekê otorîteya kompradorên feodalî xurt kirine, ji aliyê din ji rêkxistiniyên olî û faşîst pêşvebirine.

Komên şovenîstên civakî yên Tirkiyê û komên netewîperestên burjuwaziya piçûk ên Kurdistanê ku li bajaran di nava derdorên teng de asêbûbûn, nekarîn li hemberê rêkxistinên faşîst û terora wan tiştekî bikin ku di dibistanan de û hwd... di qadên çandî, aborî û civakî yên dagirkeran de xwe bicihkiribûn. Li kêleka vê ji, bi hebûna xwe li êrdimê bûn kehniya rewşeka nebaş a bi serê xwe. Birên ciwan ji hisên şoreşgerî û netewî dûr kirin û berê wan dan aliyê xwe-înkarkirinê û rêdariyên reformîstî.

HILGAVTINA CURNÊ REŞ, JI BO TÊKOŞÎNA ME YA RIZGARIYA NETEWÎ RUHAYÊ ZIVIRAND KELEHEKE BRXWEDANÊ

Hîna dema ku tevgereke komî bû, PKK berê xwe da êrdima Ruhayê. Rewşenbîrên welatparêz ku ji nava rêzên gundiyên xîzan dihatin, li êrdimê ji bo rêkxistiniya rizgariya netewî bûn destekên bingehîn ên pêşemîn. Di sala 1977'an de li navenda bajarê Ruhayê, navçeyên Pirsûs, Curnê Reş, Girê Sor, Xelfetî û navçeyên êrdimê yên din komên rizgariya netewî hatin avakirin. Heya pîvaneke pêwîst, ciwan xwe gihandin vê xebatê. Di sala 1977'an de li Pirsûsê girsên gel ên hejmar bilind tevlî xwepêşdana şîna **Fevzi ASLANSOY** bûn. Dirûşmeyên li dijî dagirkeriyê û ji bo rizgarixwaziya netewî bangin. Di nav wan de **M. Hayri DURMUŞ** û **Kemal PÎR** ji, pêşeng û rêberên komên şoreşgerî hatin girtin û dijmin wan da ber lêdan û êşkencan.

Lê belê dagirker êdî dereng mabûn. Tovên têkoşîna rizgariya netewî li Ruhayê hatibûn avêtin û di axê de şîn dibûn. Dagirkerên Tirk ji bo rawestandina pêşveçûnê, xwestin wan darên şîn dibûn hîna di dema tirhiyê de zûwa bikin û lewma ketin ser şopên komployan. Tiştê ku li Dilûkê (Entabê) kiribûn li Ruhayê ji ceribandin. Vê carê dixwestin karê xwe bi destê cerdevanên feodalî yên eşîra Sûlêmaniyan û faşîstan bibin serî. Di dawiya van êrîşan de, şoreşgerê serkêş û rêber **Halîl ÇAVGUN** hate kuştin.

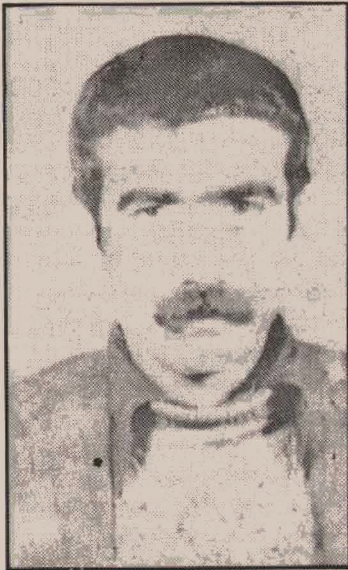
Xwîna şehîdê me li erdê nema. Li dijî cerdevanên feodalî û komplovan girsên gel xwe gihandin hevûdu. Avahiya van cerdevanan hat rûxandin û cerdevan tarûmar bûn. Ciwanên navçeya Curnê Reş tevlî jin, destkar û zarokan bûn perçeyeka têkoşîna rizgariya netewî. Curnê Reş bû tirsa xewna dagirkeran.

Piştî ku PKK hate damezirandin û bû Partiyek, ew pêşveçûna me ya rizgariya netewî jî ku xwe dilezand, tenê ne bi navçeya Curnê Reş bi tixûp ma. Rêkxistiniya faşîst a li êrdimê bi tevayî hat palaftin. Li teviya êrdimê rêkxistiniya şoreşgerî li hemberê cerdevanên komprador û feodalî rabû têkoşînê. Li kêleka ciwanên bajaran û karkeran, gundiyên xîzan jî xwe tevlî têkoşînê kirin. Di dawiyê de nakokiya netewî zivirî şêweyên çekdarî. Di navbera kompradorên feodalî ku xwediyê desteka dagirkeran bûn û gundiyên xîzan de dubendiyeke dijwar xwe da pêş. Cerdevanên eşîra Bucakan bû hedefa girsên gel a pêşemîn.

Têkoşîna me ya rizgariya netewî li navçeyên Curnê Reş û Girê Sor imtîhaneka dijwar da. Di têkoşîna li hemberê cerdevanên Bucakan û dagirkeran de, di serî de **Salih KANDAL** û **Cuma TAK**, gelek pêşengên gel ên şoreşger û gundiyên welatparêz şehîd ketin. Ev têkoşîn heya roja rejîma leşkerî ya faşîst (di mêjûya 12. Êlûnê 1980'an de) doma. Di vê têkoşînê de, bilî hemû destekên dagirkeran, cerdevanên Bucakan hatin ber keviya mirin û rûxînê. Dagirker dixwestin PKK di vê imtîhana pêşemîn a ji can û dil de, bifetisînin. Lê ev plana dagirkeran pûç derket û di avê de çû. Dagirker dixwestin taybetiyên şerê eşîran serdestê têkoşînê bikin, lê ev keftûlafta wan jî vala çû û kete ber bayê. Gundî, li hemberê komployan û koçê li ber xwe dan. Di dawiyê de otorîteya cerdevanên feodalî heya pîvaneka pêwîst hate belavkirin û şikandin. Posîdeyên komên şovenîstên civakî û netewîperestên burjuwaziya piçûk jî şikestin.

ÊRÎŞÊN CUNTAYA FAŞÎST NEKARÎN LI RUHAYÊ RÊKXISTINIYA RIZGARIYA NETEWÎ JAR BIKIN

Cuntaya faşîst hema piştî destdanîna ser rejîmê, planeka tunekirinê li dijî Kurdistanê danî pêşiya xwe. Daxwaz ev bû: Belavkirina navendên hîmê yên PKK û teslîm-standina gel. Êrdima Ruhayê û pêşemîn jî navçeyên Curnê Reş û Girê Sor hedefên serekî bûn. Bi sedan welatparêz hatin girtin. Bi dehan welatparêz hatin kuştin. Di serî de malbatên dihatin zanîn û naskirin, bi sedan û heya bi hezaran welatparêz hatin koçberkirin (ji welat dûr kirin). Cerdevanên feodalî ku li êrdimê digihan dawiya xwe, disa hatin zindekirin û livandin. Li ser keleporên (mîras) me yên rizgariya netewî dek û dolabên û leyistokên bêsecer û nizm hatin tevgerandin. Ji bo vê armancê çend bêbext û revrevokên jî têkoşînê hatin bikaranin. Armanc ev bû: Ji holê rakirina serkeftinên berxwedana Curnê Reş û şikandina potansiyela welatparêz li êrdimê.



Halîl ÇAVGUN

Lê weke me gotî, dagirker dereng mabûn. Têkoşîna bi xwînê hatibû avdan; xwe weha bi girsên gel girêdabû, weke ku êdî tu caran ev girêdan nekaribe were vekirin. Bilê koçê, penahberî û êşkencan girsên welatparêz, baweriya xwe ji bo rizgariya netewî parastin. Bi bir û bawerî li hêvî û benda vegerîna şoreşgeran man. Di girtîgeh û zindanan de diliyên şer (hesîrên cengê) ên êrdimê, di jî hev cuda-bûna berxwedan û ixanetê de, bûn parêzkarên berxwedanê û vê hêlê kirin taybetiya xwe. Ketin ser şopa **Mazlum DOGAN, M. Hayri DURMUŞ** û **Kemal PÎR**. Li gora sixletên demê hinde kes jî riya dozê vegerîn, lê disa jî pirranî dan ser şopa berxwedanê û riya berxwedanê bû riya bijarte.

Kadro û şervanên êrdimê yên jî bajarê Ruhayê, navçeyên Curnê Reş, Girê Sor, Wêranşar, Bêrecuk û Xelfetî, di hilgavtina PKK a ji bo xwe-paşvekişandinê, xwe-civandin û xwe-amadekirinê û herweha vegerina welat û berxwedanê de, cihên xwe bi xurtî girtin. Êdî rewşa têkoşîna êrdemî û navçeyî ji li pas mabû. Qada şerê şoreşgeran êdî bûbû teviya erdê Kurdistanê. Hêzên şoreşê di berxwedana Filistînê de jî cih girtibûn û xwîna xwe dabûn rijandin. Di vê têkoşîna ji bo birayetiya gelan de şehîdên PKK jî; di nava kadroyên PKK ên şehîd de şoreşgerên jî Ruhayê yên mîna **Mehmet ATMACA** û **Abdullah KUMRAL** jî hebûn.

Di sala 1982'an de Kongreya PKK a Duwemîn çêbû. Biryara vegerîna welat hate dayin. Hedefekî pêwîst ji bo hilgavtina vê biryarê jî, bû êrdima Ruhayê. Girsên gel bi çar çavan li benda vegerîna şoreşgeran bûn. Gava vegerîn destpêkirî, di nava girsên gel de jî zindebûn, xwe-livandin û tevgerek bilind bû. Piştgirên têkoşînê yên kevin û nuh disa xwe gihandin hevûdu û vegerîn ser xwe-komkirinê. Di vê xebatê de Partî banga vegerîna kehniya jiyanê, vegerina welat li welatparêzan kir. Ji Ewrûpayê ji welatparêz bersîva banga vegerîna kehniya jiyanê dan. Ji van, kadroyê êrdimê û PKK ê bi nirx **Adnan ZÎNCÎRKIRAN** ji vegerî welat û xwe gihand Partiyê. Lê paşê di dawiya giliya bêbexteki bi navê Ziya de, ji aliyê dagirkeran hate girtin û kuştin.

PKK têkoşîna rizgariya netewî bi ramanên pêşketî ji çiyan ber bi deşt û bajaran ve pêşvedibe. Kadroyên êrdima Ruhayê ku di demeka kin de hînî taybetiyên hemû êrdimên Kurdistanê bûn, di pêkanîna Hilgavtina 15'ê Tebaxê û karvaniya rê jî bo vê hilgavtinê vekirinê de, roleki herî pêwîst leyistin. Ji şerleşkerên têkoşer û şervanên bi nirx û di nava rêzên **HRK-Hêzên Rizgariya Kurdistan** de, kadroyên PKK ên bi navên **Veysi BADEM, Hanim YAVERKAYA, Ahmet ÇALIŞKAN** û **Mehmet YEŞİLLER** ji domana hilpişkîn û hilgavtinê, tenê çend şehîdên ji êrdima Ruhayê ne.

Weke li teviya Kurdistanê, li êrdima Ruhayê jî Hilgavtina 15'ê Tebaxê tîrêj û ronahiyên xwe dagerand. Ji aliyê din, dagirker ji vala û bê xebat neman. Bi lez û bez cerdevanên eşîrên feodalî çekdar kirin. Xebitîn, da toreyeka sîxur, nandoz û gilîkaran avabikin. Lê ev tevdîr û amadekarî, nekarîn pêşveçûna têkoşîna me ya rizgariya netewî li êrdimê ji aliyên ramyarî û leşkerî ve birawestînin. Li navçeyên Serê Kehniyê, Xelfetî, Wêranşar, Bêrecuk û Pirsûsê livbazî û êrişên leşkerî berdewambûna xwe parastin. Sîxur û saziyên aborî û leşkerî yên dijmin, lêdanên rêz bi rêz girtin. Ji vê êrdimê jî birên ciwan bi berdewamî xwe gihandin rêzên rizgariya netewî û ev tevger bû serpêhatinek.

Gelê bindest, canemerg û lehengên xwe tu caran ji bîr nekir. Canemerg, law û keçên têkoşer ên vî gelî, bûn benên pêwendî û girêdanê yên nekaribin werin qetandin di girêdana milyonan ji welatparêzan bi têkoşînê re de. Ma gelo mirov dikare serleşkerên **ARGK-Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistanê** yên bi nirx **Mehmet SEVGAT (Bedran), Huseyin SARIÇİÇEK (Orhan)** û **Veli YAŞAR (Delil)** ji bîr bike? Ev dan ser şop û dûv serpêhatina **Salih KANDAL** û **Cuma TAK**. Çeka rizgariya netewî her demê di baniyan de hiştin. Ji livbaziyê bezîn livbaziyeka dinê. Heya bêhna xwe ya dawiyê, xwîn vereşandin ser dijminê faşîst û di dijminî di xwîna wî de gevizandin.

Rêheval **Mehmet Emin YAVUZ** ku di livbaziya greva xwebirçîhiştinê de şehîd ketiye; rêhevala **Sultan YAVUZ** ku pêdiviyên pêşmergetiya jînan û şervaniya rizgariya netewî bi layiqî bicihaniyê û rêheval **Mehmet DEMİR (Salih)** û hwd... ev şehîdên me bûn misagora (garantiya) berdewamiya welatparêziya kûr û bê dawî, bûn hevîrê têkoşîna rizgariya netewî li êrdima Ruhayê.

PLANÊN DAGÎRKERIYA TIRKAN ÊN LI VÊ ÊRDIMÊ JÎ WÊ TÊK BIÇIN

Burjuwaziya monopolî ya Tirkan, bi armanca vekirina boriyên behnstandinê di aboriya xwe ya astengê de û bi armanca li êrdima Ruhayê avakirina avahiyeka civakî û çandî li gora sistema xwe ya dagirkeriyê, "Projeya Başûrê-Rojhilatê Anatoliya-GAP" pêşvedibe. Armanca di vir de eve, da bi riya vê projeyê kehniyên aborî yên mezin li Kurdistanê pêşkêşî aboriya burjuwaziya dagirkeriya Tirkan bibin; li êrdimê hevxebatkariyeka pişta xwe bide serdestên Kurdî were pêşvebirin; ajotina bi sed-hezaran gundiyên Kurd ên werin bê-ax-kirin ber bi bajaran ve û avakirina banduriyeka leşkerî, aborî, çandî û civakî li ser wan an jî çêtir were gotin bêhtir şidandina banduriya li ser van ku ji xwe hebû. Bi van tevdîr û amadekariyan tevan dagirkerên Tirk, xwestin ku birawestinin, da gelê êrdimê nebe piştgirekî xurt ji bo têkoşîna me ya rizgariya netewî. Dijmin xwest bi vê nolê gelê êrdimê ji rewşeke wilo baş dûr bike.

Bi vê armancê dagirkerên Tirk ji bo vê êrdimê kanalên televizyonê yên nuh vedikin. Bê westan û rawestan saziyên xebatên çandî û civakî yên dagirkeriyê li êrdimê zêde dikin. Bajaran bi şêweyeke nesiruştî berfireh dikin. Da nakokiyên civakî nezivirin peqînên civakî tevgerên olî yên bi dagirkeriyê ve girêdayî pêşvedibin û hwd. Bi vî awahî ji gelek aliyan ve serî didin derfetên parastina xwe.

Lê jî niha ve em dikarin bibêjin, planên dagirkeran bi tevayî têkçûne û rûxîne. Di başkirina rewşa gundiyan de projeya GAP nekariye rê jî bo çi başkirinekê veke. Kesên bêhtir xwe xurtkirine û qelew bûne, tenê çend kompradorên feodalî ne. Girsên gel ên di navendên bajaran de komî ser hev bûne û bajar bi wan tijî bûne, hatina ber keviya peqînê û xwe gihandine xala mîna volkanekê wê bipeqe. Bê-erd û ax mayîna gundiyan û ber bi aliyê proletarkirinê ve ajotina gundiyan li êrdima Ruhayê bingeha çînî xurttir dikin, ku têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê pişta xwe diditê. Dagirker bi xwe jî vê dawiyê rind dibînin. Weke li teviya Kurdistanê li êrdima Ruhayê ji dagirker, bi xurtkirin û têkûzkirina hêz û hîma xwe ya leşkerî dixwazin otorîteya xwe bidomînin.

Bi destpêka Newroza sala 1990'an, domana û peyvajoya livbaziyên girseyî ji aliyê şêniyên bajaran ji destpêkir. Êrdima Ruhayê ji tevlî vê domanê bû. Di navenda bajarê Ruhayê de xwendekar ji daran alên dagirkeran anîn xwarê; Newroz bi girseyî hate pîroz kirin; herweha li hemû cihên danîşvaniyê (rûniştinê) yên mezin li vê êrdimê livbaziyên ramyarî bi sixletên hevkarî û piştgiriya Serihildanan birêveketin.

Dagirker, li vê êrdima Kurdistanê bi amadekariyên xurttir û ji gelek aliyan ve li hemberê têkoşîna me ya rizgariya netewî rawestayî ne. Dagirker, di dubendî û nakokiyên vê êrdimê de hinde guhartinên seresere çêkirine, lê bilî vê ji taybetî û sixletên nakokiyên hene, bi cewher û naverokên xwe ve mîna xwe mane. Guhartinên tenê seresere çêbûne. Û zelal e, ku bi bêhtir xwe-şanî-kirina dubendî û nakokiyên çînî, li êrdima Ruhayê ji wê dubendî û nakokiyên netewî kûrtir bibin.

Ji ber van sedeman têkoşîna me ya rizgariya netewî ku xwediyê çirokeka (pêşiyeka) têkoşîneke xurte, bi sixletê xwe yê ramyarî ku li Ruhayê bi xwîna canemergan hatiye avdan û bi sixletê xwe yê pêşmergeyên li serê çiyan; bi tevayî xwediyê şans û derfetên pêşveçûnê ye û xwediyê delîvên pêşvebirina hilgavtinekê ye.

Di hejmara pêşin de:
ÊRDIMA SEMSÛRÊ

Raman ji Berxwedan

KOÇBERIYA GIRSEYÎ YAN QIRKIRINA NETEWÎ?

Ramyariya rûxînkartir a dagîrkeriya Tirkan li dijî gelê Kurdistanê û têkoşîna wî ya rizgariya netewî, ramyariya koçberkirinê û ji cih hilkirinê ye.

Koçberî mal-xirabî, wêran û tajan e. Ji ber ku mirov ji welat û axa xwe qut dibin; ew niştimana ku mirovan dike hûbenek, ji mirovî re biyan dikeve. Mirovek an jî xelkekî ji axa xwe dûr bikeve, hingê ji kehniya jiyana xwe, ji wê kehniya jiyana hebûna xwe bi xwe jî dûr dikeve. Gava xelkek ji welatê xwe qut bibe, li pêşiya wî tenê birçîbûn û asîmîlasyon wê bi berdewamî hebe. Xelkê hatibe ji cih hilkirin, paşê bikaribe vegere welatê xwe jî, dîsa bi dirêjahiya gelekî salan de nikare wê rûxîna penahberiyê û jiyana ji nirxên niştiman dûrketî, ji ser xwe biavêje.

Koçberiya girseyî yan jî ji cih hilkirina bi koteki, ji wan tofan û afetên mezintirîn in, ku xelkek li ser rûyê vê gerdûnê bikaribe rûberê wan bibe. Nimûneyên dîrokî yên di rewşa Ermenî û Cihuyan de, li ber çavên me ne. Em van jî li aliyekê bihêlin; rewşa gelê me yê başûrê Kurdistanê weke birîneka netewî, li ber çavan e. Çarenivîsa mirovên me yên koçberê çolên başûrê Iraqê û qempên dîliyan ên li Tirkiyê û Îranê bûne, maye ber wijdana hêzên împeryalîst û dagîrker.

Dagîrkerên Tirk gelekî baş dizanin ji cih hilkirina bi kotekî, çendî bi posîde û çekeki çendî dijwar e, ji bo rûxandin û hilweşandina civaka gelê me. Bi zanabûna û baş naskirina vê çeka qirêj, vê çekê di dirêjahiya dîroka banduriya xwe de her demê li dijî gelê Kurdistanê bikaranîne. Di destê dagîrkerên Tirk de ji cih hilkirina kotekî ji bo cezakirina gelê Kurd, perçekirinê, asîmîlasyonê, çeper danîna pêşiya berxwedanê û kêmkirina hejmara şêniyê Kurd her demê hebû. Ev bû 70 sal in, burjuwaziya Kemalîst gelê Kurd bi şêweyeka girseyî ji welat dûr dixe, weke ku tu caran dîsa nekaribe vegere niştimana xwe. Ji bo vê armancê hemû ramyariyên leşkerî, aborî, civakî, çandî û giyanî bi seranserî dihên bikaranîn.

Li Kurdistanê bûyîna xwediyê sermayedariyeka kombûyî li dervayî monopoliya dewleta Tirk, qedexe ye. Kesên xwediyê sermayekê bin, direvin Tirkiyê. Ji aliyê din jî, ji ber koteka leşkerî û axayên cehş û bê-erdiyê, gundî ji ji welat direvin. Bi hêvî û xewna peydakirina karekî, bi milyonan mirov direvin biyaniyê. Bi hêviya xwendinê û daxwazên civakî, birên ciwan bi tevayî direvin Tirkiyê.

Bi destpêka sala 1984'an, dagîrkeriya Tirkan hinde şêweyên nuh li ser ji cih hilkirina kotekî zêdekir. Koçê gihand şêweyeke sîstematîk û rewşeke rûxînkartir. Li hemberê têkoşîna rizagriya netewa Kurdistan a bi pêşengiya PKK, dagîrker şerê taybetî danîn pêşiya xwe. Aliyê dijwartir û bingehîn ê vî şerê taybetî, li ser gelê Kurdistanê hat bikaranîn. Ev jî bû daxwaza têkbirinê û koçkirinê.

Di fermanên û bawirnameyên serleşkeriya gelemperiya Tirkan de, armancên koça kotekî zelal hatine danîn: **"Ji bo girtina masiyan zuwakirina zîreyê."** Dagîrkerên Tirk, ji bo xwe gihandina vê armanca xwe, her rê û azîneyê ji xwe re mafdar dîtine. Ev bikaranîn, ne tenê ji aliyê leşkeran hate lezandin û pêşvebirin. Hemû şaxên weşan û serekên partiyên ramyarî yên burjuwazî, bi şêweyên cihêreng azîneya koça kotekî pêşniyarê leşkeriyê kirin. Di rastîniyê de, çi cudahiyek di navbera azîneya gundên stratejîkî mîna li Vietnamê û bikaranîna hilweşandina gundan ji bo koçberkirinê, nine.

Bi daxwaza ji cih hilkirinê, çi ûşt û azîneyeka derî-mirovahî hebe, dagîrkerên Tirk rast û rast serî didin wê: Weke cerdevanî, gilikarî, sîxurî û nêçîra mirovan. Ev, bi dijwarî dihên şixulandin. Kî van nepejirîne, rîya penahiyê ji wî re vekiriye. Heke gund li qîrexa tixûban be, li deverekî bi çiyan be, şervanekî ARGK li gund hebe, gund piştgiriya ARGK bike, li gund an li dora gund livbaziyeka ARGK çêbûyî be, gund ji aliyê potansiyelî ve himekî berxwedanê be û hwd... ev tev dikine sedem û hicet ji bo ji axa welat dûrkirinê.

Ji bo ajotina gundiyan ber koçberiyê ve lêdan û êşkence, girtin û zîndan hene; qedexekirina vekêşan û hilbirînê, nehiştina coht û çinandiniyê, nehiştina hatin û çûyîna gundan heye yan jî ev bi desturekê ve dihê girêdan; dexl û zadê gundiyan didin ber agirî; pez, sewal û dewarên gundiyan dihên kuştin an jî didizin; dest-avêtina namusa jinan, li ser riyên gundan raxistin û vedana mayinan heye; komên xweser û cerdevanên cehş ên bi navê "parêzkarên" gundan bi azîneyên hovtirîn êrîşî gundiyan dikin û hwd...

Bi terora leşkeran, komên xweser û cerdevanan gundî rast û rast rûberê birçîbûnê dibin. Tenê riyek li pêşiya mirovên me yên di vê rewşê de dihê danîn: Penahberî û revîna ji xaka welat. Revîna bajarên Kurdistanê yên mezin, metropolên Tirkiyê, welatên Ewrûpî û welatên Rojhilata Navîn ên Ereban.

Hejmara mirovên me yên tenê ji sala 1984'an vir ve hatine ji cih hilkirin û bi vî awahî ketine ser riya penahiyê, xwe gihandiye milyonan kesan. Hejmara zêdebûna şênî li Kurdistanê li gora Tirkiyê gelekî bêhtire. Gava em vê bizanibin, hingê çi sedemeka din ji bo kêmbûna hejmara şênî li Kurdistanê, nikare were binavkirin. Ma gelo sedemeka din ji bo kêmbûna hejmara şênî bi berdewamî li Kurdistanê heye?

Hêzên artêşa Tirkan, komên xweser û cerdevan, da gundî dîsa venegerin, wan gundên vala dikin paşê didin ber agirî û dişohtînin. Dest datînin ser hemû dexl û zadên gundiyan û bi eşkeretî didizin, talan dikin. Berpirsiyarên dagîrkeriya Tirkan dixebitin vê tofan û fermana netewî û civakî ji gelên cîhanê vêşerin. Dixwazin tevgera koçê bi nebûna derfetên aborî û paşmayîna civakî ve girêbidin û rewşê bervajî şanî bikin. Dikarin wusa bê şeref û durû xwe bilivînin, weke ku iddîa bikin gundî ji ber "terora PKK" direvin!

Dewleta Tirk a dagîrker, bi azîneyên hovtirîn bi milyonan mirovên Kurd ji welat derdixîne. Weke ev ne bes be niha jî koçberî, bi Biryarnameyên Hejmar 413 û 424'an ku bi hikmê zagonî ne, gihandin rewşekî "qanûnî." Li gora bendên biryarnameyan Waliyê Rewşa Şidandî, gava bixwaze kîjan gundî, dikare vala bike.

Dihê zanîn, çima û bi çi armancê dagîrkeriya Tirkan dîsa zagonên koça kotekî daniye pêşiya xwe. Bi derxistina gelê Kurd ji niştimana wî, dixwaze li pêşiya têkoşîna me ya rizgariya netewî dîwarên astengiyê avabike û pêşveçûna me birawestîne. Lê tu caran derfet û gengaz ji bo vî tiştî nîn in! Ji ber ku têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan vê rojê, gelekî xurt û girsetir e. Sazûmana dagîrkerên Tirkan ku di nava gelş û keşên aborî, ramyarî û civakî de digevize, nikare ji aliyên aborî, çandî û civakî bi milyonan mirovên Kurd ên ji cih dihên hilkirin, birûxîne. Weke hemû ramyariyên Kemalîzmê yên berê xwe didin Kurdistanê, azîneya koça kotekî jî êdî têkçûye, ku di vê ramyariyê de xala bingehîn e. Gelê Kurd êdî bersiva koçberiyê bi zanabûn dide. Li hemberê koçberiyê li ber xwe dide. Li dijî cerdevaniyê singê xwe ji bo rûxînên koçberiyê vedike. Bi hêrs û nifrîna ji gund û welat derxistinê, berê xwe dide penahiyê. Bi vê rewşê, her mirovekî Kurdistanê yê dihê koçberkirin tevlî zarokan, jinan, kalan û mêran berxwedankarek e; serîhildêrek e. Di Serîhildanên Gelî yên Newroza 1990'an de, yek ji hîmên pêwîsttirîn û hêzên pêşemîn ew mirovên me yên niştimanperwer bûn, ku ji gundan hatibûn derxistin û dijmin berê wan dabû bajaran. Ne tenê ji bo bajarên Kurdistanê, li Tirkiyê ji girsên Kurdî dibin bingehên çalaktirîn, jîrtirîn, aktîftirîn û livandkartirîn ji bo şoreşvanî, pêşverûtî, demokratî û berxwedanê. Ev rewş, di tevgera şoreşger û demokratîkî ya Tirkiyê de, vê rojê bi zelalî dihê dîtin.

Dagîrkeriya Tirkan li gora xwe, bîr û çala mirina xwe bi destê xwe dikole. Belê rast e, dijmin azîneya hovtirîn a serdema me pêşvedibe û xwediyê planên dijwartirkirina vê jî ye. Lê êdî seranser dihê zanîn, nema dikare bi ramyariya nefikirinê xwe bigihîne armancên dilê xwe yê reşî mîna ziftê. Ev rastî bi carekê hatiye têgihîştin. Dagîrkeriya Tirkan bi azîneyên xwe benzînê dirijîne ser êgirî. Tenê potansiyal û motora berxwedanê xurt dike... vê mîna devê bivirî tuj dike!

Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK, pîroz be ji bo gelê Kurdistanê!

Konferansa Netewî ya Duwemîn a PKK di meha Gulanê de xwe civand. Konferans, bi tevlîbûna delegeyên ji hemû qadên têkoşînê hatibûn, bi hejmareka bes û bi sixlet pêkhat. Konferans, di demekê de xwe civand, ku ARGK bi ber xe ve anîna bi hezaran ber bi artêşbûneke mezin ve çûye; ERNK li bajaran û gundan milyonan ji mirovên Kurd ber xwe ve aniye; ji bo rizgariya netewa Kurdistan hoyên ramyarî yên heya were gotin baş birêveketine û dewleta dagîrker li hemberê têkoşîna me asteng û tengazariyeka kûr dijî.

Konferansa, ku bandeveke têkoşînê ye, xwe gihand biryarên dîrokî yên pêwîst. Biryarên li ser van pirsan bûn naveroka konferansê : Rewşa ramyarî ya vê dawiyê, bêhtir xurtkirina pêşengê, bi xurtî avakirina artêşa rizgariya gelî, li hemû qadan bingehkirina eniyê, bi berfirehkirina şerê ramyarî û leşkerî pêşvebirin û berdewamîkirina taktîka Serîhildanên Gelî.

Wateyeka pêwîst a konferansê jî eve, ku bang li hemû birên welatparêz û komên meslekî yên gelê me kiriye, ji bo hevkariya yekbûna netewî û têkoşîna netewî.

Berxwedan



BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Ala ARGK a têkoşînê û yekîtiya netewî li çar aliyên Kurdistanê pêldide!



Yekeniyên girêdayê artêşa me ya rizgriya gelî ARGK, li teviya bakurê Kurdistanê êrîşên xwe yên diçin ser hêzên artêşa dagîrkeriyê, cerdevanan û saziyên dagîrkeriyê bi hemû lez û bezê didomîne. ARGK, li êrdimên Botan, Çolamerg, Wan û Gilîdan tevgera leşkerî ya dijmin di avê de bir, ku bi hezaran serbazan dihat birêvebirin. ARGK berdewam dike, ku serdestiya di şer de û serdestiya bîzavê di destê xwe de bigire û bihêle. Li navçeya Qilaban ku li her gundeka wê qereqolek heye û dijmin wê zivirandiye girtîgehekê, bîlançoya şerê ARGK di rojê de li ser sisiyan e; di nîvê duwemîn a meha Hezîranê de ARGK li vir, di rojê de bi kêmasî sê livbaziyên mîna êrîşan, daf û lêdanên "lexe-bireve" pêkaniye. Li her bosteka axa Şirnexê her rojê şer heye. Dagîrker nema dikarin bikevin geliyên Ava Hêzilê. Li Çelê ketine nava rewşeka pasîf. Di van herdu mehên dawiyê de êrîşa pêncemîn a pêşmergeyan çû ser berageha dijmin a di navenda navçeyê de. Li kêleka navçeya Şaxê, navçeyên Payizava û Elbak ên Wanê jî bûne eniyen germ ji bo têkoşîna leşkerî. Li êrdimên Serhedan û Gilîdan livbaziyên ARGK ên tund bê rawestan didomin. Bilî xebateka hişk li ser sansura nûçeyan ji aliyê dagîrkeran, ARGK li Dêrsimê pêşveçûna xwe ya livbaziyan bi biryarî didomîne. Li êrdimên Çewlik û Mûşê jêma û bermayên cerdevanan dihên malîştin.

Taktîka artêşa Tirkan a ji bo bi-tixûp-kirina ARGK di hinde êrdimên teng de û ji aliyê erdnîgarî bi-tixûp-kirina şerî, têkçû. Li hemberê dewleta faşîst û dagîrker eniyên cengê yên nuh hatin vekirin. Li êrdimên Dilûk, Pirîn û Gurrgumê (Mereş) ARGK, ji aliyekê sîxuran paqijdike û bi xebatên ramyarî û rêkxistinî rayên xwe di nava rêzên gel de digerîne, ji aliyê din jî êrdimên Meletî û Erziromê tevlî eniyên cengê bûn. Livbaziyên ARGK ên li navçeya Şiro (Poturge) êrdima Meletî û navçeya Ortilî (Şenkaya) êrdima Erziromê îspat û mizgîna vê pêşveçûnê ne.

Encameka baş û pêwîst ku şerê ARGK derêxistiye pêşiya çavan eve; têkoşîna li hemberê cerdevanên bi navên "parêzkarên" gundan berhemên baş êdî dide. Heya dilê wan dixwaze, bila dagîrker hejmara cerdevanan bilind şanîbikin û bi perên didin cerdevanan pesna xwe bidin. (Di mehê de 10.5 milyar Lirên Tirkî didin cerdevanan.) Rastî cerdevanî zivirîye kavilekî seranser. Dagîrker dixwestin bi sîstema "parêzkariya" gundan şerî bizivirînin şerekî Kurdan ê li dijî Kurdan. Lê negihan armancên xwe. Têkoşîna ARGK a demûdirêj; taktîka ARGK a bi dijwarî perçiqand û razîkirinê, biserket. Gelê me bersiva banga yekbûna netewî da. Avahiya cerdevanan tecrît dibe. Cerdevanî tenha di bin siha artêşê de dikare xwe biparêze. Di van herdu mehên dawiyê de hema hema hemû baregehên serekên çetan ên destbixwîn bûn hedefên êrîşên ARGK. Gava ev welatfiroş xwe livandin jî, rastî dafên ARGK bûn. Li Qilaban Evdilmecîdê Evdê, li Elkê Hacî Dirbas û Tahirê Kero, li Gêwerê Mustafa Zeydan, li Şaxê Sadun Axa û li Berwarî Emîn Axa lêdan girtin; êrîş çûn ser baregehên wan. Ev jî berzimanbûna serperiştiyeka serdestiyê ye, ku di şerê li dijî çetan de ketiye destê ARGK. Di encama civînên li gundan de, belavkirina belavokan û bangên ARGK, êdî cerdevan destpêkirine ku kom bi kom çekên xwe ji destên xwe berdin û bersiva bangên ARGK bidin. Axayên serekên cerdevanan ketine nava tirs û bizdaneka mezin. Ev tirs ketiye dilê dagîrkeran jî. Dagîrker, ji bo girtina pêşiya vê rûxina bi lez a di cerdevaniyê de, ji aliyekê alif (an diravên) cerdevanan zêdedikin, ji aliyê din jî wan cerdevanan digirin, ku çekên xwe ji dest berdane yan jî dixwazin ji destê xwe berdin. Pêşemîn li Elkê û Qilaban dixwazin jihevketina cerdevaniyê bisekinînin û pêşiya serjêrçûnê bigirin.

Pêşveçûneka din a ku dagîrkeran diajo nava tirsê, mezinbûna ARGK ji aliyê hejmarî ye. Bi sedan welatparêzên jin û ciwan diherikin nava yekeniyên ARGK. Bi taybetî piştî Serîhildanên me yên di Newroza 1990'an de, hejmara kesên xwe gihandin ARGK gelekî bilind bû û hîna jî dibe. Tevlîbûna jinan nava rêzên şoreşê, şerefeka mezin dide netewê me. Êdî li hemberê artêşa dagîrkeran ARGK'yeke weha heye, ku endamên wê bi hezaran dihên pîvan û hejmartin, ku di yek rojê de û di yek êrdimê de dikare şerên bi saetan didomin bilind bike û di her şerekî de xwe bigihîne dawiyeka bi serfirazî.

Niha em ji bîlançoya şerê ARGK a rojenîn, dikarin tenê bireki piçûk biweşînin. Di van 15 rojên dawiyê de ji hêzên dagîrkeran çend-sedek hatine kuştin û evqasî jî birîndarên dijmin hene. Ji aliyê din dijmin bi buhaya milyaran Lîrên Tirkî xusarên darîngî girt. Di vê domanê de ji hêzên ARGK jî 14 têkoşer şehîd ketin. Lêdana ku ARGK girtiye bi vê bi tixûp ma.

Hilgavtina cengê, banga berxwedan û yekbûna netewî ya ARGK li teviya Kurdistanê bersiva xwe distîne. Girsên li bajaran girêdên û pêwendiyên nekaribin werin qutkirin bi ARGK re avakirine. Ji niha û pêve kehniyeka pêwîst a ji bo şervanan, xwe-têkûz-kirinê û moralê ya ARGK, bûne girsên welatparêz ên li bajaran. Li gundan rêkxistinên rizgariya netewî şaxên dolîwgeriyê **Komên Gel** avadibin û xwe digihînin roleka karvanî. Li bajaran jî seferberiya rêkxistiniyê ya ARGK bi teviya leza xwe didome.

Têkoşîna me berdewam dike, ku posîdeyên xwe li ser rewşa ramyarî li Tirkiyê jî bigerîne. Di her sazî û ramyariyeka dagîrkeran de, posîdeyên giran

Dûmahîk di rûpela 22'an de